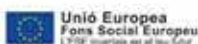

Estratègia de desenvolupament econòmic i l'ocupació de Manresa i el Bages 2022/2026

Document de Diagnosi

Índex

1. Preàmbul.....	11
Antecedents	13
Entitats i actors	16
Administracions públiques	16
Organitzacions sindicals i empresarials:	16
Altres actors i agents territorials rellevants per al desenvolupament econòmic i l'ocupació:	17
Altres agents	17
2. Demografia.....	19
2.1 Evolució de la població	21
Manresa, Pla de Bages, Bages Sud i Gavarresa	22
Llobregat i Cardener.....	23
2.2 Densitat de població	23
2.3 Estructura demogràfica	25
Centre i sud.....	27
Nord, est i oest	27
2.4 Procedència de la població	28
2.5 El nivell de renda	33
2.6 Conclusions.....	35
3. Mercat de treball.....	37
3.1 Població desocupada	39
3.1.1 Estructura actual de la població desocupada.....	39
3.1.2 Evolució de la població desocupada	39
3.1.3 L'afectació de l'atur en les dones	42
3.1.4 L'afectació de l'atur en els diferents grups d'edat.....	43
3.1.5 L'afectació de l'atur segons el nivell d'estudis.....	44
3.1.6 L'afectació de l'atur segons els sectors d'activitat	46
3.1.7 L'impacte de la Covid-19 en les persones demandants d'ocupació.....	50
3.2 Població ocupada	53
3.2.1 Estructura actual de la població ocupada	53
3.2.2 Ocupació generada en els darrers cinc anys.....	54
3.2.3 Afiliacions a la Seguretat Social	55
3.2.4 Afiliacions a la seguretat social segons sectors d'activitat	55
3.2.5 Afiliacions a la Seguretat Social de les persones treballadores autònomes.....	59
3.2.6 Afiliacions a la Seguretat Social segons grandària del centre productiu.....	61
3.2.7 La contractació laboral indefinida al Bages.....	64
3.2.8 Contractació indefinida segons sexe.....	66
3.2.9 L'impacte de la reforma laboral en la contractació indefinida.....	68
3.2.10 La contractació indefinida per edat.....	71
3.2.11 Les condicions salarials.....	72
3.2.12 Previsió de necessitats de renovació de plantilles	73
3.3 Col·lectius amb especial dificultat d'inserció.....	75
3.3.1 Persones majors de 45 anys en situació d'atur de llarga durada	75
3.3.2 Persones destinatàries de la Renda Garantida Ciutadana	77
3.3.3 Jovent no acompanyat tutelat i extutelat en edat laboral.....	77
3.3.4 Joves que han abandonat els estudis i amb dificultats d'ocupabilitat	78
3.3.5 Persones amb problemes de drogodependència en procés de rehabilitació i reinserció	79
3.3.6 Persones amb discapacitat que tinguin possibilitats d'inserció en el món laboral	79
3.3.7 Persones entre 30 i 45 anys aturades de llarga durada	81
3.3.8 Dones que encapçalen llars monoparentals amb dificultats econòmiques	81
3.3.9 Dones víctimes de violència masclista	81
3.3.10 Persones trans	82
3.3.11 Persones usuàries dels serveis socials	85
3.4 Projectes en execució i iniciatives del territori.....	85
3.4.1 Bages +45.....	86
3.4.2 Bages llar i cures	86
3.4.3 Transfeina	87
3.4.4 Bages Reactivació Ocupacional.....	88
3.4.5 Treball i Formació. Bages.....	88
3.4.6 Treball i Formació. Manresa.....	89
3.4.7 Rubik	90
3.4.8 Dinamo. Treball als barris	90
3.4.9 30Plus.....	91
3.4.10 Espai de Recerca de feina i club de la feina	91
3.4.11 Singulars Bages.....	92

3.4.12 Singlars Manresa.....	92
3.4.13 Laboràlia.....	93
3.4.14 Pla de transició al treball (PTT).....	93
3.4.15 Joves en pràctiques Bages.....	94
3.4.16 Joves en pràctiques Manresa.....	94
3.4.17 Ubica't.....	95
3.4.18 Ocupació al Bages Industrial (MT i TP).....	95
3.4.19 Programa per a persones amb trastorn de salut mental i/o discapacitat OTL.....	96
3.4.20 Programa per a persones perceptores Renda Garantida.....	97
3.4.21 Referent d'ocupació juvenil. Bages.....	97
3.4.22 Referent d'ocupació juvenil. Manresa.....	97
3.4.23 Els Serveis Locals d'Ocupació a la comarca.....	98
3.4.24 Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local.....	99
3.5 Grups de debat i entrevistes.....	101
3.6 Conclusions.....	102
 4. La formació al Bages.....	 105
4.1 Oferta formativa.....	107
4.2 Caracterització de l'oferta formativa bagenca.....	108
4.3 Demanda formativa.....	111
4.3.1 Mobilitat estudiantil.....	111
4.4 L'àmbit universitari al Bages.....	113
4.4.1 La inserció laboral de l'alumnat universitari al Bages.....	114
4.4.2 La matriculació a la UPC: graus.....	114
4.4.3 La matriculació a la UPC: màsters.....	116
4.4.4 La matriculació a la UManresa.....	117
4.5 Projectes en execució i iniciatives del territori.....	118
4.5.1 La Taula de la Formació del Bages.....	119
4.5.2 FormaBages.....	119
4.5.3 Observatori de la recerca.....	120
4.5.4 Campus Manresa.....	121
4.5.5 InnoBages.....	122
4.5.6 La Fàbrica Nova.....	122
4.5.7 Bages TTT.....	123
4.5.8 Recerca al sector de l'automoció.....	124
4.5.9 PECT.....	124
4.5.10 Lab06.....	125
4.5.11 Fundació Althaia.....	125
4.5.12 CISARC.....	126
4.5.13 Tech Lab.....	126
4.5.14 Iniciatives STEAM a la comarca.....	126
4.5.15 Informe "Les necessitats formatives del sector químic al Bages".....	127
4.5.16 Informe : La cadena de valor del sector de l'automoció.....	127
4.5.17 Informe: Diagnosi de les necessitats formatives de les persones en situació d'atur de 45 anys i més i perfils laborals que demanen les empreses del Bages.....	128
4.5.18 Accions de promoció de la FP.....	129
4.5.19 Informe: Mapa de les necessitats formatives tecnològiques al Bages.....	129
4.5.20 Punt d'Orientació i Acreditació de Competències.....	130
4.6 Resultats dels grups de debat de l'àmbit de la formació.....	130
4.7 Conclusions.....	132

 5. Teixit productiu.....	 133
5.1 Ecosistema empresarial.....	135
5.2 Evolució de la indústria.....	135
5.3 La contribució de la indústria a l'economia comarcal.....	138
5.4 Sectors d'activitat industrial.....	139
5.5 Emprenedoria.....	152
5.6 Economia Social i Solidària.....	155
5.7 L'entorn rural del Bages.....	156
5.7.1 Emprenedoria rural.....	162
5.7.2 DO Pla de Bages.....	163
5.8 Sectors productius de futur.....	166
5.8.1 Silvicultura.....	166
5.8.2 Socio-sanitari.....	168
5.8.3 Logística.....	170
5.8.4 Empreses culturals.....	171
5.9 Els polígons d'activitat econòmica.....	173
5.9.1 Sòl industrial.....	177
5.9.2 Capacitat de desenvolupament dels PAE del Bages.....	177
5.9.3. Manresa.....	179
5.9.4. Bages sud.....	179

5.9.5 Pla de Bages.....	180
5.9.6 Llobregat.....	180
5.9.7 Cardener.....	181
5.9.8 Gavarresa.....	181
5.9.9 Mobilitat als PAE del Bages.....	182
5.9.10 Aspectes medi ambientals dels PAEs del Bages.....	183
5.10 Projectes en execució i iniciatives del territori.....	185
5.10.1 Programa Treball, Talent i Tecnologia.....	186
5.10.2 Pla de suport al sector de l'automoció del Bages i de la seva cadena de valor.....	187
5.10.3 Projecte d'especialització i competitivitat territorial (PECT) del Bages «Bages, Districte Industrial XXI».....	188
5.10.4 Suport a la indústria de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar del Bages.....	189
5.10.5 Estudi sobre el sector químic a la comarca.....	191
5.10.6 Diagnosi de l'economia social i solidària al Bages.....	192
5.10.7 Informe: Anàlisi global als PAE's de la comarca.....	192
5.10.8 Cens d'empreses i polígons.....	193
5.10.9 Programa CUEME.....	194
5.10.10 Projecte d'economia circular.....	194
5.10.11 Projecte de suport i dinamització dels PAE Manresa.....	196
5.10.12 Àrees de promoció econòmica urbana (APEU).....	196
5.10.13 Informe: Diagnosi RuralBages.....	197
5.11 Resultats dels grups de debat i entrevistes.....	198
5.11.1 Sobre el teixit productiu.....	198
5.11.2 Sobre el desenvolupament rural.....	200
5.12 Conclusions.....	200
 6. Diagnosi.....	 203
6.1 Anàlisi DAFO.....	205
6.1.1 Debilitats.....	206
6.1.2 Fortaleses.....	207
6.1.3 Amenaces.....	208
6.1.4 Oportunitats.....	209
6.2 Principals problemàtiques detectades a la diagnosi.....	210
6.3 Principals avantatges detectades a la diagnosi.....	211

Índex taules

Taula 1: Població resident al Bages i eixos territorials (2021)	21
Taula 2: Comparativa de la densitat de població per diferents àmbits territorials (2021)	23
Taula 3: Comparativa de la densitat de població als eixos territorials (2021)	24
Taula 4: Comparativa d'índexs demogràfics (2021)	26
Taula 5: Comparativa d'índexs demogràfics segons sexe (2021)	26
Taula 6: Comparativa d'índexs demogràfics als eixos territorials (2021)	27
Taula 7: Comparativa d'índexs demogràfics als eixos territorials (2021)	28
Taula 8: Nacionalitat de la població. Comparativa (2021)	28
Taula 9: Procedència del col·lectiu estrangers segons àmbits territorials (2021)	28
Taula 10: Població estrangera per eixos territorials (2021)	29
Taula 11: Procedència persones amb nacionalitat estrangera per eixos territorials (2021)	30
Taula 12: Proporció d'homes per municipi segons principals països de naixement (només països principals) 2021.....	31
Taula 13: Proporció de dones per municipi segons principals països de naixement (només països principals) 2021.....	32
Taula 14: Homes amb nacionalitat estrangera per eixos territorials (2021).....	33
Taula 15: Dones amb nacionalitat estrangera per eixos territorials (2021)	33
Taula 16: Renda Familiar Bruta Disponible. Comparativa (2019)	33
Taula 17: Renda Familiar Bruta Disponible per eixos territorials (2019)	34
Taula 18: Persones beneficiàries de prestacions per desocupació (mesos de gener 2017 – 2022)	39
Taula 19: Evolució de les persones desocupades segons gèneres (mitjanes anuals')	40
Taula 20: Evolució de les persones afiliades a la Seguretat Social segons gèneres (mitjanes anuals*)53	
Taula 21: Evolució de les persones afiliades a la Seguretat Social segons gèneres (mitjanes anuals*)54	
Taula 22: Contractació generada en els darrers cinc anys (2017 – 2021)	55
Taula 23: Evolució de les afiliacions a la Seguretat Social (març del 2022 respecte el març del 2012) 56	
Taula 24: Contractació laboral a les activitats amb major xifra de negoci del Bages (mesos de juny del 2015 al 2022)	67
Taula 25: Evolució de la contractació laboral indefinida (2017 – 2022).....	70
Taula 26: Caracterització dels costos laborals a les empreses del Bages, Osona i el Vallès Occidental (juny del 2022)	72
Taula 27: Projectió demogràfica de persones en una franja d'entre 40 i 67 anys l'any 2026	73
Taula 28: Projectió de població entre 16 i 45 anys	74
Taula 29: Persones aturades de llarga durada de 45 anys segons sexe (abril 2022)	76
Taula 30: Persones en situació d'atur de més de 24 mesos majors de 45 anys per eixos territorials (abril 2022)	76
Taula 31: Prestacions de la Renda Garantida Ciutadana. Bages (2018-2021)	77
Taula 32: Dades relatives a Infants i joves acollits per la DGAIA a les comarques de Barcelona (exceptuant Barcelonès i Baix Llobregat) (2022)	78
Taula 33: Joves d'entre 16 i 24 anys que han abandonat els estudis al Bages (2021).	79
Taula 34: Tractament per drogodependència. Bages (2020)	79
Taula 35: Persones amb discapacitat física per grau. Bages (2021).....	80
Taula 36: Títols de famílies monoparentals en vigor per ascendent. Província de Barcelona i Catalunya (2021)	81
Taula 37: Dades sobre violència masclista a la Regió Policial Central (2020).....	82
Taula 38: Nombre de persones ateses pels Serveis Socials Bàsics. Bages (2020).....	85
Taula 39: Relació dels AODL aprovats per part del SOC a la comarca (2019 – 2021).....	100
Taula 40: Distribució dels cicles formatius que es van oferir a la comarca al curs 2021-2022	109
Taula 41: Distribució dels cicles formatius que s'ofereixen el curs 2022-2023.....	110
Taula 42: Distribució dels estudis universitaris que s'ofereixen a la comarca el curs 2021-2022	110
Taula 43: Distribució dels estudis de cicles formatius amb l'agrupació sectorial de l'ensenyament universitari i el curs 2021-2022.....	111
Taula 44: Els estudis oferts per les universitats presencials amb seu a la comarca 2020-2021.....	113
Taula 45: Distribució de l'estudiantat matriculat als graus de la UPC el curs 2021 – 2022 segons gènere.....	115
Taula 46: Distribució de les persones estudiants dels Màsters de la UPC-EPSEM segons el país de nacionalitat. Curs 2021-2022	117
Taula 47: Alumnat als graus universitaris oferts per la UManresa (2018-2019)	118
Taula 48: Estat de les actuacions del Bages TTT segons les seves línies d'actuació.....	123
Taula 49: Densitat empresarial del Bages (3r trimestre de 2020)	135
Taula 50: Representativitat sectorial al Bages. (3r trimestre de 2020).....	138
Taula 51: Valor afegit brut per branques d'activitat.....	139
Taula 52: Valors* dels VAB i Ingressos d'explotació per grups d'activitat. (2020).....	140
Taula 53: Productivitat laboral de les activitats amb major nombre d'empreses. (2020).....	141
Taula 54: Guany i pèrdues de pes dels sectors industrials al Bages en termes d'ocupació i de Valor Afegit Brut. (2018 -2020).....	142

Taula 55: Guany i pèrdues de pes dels sectors industrials al Bages en termes d'ocupació i de Valor Afegit Brut (2018-2020)	143
Taula 56: Rànquing d'empreses de fabricació de productes metàl·lics (2020)	144
Taula 57: Rànquing d'empreses fabricants de maquinària (2020).....	145
Taula 58: Rànquing d'empreses de instal·lació de maquinària i equips (2020).....	146
Taula 59: Rànquing d'empreses fabricants de productes alimentaris (2020)	147
Taula 60: Rànquing d'empreses de la indústria tèxtil (2020)	148
Taula 61: Rànquing d'empreses de la indústria química (2020)	149
Taula 62: Rànquing d'empreses del cautxú i matèries plàstiques (2020)	150
Taula 63: Rànquing d'empreses de la indústria de la fusta i el suro (2020).....	151
Taula 64: Nombre de persones assistents al programa CuEmE	155
Taula 65: Superfície forestal de la Catalunya Central. (2021)	167
Taula 66: Nombre de treballadors i valor del VAB al Bages (2018-2020).....	170
Taula 67: Distribució dels PAE's al Bages segons eix territorial.....	173
Taula 68: Distribució dels PAE's al Bages segons municipi	174
Taula 69: Ocupabilitat dels PAE's.....	175
Taula 70: Percentatge dels sectors d'activitat predominants dels polígons.....	176
Taula 71: Criteris de cada àrea funcional en relació a la superfície d'ampliació i activa.....	178
Taula 72: Capacitat d'ampliació per eix territorial.....	178
Taula 73: Capacitat desenvolupament per eix territorial	179
Taula 74: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional de Manresa.	179
Taula 75: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional del Bages Sud	180
Taula 76: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional del Pla de Bages	180
Taula 77: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional de Llobregat	181
Taula 78: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional del Cardener.....	181
Taula 79: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional de la Gavarresa	182
Taula 80: Potència d'autoconsum instal·lada	185
Taula 81: Impacte de la covid-19 en la facturació del teixit empresarial del Bages	186

Index grafiques

Gràfic 1: Evolució de la població. Comparativa (2011-2021).....	21
Gràfic 2: Evolució de la població. Comparativa (2011-2021)	22
Gràfic 3: Evolució de la piràmide de població. Bages (Comparativa 2011 i 2021).....	25
Gràfic 4: Evolució de la piràmide de població als eixos territorials (Comparativa 2011 i 2021)	26
Gràfic 5: Evolució del nombre de persones en situació d'atur registral. (Març 2008 – Agost 2022) ...	41
Gràfic 6: Increment de la taxa d'atur registral (Març 2008 – Setembre 2020)	41
Gràfic 7: Evolució de l'atur registral segons gènere. (Mitjanes anuals: 2005 – 2021).....	42
Gràfic 8: Evolució de l'atur registral segons grups d'edat. (Mitjanes anuals: 2005 – 2021)	43
Gràfic 9: Evolució de l'atur registral segons nivell d'estudis. (05/2005 – 05/2022)	44
Gràfic 10: Evolució de l'atur registral masculí segons nivell d'estudis. (05/2010 – 05/2022)	45
Gràfic 11: Evolució de l'atur registral femení segons nivell d'estudis. (05/2010 – 05/2022)	45
Gràfic 12: Evolució de l'atur registral segons sectors d'activitat. (Mitjanes anuals: 2005 – 2021)	46
Gràfic 13: Evolució de l'atur registral segons sectors d'activitat (Índex 2005 = 100)	47
Gràfic 14: Nombre de persones en situació d'atur segons seccions (agost del 2022)	47
Gràfic 15: Evolució del nombre de persones en situació d'atur en les 7 seccions amb més atur (01/2016 – 08/2022)	48
Gràfic 16: Variació del nombre de persones en situació d'atur segons seccions (2016-2022) ²	49
Gràfic 17: Variació del nombre de persones en situació d'atur segons divisions (2016-2019/2022) ...	50
Gràfic 18: Increment de les persones inscrites com a demandants d'ocupació (03/2020 - 03/2021) ..	51
Gràfic 19: Taxa d'atur registral a Bages i a les comarques limítrofes (03/2008 i 09/2022).....	52
Gràfic 20: Índex d'afiliacions per cada 1.000 habitants (1 de gener del 2021)	55
Gràfic 21: Distribució de les afiliacions segons sectors d'activitat (març del 2022)	56
Gràfic 22: Evolució de les afiliacions per grans àmbits territorials (03/2012 – 03/2022)	57
Gràfic 23: Evolució de les afiliacions per eixos territorials del Bages (03/2012 – 03/2022)	58
Gràfic 24: Percentatge d'afiliacions femenines a la Seguretat Social segons sector (abril 2022).....	58
Gràfic 25: Distribució percentual de les cotitzacions al règim general i al RETA (Comparativa 03/2012 – 03/2022)	59
Gràfic 26: Distribució percentual de les cotitzacions al règim general i al RETA (Comparativa 03/2012 – 03/2022)	59
Gràfic 27: Evolució de les afiliacions al RETA (03/2012 – 03/2022)	60
Gràfic 28: Evolució de cotitzacions concentrades en petites empreses (2008-2022)	61
Gràfic 29: Evolució del nombre de comptes de cotització (2008-2022).....	62
Gràfic 30: Evolució del nombre de comptes de cotització (2012-2022)	63
Gràfic 31: Comparativa del pes relatiu dels de les empreses segons el nombre de cotitzacions (2009 –2021)	63
Gràfic 32: Evolució del pes relatiu dels de les empreses segons el nombre de cotitzacions (2009 –2021)	64
Gràfic 33: Evolució de contractes indefinits (2005-2021)	65
Gràfic 34: Evolució de contractes indefinits per grans sectors (2009 –2022)	65
Gràfic 35: Evolució de contractes indefinits per principals sectors de la indústria del Bages (2009-2022)	66
Gràfic 36: Contractació laboral segons sexe.....	67
Gràfic 37: Evolució de la distribució percentual dels contractes temporals i indefinits (03/2017-06/2022)	69
Gràfic 38: Evolució de la contractació indefinida segons grups d'edat.....	71
Gràfic 39: Evolució de la piràmide d'edat de persones enter 16 i 45 anys.....	74
Gràfic 40: Evolució de la mobilitat per raó d'estudis en l'àmbit del cicles formatius (2013-2014 fins 2020-2021).....	111
Gràfic 41: Evolució de la mobilitat per raó d'estudis en l'àmbit universitari (2013-2014 fins 2020-2021) ..	112
Gràfic 42: Evolució de les persones estudiants universitàries de la comarca (2011-2012 fins 2019-2020).....	114
Gràfic 43: Evolució del nombre d'empreses industrials del Bages. (2010-2020)	136
Gràfic 44: Evolució del nombre d'empreses industrials per eix comarcal. (2010-2020)	136
Gràfic 45: Evolució del VAB industrial del Bages 2011-2019).....	139
Gràfic 46: Nombre d'empreses per activitat. (2020).....	140
Gràfic 47: Volum de facturació de les activitats amb major nombre d'empreses. (2020).....	141
Gràfic 48: Evolució del nombre d'empreses creades amb l'assessorament del programa Catalunya Emprèn. (2014-2019).....	152
Gràfic 49: Relació de persones emprenedores ateses segons el gènere (2018-2021)	153
Gràfic 50: Nombre d'empreses creades (2019-2021)	153
Gràfic 51: Empreses creades amb pla d'empresa segons el sector d'activitat (2019-2021).....	154
Gràfic 52: Nombre de persones assistents a les activitats de sensibilització i formació (2019-2021).....	154
Gràfic 53: Edat de les persones sol·licitants dels ajuts a primera instal·lació (2015 - 2020)	163
Gràfic 54: Evolució de la producció de Fusta i Llenya al Bages. (2010-2022).....	168

Gràfic 55: Evolució de la representativitat de producció de Fusta i Llenya del Bages a Catalunya. (2010-2022)	168
Gràfic 56: Distribució de les places en residències per a la gent gran segons titularitat (2020)	169
Gràfic 57: Distribució comarcal de les empreses de serveis socials i cures (2020)	170
Gràfic 58: Distribució d'activitats de serveis socials i cures (2020)	170
Gràfic 59: Distribució de les activitats de les empreses culturals al Bages (2020)	172
Gràfic 60: Contribució al VAB de cultura i lleure les empreses al Bages (2020)	172
Gràfic 61: Grau d'ocupabilitat dels PAE	175

Índex mapes

Mapa 1: Comparativa de la densitat de població als eixos territorials (2021)	24
Mapa 2: Població estrangera per eixos territorials (2021)	29
Mapa 3: Renda Familiar Bruta Disponible per eixos territorials (2019)	34
Mapa 4: Renda Familiar Bruta Disponible per municipis (2019)	34
Mapa 5: Distribució del sector agrícola a la comarca (2020)	137
Mapa 6: Distribució del sector serveis a la comarca (2020)	137
Mapa 7: Distribució del sector industrial a la comarca (2020)	138
Mapa 8: Distribució d'indústries de fabricació de productes metàl·lics	144
Mapa 9: Distribució d'indústries de fabricació de maquinària	145
Mapa 10: Distribució d'indústries de instal·lació de maquinària i equips	146
Mapa 11: Distribució d'indústries de fabricació de productes alimentaris	147
Mapa 12: Distribució d'indústries tèxtils	148
Mapa 13: Distribució d'indústries químiques	149
Mapa 14: Distribució d'indústries de productes de cautxú i matèries plàstiques	150
Mapa 15: Distribució d'indústries de la fusta i el suro	151

Preàmbul

Antecedents

La comarca del Bages disposa des de l'any 2017 de dos grans plans d'actuació en l'àmbit del desenvolupament econòmic impulsats de manera conjunta per part del Consell Comarcal del Bages i l'Ajuntament de Manresa.

Per una banda, el 2017, es va definir el Pla Industrial del Bages per tal de desenvolupar un pla d'industrialització amb la col·laboració i implicació dels agents clau del territori. De manera concreta, la redacció del Pla va comptar amb la implicació de l'administració pública, universitats, centres de R+D+i, centres de formació, i agrupacions empresarials i patronals.

La finalitat d'aquest treball era el desenvolupament d'una estratègia global per a la millora de la competitivitat de la indústria bagenca.

A tal efecte, els objectius del Pla industrial eren posar en valor les capacitats i potencialitats del teixit industrial de la comarca, establir l'estratègia global per a l'atracció i retenció d'indústria puntera d'alt valor afegit en sectors amb un alt potencial de creixement, donar suport a la diversificació cap a nous sectors, establir mecanismes de finançament i impulsar projectes empresarials d'alt impacte i, finalment, desenvolupar estructures territorials clar per consolidar el Bages com un dels principals ecosistemes innovadors del territori català.

Durant el període 2017-2021, el Consell Comarcal del Bages i l'Ajuntament de Manresa van procedir a l'execució del Pla Industrial del Bages. L'avaluació ex-post va considerar que aquest Pla es va implementar correctament, fent un ús adequat dels recursos invertits i aconseguint un grau d'impacte territorial important.

Per altra banda, el 2018, el Consell Comarcal del Bages i l'Ajuntament de Manresa van aprovar el Pla d'accions per al desenvolupament econòmic del Bages amb l'objectiu de potenciar el desenvolupament econòmic competitiu, incliusu i sostenible de la comarca. El Pla es va dur a terme amb un ampli procés de participació en el que hi van participar una vintena d'agents del territori i va permetre disposar d'un document consensuat que prioritzava les accions més eficaces i eficients per al desenvolupament de la comarca.

Les principals línies d'acció proposades tenien com a objectiu mancomunat esforços per a millorar l'estructura industrial, promocionar els atractius de la comarca i donar suport al teixit econòmic i a la capacitat tecnològica i humana de les empreses.

L'avaluació ex-post del pla realitzada al 2021 va determinar que una bona part de les accions definides es van acabar implementant. Tanmateix, aquelles vinculades a una estratègia de governança, d'impuls a l'emprenedoria, de suport a projectes de l'activitat minera i d'increment a la capacitat de creació en col·lectius específics van mostrar un nivell més baix d'implementació respecte a la resta del pla.

Adicionalment, el 2020, l'Ajuntament de Manresa va elaborar el Pla d'actuació municipal (PAM) de Manresa 2020-2023; un document amb les prioritats de la política municipal del mandat, estructurades en diversos eixos que es desenvolupen amb objectius i actuacions concretes i revisables.

El PAM s'organitzava en cinc eixos que coincidents amb els del pacte de govern i amb 25 objectius estratègics i 250 actuacions.

D'entre els objectius del PAM en destacava desenvolupar el polígon industrial del Pont Nou, planificar i executar activitats singulars, liderar la reivindicació per unes infraestructures dignes, dotar d'activitats amb projecció territorial a diferents equipaments del centre de la ciutat, impulsar un clúster de l'automoció a la comarca o, també, promoure una agència comarcal de desenvolupament econòmic.

Amb tot, l'any 2020, i davant els efectes socials i econòmics provocats per la pandèmia de la COVID-19, pràcticament la totalitat d'ajuntaments de la comarca van endegar mesures de xoc i/o plans de reactivació del teixit econòmic local. També l'Ajuntament de Manresa i el Consell Comarcal del Bages, amb el suport del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, van impulsar actuacions de xoc i plans de reactivació.

En aquest sentit, el 2021, l'Ajuntament de Manresa va redactar el Pla local de reactivació econòmica de Manresa, un pla que contenia més de 220 accions amb l'objectiu d'atenuar les conseqüències devastadores sobre els sectors més vulnerables de la societat, i per recolzar els sectors econòmics que més han patit els efectes de la pandèmia i les restriccions sanitàries.

Els reptes de futur que identificava el pla eren definir un a política de reactivació econòmica integral per la ciutat i la comarca, crear ocupació sostenible i de qualitat, millorant les condicions de l'existent amb perspectiva de gènere i prioritzant el col·lectiu de joves en les polítiques d'educació, assentar les bases per un model econòmic més plural, sostenible i resiliènt per la ciutat i la comarca, impulsar la transició digital i verda de l'economia, dinamitzar el teixit econòmic de proximitat i, finalment, fer visible la ciutat i posicionar-la territorialment i sectorialment.

D'entre les conclusions del pla s'indicava la idoneïtat del moment per elaborar una estratègia de ciutat a llarg termini que permetés redirigir el model econòmic i productiu manresà cap a un model més inclusiu, sostenible i resiliènt

En paral·lel, el 2021, el Consell Comarcal del Bages va confeccionar el Pla de reactivació socioeconòmica del Bages arran de la crisi sanitària COVID-19, i l'important impacte que hi va haver sobre l'activitat econòmica, el teixit productiu i el mercat de treball a la comarca del Bages.

L'objectiu del Pla de reactivació consistia en fer possible la recuperació de

l'economia i treballar perquè la reactivació permetés avançar en la diversificació del teixit productiu i en definir objectius alineats amb els ODS de l'Agenda 2030.

En el document, una de les línies principals que es plantejava se centrava en la governança per al desenvolupament territorial i proposa com a mesura principal la creació d'un organisme de concertació. Adicionalment, altres objectius que es pretenien assolir eren facilitar les condicions d'inici, creixement i consolidació de nous projectes empresarials i industrials; dissenyar i posar en marxa projectes intermunicipals en xarxa de serveis de promoció econòmica; facilitar la coordinació en les actuacions que s'enduguin i minimitzar les ineficiències.

També, el 2021, l'Ajuntament de Manresa va redactar l'informe El repte dels objectius de desenvolupament sostenible a Manresa, amb el pretext d'endregar les prioritats estratègiques i les accions de l'ajuntament en base als ODS de forma explícita i coherent.

El treball va servir per a detectar el grau de coherència que tenen les decisions locals entre elles, així com el seu nivell d'alineament amb les fites globals, alhora que fos útil per plantejar noves maneres de funcionar a nivell intern i per involucrar els agents locals i la ciutadania en l'estratègia col·lectiva de la ciutat.

Posteriorment, el 2022, el Consell Comarcal va redactar les Línies estratègiques 2022-2023 – Pla de treball post-Covid19-. El document es va originar després d'un procés de reflexió, redefinició i adaptació dels objectius institucionals a la nova realitat post-covid del moment, reafirmant unes línies prioritàries per aconseguir ser més transversals, més útils i més efectius per tota la ciutadania de la comarca.

El pla d'acció resultant es va emmarcar en tres àmbits d'actuació: d'atenció a les persones, d'organització interna i, per últim, de desenvolupament territorial i econòmic.

Precisament, aquest darrer àmbit incorporava la línia estratègica de crear el Consell per al Desenvolupament Econòmic del Bages, com a espai de treball compartit per a la dinamització econòmica i territorial de la comarca.

D'entre els objectius d'aquesta línia estratègia s'apuntava, per una banda, incorporar i aglutinar la visió, coneixement i opinió dels principals agents del territori, tant de l'àmbit públic com privat, sobre les potencialitats econòmiques de la comarca i, per l'altra, acordar l'estratègia i objectius, així com seleccionar les actuacions prioritàries, per al desenvolupament econòmic del Bages, i elaborar un full de ruta de consens entre el conjunt d'agents públics i privats de la comarca.

Entitats i actors

L'Estratègia de desenvolupament econòmic i l'ocupació de Manresa i el Bages (2022-2026) compta amb el suport dels següents agents territorials:

Administracions públiques

- Ajuntament d'Aguilar de Segarra
- Ajuntament d'Artès
- Ajuntament d'Avinyó
- Ajuntament de Balsareny
- Ajuntament de Callús
- Ajuntament de Cardona
- Ajuntament de Castellbell i el Vilar
- Ajuntament de Castellfolit del Boix
- Ajuntament de Castellsalí
- Ajuntament de Castelnou de Bages
- Ajuntament de Fonollosa
- Ajuntament de Gaià
- Ajuntament de Manresa
- Ajuntament de Marganell
- Ajuntament de Monistrol de Montserrat
- Ajuntament de Mura
- Ajuntament de Navarces
- Ajuntament de Navàs
- Ajuntament d'El Pont de Vilomara i Rocafort
- Ajuntament de Rajadell
- Ajuntament de Sallent
- Ajuntament de Sant Feliu Sasserra
- Ajuntament de Sant Fruitós de Bages
- Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada
- Ajuntament de Sant Mateu de Bages
- Ajuntament de Sant Salvador de Guardiola
- Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet
- Ajuntament de Santpedor
- Ajuntament de Súria
- Ajuntament de Talamanca

Organitzacions sindicals i empresarials:

- Comissions Obreres (CCOO) Vallès Occidental – Catalunya Central
- Patronal Metal·lúrgica de la Catalunya Central
- PIMEC Catalunya Central
- Unió General de Treballadors (UGT) del Bages – Berguedà
- Unió de Pagesos

Altres actors i agents territorials rellevants per al desenvolupament econòmic i l'ocupació:

- Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central
- Cambra de Comerç de Manresa
- Centre de Formació Pràctica – Fundació Lacetània
- DO Pla de Bages
- Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa – Universitat Politècnica de Catalunya (EPSEM – UPC)
- Eurecat – Manresa
- UManresa – Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya
- Escola Joviat
- Institut Guillem Catà
- Escola Diocesana de Navàs
- Fundació EMI Manresa
- Talent and training (IEFE)
- GTC Plus ETT Consultoria i formació SL

Altres agents

- AMPANS
- Associació per al desenvolupament rural de la Catalunya Central

Demografia

2.1 Evolució de la població

El 2021, al Bages hi habiten un total de 180.962 habitants, dels quals 89.708 són homes i 91.254 dones.

La capital de comarca, Manresa, és l'eix territorial que agrupa el nombre més gran de població amb un total de 78.192 persones (38.330 homes i 39.862 dones). Dit en altres paraules, la ciutat agrupa el 43% de la població de la comarca.

Taula 1:
Població resident
al Bages i eixos
territorials (2021)

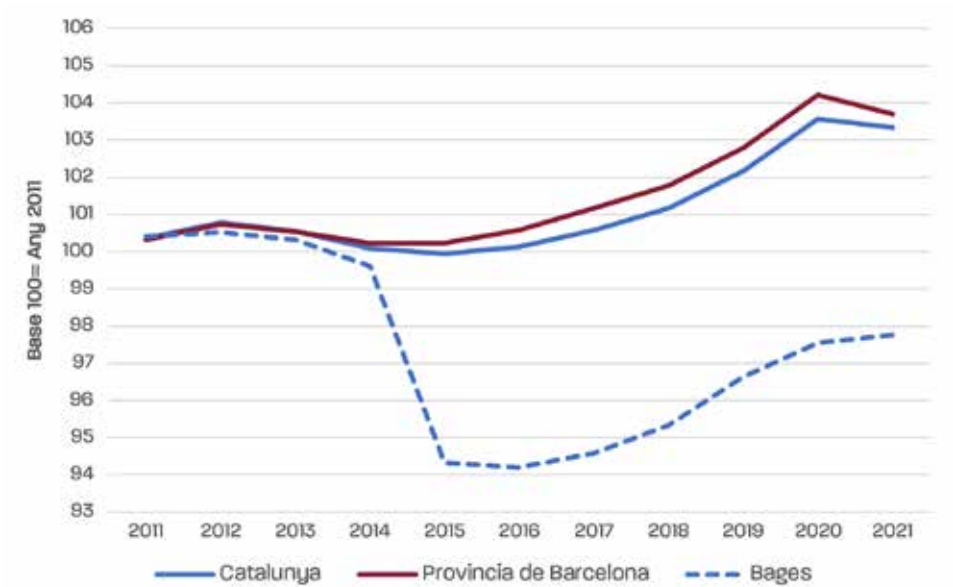
	Homes	Dones	Total
Bages	89.708	91.254	180.962
Manresa	38.330	39.862	78.192
Cardener	79.09	8.097	16.006
Llobregat	8.686	8.891	17.577
Gavarresa	7.602	7.604	15.206
Pla de Bages	15.250	15.366	30.616
Bages Sud	11.931	11.434	23.365

Font: Institut
d'Estadística de
Catalunya (IDESCAT)

En aquest sentit, és al centre i al sud de la comarca on hi ha major concentració de població (Manresa, Pla de Bages i Bages Sud). En canvi, a l'oest i al nord de l'àmbit comarcal el nombre d'habitants és inferior (Llobregat, Cardener i Gavarresa).

Pel que fa a l'evolució de la població de la comarca, aquesta ha seguit una projecció diferenciada de la província de Barcelona i el conjunt de Catalunya.

Gràfic 1:
Evolució de
la població.
Comparativa
(2011-2021)

Font: Institut
d'Estadística de
Catalunya (IDESCAT)

Així, entre el 2014 i el 2015 es produeix un descens de quasi 10.000 persones (un decreixement d'aproximadament el 4%). A partir d'aquell moment, s'experimenta un lent, però constant, creixement poblacional. Així i tot, el 2021 la població es continua mantenint un 2% per sota amb relació a la xifra de 2011.

Per tant, es constata una pèrdua poblacional en el període de deu anys.

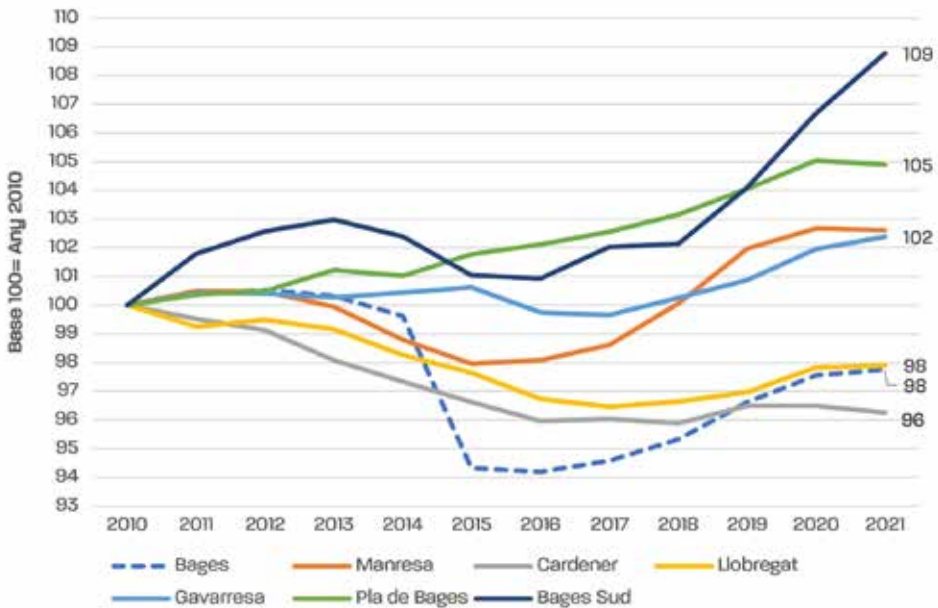
Aquest decreixement demogràfic a escala comarcal s'explica pel retrocés de població viscut en diferents eixos territorials entre el 2013 i el 2015 (Bages Sud, Manresa i Llobregat). Tanmateix, es detecten diverses tendències que mostren una evolució diferenciada.

Per una banda, el Bages Sud, el Pla de Bages i, en menor mesura, Manresa i la Gavarresa, han experimentat una propensió a l'expansió demogràfica, en especial a partir del 2016 i fins a l'actualitat.

En canvi, l'eix Llobregat i Cardener ha tendit a decreïxer en l'àmbit poblacional de forma continuada des del 2010.

Amb tot, demogràficament es distingeixen dues zones geogràfiques força marcades a la comarca: el centre, el sud i l'est (Manresa, Pla de Bages, Bages Sud i Gavarresa; i el nord i l'oest del Bages (Llobregat i Cardener).

Gràfic 2:
Evolució de la població. Comparativa (2011-2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Manresa, Pla de Bages, Bages Sud i Gavarresa

La zona del centre i sud (Manresa, Pla de Bages i Bages Sud) la tendència generalitzada ha sigut d'augment. Un creixement que pot ser explicat per l'arribada de persones de l'àrea metropolitana de Barcelona buscant preus més econòmics

de l'habitatge, en una comarca amb bones connexions i força propera a les principals zones d'activitat econòmica del país. L'est de la comarca (Gavarresa) ha seguit una projecció de població força estable, amb un augment demogràfic més significatiu a partir del 2018 i fins a l'actualitat.

Llobregat i Cardener

La zona del nord i l'oest (Llobregat i Cardener) ha viscut un descens del nombre d'habitants, si bé no de forma abrupta, de forma persistent durant l'última dècada. El nord i el sud de la comarca se situen en un entorn més allunyat de la corona metropolitana, en una àrea amb més projecció a la ruralitat fet que pot provocar fluxos de població cap a zones més poblades i amb més activitat econòmica.

2.2 Densitat de població

¹ Cal remarcar que la província de Barcelona integra l'àrea metropolitana; una zona altament densificada que fa influeix en aquesta elevada densitat poblacional.

La densitat de població al Bages és de 165,7 habitants per km². Aquesta xifra està molt per sota de la del conjunt de la província de Barcelona¹ i, també, inferior a la mitjana catalana.

El Bages és una comarca extensa i moltes de les seves poblacions tenen un extens terme municipal i pocs habitants. Malgrat tot, també es detecten zones de concentració poblacional, com es veurà més endavant.

Taula 2: Comparativa de la densitat de població per diferents àmbits territorials (2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

	Habitants per km²
Bages	166
Província de Barcelona	740
Catalunya	242

Els eixos territorials de la comarca presenten diferències substancials entre si.

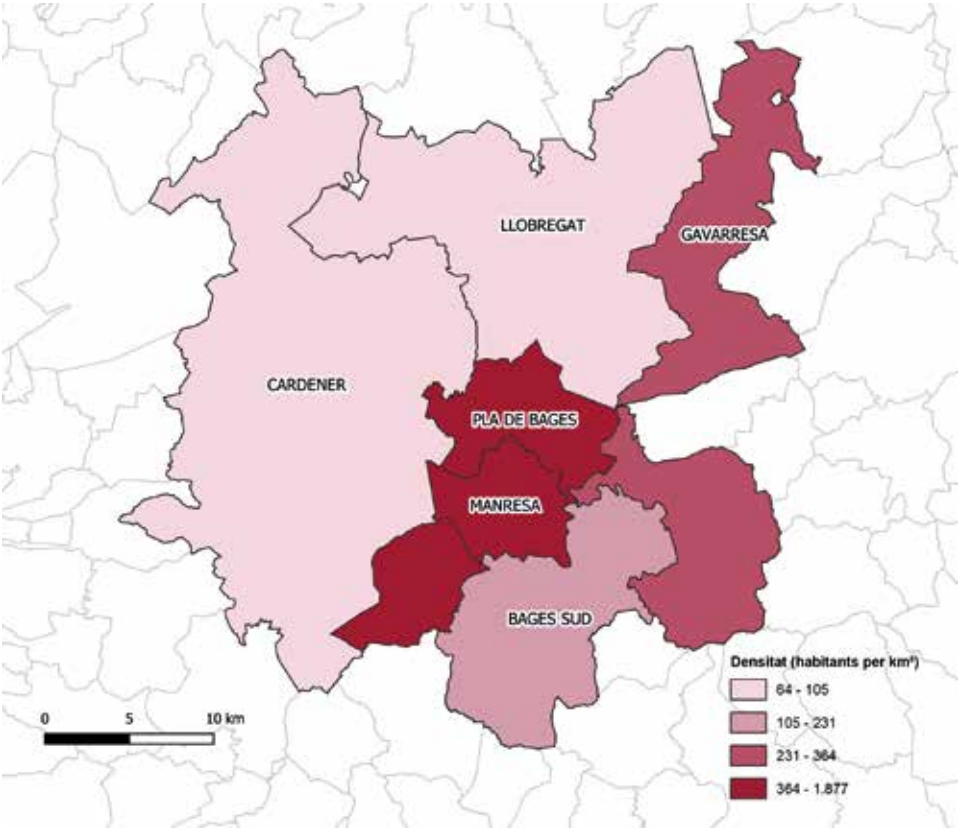
En primer lloc, la ciutat de Manresa disposa d'una densitat molt alta, ja que és el municipi més poblat del Bages.

En segon lloc, el sud i l'est de la comarca se situen en un terme mitjà, en consonància amb les dades del conjunt de Catalunya.

En tercer lloc, es troba el Pla de Bages, un eix territorial que es caracteritza per la influència a causa de la proximitat amb Manresa.

Finalment, el nord i l'oest del Bages, on els eixos del Cardener i del Llobregat són els densament menys poblats, de grans extensions i sense municipis amb grans concentracions d'habitants.

Mapa 1:
Comparativa de la densitat de població als eixos territorials (2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Taula 3:
Comparativa de la densitat de població als eixos territorials (2021)

	Habitants per km²
Manresa	1.877
Cardener	69
Llobregat	64
Gavarresa	250
Pla de Bages	402
Bages Sud	212

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

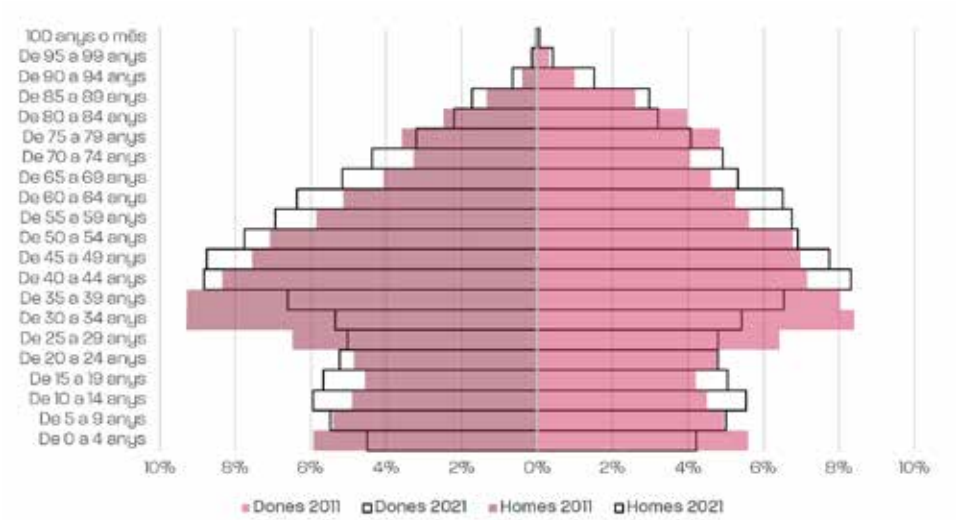
2.3 Estructura demogràfica

En l'última dècada, demogràficament, el Bages presenta canvis significatius en la població que influeixen en diferents espectres econòmics i socials; entre d'altres en l'estructura del mercat laboral.

Els principals elements a tenir en compte són:

- Es dona un envelliment progressiu, que es concreta en un augment de la població d'entre 40 i 74 anys, en detriment de les cohorts d'entre 25 a 39.
- Hi ha un creixement de les franges d'edat dels infants i joves d'entre 10 a 24 anys.
- Es constata un retrocés de la població infantil de 0 a 4 anys.

Gràfic 3: Evolució de la piràmide de població. Bages (Comparativa 2011 i 2021)

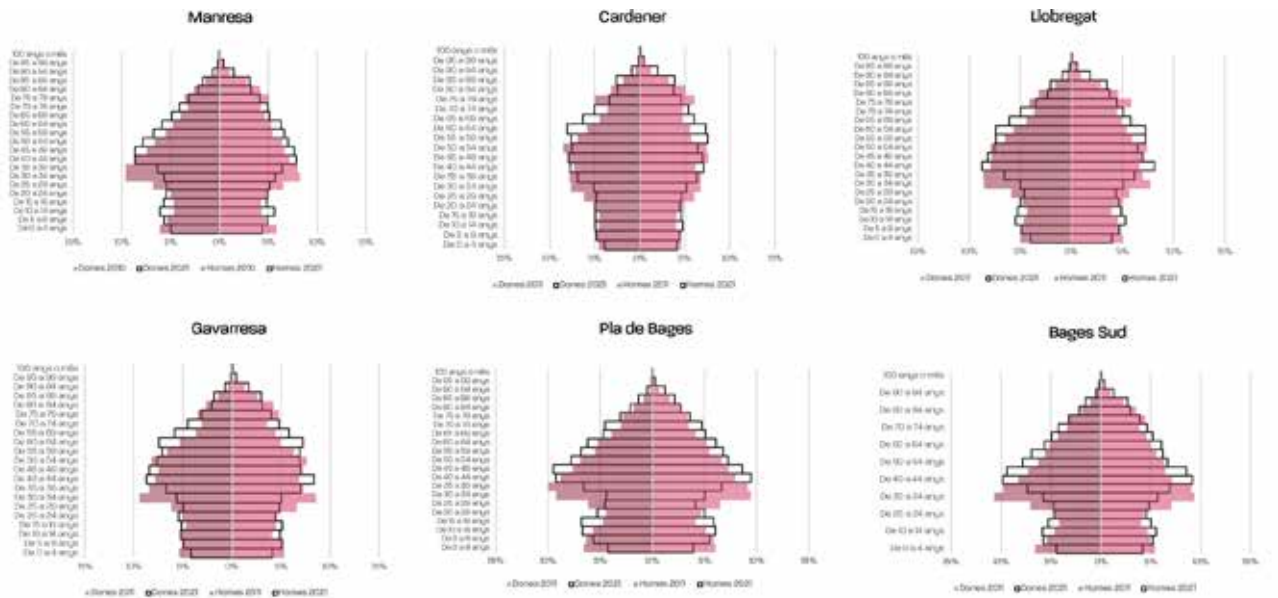
Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Una anàlisi més detallada de l'estructura demogràfica segons eixos territorials torna a indicar diferències entre zones a la comarca, encara que la projecció cap a l'envelliment és comuna arreu de la regió (vegeu gràfic 4).

El centre i el sud (amb Manresa, Pla de Bages i Bages Sud) mostren una estructura demogràfica amb major nombre de població en edat jove i adulta; el que es tradueix en més persones actives en el mercat de treball.

En canvi, l'oest, el nord i l'est de la comarca (eix Llobregat, Gavarresa i Cardener) tenen una composició d'edats que mostra major presència de gent gran, en detriment sobretot de joves i infants.

Gràfic 4: Evolució de la piràmide de població als eixos territorials (Comparativa 2011 i 2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Tot i això, la demografia de la comarca presenta característiques comunes amb la província de Barcelona i el conjunt de Catalunya; tots ells territoris amb una població envellida, i alhora amb major presència de població depenent (infants i gent gran) que persones adultes amb capacitat de treballar.

Taula 4: Comparativa d'índexs demogràfics (2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

	Índex envelliment	Índex sobreenvelliment	Índex dependència
Bages	131%	16%	57%
Província de Barcelona	130%	14%	53%
Catalunya	132%	14%	53%

Amb tot, és oportú analitzar aquests indicadors demogràfics segons sexe, ja que la població femenina té majors taxes d'envelliment, sobreenvelliment i de dependència.

Taula 5: Comparativa d'índexs demogràfics segons sexe (2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

	Índex envelliment		Índex sobreenvelliment		Índex dependència	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Bages	103%	142%	15%	22%	53%	62%
Província de Barcelona	101%	146%	13%	20%	49%	57%
Catalunya	101%	142%	13%	20%	51%	57%

Aquesta situació es produeix pel fet que existeix un major nombre de dones majors de 65 anys i més. La principal causa d'aquest fenomen és l'esperança de vida més elevada del sexe femení.

Pel que fa al Bages, de manera específica, existeixen estructures poblacionals diferenciades segons l'eix territorial analitzat.

Centre i sud

El Pla de Bages, el Bages Sud i Manresa són els eixos amb menor projecció a l'envelliment de la població, tot i que el percentatge de gent gran és major que els d'infants.

Això es tradueix en índexs de dependència menys elevats; és a dir, amb poblacions amb major percentatge de població activa.

Nord, est i oest

El Llobregat, la Gavarresa i el Cardener, en canvi, disposen de poblacions amb un alt índex d'envelliment. Aquest fet provoca que hi hagi un elevat índex de dependència, el que significa menor volum de força de treball per atendre el mercat laboral.

Taula 6: Comparativa d'índexs demogràfics als eixos territorials (2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

	Índex envelliment	Índex sobreenvelliment	Índex dependència
Manresa	125%	17%	58%
Cardener	174%	18%	62%
Llobregat	159%	17%	60%
Gavarresa	145%	17%	56%
Pla de Bages	112%	13%	54%
Bages Sud	121%	14%	55%

Les diferències demogràfiques entre homes i dones també són significatives entre els eixos territorials del Bages.

Així, el sexe femení també destaca per majors taxes d'envelliment, de sobreenvelliment i dependència.

Taula 7:
Comparativa
d'índexs
demogràfics als
eixos territorials
(2021)

	Índex envelliment		Índex sobreenvelliment		Índex dependència	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Manresa	95%	141%	14%	22%	53%	63%
Cardener	142%	182%	17%	24%	55%	68%
Llobregat	131%	167%	16%	24%	54%	66%
Gavarresa	117%	151%	15%	23%	51%	62%
Pla de Bages	91%	118%	12%	18%	52%	57%
Bages Sud	96%	132%	13%	21%	51%	59%

Font: Institut
d'Estadística de
Catalunya (IDESCAT)

2.4 Procedència de la població

²Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

³ Cal remarcar, que s'ha analitzat per sexe el col·lectiu de persones amb nacionalitat estrangera, tot i així no s'han detectat diferències substancials entre la presència de homes i dones d'aquest col·lectiu.

El 2021, el Bages té el 12,9% de població amb nacionalitat estrangera²; una proporció molt semblant a la de la província de Barcelona i Catalunya, tot i que aquestes són lleugerament majors (vegeu taula 8).

Així, el Bages i els seus municipis mostren una capacitat d'atracció de persones d'altres països quan arriben a Catalunya³.

Taula 8: Nacionalitat
de la població.
Comparativa (2021)

	Bages	Província de Barcelona	Catalunya
Espanyola	87,1%	84,6%	83,8%
Estrangera	12,9%	15,4%	16,2%

Font: Institut
d'Estadística de
Catalunya (IDESCAT)

El col·lectiu d'estrangers amb pes a la comarca són africans i, concretament, els provinents del Marroc.

Aquest fet es contraposa amb la situació provincial i del conjunt de Catalunya on hi ha més presència de persones provinents d'Amèrica del Sud. Tot i que al Bages també hi és present, ho és comparativament en un percentatge menor.

Taula 9: Procedència
del col·lectiu
estrangers segons
àmbits territorials
(2021)

	Bages	Barcelona	Catalunya
UE	9%	17%	19%
Resta Europa	4%	10%	11%
Àfrica	42%	12%	16%
Amèrica	37%	48%	44%
Àsia	7%	12%	11%
Oceania	0,4%	0,5%	0,4%

Font: Institut
d'Estadística de
Catalunya (IDESCAT)

En qualsevol cas, la presència de persones amb nacionalitat estrangera té incidència en diferents aspectes demogràfics, econòmics, laborals i socials a la comarca.

⁴ Segons dades
d'IDESCAT, 2021

En primer lloc, la majoria de la població estrangera se situa en la franja d'edat jove i adulta, concretament entre els 25 i els 49 anys⁴. L'arribada d'aquestes persones ha contribuït a minvar el procés d'envelliment de la població. De retruc aquest fet ha suposat l'augment de la població activa.

En segon lloc, la població estrangera predominant al Bages és africana o sud-americana. En la majoria de casos es tracta de persones amb baixa qualificació laboral, però que contribueixen a oferir nous perfils professionals al mercat de treball que la població autòctona en moltes ocasions ja no ofereix.

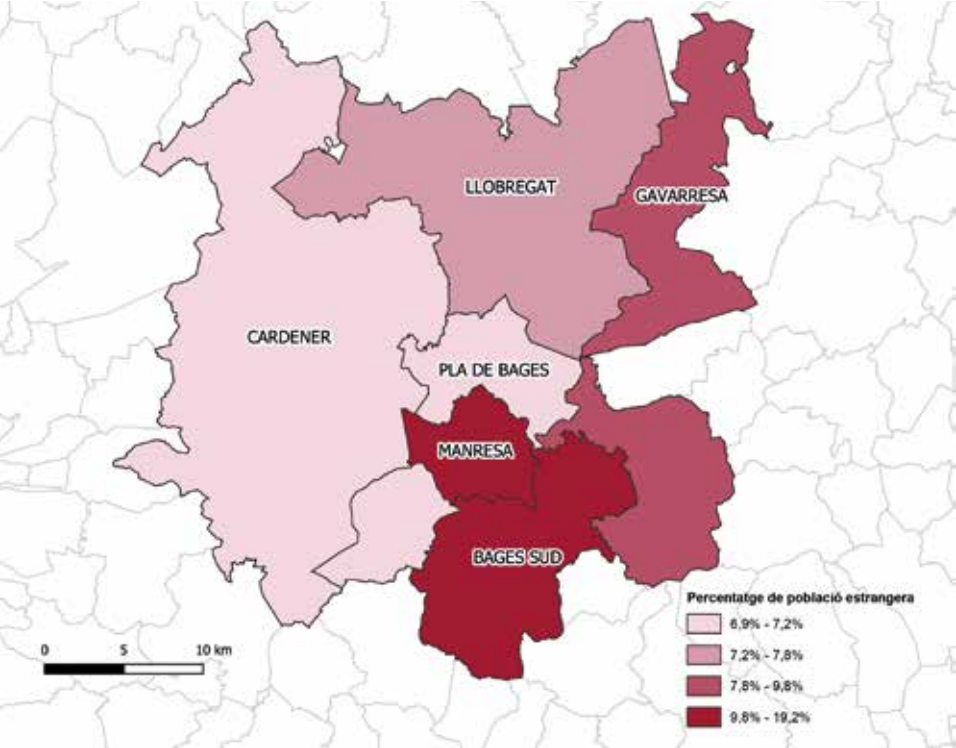
En últim lloc, la presència de població de diferents nacionalitats contribueix a creació de societats diverses, però alhora que poden comportar complexitats en la gestió social de la diferència.

Taula 10:
Població
estrangera
per eixos
territorials
(2021)

	Espanyola	Estrangera
Manresa	80,8%	19,2%
Cardener	93,0%	7,0%
Llobregat	92,3%	7,7%
Gavarresa	92,0%	8,0%
Pla de Bages	93,1%	6,9%
Bages Sud	89,6%	10,4%

La població estrangera es concentra especialment Manresa i, en menor mesura, al Bages Sud. La capital i el sud de la comarca disposen de capacitat per atraure persones d'altres nacionalitats per la concentració d'activitats econòmiques i d'oportunitats laborals.

Mapa 2:
Població
estrangera per
eixos territorials
(2021)

En tots els eixos territorials es repeteix la tònica anteriorment descrita. El col·lectiu de persones africanes és el més nombrós, seguidament de les d'Amèrica (excepte a la Gavarresa).

Tot i això, és significatiu que a Manresa, el Pla de Bages i el Bages Sud és on es detecta major diversitat en la procedència de la població estrangera; una situació motivada perquè són els eixos territorials amb major presència en termes generals d'aquest col·lectiu.

Taula 11:
Procedència
persones amb
nacionalitat
estrangera per
eixos territorials
(2021)

	Manresa	Cardener	Llobregat	Gavarresa	Pla de Bages	Bages Sud
UE	8%	10%	13%	15%	6%	12%
Resta Europa	3%	3%	1%	3%	11%	5%
Àfrica	41%	53%	45%	35%	37%	49%
Amèrica	40%	30%	39%	42%	27%	31%
Àsia	8%	4%	1%	5%	17%	2%
Oceania	0,3%	0%	0%	0%	2%	1%

Font: Institut
d'Estadística
de Catalunya
(IDESCAT)

En tots els àmbits territorials el percentatge d'homes estrangers és major al de les dones. Així i tot, en cap cas, aquesta diferència supera el 2%.

Pel que fa al país de naixement de les persones estrangeres, destaca una elevada presència de població nascuda al Marroc en la majoria de municipis de la comarca. A més, també existeix nombrosa població procedent de Romania.

Taula 12: Proporció d'homes per municipi segons principals països de naixement (només països principals) 2021
Font: INE

	Bulgaria	Polònia	Rumania	Ucraïna	Marruecos	Senegal	Argentina	Brasil	Colòmbia	Ecuador	Perú	Veneçuela
Homes												
Aguilar de Segarra	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Artés	1%	1%	10%	2%	58%	3%	3%	0%	1%	2%	1%	2%
Avinyó	0%	3%	10%	3%	29%	4%	2%	0%	1%	3%	4%	1%
Balsareny	13%	16%	25%	0%	14%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%
Callús	0%	4%	15%	0%	52%	0%	5%	1%	2%	3%	1%	3%
Cardona	0%	1%	4%	1%	52%	0%	2%	0%	2%	6%	0%	1%
Castellbell i el Vilar	1%	1%	5%	1%	36%	2%	10%	3%	5%	4%	1%	2%
Castellfollit	0%	0%	9%	0%	18%	0%	18%	9%	0%	9%	0%	0%
Castellgalí	2%	0%	7%	2%	18%	0%	5%	3%	5%	5%	0%	3%
Castellnou de Bages	0%	0%	2%	0%	72%	0%	3%	0%	2%	0%	2%	0%
El Pont de Vilomara i Rocafort	0%	0%	4%	4%	4%	0%	8%	0%	0%	4%	0%	0%
Fonollosa	0%	0%	0%	17%	17%	0%	0%	0%	33%	0%	0%	0%
Gaià	0%	1%	6%	2%	45%	5%	3%	1%	4%	4%	2%	3%
Manresa	0%	0%	0%	0%	14%	0%	29%	0%	0%	0%	0%	0%
Marganell	1%	6%	1%	1%	58%	0%	3%	1%	6%	2%	2%	5%
Monistrol de Montserrat	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Mura	1%	4%	13%	1%	21%	0%	3%	3%	8%	12%	3%	4%
Navarres	3%	5%	12%	2%	42%	1%	1%	0%	4%	4%	0%	2%
Navàs	1%	3%	37%	3%	23%	1%	6%	1%	1%	1%	1%	1%
Rajadell	0%	0%	29%	0%	14%	0%	0%	14%	0%	0%	0%	14%
Sallent	0%	4%	15%	2%	39%	0%	2%	0%	3%	1%	1%	3%
Sant Feliu Sasserra	0%	0%	0%	0%	91%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Sant Fruitós de Bages	1%	2%	7%	2%	31%	5%	6%	2%	5%	5%	2%	3%
Sant Joan de Vilatorrada	0%	1%	16%	23%	29%	1%	2%	1%	1%	2%	0%	1%
Sant Mateu de Bages	0%	0%	0%	0%	67%	0%	0%	0%	8%	0%	0%	0%
Sant Salvador de Guardiola	0%	3%	4%	3%	27%	3%	5%	2%	7%	5%	0%	1%
Sant Vicenç de Castellet	0%	3%	1%	1%	51%	10%	2%	2%	6%	3%	1%	2%
Santpedor	1%	1%	28%	0%	26%	2%	5%	1%	3%	1%	2%	2%
Súria	1%	5%	8%	1%	24%	0%	1%	0%	1%	3%	0%	2%
Talamanca	0%	0%	0%	0%	0%	0%	20%	0%	0%	20%	0%	20%

Taula 13: Proporció de dones per municipi segons principals països de naixement (només països principals) 2021
Font: INE

	Bulgària	Polònia	Rumania	Ucraïna	Marroc	Senegal	Argentina	Brasil	Colòmbia	Ecuador	Perú	Venezuela
Dones												
Aguilar de Segarra	0%	50%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Artés	1%	1%	9%	2%	53%	0%	2%	0%	3%	4%	3%	1%
Avinyó	0%	1%	7%	6%	25%	0%	4%	2%	3%	4%	6%	0%
Balsareny	3%	5%	29%	0%	8%	1%	2%	3%	2%	3%	1%	1%
Callús	0%	2%	12%	0%	45%	0%	3%	3%	3%	1%	1%	3%
Cardona	1%	0%	5%	1%	45%	0%	5%	0%	6%	4%	0%	1%
Castellbell i el Vilar	0%	2%	4%	1%	21%	3%	16%	5%	5%	5%	5%	3%
Castellfollit	0%	0%	0%	0%	11%	0%	22%	0%	0%	0%	0%	0%
Castellgalí	0%	0%	12%	0%	7%	0%	5%	16%	5%	2%	5%	9%
Castellnou de Bages	0%	0%	18%	0%	6%	0%	24%	6%	0%	0%	0%	6%
El Pont de Vilomara i Rocafort	0%	2%	10%	4%	8%	0%	14%	0%	0%	0%	2%	2%
Fonollosa	0%	0%	0%	0%	40%	0%	0%	0%	20%	0%	0%	0%
Gaià	0%	1%	7%	2%	40%	2%	3%	2%	6%	5%	2%	5%
Manresa	0%	7%	0%	0%	7%	0%	0%	0%	14%	0%	0%	0%
Marganell	1%	2%	3%	0%	49%	0%	3%	2%	7%	2%	3%	8%
Monistrol de Montserrat	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	50%	25%	0%	0%	0%
Mura	1%	2%	14%	3%	18%	0%	0%	6%	7%	10%	3%	4%
Navarcles	3%	4%	16%	2%	41%	0%	1%	1%	10%	4%	1%	5%
Navàs	1%	2%	38%	1%	13%	1%	5%	3%	5%	0%	3%	1%
Rajadell	0%	0%	30%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	20%
Sallent	2%	5%	18%	2%	32%	0%	1%	2%	5%	3%	1%	2%
Sant Feliu Sasserra	0%	0%	0%	0%	89%	0%	0%	0%	0%	0%	6%	0%
Sant Fruitós de Bages	0%	3%	7%	3%	24%	1%	4%	4%	6%	8%	5%	4%
Sant Joan de Vilatorrada	0%	1%	17%	23%	24%	0%	2%	2%	2%	3%	1%	1%
Sant Mateu de Bages	0%	7%	20%	7%	20%	0%	0%	7%	0%	0%	7%	0%
Sant Salvador de Guardiola	0%	6%	7%	4%	10%	0%	10%	1%	6%	10%	1%	1%
Sant Vicenç de Castellet	0%	2%	3%	1%	46%	1%	3%	2%	6%	3%	2%	2%
Santpedor	2%	3%	24%	0%	20%	1%	3%	2%	6%	1%	2%	4%
Súria	1%	4%	5%	1%	17%	0%	2%	2%	3%	4%	1%	1%
Talamanca	0%	0%	0%	0%	14%	0%	14%	14%	14%	0%	0%	14%

Taula 14: Homes amb nacionalitat estrangera per eixos territorials (2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

	Espanyola	Estrangera
Manresa	80%	20%
Cardener	93%	7%
Llobregat	92%	8%
Gavarresa	92%	8%
Pla de Bages	93%	7%
Bages Sud	89%	11%

Taula 15: Dones amb nacionalitat estrangera per eixos territorials (2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

	Espanyola	Estrangera
Manresa	82%	18%
Cardener	93%	7%
Llobregat	93%	7%
Gavarresa	93%	7%
Pla de Bages	93,%	7%
Bages Sud	90,%	10%

2.5 El nivell de renda

La Renda Familiar Bruta Disponible⁵ (a partir d'ara RFBD) de la comarca és de 17.300€ per habitant (any 2019), una xifra -4,9% inferior al del conjunt de Catalunya.

Taula 16: Renda Familiar Bruta Disponible. Comparativa (2019)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

	Bages	Catalunya
RFBD (milers d'euros)	3.085.674	139.741.988
RFBD per habitant (milers d'euros)	17,3	18,2
RFBD per habitant (índex Catalunya = 100)	95,1	100

⁵ RFBD= Remuneració d'assalariats + Excedent Brut d'Explotació +Prestacions Socials-Cotitzacions Socials-Impostos

A escala comarcal s'identifiquen dues tendències. La primera l'encapçala el Pla de Bages, seguidament del Llobregat, la Gavarresa i el Cardener. En aquests eixos la RFBD és molt propera a la mitjana catalana, així es podria afirmar que disposen d'un nivell de renda mig.

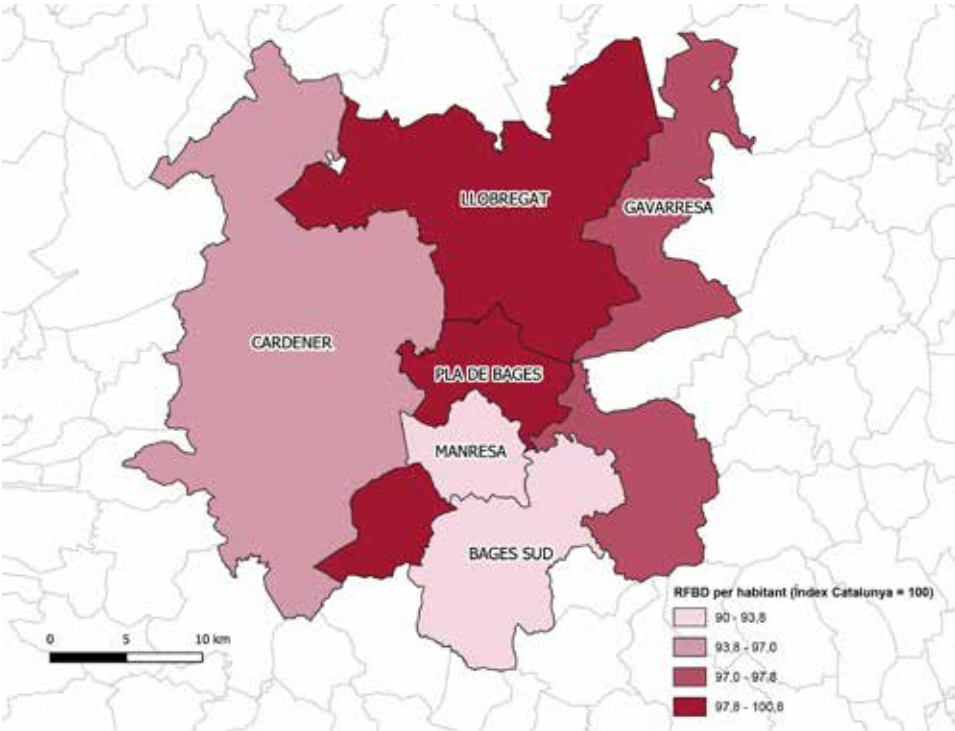
En canvi, Manresa i el Bages Sud disposen d'un nivell de renda que se situa en 10 punts percentuals, aproximadament, per sota de la mitjana catalana.

Taula 17: Renda Familiar Bruta Disponible per eixos territorials (2019)

	RFBD per habitant	RFBD (Catalunya=100)
Manresa	16,9	92,8
Cardener	17,7	97,0
Llobregat	17,9	98,0
Gavarresa	17,7	97,1
Pla de Bages	18,4	100,8
Bages Sud	16,4	90,0

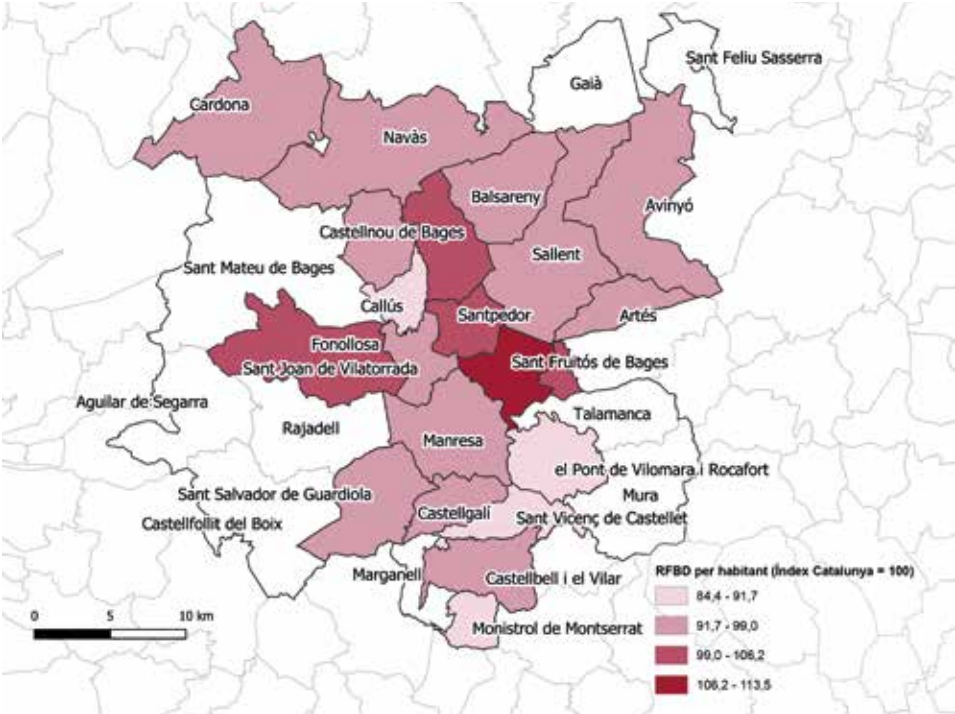
Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Mapa 3: Renda Familiar Bruta Disponible per eixos territorials (2019)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Mapa 4: Renda Familiar Bruta Disponible per municipis (2019)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

2.6 Conclusions

- La comarca va perdre població entre el 2014 i 2015, tot i que a poc a poc ha tornat a guanyar pes demogràfic.
- A nivell generalitzat, es detecta una projecció d'envelliment de la població.
- La població africana és el col·lectiu estranger amb pes a la comarca, més concretament les persones provinents del Marroc.
- Els habitants del Bages disposen d'un nivell de renda mig-baix, en comparació amb la mitjana catalana; excepte el Pla de Bages que s'apropa als valors mitjos de Catalunya.
- El sud i el centre de la comarca han experimentat un augment demogràfic en els últims deu anys.
- En aquestes zones del Bages es detecta major densitat poblacional, més presència de població adulta i jove i un nombre més elevat de persones amb nacionalitat estrangera.
- Aquests fenòmens poden guardar relació amb els moviments de població de l'àrea metropolitana i la seva zona d'influència, alhora que amb les facilitats de les comunicacions.
- El nord, l'oest (i en menor mesura l'est) han viscut un procés de pèrdua de població en els últims deu anys.
- En aquestes zones s'observa menor densitat de població i major projecció a l'envelliment.
- Municipis de mida més reduïda, projecció a la ruralitat i la marxa de joves poden ser alguns dels factors que provoquen aquesta situació.

3

Mercat de treball

3.1 Població desocupada

3.1.1 Estructura actual de la població desocupada

El gener del 2022 hi havia 4.971 persones que eren beneficiàries d'alguna prestació per desocupació, la xifra més baixa d'un mes de gener dels darrers cinc anys. La majoria de les prestacions continuen ubicant-se en el nivell contributiu, però creix la proporció del nivell assistencial i se situa, el 2022, a nivells del 2017.

Taula 18:
Persones beneficiàries de prestacions per desocupació (mesos de gener 2017 – 2022)

	Nivell contributiu	Nivell assistencial (Subsidí)	Renda activa d'inserció	Programa d'activació per a l'ocupació	Total beneficiaris
2017	2.337	2.412	462	7	5.238
	45%	46%	9%	0%	
2019	2.749	2.037	292	0	5.095
	54%	40%	6%	0%	
2021	2.993	2.465	206	0	5.681
	53%	43%	4%	0%	
2022	2.514	2.277	160	0	4.971
	51%	46%	3%	0%	

Font: Programa Hermes de la Diputació de Barcelona

3.1.2 Evolució de la població desocupada

L'agost de 2022 hi havia prop de 9.400 persones en situació d'atur registral al Bages, un 13% menys que la mitjana del 2021, la meitat de les quals a Manresa ciutat i és precisament és a la capital comarcal on les dades d'atur registral són menys favorables si es prenen de referència els valors existents l'any 2008.

Com s'entra en detall posteriorment, l'increment del nombre de persones en situació d'atur amb les crisis econòmiques és major en els homes que en les dones. Així, entre el 2007 i el 2010, l'atur masculí va augmentar un 359% mentre que el femení ho va fer en un 175%. En la crisi derivada de la Covid-19, l'augment masculí de l'atur registrat el 2020 respecte el del 2019, va ser del 23% mentre que el femení va ser del 14%.

Només en el període comprès entre el 2009 i el 2013 hi havia menys dones que homes desocupades a la comarca. En l'actualitat hi ha 737 persones més de mitjana en situació d'atur que les que hi **havia el 2008, que diferenciades són 253 homes i 484 dones.**

Taula 19:
Evolució de les persones desocupades segons gèneres (mitjanes anuals)¹

¹ El 2022 inclou fins el mes d'agost.

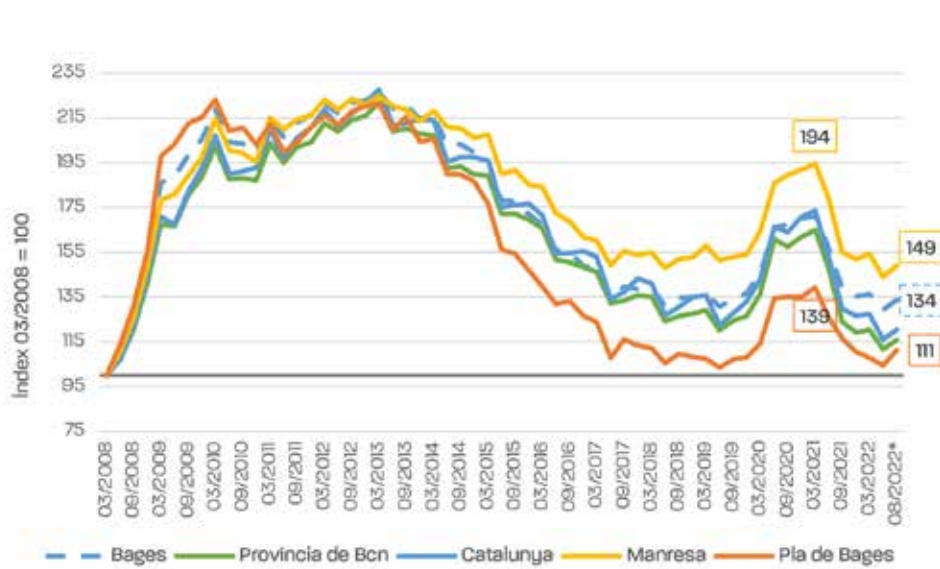
Font: Observatori del Treball i Model Productiu

		Homes		Dones		Total
2007	-	2.192	-	4.117	-	6.309
2008	73%	3.789	17%	4.833	37%	8.623
2009	91%	7.237	37%	6.642	61%	13.879
2010	9%	7.861	8%	7.187	8%	15.049
2011	0%	7.887	4%	7.490	2%	15.377
2012	4%	8.204	5%	7.883	5%	16.087
2013	0%	8.184	1%	7.962	0%	16.145
2014	-9%	7.435	-4%	7.656	-7%	15.092
2015	-15%	6.346	-9%	6.989	-12%	13.335
2016	-19%	5.154	-14%	6.030	-16%	11.184
2017	-14%	4.409	-9%	5.515	-11%	9.925
2018	-5%	4.188	-4%	5.313	-4%	9.501
2019	-2%	4.115	1%	5.384	0%	9.499
2020	23%	5.052	14%	6.135	18%	11.187
2021	-5%	4.782	-2%	6.001	-4%	10.783
2022	-15%	4.042	-11%	5.317	-13%	9.359

D'aquesta manera, Manresa se situa prop de 40 punts per sobre de l'eix territorial amb millors xifres, el Pla de Bages. El conjunt del Bages se situa amb uns valors superiors als de la mitjana catalana. En tots els àmbits territorials, les xifres d'atur registrat són més elevades el 2022 que al 2008, però inferiors que les que es van registrar durant la crisi i post crisi financera. A finals del 2021 i principis del 2022 es recuperava la tendència prèvia a la Covid-19 però les dades d'agost del 2022, darrer mes disponible, semblen repuntar les xifres de persones aturades.

Gràfic 5:
Evolució del nombre de persones en situació d'atur registrat. (Març 2008 – Agost 2022)

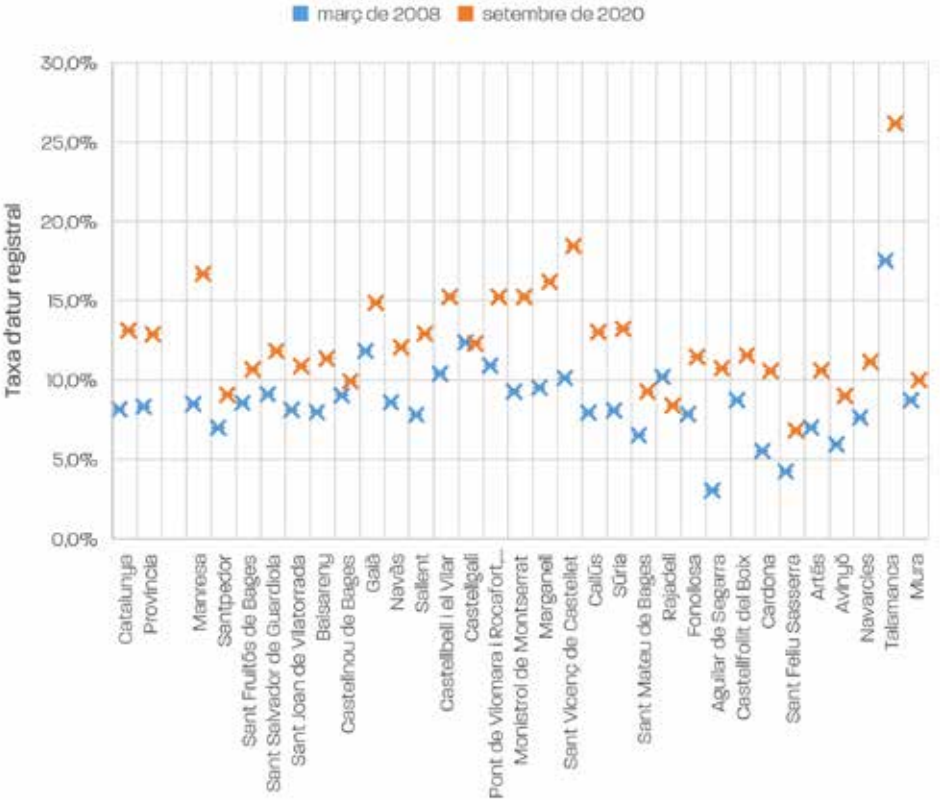
Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Les dades del mes de setembre del 2020 ja incorporen l'impacte de la Covid-19 i l'aturada generalitzada de l'economia que, si bé en un primer moment, sembla que va afectar menys a la comarca que a la província o que al conjunt de Catalunya, les dades més recents apunten en la direcció contrària. Més aviat semblen indicar que a la comarca li estaria costant refer-se del xoc derivat de la pandèmia.

Gràfic 6:
Increment de la taxa d'atur registrat (Març 2008 – Setembre 2020)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

De fet, entre els mesos de juny del 2017 i el desembre del 2019 la xifra de persones en situació d'atur registral es va mantenir sempre entre les 9.200 i les 9.800 i no és fins al març del 2020 que la xifra torna a superar la barrera de les 10.000 persones aturades. Malgrat aquestes dades, l'impacte de la crisi de la Covid-19 és substancialment menor que els estralls que va suposar la crisi del 2008, i és que la xifra mitjana de persones aturades a la comarca entre el 2012 i el 2014 es va situar per sobre de les 15.000.

La taxa d'atur registral és superior al setembre del 2020 que al març del 2008 en tots els municipis de la comarca amb l'excepció de Rajadell i de Castellgalí. Malgrat això, el creixement de la taxa d'atur registral del conjunt dels municipis del Bages és menor que l'experimentat a la província de Barcelona o a Catalunya.

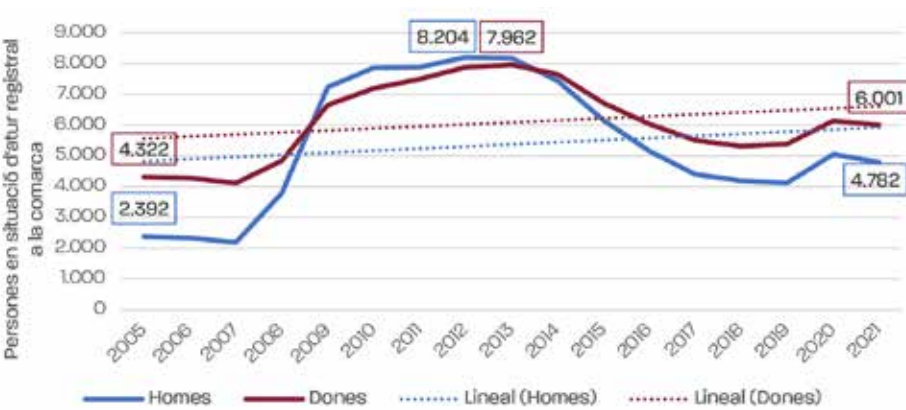
3.1.3 L'afectació de l'atur en les dones

La caracterització de les persones en situació d'atur també ha anat modificant-se amb el pas dels anys. L'any 2005 dues de cada tres persones aturades a la comarca eren dones, mentre que actualment representen el 56%. De fet, en 12 d'aquests últims disset anys, l'atur ha tingut rostre femení i només s'ha masculinitzat en el període comprès entre el 2009 i el 2013. Amb alguns matisos, aquesta evolució també s'ha esdevingut a la capital i al Bages sud, però al Pla de Bages, al Llobregat, al Cardener i a la Gavarresa, les mitjanes anuals de persones en atur masculines mai han superat les femenines.

Tornant el focus al conjunt de la comarca, s'observa una tendència a l'alça del nombre de persones aturades, tant entre els homes com entre les dones. El 2007, just abans de la crisi econòmica es comptabilitza el nombre mitjà de persones en situació d'atur més baix tant en ambdós sexes. El 2012 pels homes i el 2013 per les dones suposen els anys amb major volum d'atur a la comarca.

Gràfic 7: Evolució de l'atur registral segons gènere. (Mitjanes anuals: 2005 – 2021)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

El gràfic també visualitza la incidència més gran dels sotracos econòmics en l'atur masculí:

- Entre el 2007 i el 2009, l'atur masculí va augmentar un 230%, passant de 3.789 persones a 7.237 mentre que el femení ho va fer en un 61%, de 4.117 dones a 6.642.
- El 2020 l'atur masculí va augmentar un 23% mentre que el femení ho va fer en un 14%. Tanmateix, tot i l'augment exponencial en tots dos casos, l'atur femení s'ha mantingut superior al dels homes.

3.1.4 L'afectació de l'atur en els diferents grups d'edat

D'altra banda, s'observen diferències quant a la tendència realitzada pels diferents grups d'edat:

- Entre el 2007 i el 2009 la cohort que va augmentar més la xifra de persones aturades va ser la d'entre 30 i 39 anys, seguida de la població d'entre 16 i 29 anys.
- El 2020 l'atur del grup més jove va augmentar en un 34%, seguit del grup d'entre 30 i 29 anys que ho va fer un 25%.
- Hi ha una tendència constant a l'augment del grup d'edat més avançada: ha passat de 558 persones a 1.706, suposant un 205% d'increment.
- Des del 2014 els dos grups més nombrosos de l'atur han estat els de 50 a 59 anys i els de 40 a 49 anys.
- Entre el 2020 i el 2021 els dos grups de majors de cinquanta anys són els únics que han augmentat el nombre de persones aturades.

Gràfic 8: Evolució de l'atur registral segons grups d'edat. (Mitjanes anuals: 2005 – 2021)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

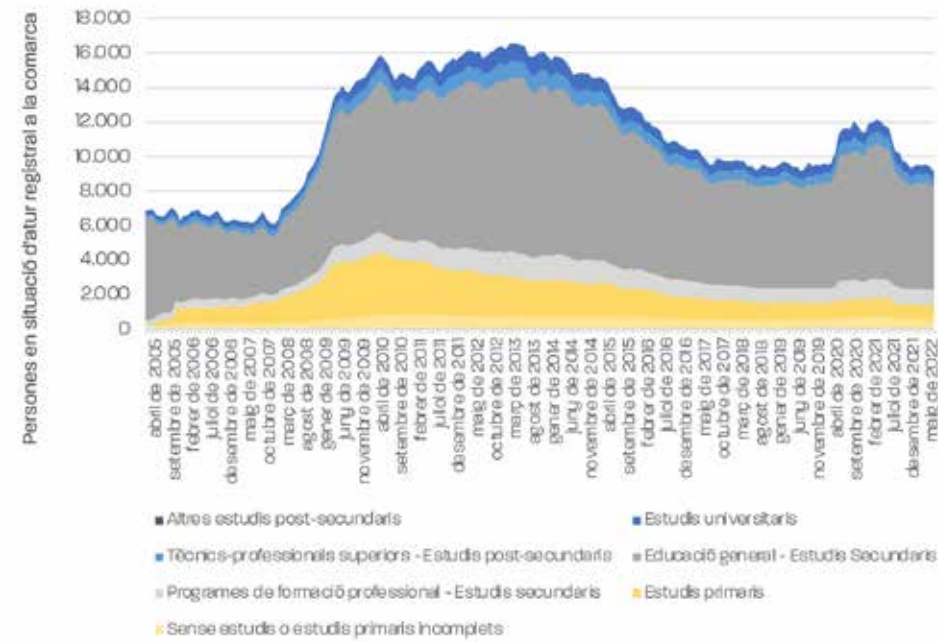
3.1.5 L'afectació de l'atur segons el nivell d'estudis

La xifra de persones que tenen estudis postsecundaris, sigui de tipus universitari o professionalitzador s'ha mantingut estable des del 2009 mentre que els col·lectius amb menor nivells d'estudis són els que han tendit a augmentar la xifra de persones aturades.

La tendència de la població que no té estudis o bé que només tenen estudis primaris és decreixent, possiblement a conseqüència de l'accés a l'edat de jubilació de cohorts que varen accedir al mercat laboral amb menors credencials formatives.

En tota la sèrie històrica que es presenta (2005 – 2022), les persones que tenen com a màxim estudis primaris han representat l'18% de les persones aturades mentre que les que tenen estudis postsecundaris han estat l'11%. Aquelles persones que tenen un nivell d'estudis secundaris, han estat el sector predominant amb un 70% de les persones en situació d'atur.

Gràfic 9:
Evolució de
l'atur registrat
segons nivell
d'estudis.
(05/2005 –
05/2022)

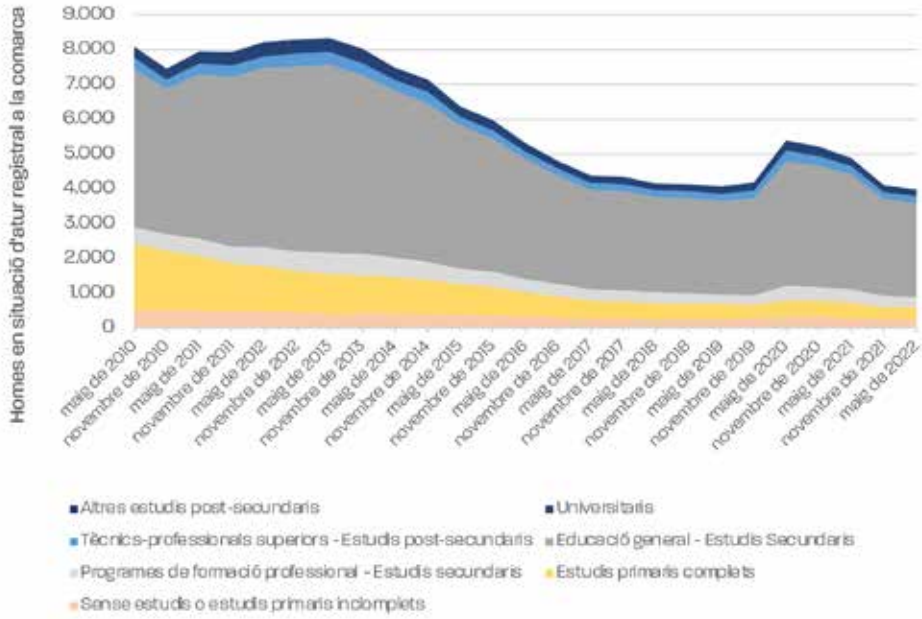

Font: Observatori
del Treball i Model
Productiu

En l'anàlisi diferenciada segons sexes, s'observa una major volatilitat de l'atur masculí i és que tant el valor màxim com el mínim de persones en situació d'atur es correspon amb els homes.

Així, incorporant els valor de l'atur registrat dels mesos de maig i novembre des del 2010 fins el 2022, apareixen 5 mesos en els quals hi ha més de 8.000 homes en situació d'atur, mentre que només succeeix en una ocasió en les dones. En l'altre extrem, en 10 ocasions l'atur masculí s'ha situat per sota de les 5.000 persones, dada que no s'ha obtingut en cap dels moments incorporats en les dones.

Gràfic 10:
Evolució de
l'atur registrat
masculí segons
nivell d'estudis.
(05/2010 –
05/2022)

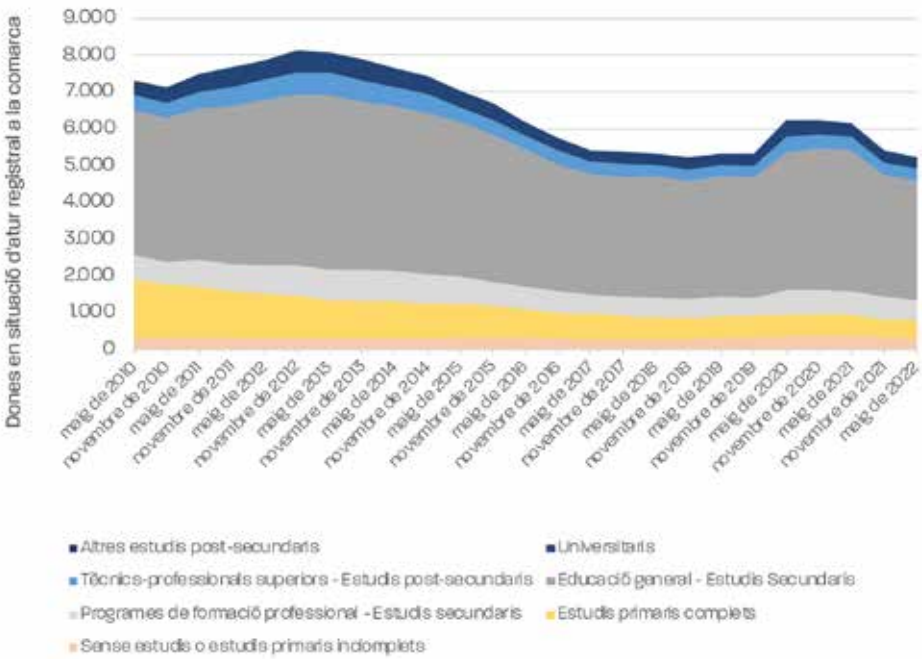

Font: Observatori
del Treball i Model
Productiu

Els valors més elevats tant en ambdós sexes se situen a cavall del 2012 (les dones) i 2013 (els homes) mentre que tots dos grups presenten el seu valor més baix al mes de maig del 2022.

La reducció de l'atur masculí és superior a la del femení i entre el maig del 2010 i el maig del 2022. El primer s'ha reduït un 51% mentre que el segon ho ha fet en un 29%.

Gràfic 11:
Evolució de
l'atur registrat
femení segons
nivell d'estudis.
(05/2010 –
05/2022)

Font: Observatori
del Treball i Model
Productiu

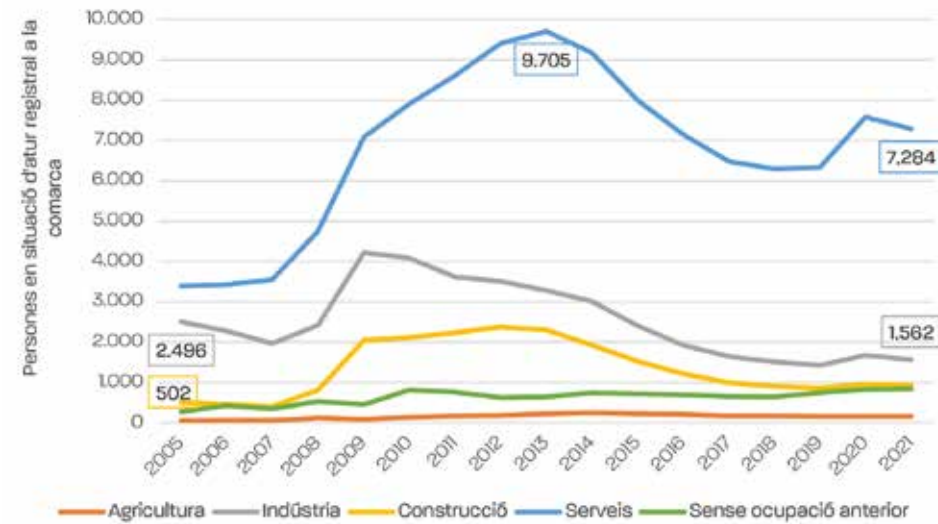
3.1.6 L'afectació de l'atur segons els sectors d'activitat

En l'evolució segons sectors d'activitat les principals conclusions apunten cap a un augment del nombre de persones en situació d'atur en tots els sectors d'activitats amb l'excepció de la indústria. Des del 2015 i fins a l'actualitat, el sector industrial presenta uns valors d'atur registral més baixos que els que es comptabilitzaven el 2005.

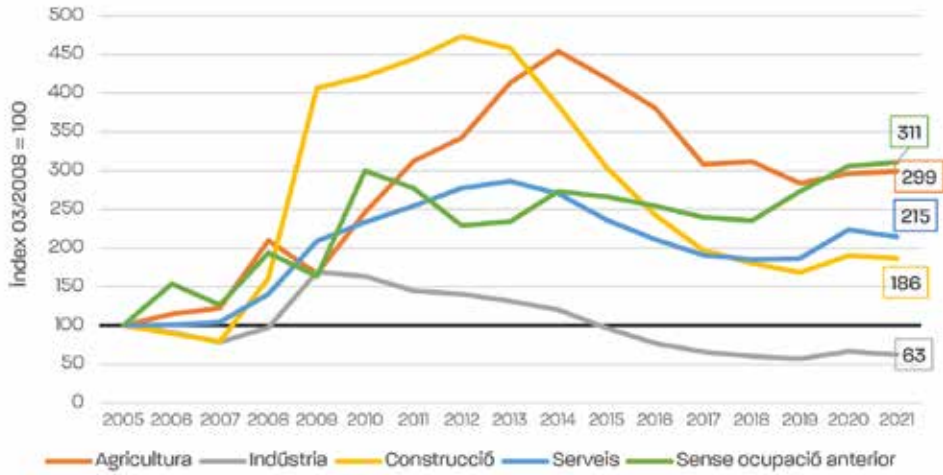
En la perspectiva relativa, s'aprecia diferents aspectes rellevants:

- La crisi del 2008 va afectar especialment i d'una manera molt directa el sector de la construcció.
- Amb una progressió més lenta, el sector agrari va arribar a assolir un increment relatiu similar al sector de la construcció.
- El sector industrial és l'únic que se situa per sota del valor 100, d'una manera continuada entre els anys 2015 i 2021. Des del 2008 presenta una tendència contínua a la baixa, essent el sector que ha tingut un comportament més estable.
- S'ha realitzat un increment constant de les persones que estan en situació d'atur sense una ocupació anterior. La rellevància d'aquest col·lectiu s'explica per l'oportunitat de, si es forma correctament, poder-se incorporar al mercat laboral en el sector que millor està responenent, l'industrial.

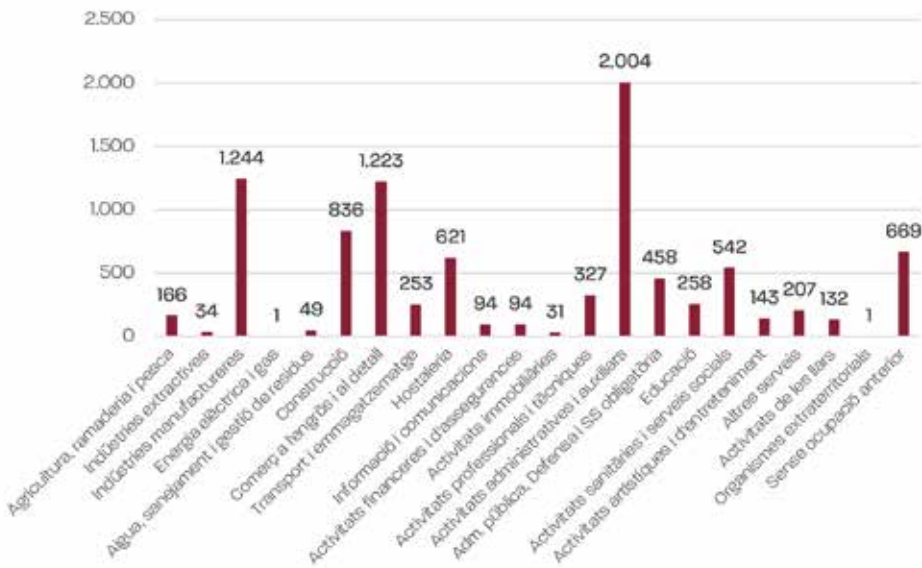
Gràfic 12:
Evolució de
l'atur registral
segons sectors
d'activitat.
(Mitjanes anuals:
2005 – 2021)

Gràfic 13:
Evolució de
l'atur registral
segons sectors
d'activitat
(Índex 2005 =
100)

Gràfic 14:
Nombre de
persones
en situació
d'atur segons
seccions (agost
del 2022)

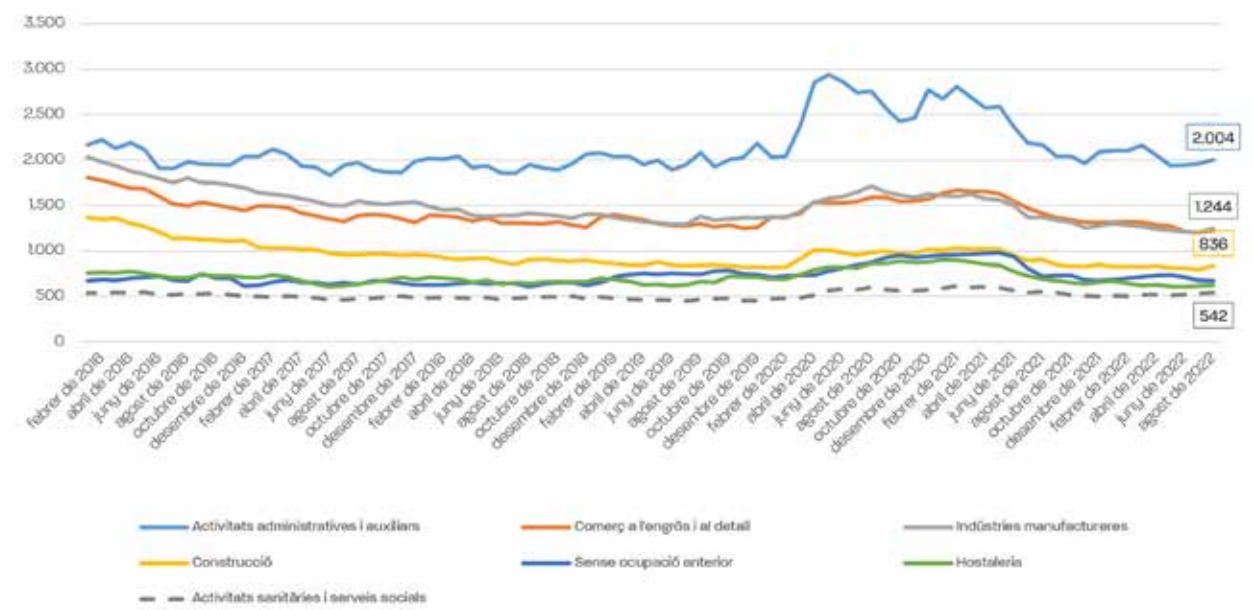

Més concretament, l'atur a la comarca es concentra en algunes seccions concretes i 7 seccions concentren el 76% de l'atur del Bages a l'agost del 2022:

1. Activitats administratives i auxiliars: 21%
2. Comerç a l'engròs i al detall: 13%
3. Indústries manufactureres: 13%
4. Construcció: 9%
5. Sense ocupació anterior: 7%
6. Hostaleria: 7%
7. Activitats sanitàries i serveis socials: 6%

Des del gener del 2016 i fins a l'actualitat aquestes 7 seccions econòmiques, incloent els qui provenen de no tenir ocupació anterior, sempre han concentrat entre el 76% i el 79% i el pes proporcional de cada secció és constant al llarg del temps. Únicament les activitats administratives i auxiliars presenten una major volatilitat i han representat entre el 17% i el 25% de l'atur comarcal, com a conseqüència d'un increment important durant l'estat d'alarma.

Gràfic 15: Evolució del nombre de persones en situació d'atur en les 7 seccions amb més atur (01/2016 – 08/2022)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

La resta de seccions, així com també l'atur per aquelles persones sense ocupació anterior, ha recuperat aquest 2022 els nivells previs a la declaració de l'estat d'alarma i la crisi derivada de la Covid-19.

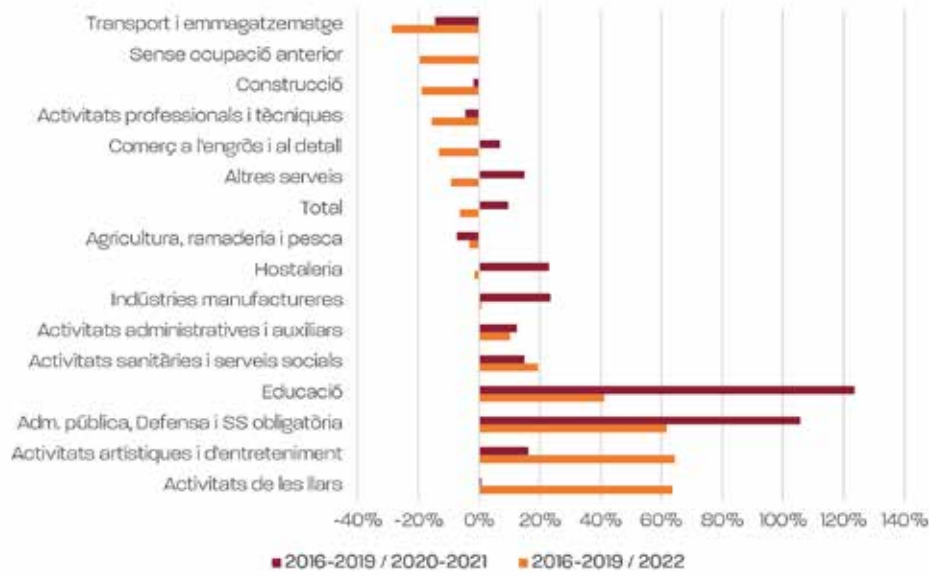
La incidència de la Covid-19 en les situacions d'atur de cada secció ha estat diferenciat i, mentre que en alguns casos, la mitjana de persones en situació d'atur dels anys 2020-2021 és superior a la mitjana del període 2016-2019 en d'altres seccions va disminuir.

Si es compara la situació d'atur de cadascuna de les seccions entre el període 2016-2019 i la mitjana del 2022, s'obté una imatge post Covid-19 havent incorporat l'impacte diferencial en cadascuna de les seccions.

Gràfic 16: Variació del nombre de persones en situació d'atur segons seccions (2016-2022)²

²En aquest gràfic només apareixen les seccions que presentaven 100 o més persones en situació d'atur en la mitjana de tot el 2022.

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Així, les següent seccions presenten menys persones en situació d'atur el 2022 que la mitjana del període 2016-2019:

- Transport i emmagatzematge.
- Sense ocupació anterior.
- Construcció.
- Activitats professionals i tècniques.
- Comerç a l'engròs i al detall.
- Altres serveis.

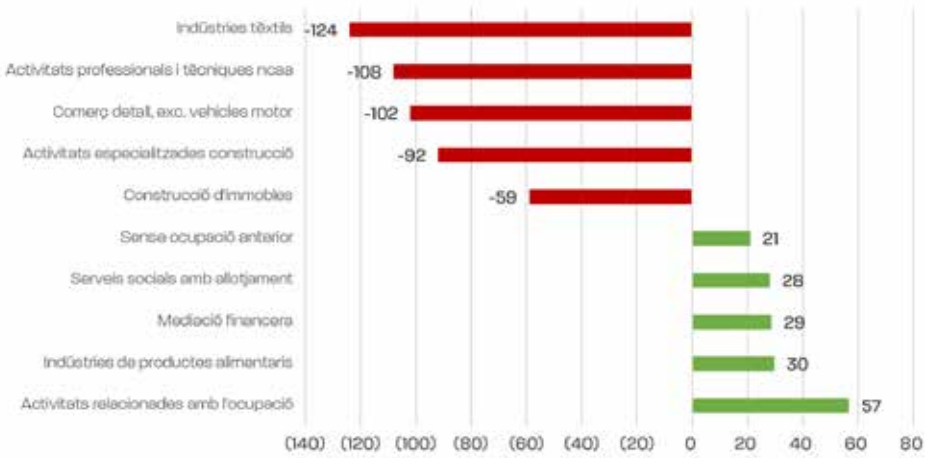
En termes comparatius, semblaria que la Covid-19 hauria afectat especialment algunes seccions en concret com ara:

- Educació.
- Administració pública, Defensa i Seguretat Social.
- Activitats artístiques i d'entreteniment.
- Activitats de les llars.

Amb aquesta mateixa comparativa, si s'amplia el focus al nivell de divisions econòmiques, s'aprecien les diferències en valors absoluts. Així, si per al conjunt del Bages, al 2022 hi ha, de mitjana, 9.359 persones en situació d'atur, per al període 2016-2019 eren 10.023, 664 persones més de mitjana.

Gràfic 17:
Variació del nombre de persones en situació d'atur segons divisions (2016-2019/2022)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

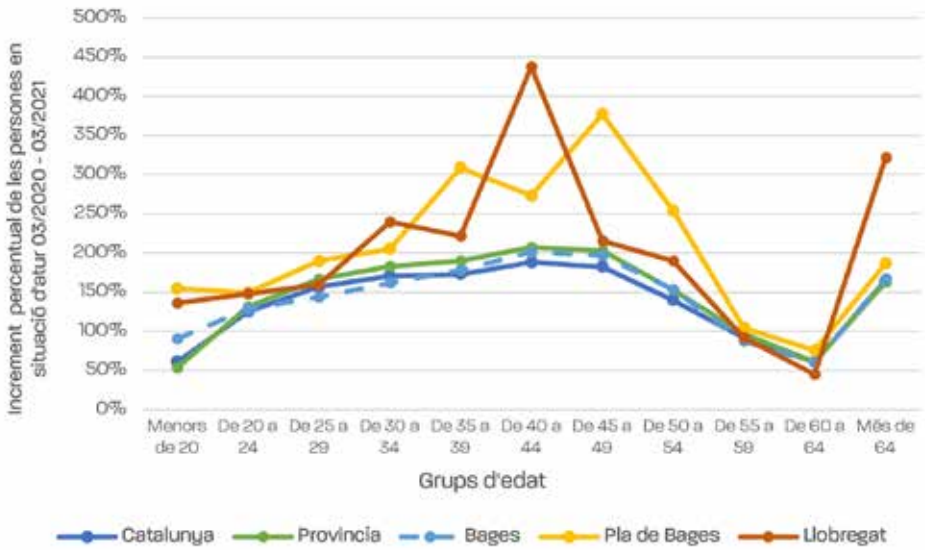
3.1.7 L'impacte de la Covid-19 en les persones demandants d'ocupació

El març del 2022 al voltant de 13.100 persones són demandants d'ocupació a la comarca, la meitat de les quals es localitzen a Manresa. Respecte a 4 anys enrere, el nombre de demandants d'ocupació al Bages s'ha incrementat en un 6%, bàsicament per l'augment experimentat al Pla de Bages (14%) i al Bages sud (9%), però també a Manresa (3%). Aquestes dades contrasten amb les del conjunt de la província de Barcelona i Catalunya que, en aquest mateix període d'entre el 2020 i el 2022, ha experimentat un decreixement dels demandants d'ocupació al voltant d'un 3%.

L'impacte de la Covid-19 explica, en bona part, aquestes dades diferenciades, ja que si bé l'increment de demandants d'ocupació va ser similar entre els mesos de març del 2020 i del 2021 (aproximadament d'un 140%), la reducció posterior no ha estat la mateixa (-58% al Bages, i -61% als altres dos àmbits territorials). El març del 2022 la província i Catalunya ja presenten menys demandants d'ocupació dels que tenien abans de la pandèmia. Al Bages, aquesta situació només es dona a Manresa i al Bages sud.

Gràfic 18:
Increment de les persones inscrites com a demandants d'ocupació (03/2020 - 03/2021)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Per altra banda, l'augment del nombre de persones demandants d'ocupació no s'ha distribuït de la mateixa manera en les diferents franges d'edat, sent les persones d'entre 35 i 49 anys les que han experimentat un creixement més destacat durant els mesos més crítics.

El març del 2021, el grup d'edat de persones entre 35 i 49 anys inscrites com a demandants d'ocupació havia augmentat un 193%, molt per sobre del grup de majors de seixanta-quatre anys (167%) o de les d'entre 25 i 34 i entre 50 i 54 anys (153%). El col·lectiu que va experimentar un menor augment va ser el de la cohort que comprèn les persones d'entre 55 i 64 anys, la qual es va incrementar en un 73%.

Aquest impacte diferencial en la composició de les persones demandants d'ocupació segons les diferents franges d'edat no és un element únic del Bages i els seus eixos territorials sinó que es reproduïx tant a la província com també a Catalunya. Cal destacar especialment l'increment del grup de majors de 64 anys tant a l'eix Llobregat (321%) com la Gavarresa (240%) per les implicacions que puguin comportar per aquest col·lectiu específic.

Al conjunt del Bages, el març del 2022 hi havia al voltant de 300 persones més demandants d'ocupació que les que hi havia el mes de març del 2020. La incidència, però, ha estat diferenciada i la fotografia que se'n deriva s'ha transformat.

Així, en l'actualitat el perfil de les persones demandants d'ocupació ha variat i el col·lectiu de persones majors de 45 anys ha esdevingut el majoritari. Si el març del 2020 el 53% de les persones demandants d'ocupació tenien 45 anys o més, el març del 2022 el percentatge s'eleva fins al 60%.

L'impacte de la Covid-19, a més a més de l'increment de les persones demandants d'ocupació, també es pot quantificar a través de les persones en situació d'atur.

En perspectiva comparada amb les comarques limítrofes amb el Bages de la província de Barcelona, el setembre del 2022, la comarca presenta uns valors més elevats que la resta amb l'excepció de l'Anoia.

- 1. Anoia: 12,5%
- 2. Bages: 11,5%
- 3. Vallès Occidental: 10,6%
- 4. Berguedà: 10,6%
- 5. Osona: 9,2%
- 6. Moianès: 8,5%

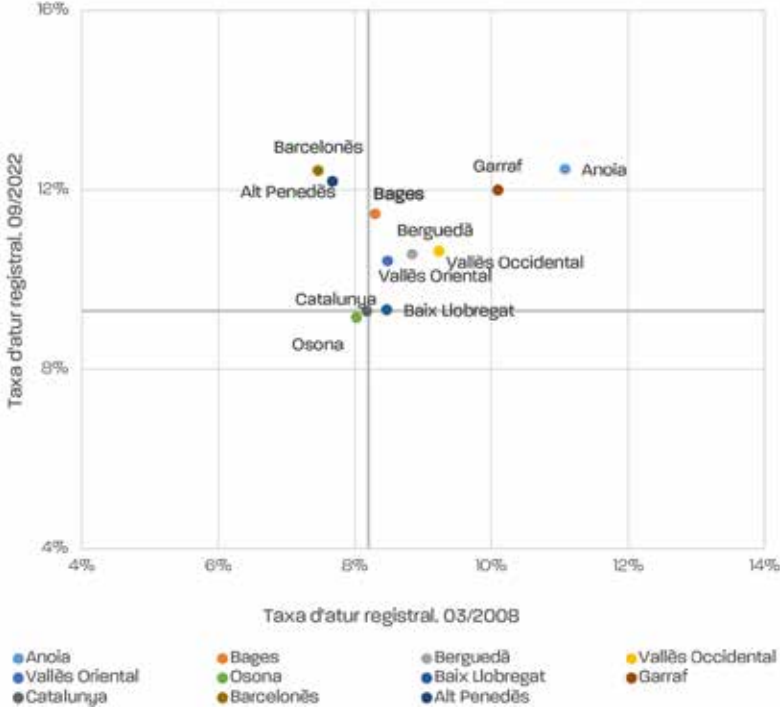
³ Les dades de Catalunya fan referència al segon trimestre del 2022 mentre que les dades de les comarques són del setembre del 2022. El Moianès no apareix per falta de dades del 2008.

El següent gràfic es descompon en quatre subgrups caracteritzats a partir de la taxa d'atur catalana els mesos de març del 2008 i de setembre del 2022³:

- 1. Quadrant inferior esquerra: presenten taxes d'atur inferiors a la mitjana catalana en els dos moments temporals.
- 2. Quadrant superior esquerra: presenten una taxa d'atur més baixa que la mitjana catalana el març del 2008 i més alta el setembre del 2022.
- 3. Quadrant inferior dret: presenten una taxa d'atur més alta que la mitjana catalana el març del 2008 i més baixa el setembre del 2022.
- 4. Quadrant superior dret: presenten taxes d'atur superiors a la mitjana catalana en els dos moments temporals.

Gràfic 19: Taxa d'atur registral a Bages i a les comarques limítrofes (03/2008 i 09/2022)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu (dades 03/2008), Programa Hermes de la Diputació de Barcelona (dades 09/2022) i Idescat (Catalunya, segon trimestre).

El Bages se situa en el quart quadrant a causa d'un atur registral el 2008 força semblant a la mitjana catalana. Si el 2008 la taxa bagenca era del 8,3%, la catalana era del 8,2%. El setembre del 2022, la comarca presenta una taxa del 11,5% mentre que al conjunt de Catalunya era de 9,3%.

En síntesi, ambdues taxes han augmentat i també ho ha fet la diferència entre els dos àmbits territorials.

3.2 Població ocupada

3.2.1 Estructura actual de la població ocupada

Els primers 8 mesos del 2022 al Bages hi ha hagut 73.757 persones afiliades a la Seguretat Social, de les quals el 46% eren dones. La distribució segons gènere es manté estable en aquesta darrera dècada amb variacions màximes de 0,3 punts percentuals.

Taula 20: Evolució de les persones afiliades a la Seguretat Social segons gèneres (mitjanes anuals⁴)

⁴ El 2022 inclou fins el mes d'agost.

Font: IDESCAT.

	Homes		Dones		Total	
2012	-	36.042	-	30.484	-	66.526
2013	-3%	34.866	-3%	29.673	-3%	64.539
2014	2%	35.445	2%	30.156	2%	65.601
2015	0%	35.357	0%	30.020	0%	65.378
2016	2%	36.138	2%	30.559	2%	66.697
2017	3%	37.349	4%	31.679	3%	69.027
2018	3%	38.349	2%	32.467	3%	70.816
2019	1%	38.871	2%	33.181	2%	72.052
2020	-2%	38.013	-2%	32.432	-2%	70.445
2021	2%	38.877	2%	33.231	2%	72.107
2022	2%	39.796	2%	33.962	2%	73.757

Aquest 2022, aproximadament la meitat de les persones afiliades tenia fins a un màxim de 44 anys i el 19% tenia 55 i més anys. En aquesta dècada, el col·lectiu de persones afiliades de 45 anys i més 'ha incrementat en gairebé 10 punts percentuals, esdevenint el 48% de les persones afiliades. D'altra banda, el col·lectiu

d'entre 30 i 44 anys s'ha disminuït en prop de 4.600 persones i, si el 2012 incloïa el 46% de les persones afiliades, en l'actualitat només representa el 35%.

Taula 21: Evolució de les persones afiliades a la Seguretat Social segons gèneres (mitjanes anuals⁵)

	Menys de 30 anys	De 30 a 44 anys		De 45 a 54 anys		De 55 anys i més		Total	
2012	15%	9.829	46%	30.423	25%	16.776	14%	9.499	66.526
2013	14%	8.958	46%	29.458	26%	16.619	15%	9.505	64.539
2014	14%	9.095	45%	29.679	26%	16.988	15%	9.839	65.601
2015	14%	9.299	44%	29.013	26%	16.972	15%	10.095	65.378
2016	15%	9.808	43%	28.779	26%	17.570	16%	10.540	66.697
2017	15%	10.531	42%	28.869	27%	18.419	16%	11.210	69.027
2018	16%	11.086	40%	28.641	27%	19.132	17%	11.957	70.816
2019	16%	11.421	39%	28.147	28%	19.836	18%	12.648	72.052
2020	15%	10.677	38%	26.536	29%	20.107	19%	13.125	70.445
2021	16%	11.490	36%	26.236	29%	20.857	19%	13.525	72.107
2022	17%	12.293	35%	25.807	29%	21.651	19%	14.007	73.757

⁵ El 2022 inclou fins el mes d'agost.

Font: Idescat.

En línia amb la distribució demogràfica, el 89% de la població afiliada a la Seguretat Social tenia la nacionalitat espanyola però entre el 2012 i el 2022 s'ha incrementat en unes 2.800 persones les persones afiliades que tenen una nacionalitat diferent de l'espanyola. Si el 2012 eren 5.230 i representaven el 8%, s'ha esdevingut una increment lent però constant, que ha dut a aquest col·lectiu a representar l'11% i ser 8.037 persones.

3.2.2 Ocupació generada en els darrers cinc anys

En l'evolució de la contractació dels darrers cinc anys, la crisi de la Covid-19 té un paper molt rellevant.

L'aturada de bona part de l'economia es va traduir en un descens de la contractació que duia una dinàmica ascendent durant els anys previs, suposant una reducció, respecte del 2019, de prop d'un 26%. El 2021, el ritme de contractació es va accelerar i es varen generar prop de 56.000 contractes, xifra lleugerament inferior a l'assolida el 2017. Entre el 2017 i el 2021, la indústria és l'únic sector on la contractació ha augmentat, fet que suposa un major pes proporcional de les contractacions industrials sobre el conjunt de les contractacions bagenques.

Taula 22: Contractació generada en els darrers cinc anys (2017 – 2021)

Font: Programa Hermes de la Diputació de Barcelona

	Agricultura	Construcció	Indústria	Serveis	Total
2017	346	2.329	15.527	41.231	59.433
	1%	4%	26%	69%	
2019	451	2.314	17.441	45.232	65.438
	1%	4%	27%	69%	
2021	414	1.912	17.476	36.145	55.947
	1%	3%	31%	65%	

3.2.3 Afiliacions a la Seguretat Social

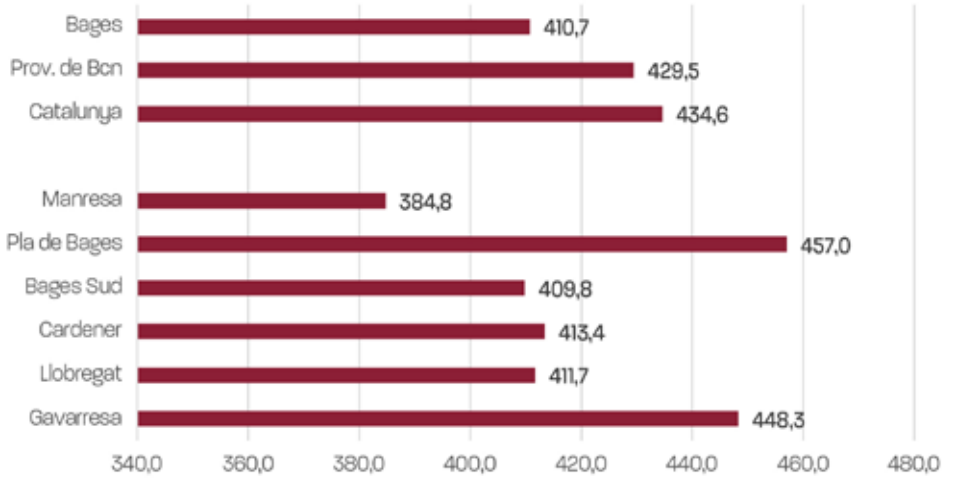
⁶ Les afiliacions als diferents règims de la Seguretat Social es corresponen amb les situacions que generen obligació de cotitzar. Per tant, una mateixa persona es comptabilitza tantes vegades com situacions tingui, ja sigui en el mateix règim o en diferents.

La comarca presenta una intensitat d'afiliacions⁶ per cada 1.000 habitants, sensiblement menor que la província o que Catalunya. Per sobre d'aquesta mitjana comarcal hi ha el Pla de Bages i la Gavarresa mentre que Manresa, se situa notablement per sota, fet que influencia el resultat comarcal agregat.

3.2.4 Afiliacions a la seguretat social segons sectors d'activitat

Gràfic 20: Índex d'afiliacions per cada 1.000 habitants (1 de gener del 2021)

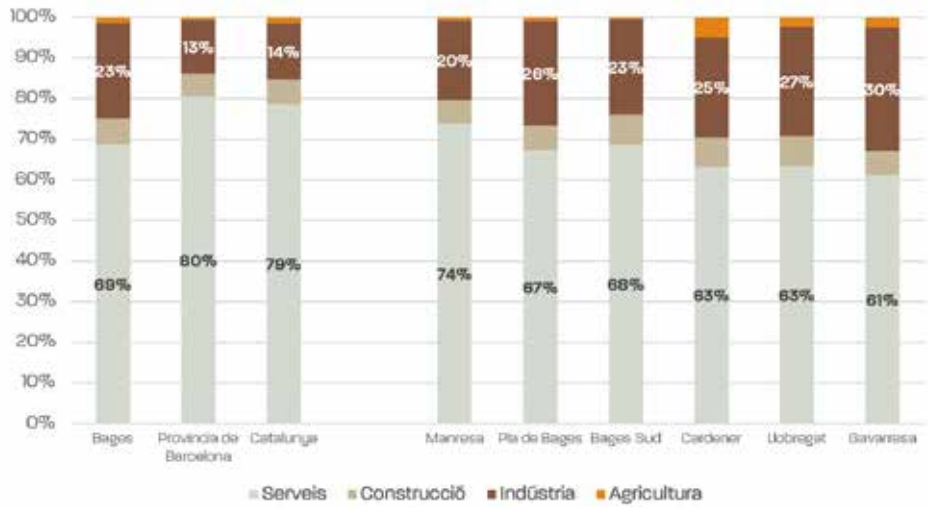
Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

El Bages presenta una clara terciarització de l'economia. Tanmateix, la comarca destaca per tenir un major pes relatiu de les afiliacions vinculades a la indústria (23%) en comparació amb els àmbits territorials superiors, el conjunt de la província de Barcelona (13%) i Catalunya (14%).

Gràfic 21:
Distribució de
les afiliacions
segons sectors
d'activitat
(març del 2022)

Font: Institut
d'Estadística
de Catalunya
(IDESCAT)

Les diferències s'eixamplen si es prenen com a referència els diferents eixos territorials, on la Gavarresa, el Llobregat, el Pla de Bages i el Cardener presenten percentatges d'afiliacions a la indústria per sobre de la mitjana comarcal.

Pren rellevància el fet que a la Gavarresa i al Llobregat, les afiliacions al sector industrial són el doble de les existents al conjunt de Catalunya.

Aquestes dades són el resultat d'una evolució contínua produïda al llarg de la darrera dècada en què l'increment d'afiliacions al sector industrial comarcal ha estat major que el de la província i al de Catalunya.

Per altra banda, tot i que amb un pes menor, en els darrers 10 anys també s'ha observat un increment de les afiliacions en el sector agrari, dada que contrasta amb la reducció de les afiliacions al conjunt de la província de Barcelona en aquest sector.

Taula 23: Evolució de les afiliacions a la Seguretat Social (març del 2022 respecte el març del 2012)

	Bages	Província Barcelona	Catalunya	Manresa	Cardener	Llobregat	Gavarresa	Pla de Bages	Bages sud
Agricultura	5%	-13%	-9%	11%	2%	1%	-10%	16%	137%*
Indústria	8%	2%	6%	4%	9%	12%	7%	10%	12%
Construcció	10%	11%	10%	17%	-12%	-15%	-13%	-4%	173%*
Serveis	21%	22%	23%	19%	20%	22%	24%	22%	26%
Total	16%	18%	19%	16%	13%	15%	15%	16%	21%
Afiliacions 03/2022	77.017	2.558.115	3.531.491	31.087	6.837	7.575	7.040	14.438	10.040

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

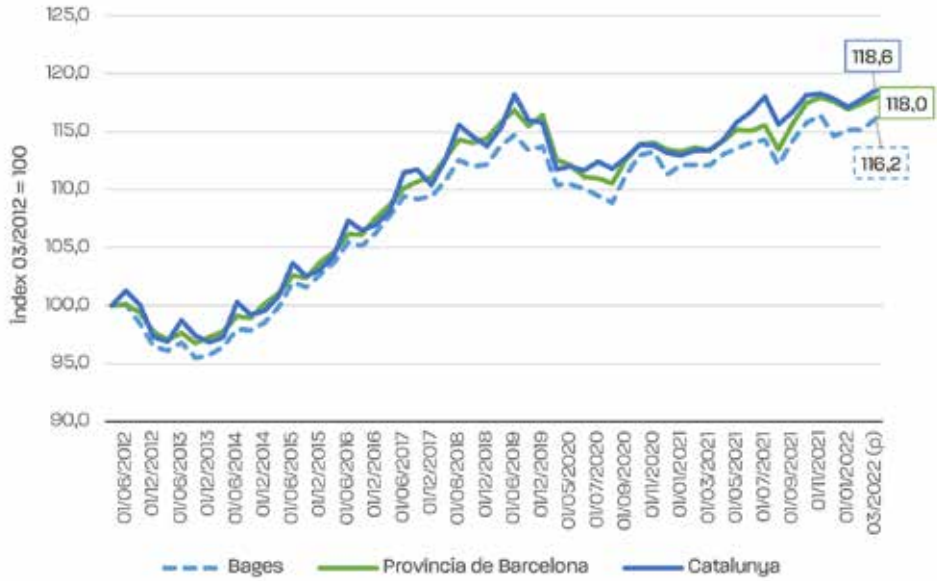
En el conjunt, però, les afiliacions al Bages, amb l'excepció del Bages sud, han augmentat al voltant del 15%, entre 2 i 3 punts percentuals menys que al conjunt de la província i que a Catalunya.

L'evolució dels darrers 10 anys, i prenent de referència el nombre de cotitzacions del mes de març del 2012, fa palesa que la dinàmica experimentada a la comarca és la mateixa que la dels altres àmbits territorials.

Malgrat això, aquesta evolució positiva sempre se situa lleugerament per sota de la dels altres àmbits.

Gràfic 22:
Evolució de les
afiliacions per
grans àmbits
territorials
(03/2012 –
03/2022)

Font: Institut
d'Estadística
de Catalunya
(IDESCAT)

D'entre els diferents eixos territorials, només el Bages Sud presenta un creixement superior a la mitjana provincial i catalana.

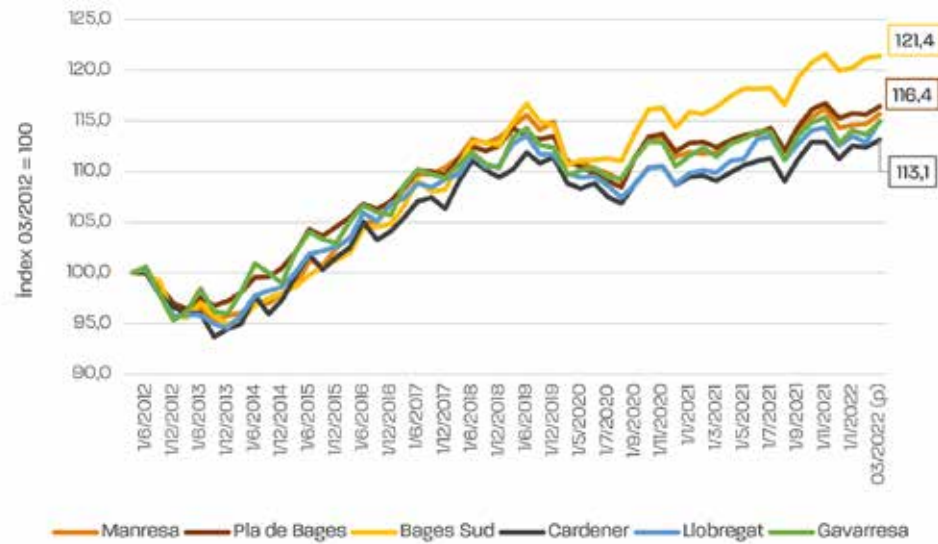
L'evolució del conjunt de la comarca és força similar en totes les seves localitzacions fins a mitjans de l'any 2020, on el Bages Sud comença a diferenciar-se dels altres eixos territorials. Aquesta tendència es consolida al llarg del 2021 i principis del 2022.

El menor creixement en els altres eixos territorials s'explica per un ritme més lent del sector predominant de l'economia, el sector serveis.

Gràfic 23:

Evolució de les afiliacions per eixos territorials del Bages (03/2012 – 03/2022)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

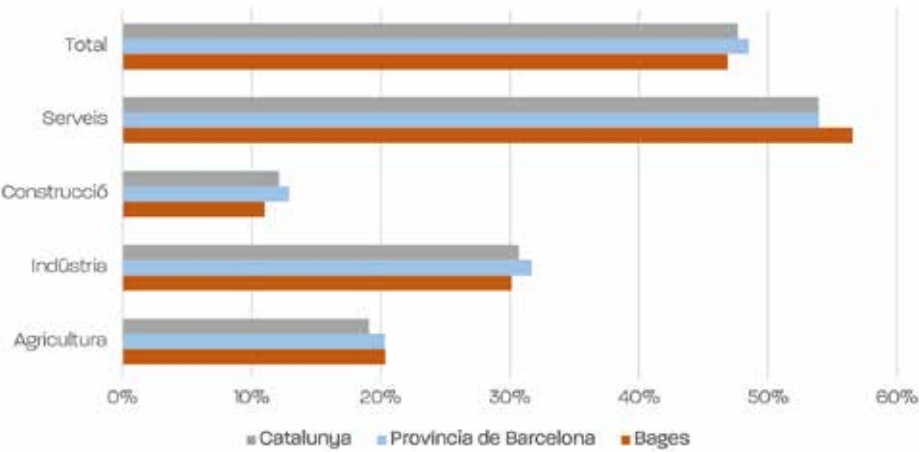
Si es compara el Bages amb la resta de comarques catalanes, al mes d'abril del 2022, el Bages (23%) se situa dins del primer quartil quant a percentatge d'afiliacions al sector industrial, en una proporció similar a l'Alt Penedès, l'Anoia o el Ripollès però força allunyada d'altres com Osona (28%), la Garrotxa (31%) o, la comarca amb un major pes de les afiliacions industrials respecte al total d'afiliacions, la Segarra (38%).

Cal destacar que les afiliacions femenines del sector industrial a la comarca estan alineades amb les del conjunt de Catalunya, però són menors a les que es troben a la província.

Gràfic 24:

Percentatge d'afiliacions femenines a la Seguretat Social segons sector (abril 2022)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

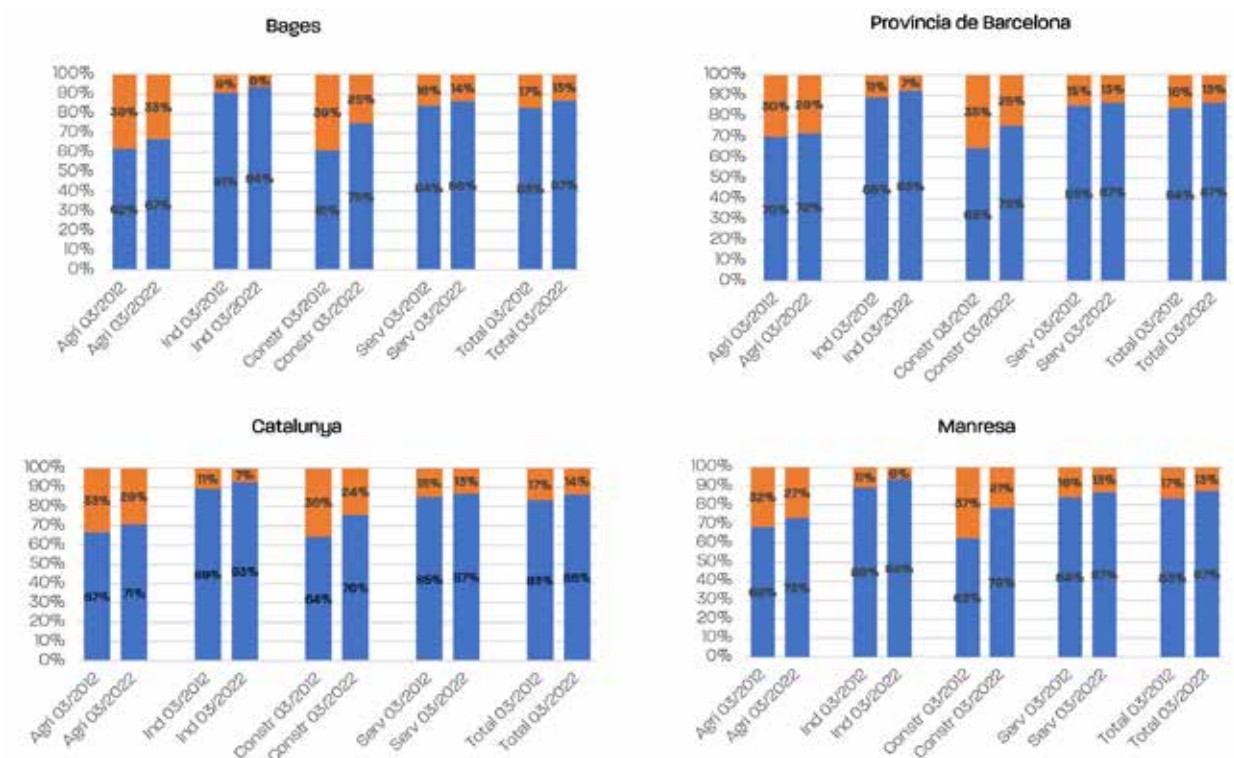
3.2.5 Afiliacions a la Seguretat Social de les persones treballadores autònomes

Prop del 85% de les afiliacions del conjunt de Catalunya són del règim general, percentatge molt semblant al de la província i al Bages. Aquesta proporció s'observa a gairebé tots els eixos territorials amb la diferència, substancial, del Pla de Bages, on es redueix fins al 68% el març del 2022.

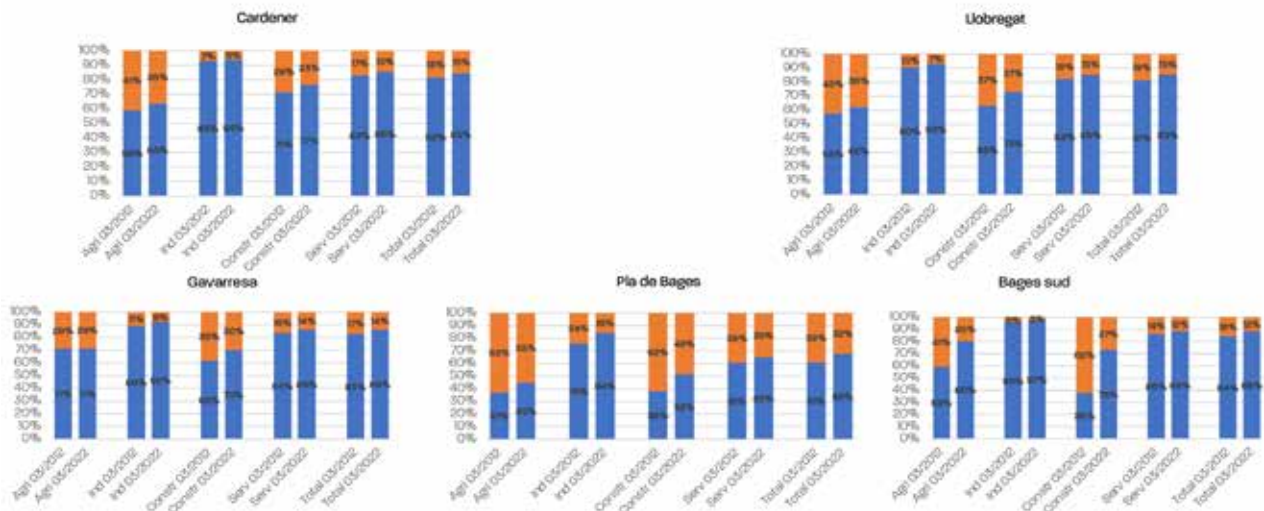
Emergeixen diferències si s'amplia el focus amb relació al tipus d'activitat. Al sector agrari les afiliacions al Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA) s'eleva fins al 33% mentre que a la construcció se situa en un 25%. Pel que fa als serveis, la proporció es redueix al 14% i fins al 6% en el sector industrial. Novament, al Pla de Bages, els percentatges són sensiblement diferents i se situen al 55% en l'agricultura, al 48% a la construcció, al 35% al sector serveis i al 16% a la indústria.

Tant al Pla de Bages, amb una proporció més elevada d'afiliacions de persones treballadores autònomes, com al conjunt dels altres eixos territorials i a la província i Catalunya, es produeix la mateixa dinàmica de reducció de la proporció d'afiliacions al RETA. En termes agregats, al conjunt de la comarca les afiliacions al RETA han passat del 17% al 13% en 10 anys, essent especialment rellevant la reducció en l'àmbit de la construcció. Cal tenir present, tanmateix, que es tracta d'un sector poc nombrós en termes comparatius.

Gràfic 25: Distribució percentual de les cotitzacions al règim general i al RETA (Comparativa 03/2012 – 03/2022)

Gràfic 26: Distribució percentual de les cotitzacions al règim general i al RETA (Comparativa 03/2012 – 03/2022)

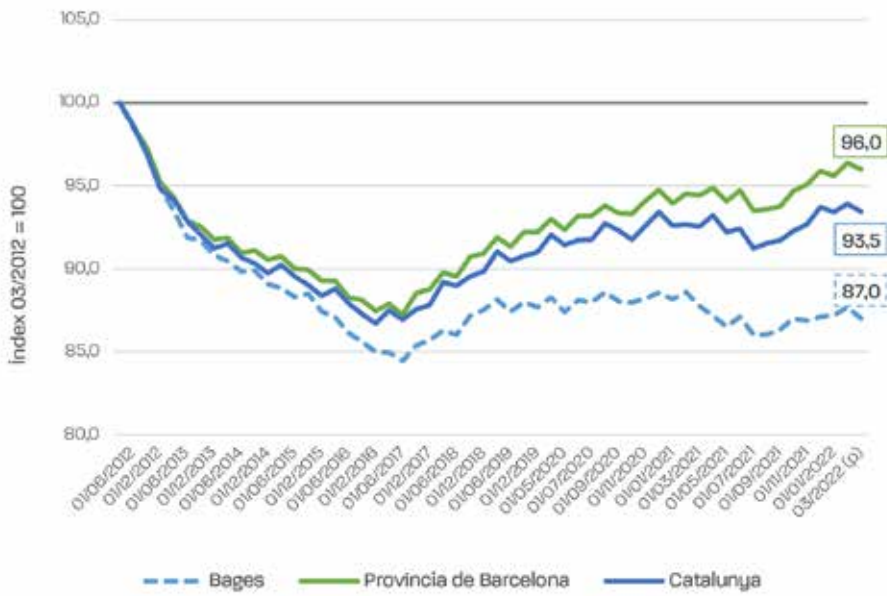
Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La disminució dels RETA és, doncs, una constant a tots els eixos territorials, però també als altres àmbits estudiats. El descens al Bages, però, és major que a la província o a Catalunya.

L'evolució del nombre d'afiliacions ha estat menys positiva a la comarca del que ho ha estat en els altres àmbits territorials (vegeu gràfic 12).

Entre el 2012 i el 2016 el decreixement del Bages va ser lleugerament major que als altres àmbits, però des del 2017 es consolida una diferència important. La crisi de la Covid-19 ha tornat a eixamplar les diferències que s'han mantingut al llarg del 2021 i principis del 2022.

Gràfic 27: Evolució de les afiliacions al RETA (03/2012 – 03/2022)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

En el seu conjunt, en els darrers 10 anys a tota la comarca s'han guanyat, aproximadament, 10.700 afiliacions al règim general mentre que s'han perdut unes 1.800 afiliacions al règim especial de treballadors autònoms, essent 1.200 les pròpies de la construcció. De manera específica, al Pla de Bages s'haurien guanyat aproximadament 2.000 afiliacions al règim general mentre que se n'haurien perdut prop de 1.000 del RETA.

En l'altre extrem hi hauria el Bages sud, que hauria guanyat prop de 1.800 afiliacions al règim general mentre que només s'haurien perdut 200 afiliacions al RETA.

3.2.6 Afiliacions a la Seguretat Social segons grandària del centre productiu

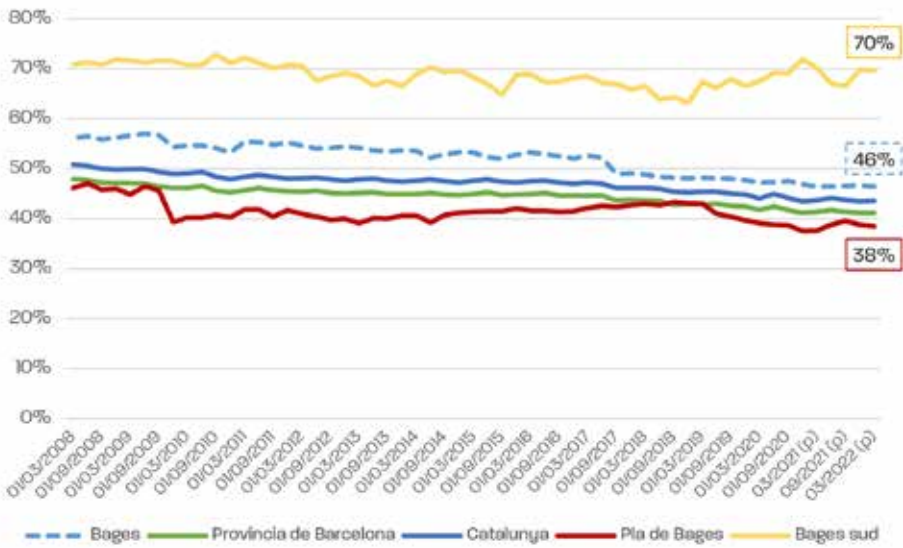
⁷ S'entén per petita empresa aquella que té fins a un màxim de 50 persones treballadores mentre que les empreses mitjanes les conformen plantilles d'entre 51 i 250. Per la seva banda, les empreses grans són les que tenen 251 o més persones treballadores.

De les prop de 56.000 afiliacions existents de mitjana al llarg del 2021, gairebé un 50% estan localitzades en petites empreses, un 20% en empreses mitjanes i un altre 30% en grans empreses⁷. El pes de la petita empresa al Bages és lleugerament superior al del conjunt de la província i de Catalunya.

El Bages Sud i el Cardener i la Gavarresa presenten un pes relatiu de la petita empresa molt superior a la resta d'eixos territorials. En el cas del Bages Sud, cal destacar també que des del juny del 2020, quan va tancar el darrer gran compte de cotització amb més de 280 persones treballadores, no hi ha cap gran empresa en tot l'eix territorial.

A principis del 2022 el 46% de les afiliacions del Bages es localitzaven en petites empreses, 10 punts percentuals menys que a principis del 2008. La tendència a la pèrdua d'importància dels comptes de cotització petits també s'ha esdevingut a la província, tot i que amb una incidència menor, concretament de 7 punts percentuals.

Gràfic 28: Evolució de cotitzacions concentrades en petites empreses (2008-2022)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

El Bages sud i el Cardener, els dos eixos territorials que presentaven percentatges d'afiliació més elevats a la petita empresa el 2008, disminueixen només 1 punt percentual, mentre que la Gavarresa és l'únic eix on augmenta el pes relatiu de la petita empresa quant a afiliacions.

En termes evolutius, la comarca presenta en l'actualitat una distribució més semblant a la de la província del que ho era fa dotze anys. En aquesta darrera dècada, en tots els eixos territorials, la petita empresa ha perdut pes proporcional en favor, majoritàriament, de la gran empresa. Tot i això, en 11 dels 30 municipis de la comarca, el 100% de les afiliacions estan vinculades a la petita empresa.

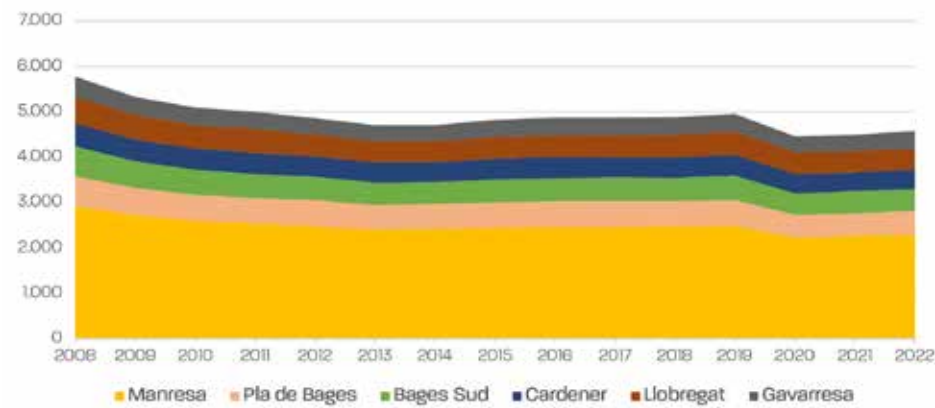
En termes agregats, al marge de la grandària dels centres, a la comarca s'han perdut un 1 de cada 5 comptes de cotització des de l'any 2008, sent més abundant la pèrdua al Bages sud (26%) o Manresa (22%) que al Cardener, el Llobregat o la Gavarresa (17%). En tots els eixos, però, la pèrdua percentual és major que l'esdevinguda al conjunt de la província de Barcelona o a Catalunya.

Si, en lloc de prendre com a punt de referència el 2008, s'adopta el 2013 –quan el nombre d'empreses és menor a conseqüència de la crisi del 2008- la destrucció de comptes de cotització se situa en el 3% a la comarca, mentre que al conjunt de la província, el valor és positiu i augmenta un 3%. A la comarca, aquest augment dels comptes de cotització només s'esdevé al Llobregat i a la Gavarresa amb un augment d'un 5%.

El 2008 hi havia 5.780 comptes de cotització a la comarca que es van anar reduint progressivament fins el 2013, quan se'n comptabilitzaven 4.705. Des de llavors i fins el 2019 es va experimentar un creixement molt lleu del nombre d'empreses, quan l'esclat de la crisi de la Covid-19 va destruir un 11% dels comptes de cotització. 2021 i 2022 han reprès el creixement anterior. Tot i això, en l'actualitat encara hi ha 455 empreses menys que el 2019.

Gràfic 29:
Evolució del nombre de comptes de cotització (2008-2022)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

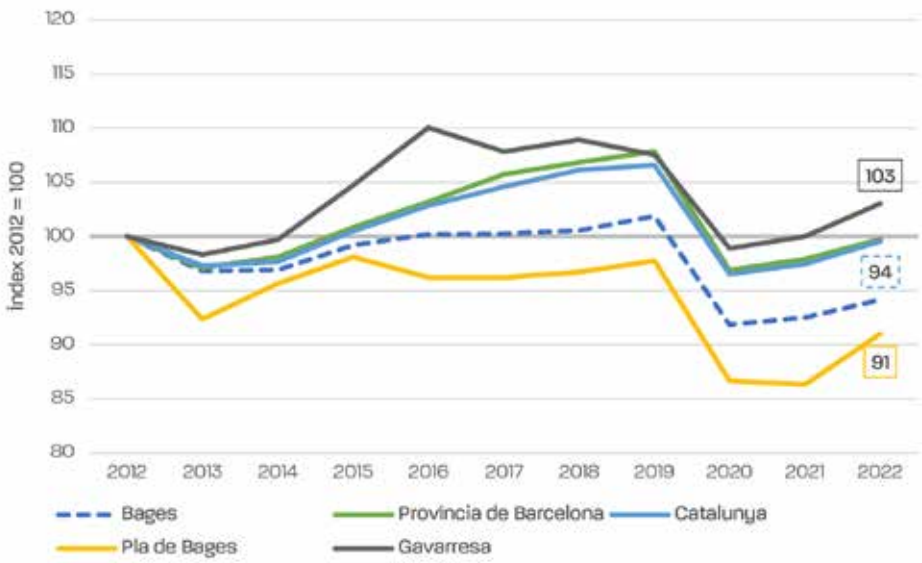

Entre el 2019 i el 2020, al Bages es varen perdre prop de 487 comptes de cotització, fonamentalment a Manresa. Des d'aleshores i fins a l'actualitat se n'han creat prop de 110 de nous, amb dos anys continuats de creixement a tots els eixos territorials.

L'evolució a la comarca segueix la mateixa tendència que el conjunt de Catalunya però, com en indicadors anteriors, amb valors lleugerament inferiors durant tota la sèrie com a conseqüència d'un major impacte de les diferents crisis econòmiques. Catalunya i la província ja tindrien tants comptes de cotització com el 2012 mentre que al Bages, l'índex adopta un valor de 94.

Gràfic 30: Evolució del nombre de comptes de cotització (2012-2022)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

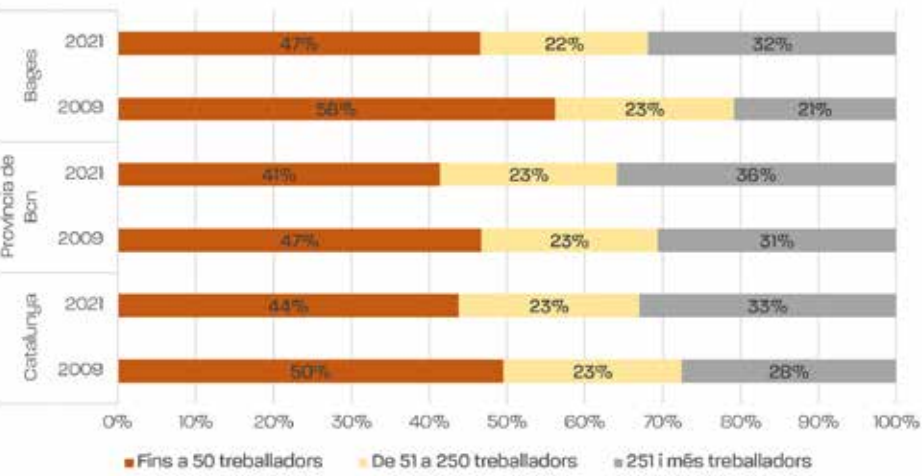
En aquest sentit, el Pla de Bages és l'eix que presenta les dades menys favorables mentre que la Gavarresa se situa a l'altre costat de la balança, un 3% per sobre de la mitjana catalana.

En tots els àmbits territorials el pes de les petites empreses s'ha reduït percentualment, sent més important aquest decreixement al Bages. El retrocés d'aquestes empreses s'ha traduït en un major pes proporcional de les grans empreses que concentren més de 251 persones treballadores als seus centres de producció.

Gràfic 31:

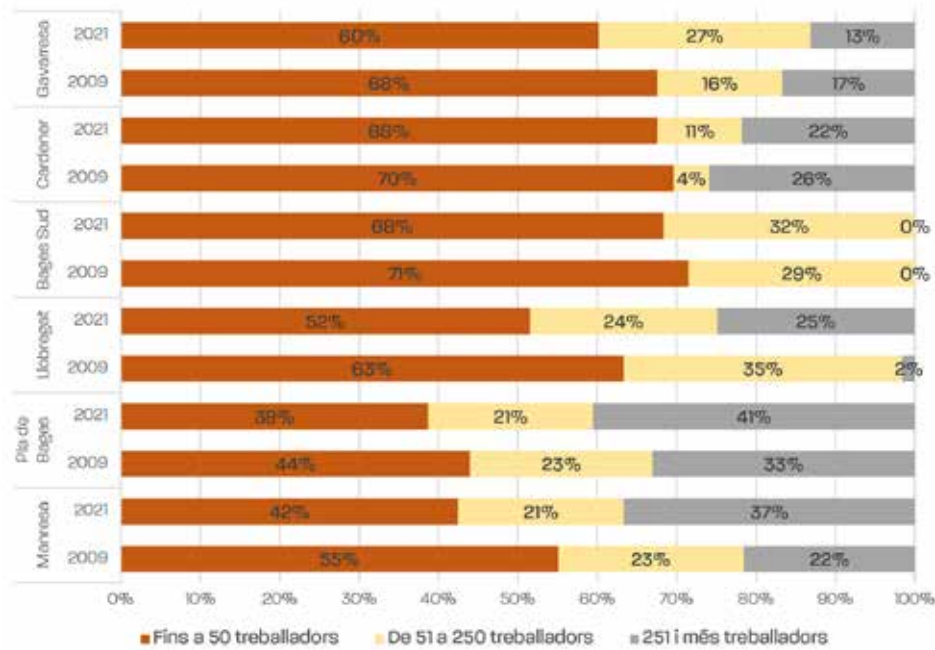
Comparativa del pes relatiu dels de les empreses segons el nombre de cotitzacions (2009 –2021)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Aquesta reducció del pes de les petites empreses s'ha registrat a tots els eixos territorials del Bages, sent especialment rellevant a Manresa i al Llobregat. Com a factor diferencial es troba el Bages sud, el qual no disposa de cap gran empresa ni el 2009 ni el 2021.

Gràfic 32:
Evolució del pes relatiu dels de les empreses segons el nombre de cotitzacions (2009 –2021)

Font:
Observatori del Treball i Model Productiu

3.2.7 La contractació laboral indefinida al Bages

La trajectòria històrica d'aquests darrers 15 anys en termes de contractació laboral indefinida als diferents àmbits territorials presenta tres etapes diferenciades:

Fins al 2008: la tendència és a l'increment de la contractació indefinida i Manresa se situa per sobre dels altres àmbits territorials.

Entre el 2008 i el 2013: incidència de la crisi econòmica que provoca la caiguda de la contractació indefinida arreu. Tant Manresa com el conjunt del Bages se situen per sota dels nivells de la província i de Catalunya.

Entre el 2013 i l'actualitat: creixement sostingut, amb l'excepció de l'estancament del 2019-2020, de la contractació indefinida. El creixement és similar a tots els àmbits i, per tant, Manresa i el Bages encara presenten una contractació indefinida menor.

Gràfic 33:
Evolució de contractes indefinits (2005-2021)

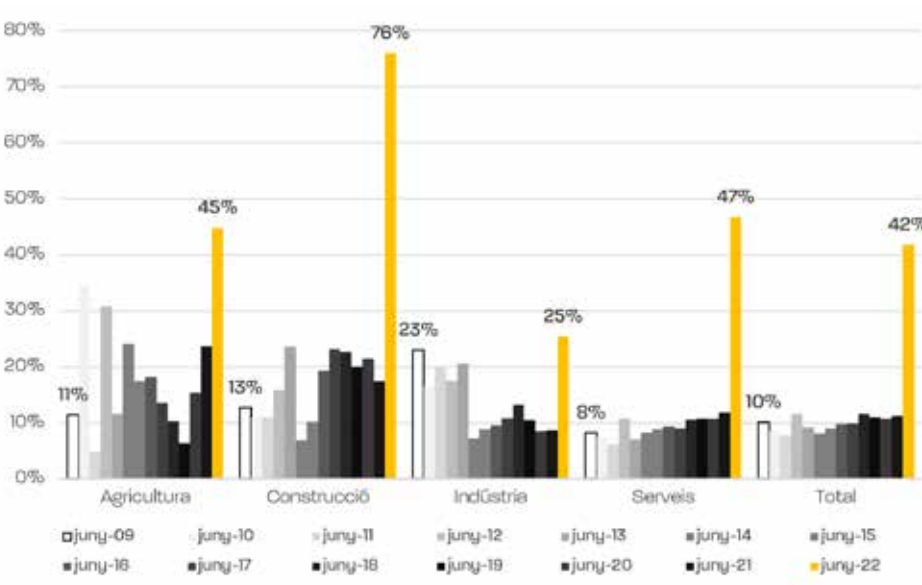

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

8 Real Decreto-ley 32/2021, de 28 de diciembre, de medidas urgentes para la reforma laboral, la garantía de la estabilidad en el empleo y la transformación del mercado de trabajo «BOE» núm. 313, de 30/12/2021.

D'entre els 5.267 contractes laborals realitzats el mes de juny del 2022, 29 han estat a l'agricultura, 192 a la construcció, 1.495 a la indústria i 3.551 al sector serveis. Si la contractació laboral indefinida representa el 42% de tots els contractes laborals d'aquest mes, ho és en el 45% de l'agricultura, el 76% de la construcció, el 25% de la indústria i el 47% dels serveis. Ampliant el focus d'anàlisi al mes de juny del 2022 i comparant la contractació amb aquest mateix mes d'altres anys, s'observa un impacte clar de la darrera reforma laboral que va entrar en vigor a principis d'enguany⁸.

Gràfic 34: Evolució de contractes indefinits per grans sectors (2009 –2022)

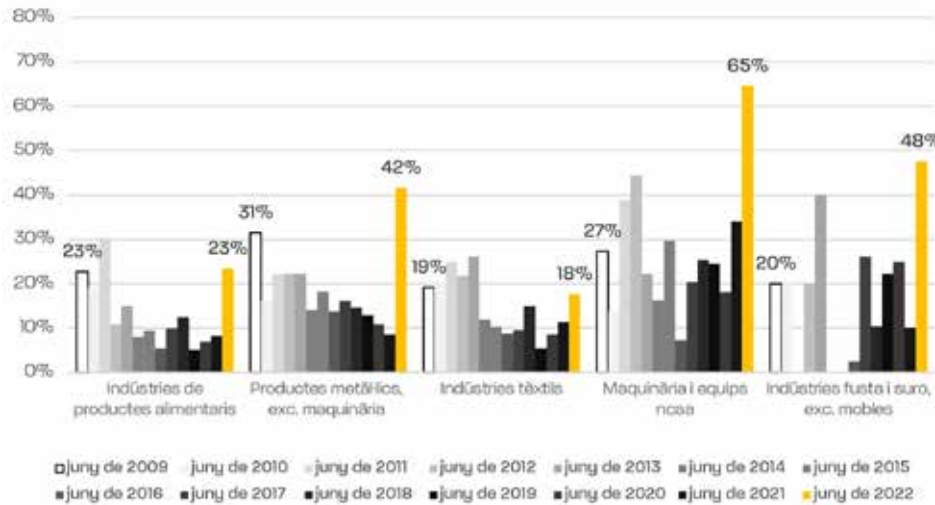
Font: Observatori del Treball i Model Productiu

L'agricultura, la construcció i la indústria presenten dinàmiques evolutives semblants quant a l'increment i decreixement de la contractació laboral indefinida, mentre que el sector serveis segueix una tendència lleu al creixement. El factor compartit en tots els sectors d'activitat és l'elevat creixement que s'experimenta aquest darrer mes de juny. Com s'ha mencionat anteriorment, però, aquest

augment és menor al sector industrial.

Prenent com a referència els cinc sectors d'activitat amb major xifra de negoci del Bages -1) Indústries de productes alimentaris, 2) productes metàl·lics excepte maquinària, 3) indústries tèxtils, 4) maquinària i equips ncaa i, 5) indústries de la fusta i suro, excepte moble-, aquestes representen només el 14% de totes les contractacions laborals del mes de juny del 2022. Ara bé, les indústries de productes alimentaris són la segona activitat en volum de contractació amb 426 contractacions, només per darrere de la xifra del comerç al detall, excepte vehicles de motor que ha realitzat fins a 585 contractes. La tercera activitat amb més contractació es correspon amb l'hostaleria i les 367 contractacions dutes a terme.

Gràfic 35: Evolució de contractes indefinits per principals sectors de la indústria del Bages (2009-2022)

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

La tendència existent en aquests cinc sector d'activitat presenta algunes diferències respecte a la que segueix el conjunt de la comarca. Un cas visible és que la contractació indefinida de les indústries de productes alimentaris i de les indústries tèxtils no ha experimentat el creixement que s'ha esdevingut al conjunt de l'economia bagenca.

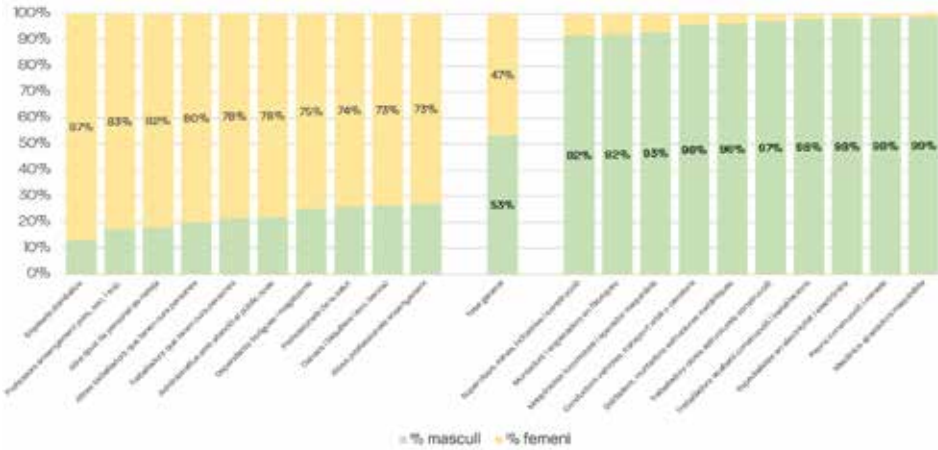
3.2.8 Contractació indefinida segons sexe

Al conjunt del Bages no s'observen diferències per gènere quant a la contractació laboral indefinida, i homes i dones evolucionen de la mateixa manera.

Tanmateix, determinats sectors laborals sí que presenten importants diferències segons sexe: professions de neteja, cura i ensenyament segueixen estant molt feminitzades mentre que en professions vinculades a la indústria, la construcció i la mineria els contractes segueixen protagonitzats, majoritàriament, per homes.

Gràfic 36: Contractació laboral segons sexe

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

En termes comparatius, d'entre les cinc professions més contractades al Bages, el 47% dels contractes ho són de dones, destacant especialment, els de persones dependents de botigues i magatzems (75%).

Com a element destacat en la comparació amb la contractació laboral d'Osona, comarca veïna que presenta unes xifres de contractació i d'afiliacions similar, sorgeixen els peons/es de transport, descarregadors/es i reposadors/es on el 36% dels contractes del Bages són de dones mentre que a la comarca veïna, el percentatge disminueix fins al 15%.

Taula 24: Contractació laboral a les activitats amb major xifra de negoci del Bages (mesos de juny del 2015 al 2022)

Grups de contractació més nombrosos al Bages	Nombre de contractes	% respecte el total de contractes	% de contractació laboral femenina al Bages	% de contractació laboral femenina a Osona
Peons indústries manufactureres	8.448	21%	40%	36%
Persones treballadores assalariades dels serveis i restauració	3.771	9%	50%	56%
Professionals de suport serveis jurídics, socials i similars	2.780	7%	54%	60%
Persones dependents de botigues i magatzems	2.305	6%	75%	72%
Peons transport, descarregadors/es i reposadors/es	2.032	5%	36%	15%
Mesos de juny d'entre el 2015 – 2022	40.848	-	47%	46%

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Altres ocupacions que concentren un alt percentatge de contractació són les dels professionals de suport de serveis jurídics, socials i similar, els/les dependents de botigues i magatzems, altres tipus de personal de neteja i les persones treballadores que tenen cura de persones. Aquests 5 àmbits laborals representen el 51% de la contractació al Bages el mes de juny del 2022.

Prenent com a referència els mesos de juny dels últims 8 anys, s'observen ocupacions clarament feminitzades i d'altres, netament masculinitzades.

Aquesta distribució està estretament lligada amb els rols de gènere i la càrrega de les tasques de cura i d'atenció, que encara ara recauen majoritàriament sobre les dones, element que es trasllada també al mercat laboral, fonament anomenat terra enganxi. D'entre les primeres, trobaríem que més del 75% dels contractes realitzats els mesos de juny d'entre el 2015 i el 2022 són a dones en ocupacions com:

- Empleades domèstiques.
- Professores d'ensenyament primari, secundari i superior.
- Altre tipus de personal de neteja.
- Altres treballadores que tenen cura de persones.
- Treballadores que tenen cura de persones.
- Administratives amb atenció al públic.
- Dependentes de botigues i magatzems.

D'altra banda, ocupacions com mecànics ajustadors de maquinària, peons de la construcció i mineria, especialistes en electricitat i electrònica, treballadors d'acabats de la construcció i instal·lacions, treballadors d'obres estructurals de la construcció o conductors de vehicles, transport urbà o carretera, presenten proporcions de contractació masculina per sobre del 90%.

3.2.9 L'impacte de la reforma laboral en la contractació indefinida

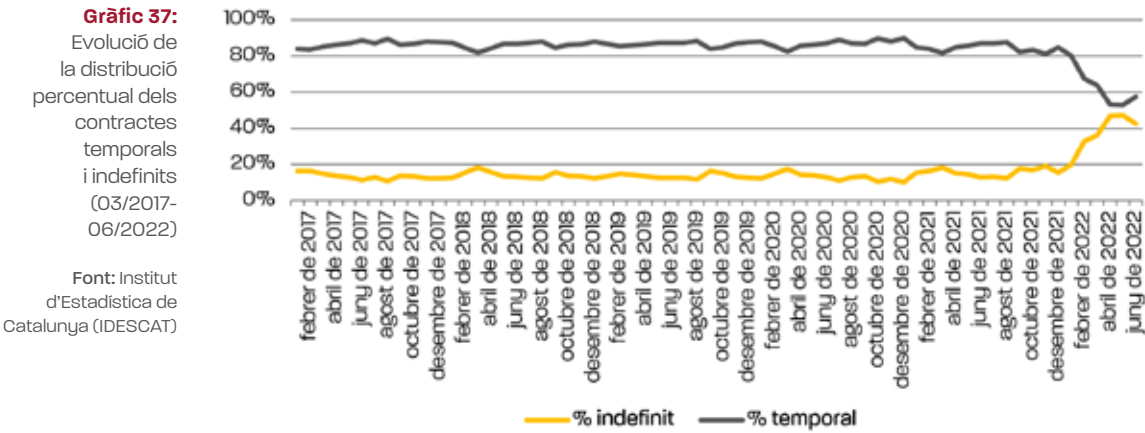
Dels 56.000 contractes que s'haurien⁹ formalitzat al llarg de tot el 2021 al Bages, el 65% es corresponen amb el sector serveis i el 31% amb el sector industrial. Del total de contractes, només un 14% serien de tipus indefinit, sent precisament els dos sectors amb menor contractació (construcció i agricultura) els que presenten uns percentatges més elevats de contractació indefinida. Els dos sectors majoritaris al Bages, serveis i indústria, presenten un 16% i un 10% de contractació indefinida, respectivament.

Al conjunt del Bages, el 35% de les contractacions realitzades el mes de març del 2022 van ser de tipus indefinit, percentatge molt similar al de la província i a Catalunya. Manresa (29%) és on aquest percentatge és més reduït, mentre que als eixos de la Gavarresa (48%) i Llobregat (46%) s'assoleixen percentatges més elevats.

Relacionant el volum de contractació el març del 2022 amb la darrera xifra de població disponible (gener del 2021), s'observa que a la comarca es contracta

menys que als altres àmbits territorials. Així, al Bages es farien 25 contractes per cada 1.000 persones, mentre que a la província i a Catalunya en serien 33. A l'eix Llobregat també s'aconsegueix aquesta ràtio i Manresa s'hi situa a prop (30). Al Cardener (10) i al Bages sud (12) l'índex de contractació disminueix molt.

Ampliant el focus a la contractació mensual, es veu un clar augment de la contractació a indefinida des del mes de gener del 2022. Si, per exemple, entre el mes de gener del 2017 i el mes de desembre del 2021 la mitjana de contractació indefinida se situava al voltant del 14%, sempre entre l'11% i el 19%, la mitjana dels 6 primers mesos del 2022 se situa al 37% de contractació indefinida. Els darrers tres mesos, amb la nova regulació laboral, s'eleva fins el 45% de mitjana.

En el període comprès entre el gener del 2017 i el juny del 2022 al Bages s'han realitzat unes 335.000 contractacions laborals, el 16% de les quals van ser de tipus indefinit. En termes de grups ocupacionals sembla existir una correlació positiva entre nivell d'estudis exigít per a ocupar una posició professional i el percentatge de contractes indefinits formalitzats.

En aquest període temporal, el 77% dels contractes de director/es i gerents han estat de tipus indefinit, essent l'únic gran àmbit professional on aquest tipus de contractes superen els temporals¹⁰.

Durant aquest període de cinc anys i mig, els contractes indefinits també han estat més que els contractes temporals en els següents subgrups: Professionals de les tecnologies de la informació (71% d'indefinit); Tècnics/ques de les tecnologies informació i comunicació (TIC) (61%); Treballadors/es d'activitats agropecuàries mixtes (56%); Supervisor/es de mines, indústries i construcció (53%); Professionals de ciències físiques, químiques i enginyeries (53%); Especialistes en administració i comercialització (51%) i; Professionals del dret (50%).

A l'altre costat de la balança hi apareixen, per exemple, els contractes vinculats a ocupacions elementals, que representen el 41% de totes les contractacions, i només presenten un percentatge del 8% de contractes indefinits.

⁹ Per tal de garantir l'anonimat de les dades, l'Observatori del Treball i Model Productiu, presenta alguns valors amb el signe #, especificant que aquell valor se situa entre 1 i 3. En els casos que això succeeix s'ha adoptat el valor 2 com a estimació.

¹⁰ Cal tenir en compte que es tracta d'un nombre relativament reduït amb només 1.200 contractacions.

Taula 25:
Evolució de la contractació laboral indefinida (2017 – 2022)

Contractació laboral indefinida (%)	2017 – 2021	2022	Contractes 2017 – 06/2022
Artesans/es, treballadors/es de les indústries i la construcció	22%	53%	27.251
Directors/es i gerents	74%	91%	1.211
Empleat/des d'oficina, comptables i administratius/ves	24%	53%	23.848
Ocupacions elementals	7%	24%	140.460
Operadors/es d'instal·lacions i màquines, i muntadors/es	22%	35%	17.812
Professionals científic/ques i intel·lectuals	18%	37%	26.687
Tècnics/ques i professionals de suport	17%	49%	30.539
Treballadors/es d'activitats agrícoles, ramaderes i pesqueres	21%	55%	1.042
Treballadors/es de la restauració, personals i venedors/es	16%	43%	66.342
Total general	14%	37%	335.194

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

El 2022 el grup professional que continua contractant més preferentment de manera indefinida és el de directors i gerents.

Tot i això, l'increment respecte de la tendència de contractació en el període 2017 – 2021 ha crescut més en d'altres sectors com ara les persones treballadores d'activitats agrícoles, ramaderes i pesqueres (+34%), els/les tècnics/ques i professionals de suport (+31%) o els i les artesans/es, treballadors/es de les indústries i de la construcció (+30%).

Pel que fa a l'increment de la contractació indefinida, en relació amb les proporcions existents entre el 2017 i el 2021, s'observa que les categories de persones soldadores, muntadores d'estructures metàl·liques i similars és la que ha augmentat més la contractació indefinida (+49%), seguit dels/les especialistes en electricitat i electrònica (+40%) i dels i les empleats/ades domèstics/ques (+39%).

També destaquen les persones empleades com a mecàniques de precisió metalls, ceramistes i artesans/es, amb un increment aproximat del 44%, tot i que el nombre de contractacions que registren és considerablement menor.

El subsector que presenta un major nombre de contractacions al llarg d'aquests 5 anys i mig són els/les peons d'indústries manufactureres amb unes 77.000 contractacions, el 21% de totes les realitzades a la comarca.

D'altra banda, el professorat de l'ensenyament primari, secundari i superior i els/les muntadors/es i engalzadors/es en fàbriques han vist reduïda la proporció de contractes indefinits en aquests primers mesos del 2022. Els/les caixers/es i taquillers/es (excepte els/les de la banca), els/les operadors/es d'instal·lacions i màquines fixes i els/les professionals de la cultura i l'espectacle, han vist augmentar la proporció de contractes indefinits entre 5 i 9 punts percentuals, lluny de la mitjana bagenca, que s'ha situat en 23 punts percentuals.

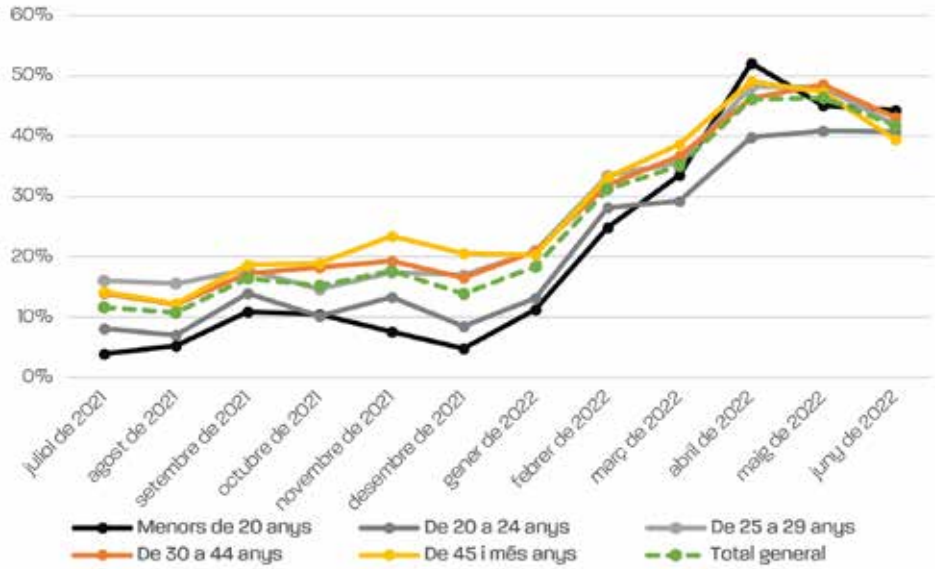
Caracteritzant també la contractació laboral, un altre element és el tipus de jornada per a la qual estan contractades les persones treballadores. En aquest sentit, al mes d'abril del 2022 al conjunt de Catalunya, 7 de cada 10 afiliacions estan relacionades amb una jornada completa, percentatge lleugerament inferior del que presenta el Bages (72%). La comarca se situa entre les que presenten un percentatge més elevat, sent Osona (76%) la primera i el Pallars Sobirà (60%) la darrera.

3.2.10 La contractació indefinida per edat

Aquest impacte positiu quant a la contractació laboral indefinida que ha tingut la darrera Reforma Laboral es distribueix de manera igualitària entre les diferents franges d'edat.

Fins i tot els col·lectius més joves, que partien d'uns nivells de contractació laboral indefinida més baixos, han augmentat i s'han situat als nivells dels altres grups d'edat. Tots els grups d'edat presentaven taxes de contractació laboral indefinida, al juny del 2022, superiors al 40%.

Gràfic 38: Evolució de la contractació indefinida segons grups d'edat

Font: Observatori del Treball i del Model Productiu (07/2021 - 06/2022)

3.2.11 Les condicions salarials

D'acord amb al informació procedent del Sistema de Balances Ibèrics (SABI), al juny del 2022 hi havia prop de 7.100 companyies a la comarca amb una mitjana de 12 persones treballadores. El nombre d'empreses a Osona, per exemple, era d'aproximadament 7.000 amb una mitjana de 14 mentre que, per la seva banda, el Vallès occidental tenia prop de 42.000 companyies amb una mitjana de 15 persones treballadores.

Taula 26:
Caracterització dels costos laborals a les empreses del Bages, Osona i el Vallès Occidental (juny del 2022)

Comarca	Bages	Osona	Vallès Occidental
Nombre d'empreses	3.597	3.933	19.419
Mitjana de persones treballadores	12	14	15
Salari mig brut per persona treballadora	31.326	33.883	36.810

Font: Sistema de Balances Ibèrics (SABI)

Les empreses bagenques presenten, en termes mitjans, plantilles més reduïdes i paguen un salari mig brut per persona treballadora més baix que Osona i el Vallès Occidental. En termes salarials la diferència seria d'aproximadament 2.500€ en comparació amb Osona i de fins a 5.500€ en comparació amb el Vallès Occidental.

En l'àmbit de les despeses de personal també apareixen resultats rellevants i és que, de mitjana, al Bages la despesa salarial per persona treballadora se situa 2.600€ per sota que a Osona i 5.600€ per sota del Vallès Occidental.

En l'àmbit estrictament industrial (CNAE entre el 0510 i el 3320) s'observa que la despesa salarial més baixa és a Osona amb 34.729€ per persona treballadora, molt a prop del Bages amb 34.936€/persona. La diferència important s'esdevé en la comparativa amb el Vallès Occidental que, de mitjana, les persones ocupades al sector industrial perceben un salari brut de 38.597€, 3.500€ més de mitjana que una persona ocupada en aquest sector al Bages.

Aquestes dades semblarien apuntar en la línia identificada per alguns participants dels grups de debat i en les entrevistes en profunditat en relació a unes inferiors condicions salarials al Bages en perspectiva comparada amb les empreses del Vallès Occidental.

3.2.12 Previsió de necessitats de renovació de plantilles

En els propers cinc anys hi haurà un envelliment de població (vegeu capítol de demografia) que comportarà la necessitat de renovació de les plantilles.

L'estructura demogràfica afectarà, doncs, a la composició actual de les plantilles de les empreses. Seguint aquesta lògica, l'estructura demogràfica prevista pel 2026 és la següent:

Taula 27:
Projecció demogràfica de persones en una franja d'entre 40 i 67 anys l'any 2026

Edat	Homes	Dones
40 anys	1.050	1.092
41 anys	1.077	1.191
42 anys	1.196	1.165
43 anys	1.304	1.251
44 anys	1.303	1.265
45 anys	1.442	1.384
46 anys	1.528	1.462
47 anys	1.609	1.532
48 anys	1.671	1.609
49 anys	1.678	1.591
50 anys	1.640	1.541
51 anys	1.617	1.472
52 anys	1.567	1.355
53 anys	1.507	1.329
54 anys	1.528	1.361
55 anys	1.503	1.323
56 anys	1.409	1.261
57 anys	1.389	1.245
58 anys	1.338	1.268
59 anys	1.325	1.207
60 anys	1.301	1.261
61 anys	1.341	1.215
62 anys	1.231	1.294
63 anys	1.201	1.216
64 anys	1.155	1.178
65 anys	1.232	1.298
66 anys	1.127	1.204
67 anys	1.152	1.186
TOTAL	38.421	36.756

Font: Elaboració pròpia a partir d'estructura demogràfica IDESCAT

Així, el 2026, en un supòsit de ceteris paribus, es preveu que hi hagi un total de 75.177 persones entre 40 i 67 anys (aquelles en una edat que es podria qualificar de possible vulnerabilitat laboral, sobretot en l'àmbit de l'empresa privada); 38.421 homes i 36.756 dones.

Certament, també hi haurà un augment de persones joves que s'incorporaran al mercat laboral. Tot i això, l'any 2026 hi haurà una davallada de la població entre 16 i 45 anys (vegeu taula 28).

Taula 28:
Projecció de població entre 16 i 45 anys

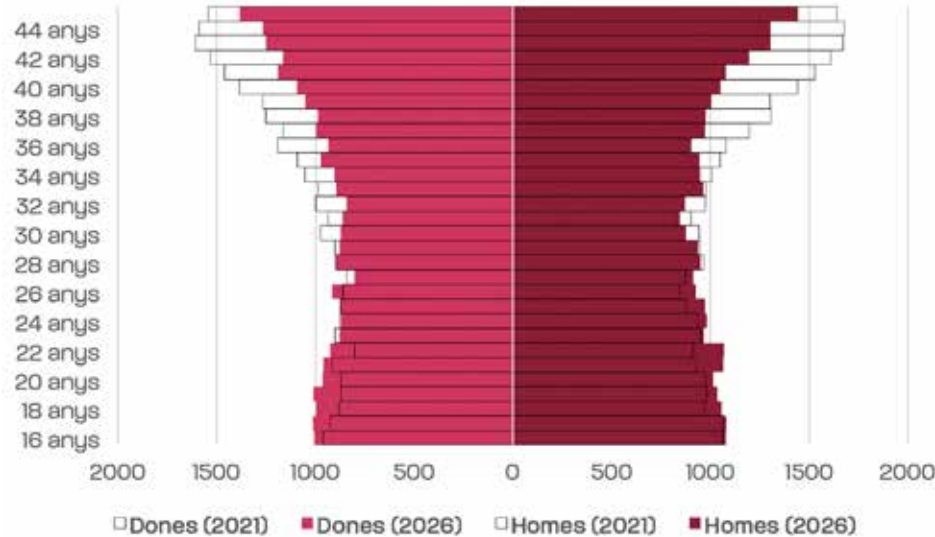
	2021	2026
Població total d'entre 16 i 45 anys	65.977	60.363

Font: Elaboració pròpia a partir d'estructura demogràfica IDESCAT

En conseqüència, d'aquí a cinc anys es reduirà, sobretot, la població entre 30 i 45 anys però augmentarà, lleugerament, la d'entre 16 i 29 anys.

Gràfic 39:
Evolució de la piràmide d'edat de persones enter 16 i 45 anys

Font: Elaboració pròpia a partir d'estructura demogràfica IDESCAT

3.3 Collectius amb especial dificultat d'inserció

A continuació s'identifiquen aquelles persones que per la seva situació social poden disposar de problemàtiques dificultats, condicions de desigualtat o, fins i tot, precarietat, en el mercat de treball i en qualsevol espectre social.

D'aquesta manera, els col·lectius identificats són els següents:

- Persones majors de 45 anys en situació d'atur de llarga durada.
- Persones destinatàries de la renda garantida ciutadana o l'ingrés mínim vital.
- Jovent no acompanyat tutelat i extutelat en edat laboral.
- Joves majors de 16 anys i menors de 24 que han abandonat els estudis i que presenten dificultats d'ocupabilitat.
- Persones amb problemes de drogodependència que es trobin en procés de rehabilitació i reinserció social.
- Persones amb discapacitat que tinguin possibilitats d'inserció en el món laboral.
- Persones amb atur de llarga durada.
- Dones que encapçalen llars mono-parentals amb dificultats econòmiques.
- Dones víctimes de violència masclista.
- Persones trans.
- Persones usuàries dels serveis socials i dones víctimes de violència masclista.

3.3.1 Persones majors de 45 anys en situació d'atur de llarga durada

El primer col·lectiu identificat són les persones majors de 45 anys en situació d'atur de llarga durada. Aquest col·lectiu té dificultats d'accés al mercat laboral i alhora pot córrer en risc d'esgotar la prestació. Més concretament, les persones que ja han esgotat la prestació i a més són d'una edat adulta més avançada tenen una dificultat doble d'inserció al mercat de treball.

Així doncs, a continuació es quantifica aquest col·lectiu segons sexe i es posa amb relació al nombre d'aturats total. En primer lloc, cal remarcar que el nombre de dones aturades amb atur de llarga durada i majors de 45 és sempre superior al nombre d'homes en aquesta situació, tant comarcalment, com a la província i al conjunt de Catalunya.

En segon lloc, tot i que en xifres força similars, el percentatge d'aturats de llarga durada i majors de 45 anys sobre el total és major al Bages, en relació amb les dades de la província de Barcelona i el conjunt de Catalunya.

Taula 29: Persones aturades de llarga durada de 45 anys segons sexe (abril 2022)

	Homes aturats de llarga durada majors de 45 anys	Dones aturades de llarga durada majors de 45 anys	Persones aturades de llarga durada i majors de 45 anys	% sobre el total d'aturats
Bages	571	757	1.328	24%
Província de Barcelona	14.233	19.655	33.888	22%
Catalunya	25.761	25.761	44.416	21%

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Una anàlisi més detallada de la situació de la comarca a través dels eixos territorials indica que la ciutat de Manresa, el Cardener i la Gavarresa disposen d'un percentatge de persones aturades de llarga durada majors de 45 anys més elevats que la resta d'eixos.

Alhora, també es detecta que el nombre absolut de dones aturades més de 24 mesos i majors de 45 anys sempre és superior als dels homes. El que reforça un fenomen de feminització de l'atur de llarga durada i en dones d'edat adulta més avançada.

Taula 30: Persones en situació d'atur de més de 24 mesos majors de 45 anys per eixos territorials (abril 2022)

Eixos territorials	Homes aturats de llarga durada majors de 45 anys	Dones aturades de llarga durada majors de 45 anys	Total aturats de llarga durada i majors de 45 anys	% sobre el total d'aturats
Manresa	295	338	633	23,4%
Cardener	51	71	121	18,4%
Llobregat	66	88	154	19,2%
Gavarresa	31	44	77	14,4%
Pla de Bages	77	106	183	14,8%
Bages Sud	77	106	183	14,1%

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

3.3.2 Persones destinatàries de la Renda Garantida Ciutadana

La Renda garantida de ciutadania (RGC) és la prestació social a través de la qual s'asseguren els mínims d'una vida digna a les persones i unitats familiars que es troben en situació de pobresa, per tal de promoure la seva autonomia i participació activa en la societat. Es tracta d'una prestació social de naturalesa econòmica i percepció periòdica.

Així, les unitats familiars que reben aquesta prestació constitueixen un col·lectiu que pot patir dificultats d'accés al món laboral i, també, a molts altres processos socials i vitals.

Al Bages el nombre de titulars, beneficiaris i destinataris que han rebut la prestació no ha deixat de créixer en els últims anys, en especial entre el 2020 i el 2021. En conseqüència, la prestació per destinatari ha minvat al llarg d'aquest període.

Taula 31: Prestacions de la Renda Garantida Ciutadana. Bages (2018-2021)

Any	Total executat nòmina desembre (euros)	Membres			Prestació econòmica mitjana RGC i els seus complements (euros)	
		Titulars	Beneficiaris	Destinataris	Per unitat familiar	Per destinatari
2021	1.672.445	2.378	3.490	5.868	703,30	285,01
2020	1.621.428	2.005	3.057	5.062	808,69	320,31
2019	1.260.182	1.675	2.592	4.267	752,35	295,33
2018	1.401.442	1.727	2.864	4.591	811,49	305,36

Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

3.3.3 Jovent no acompanyat tutelat i extutelat en edat laboral

La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) recull de forma periòdica les dades en relació amb els infants i joves no acompanyats tutelats i extutelats acollits pels diferents serveis territorials.

En aquest cas, és d'interès identificar els joves no acompanyats que ja són en edat laboral i que, per tant, poden disposar de dificultats d'inserció al mercat de treball.

El servei territorial de les comarques de Barcelona¹¹ acull un total de 1.010 joves i infants el 2022.

¹¹ Inclou Bages, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Garraf, Anoia, Moianès, Maresme, Berguedà i Alt Penedès, exceptuant Barcelonès i Baix Llobregat.

D'aquests, és remarcable que la gran majoria (91%) són homes, així que es pot afirmar que el fenomen d'infants i joves acompanyats té una clara tendència masculina. També és destacable que la gran part d'aquestes acollides es presten a infants i joves que provenen del Marroc, quasi la meitat del total.

Entre els 16 i els 19 anys, és a dir en edat laboral, es detecten un total de 869 joves. Si bé és cert que no es troben tots en la comarca del Bages, la DGAIA no desglossa aquestes xifres referents a la comarca, sinó per servei territorial.

Taula 32:
Dades relatives a Infants i joves acollits per la DGAIA a les comarques de Barcelona (exceptuant Barcelonès i Baix Llobregat) (2022)

Dades i característiques infants i joves acollits per la DGAIA	Nombre total
Total infants i joves acollits	1.010
Sexe masculí	91%
Sexe femení	8%
Procedents del Marroc	46%
16 anys (15%)	152
17 anys (31%)	313
18 anys (18%)	182
19 anys (22%)	222
Total joves acompanyats en edat laboral	869

Font:
Departament de Drets Socials

3.3.4 Joves que han abandonat els estudis i amb dificultats d'ocupabilitat

L'abandonament dels estudis per part de persones joves pot representar un major risc de dificultat d'inserció social i laboral, i en definitiva de pobresa.

Per a identificar aquest col·lectiu a la comarca del Bages es pren com a referència taxa d'abandonament d'estudis al conjunt de Catalunya, la qual no es desgrana per comarques.

A partir d'aquí es fa una inferència en relació amb el nombre total de joves de la comarca d'entre 16 i 24 anys. El resultat és que a la comarca hi ha 1.702 homes joves i 792 dones joves amb abandonament prematur dels estudis. En aquest cas, existeix un biaix de sexe, un fenomen que afecta més als homes joves.

Taula 33:
Joves d'entre 16 i 24 anys que han abandonat els estudis al Bages (2021).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa de l'INE

Nota: Dades obtingudes mitjançant procediment d'inferència.

¹² L'indicador mesura el percentatge de la població de 18 a 24 anys que com a màxim ha assolit la primera etapa de l'educació secundària i no va participar en cap mena d'estudi o formació durant les quatre setmanes anteriors a l'enquesta.

¹³ Estratègia Nacional sobre Drogas (2009-2016)

	Taxa abandonament estudis Catalunya ¹²	Joves entre 16 i 24 al Bages	Joves entre 16 i 24 que han abandonat estudis al Bages
Homes	19%	8.773	1.702
Dones	10%	8.002	792
Total	15%	16.775	2.494

3.3.5 Persones amb problemes de drogodependència en procés de rehabilitació i reinserció

El consum de drogues constitueix un fenomen dinàmic, condicionat per múltiples factors de caràcter social i econòmic. El consum de substàncies, i més encara els problemes de drogoaddicció, tenen un impacte elevat en termes incapacitat, morbiditat, mortalitat i alts costos socials i sanitaris¹³.

Les persones amb drogodependències poden patir de dificultats d'inserció laboral, a més de múltiples problemes socials i sanitaris. En aquest cas, pot ser d'interès identificar les persones que ja es troben en un procés de rehabilitació, perquè en aquesta part del procés la intervenció de l'administració ja es fa des d'una òptica d'acompanyament laboral i social, més que sanitària.

En aquest sentit, el Departament de Salut recull les dades de les persones en tractament per drogodependències a l'àmbit comarcal. Segons les últimes dades disponibles, el 2020 al Bages hi havia un total de 280 en situació de rehabilitació. Les drogues que provoquen un nombre més elevat de tractament per addicció són clarament l'alcohol (43%) i la cocaïna (30%).

Taula 34: Tractament per drogodependència. Bages (2020)

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Altres	Total
Persones en tractament	20	83	33	2	121	21	280
% sobre el total	7%	30%	12%	1%	43%	8%	100%

Font: Departament de Salut

3.3.6 Persones amb discapacitat que tinguin possibilitats d'inserció en el món laboral

Les persones amb discapacitat física o amb problemes de salut mental poden patir dificultats per desenvolupar-se en la societat de forma plena; això afecta també en la integració al mercat de treball.

Pel que fa a les persones amb discapacitat física d'entre el 33% i el 64%, aquesta és la que agrupa un nombre més elevat de persones, en total 11.063. Seguidament del grau del 65% al 74% amb 3.197 persones i finalment 1.864 en grau més elevat, del 75% o més.

Taula 35:
Persones
amb
discapacitat
física per
grau. Bages
(2021)

Discapacitat per grau	N
Homes del 33% al 64%	5.533
Dones del 33% al 64%	5.530
Total del 33% al 64%	11.063
Homes del 65% al 74%	1.530
Dones del 65% al 74%	1.667
Total del 65% al 74%	3.197
Homes 75% i més	867
Dones 75% i més	997
Total 75% i més	1.864
Total homes discapacitats	7.930
Total dones discapacitades	8.194
Total discapacitats	16.124

Font:
Departament de
Drets Socials

En relació a les persones que pateixen problemes de salut mental, el programa d'inclusió comunitària de la Fundació Germà Tomàs Canet va atendre 168 persones (78 homes i 90 dones) l'any 2021.

D'altra banda, el programa laboral de la mateixa fundació (que dona suport a persones en procés de recerca o manteniment d'un lloc de treball realitzant itineraris específics per a cada persona) va atendre 243 persones (142 homes i 101 dones) l'any 2021.

Els i les beneficiàries del programa labora són persones amb problemes de salut mental per mitjà de l'Oficina Tècnica Laboral del Bages, sol·licitants de protecció internacional de la Llar Sant Joan de Déu de Manresa i també persones en risc d'exclusió social a través del programa Incorpora de La Caixa.

El programa laboral també estableix relacions amb les empreses de l'àrea amb les que es creen sinèrgies per tal de beneficiar a ambdues parts: contractants i contractats.

3.3.7 Persones entre 30 i 45 anys aturades de llarga durada

Les persones d'edat adulta amb poca vida laboral acumulada també poden constituir un col·lectiu amb dificultat d'inserció en el mercat de treball. Són persones que acostumen a disposar de baixa qualificació formativa i laboral, ja que disposen de poca experiència. A mesura que s'augmenta l'edat, s'incrementen més les dificultats d'inserció.

S'ha executat una tasca de prospecció per tal d'identificar aquest col·lectiu a través de la consulta en diferents fonts. Malauradament, no s'han trobat dades que quantifiquin el nombre de persones d'entre 30 i 45 anys amb menys de 2.500 dies cotitzats a la seva vida laboral.

3.3.8 Dones que encapçalen llars monoparentals amb dificultats econòmiques

Les llars monoparentals constitueixen famílies encapçalades per un únic progenitor. Aquestes famílies, especialment les que disposen de rendes més baixes, representen un col·lectiu vulnerable amb diferents problemàtiques associades, la més comuna la pobresa.

No es recullen dades de famílies monoparentals per comarca, però per si per província i pel conjunt de Catalunya.

El 94% de les llars monoparentals estan encapçalades per dones, el que es relaciona amb el risc de pobresa que tenen aquestes llars. Aquest element està lligat amb la distribució tradicional dels rols de gènere i la divisió sexual del treball productiu i reproductiu.

Taula 36: Títols
de famílies
monoparentals
en vigor per
ascendent.
Província de
Barcelona i
Catalunya (2021)

Font: Departament
de Drets Socials

	Home	Dona	No consta	Total
Província de Barcelona	2.444	42.120	39	44.603
Catalunya	3.303	56.104	55	59.462

3.3.9 Dones víctimes de violència masclista

Les violències masclistes són una de les principals problemàtiques socials estructurals com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones, que se sustenta en el sistema patriarcal. Les dones víctimes d'aquestes violències tenen una situació d'especial vulnerabilitat, derivada de problemàtiques socials i psicològiques.

El Departament d'Interior recull dades de la violència masclista segons la regió policial. A la Regió Policial Central¹⁴ el 2020 es van detectar 228 denúncies i 277 víctimes ateses.

¹⁴ Inclou Àrea Bàsica Policial Bages, Àrea Bàsica Policial Anoia, Àrea Bàsica Policial Berguedà, Àrea Bàsica Policial Osona i Àrea Bàsica Policial Solsonès.

Taula 37:
Dades sobre violència masclista a la Regió Policial Central (2020)

Font:
Departament d'Interior

Regió Policial Central	
Denúncies	228
Víctimes ateses	277
Víctimes mortals	0

3.3.10 Persones trans

¹⁵ Concepte ampli que inclou persones amb disconformitat de gènere com les persones transsexuals o les persones que no s'identifiquen exactament ni amb un home ni amb una dona, segons la concepció tradicional dels gèneres, amb independència que aquesta persona s'hagi sotmès o no a una intervenció quirúrgica. Ve del terme acadèmic anglosaxó transgender

Les persones trans¹⁵ són un col·lectiu amb alt risc de patir aïllament social i falta d'independència econòmica. Un dels motius principals és la dificultat d'inserció en el mercat laboral, com a causa l'estigmatització i discriminació a l'hora de cercar feina.

Segon un estudi del FRA (European Union Agency for Fundamental Rights)¹⁶ el 60% de les dones trans i el 43% dels homes trans pateixen discriminació a l'hora de buscar feina. A més, a l'entorn laboral un 39% de les dones trans i un 25% dels homes trans han sofert discriminació. Aquestes problemàtiques laborals i d'inserció al mercat de treball poden afectar directament a la independència econòmica de les persones trans i de retruc en el seu apoderament personal.

La qüestió laboral és un dels principals obstacles en les vides de les persones trans, però es disposa de molt poques dades que permetin tenir una panoràmica detallada de la problemàtica a nivell europeu. Els pocs estudis que existeixen fins al moment ens donen moltes pistes de quines són les principals tendències que expliquen les dificultats d'inserció laboral de les persones trans.

En canvi, en la recerca Transgender Eurostudy es reflecteixen dades més igualades entre homes i dones, però que reflecteixen percentatges molt baixos de treball entre el col·lectiu: només el 40% de les dones trans i el 36% dels homes trans tenien un lloc de treball. Altres recerques portades a terme en alguns països europeus, que insisteixen en els alts índex d'atur de la població trans, assenyalen que aquesta dinàmica i realitat està estretament relacionada amb la transfòbia en els processos de selecció de personal i en els entorns de treball.

La Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia té la finalitat d'establir les condicions per les quals els drets de les persones LGTBI+ siguin reals i efectius, facilitar-los la participació i representació en tots els àmbits de la vida social i contribuir a la superació dels estereotips que afecten negativament la percepció social d'aquest col·lectiu.

En matèria d'ocupació, la llei determina que les empreses han de respectar la igualtat de tracte i d'oportunitats de les persones LGTBI+ i adoptar mesures destinades a evitar qualsevol tipus de discriminació laboral. A més, remarca l'obligatorietat d'impulsar accions i mesures de difusió i sensibilització que garanteixin la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació a les empreses com ara

¹⁶ Being Trans in the EU - Comparative analysis of the EU LGBT survey data. European Union Agency for Fundamental Rights. 2014

adaptar i millorar la capacitat de resposta dels serveis d'inserció laboral públics, incorporar a les noves convocatòries de subvenció criteris d'igualtat d'oportunitats i desplegar estratègies per a la inserció laboral de les persones trans*.

El novembre del 2018 es va inaugurar a Manresa el Servei d'Atenció Integral LGTBI propi de l'Ajuntament de la ciutat. Aquest és un servei d'atenció, assessorament, acompanyament i informació destinat a tota la població en general però en especial a aquelles persones LGTBI+ que hagin patit, pateixin o estiguin en risc de patir alguna situació de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

L'obertura d'aquest servei va evidenciar la necessitat de la creació d'espais segurs des dels quals poder informar, atendre i acompanyar les persones LGTBI+ i va permetre detectar les seves necessitats i demandes derivades de les situacions específiques que viuen.

Durant els 40 dies de funcionament del SAI l'any 2018 es van portar a terme 10 consultes, 8 de les quals es va realitzar per part de persones vinculades directament o indirectament amb la diversitat afectiva, sexual i de gènere, i es van fer 2 acompanyaments i gestions relacionats amb el canvi de nom de les persones trans*.

L'any 2019, el servei va portar a terme 78 atencions. Es van atendre un total de 47 persones, i la resta d'atencions feien referència a retorns de les persones ateses. De totes les demandes rebudes pel servei, un 40% estaven relacionades amb el col·lectiu de persones trans*.

Al llarg del 2020 es van dur a terme 102 atencions i es van atendre un total de 44 persones. Tot i que el nombre de persones ateses va disminuir lleugerament, potser arran de la situació de la pandèmia, el nombre de demandes i atencions relacionades amb el col·lectiu de persones trans* va augmentar considerablement, passant d'un 40% a representar un 71,4% del total.

Finalment, l'any 2021 es van dur a terme 144 atencions i es van atendre un total de 91 persones. Per tant, el nombre de persones ateses va augmentar considerablement, i les demandes i atencions relacionades amb el col·lectiu de persones trans* van seguir sent les més nombroses, representant un 68,1% del total.

Per tant, aquest servei ha anat creixent i cada any atén a més persones. A més, al ser un servei que només porta uns 3 anys de funcionament, encara és molt desconegut per la major part de la població.

Aleshores, és possible que les demandes continuïn augmentant considerablement a mesura que es va fent difusió del servei. També podem veure que la majoria de demandes i atencions realitzades estan relacionades amb les persones trans*. Això és degut a que en molts casos són més vulnerables, ja que el fet de ser trans* és quelcom més visible i alhora més desconegut en moltes ocasions.

Durant l'últim any, un 20% de les persones LGTBI+ ateses van manifestar que buscaven feina o que tenien pors i inseguretats a l'hora d'accedir al món laboral. Algunes d'aquestes persones es trobaven en situacions vulnerables, i d'altres vivien la seva situació com a vulnerable degut a la falta d'apoderament i autoconfiança.

No és desconegut que la situació laboral de les persones trans* és difícil, tant quan parlem de persones joves, a les quals se'ls suma l'afegit de la dificultat de la inserció al mercat laboral pel sol fet de ser joves, com quan parlem de persones adultes, a les quals, en alguns casos, se'ls sumen històries de vida amb nombroses situacions de discriminació i/o experiències laborals molt concretes i difícils de reinventar.

Aquest fet porta a que moltes persones trans*, quan se'ls brinda l'oportunitat d'accedir al mercat de treball, acabin renunciant a unes condicions laborals bàsiques per acabar accedint a treballs precaris. Aquesta precarietat es presenta en forma de sous baixos, horaris adversos o feines que no tenen res a veure amb la seva formació i/o motivacions personals.

Hi ha molts altres factors que poden dificultar la inserció laboral de les persones trans*. El passing, és a dir, el fet que una persona passi més o menys desapercebuda com a trans*, és un factor clau en l'àmbit laboral. Les persones trans* amb un nivell de passing més baix poden viure més situacions de discriminació perquè tot seu entorn les identifica com a trans*. A més, l'edat que es tenia en el moment de la transició també pot ser un factor important, ja que determina els nivells de passing i pot afectar la trajectòria laboral de les persones trans*.

També són rellevants el nivell d'estudis i la posició socioeconòmica. Algunes persones trans* han hagut d'abandonar els estudis degut a l'assetjament escolar, i la posició socioeconòmica també influeix sobre els estudis i sobre la possibilitat de realitzar una transició de gènere en millors condicions. Algunes persones trans* han hagut de recórrer al treball sexual com a forma de subsistència, degut a l'exclusió laboral o social que han patit.

El país d'origen i la situació administrativa i legal també poden suposar un obstacle, ja que no tenir la nacionalitat dificulta els processos de canvi de nom i/o de sexe. La regulació i la cultura del país d'origen també tenen molt a veure amb el grau d'ocupabilitat que les persones tindran al país d'acollida.

Per últim, els prejudicis del mercat laboral, la transfòbia i la manca de visibilització són factors claus, ja que el desconeixement i els estereotips per part de les empreses es tradueixen en discriminació i en la manca de voluntat a l'hora de contractar persones trans*.

La discriminació que pateixen les persones trans* en l'àmbit laboral, que es pot veure agreujada per una manca de suport de l'entorn, fa que algunes persones

trans* puguin tenir molta inseguretat i manca d'apoderament, fet que també influeix en el seu procés de recerca de feina.

3.3.11 Persones usuàries dels serveis socials

Els serveis socials s'adrecen especialment a la prevenció de situacions de risc, a la compensació de dèficits de suport social i econòmic i de situacions de vulnerabilitat i de dependència, i a la promoció d'actituds i capacitats de les persones.

El treball i seguiment dels i les professionals és transversal, així com les problemàtiques que s'aborden són diverses. En aquest sentit, és altament probable que algunes de les persones ateses per serveis socials formin part dels col·lectius anteriorment descrits.

Així i tot, resulta adient esmentar el nombre de persones ateses pels Serveis Socials Bàsics al Bages, segons les dades del Departament de Drets Socials. En aquest, es desgranen les dades territorialment separant la comarca de la capital.

Manresa com a municipi amb major població de la regió concentra més persones ateses que tot el Bages. Alhora, cal destacar que les dones representen un percentatge més alt del conjunt de persones ateses, tant a Manresa com al conjunt del Bages.

Taula 38: Nombre de persones ateses pels Serveis Socials Bàsics. Bages (2020)

Font: Departament de Drets Socials

Nom ens local	Homes	%	Dones	%	Total
Bages (sense Manresa)	5.246	41%	7.353	59%	12.599
Manresa	7.864	47%	8.644	53%	16.508

3.4 Projectes en execució i iniciatives del territori

A continuació es presenta un recull de projectes que s'estan duent a terme a la comarca i que comparteixen l'objectiu de millorar les oportunitats d'inserció laboral de les persones de la comarca.

- Bages +45.
- Bages llar i cures.
- Transfeina.
- Bages reactivació ocupacional.
- Treball i formació. Bages.
- Treball i formació. Manresa.
- Rubik.
- Dinamo. Treball als barris.
- 30Plus.
- Espai de Recerca de feina i club de la feina.

- Singulars Bages.
- Singulars Manresa.
- Laboràlia.
- Pla de transició al treball (PTT).
- Joves en pràctiques. Bages.
- Joves en pràctiques. Manresa.
- Ubica't.
- Ocupació al Bages Industrial (MT i TP).
- Programa per a persones amb trastorn de salut mental i/o discapacitat OTL.
- Programa per a persones perceptores de renda garantida.
- Referent d'ocupació juvenil. Bages.
- Referent d'ocupació juvenil. Manresa.
- Serveis locals d'ocupació.
- Agents d'ocupació i desenvolupament local.

3.4.1 Bages +45

El Consell Comarcal del Bages, des de l'Àrea de Desenvolupament Comarcal, col·labora amb l'Ajuntament de Manresa i diversos ajuntaments de la comarca en la gestió del projecte Bages Ocupació +45. Es tracta d'un projecte específic per a la dinamització del mercat de treball local, del programa Polítiques de mercat de treball, del Catàleg de serveis 2019 de la Diputació de Barcelona que es duu a terme des del 2016.

El projecte s'adreça al col·lectiu d'aturats de més de 45 anys del Bages i té per objectiu millorar l'ocupabilitat i les possibilitats d'inserció d'aquest col·lectiu prioritzant les persones en situació d'atur de llarga o de molt llarga durada i les majors de 55 anys.

En el marc d'aquest projecte, s'ha previst l'execució d'un seguit d'actuacions durant el 2022 que es corresponen amb la programació de dos seminaris de formació sobre l'acreditació de competències (adreçats a personal tècnic dels serveis locals d'ocupació de la comarca, al personal de diferents entitats que realitzen prospecció laboral a la comarca, i també, a les empreses que puguin estar interessades), l'impuls per a la creació d'una associació de persones en situació d'atur de més de 45 anys, l'elaboració d'un tríptic informatiu per a empreses, l'organització d'una sessió d'intercanvi entre empreses i usuaris/es, i, la celebració d'una jornada de foment de la formació a les empreses dins les activitats previstes a la Taula de Formació del Bages.

3.4.2 Bages llar i cures

El projecte "Llar i cures, feines dignes" és una iniciativa liderada pel Centre d'iniciatives per l'ocupació (CIO) de l'Ajuntament de Manresa en el marc del programa de projectes innovadors i experimentals del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya que busca incentivar l'ocupació de qualitat en tot el sector de l'economia de les cures. Això es pretén aconseguir a través de la sensibilització de

la població, la creació de recursos ocupacionals per als/les professionals del sector i el suport i la dinamització de la demanda d'aquests serveis, sota empreses o projectes que garanteixin unes condicions de treball dignes.

Concretament, s'estan desenvolupant les següents accions:

1. Formació, empoderament i recursos ocupacionals adaptats: a través de les tutories i entrevistes personals, es defineix, d'entre tots els recursos formatius disponibles, els més adients per a cada perfil.
2. Suport a projectes i sistemes de contractació: es tracta d'impulsar l'activació de sistemes de contractació que garanteixin unes condicions laborals dignes. Es buscarà promoure la creació d'una empresa d'inserció i d'una iniciativa d'economia social, com també d'empreses que es comprometin a garantir unes condicions laborals dignes.
3. Sensibilització i reconeixement social del sector: en aquest camp s'estan realitzant diverses jornades i tallers per reflexionar i visibilitzar la importància de les feines de cures. Paral·lelament i amb la col·laboració de Càritas Manresa, CITE de CCOO, UGT Manresa i la Xarxa Treball de la llar just, s'ha elaborat una guia de contractació i un tríptic amb informació sobre drets i legislació laboral per a treballadores de la llar.

3.4.3 Transfeina

Per primera vegada el SOC ha obert una convocatòria d'aquesta línia adreçada als ens locals i als Consells Comarcals i a les persones trans que complementen el projecte existent de Transfeina. En aquest sentit, el Consell Comarcal ha sol·licitat subvenció per a la contractació d'una persona mentre que l'Ajuntament de Manresa treballava amb la voluntat d'incorporar-ne dues.

En la sol·licitud de l'actuació TransFeina Manresa / Bages, s'exposa que, degut a les particulars i greus dificultats en què es troben algunes persones del col·lectiu trans, entès com a persones amb identitats i expressions de gènere no normatives, es vol crear un programa d'inserció laboral adreçat a persones trans i a altres persones del col·lectiu LGTBI+ residents al Bages.

L'objectiu principal del programa és acompanyar les persones LGTBI+ que puguin tenir dificultats en la seva inserció en el mercat de treball, per tal de millorar l'ocupació d'aquest col·lectiu a la ciutat i a la comarca. Aquest procés va des de l'acompanyament i orientació en la recerca de feina i la capacitació en competències transversals fins a la prospecció d'empreses feta a mida i un posterior acompanyament i seguiment en la inserció.

Es tracta d'un projecte nou tant al Consell Comarcal com a l'Ajuntament de Manresa que està previst que finalitzi a finals del 2023 i que persegueix una sèrie de resultats:

- Obtenir un informe sobre la situació de les persones LGTBI+.
- Atendre i orientar laboralment 50 persones LGTBI+.
- Inserir 20 persones LGTBI+.
- Fer accions comunicatives en col·laboració amb 8 empreses bagenques.
- Realitzar 10 accions comunicatives amb bones pràctiques que visualitzin la normalització de la relació amb persones LGTBI+.

3.4.4 Bages Reactivació Ocupacional

L'actuació Bages Reactivació Ocupacional (BRO) es planteja com un projecte per a persones amb baixa intensitat laboral arran de la Covid-19. Aquest projecte té l'objectiu d'incidir especialment en determinats col·lectius que presenten majors dificultats per a incorporar-se, de manera estable i amb bones condicions, al mercat laboral.

L'actuació vol donar resposta a les necessitats del col·lectiu que presenta una baixa intensitat en el treball (partint de l'aproximació AROPE): població entre els 18 i els 59 anys, que resideixen a la comarca del Bages, que treballen un 20% o menys del seu potencial laboral (100%) des del 14 de març de 2020.

Amb aquesta iniciativa es persegueixen una sèrie de resultats:

- Atendre 100 persones que no tinguin una feina de qualitat.
- Realitzar 100 entrevistes ocupacionals.
- Incorporar 50 persones en accions de qualificació.
- Conèixer 3 professions en detall, amb demandes susceptibles de ser ocupades per les persones usuàries.

3.4.5 Treball i Formació. Bages

El Programa Treball i Formació del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) es correspon amb una política de foment de l'ocupació que permet que les persones en situació d'atur, i especialment aquelles que pertanyen als col·lectius amb més risc d'exclusió laboral o social, adquireixin experiència laboral en un entorn real de treball i, si escau, també obtinguin la qualificació o les capacitats necessàries, per a la seva inserció laboral.

Es tracta d'una línia de subvencions que emmarca diferents convocatòries, en funció del perfil específic de les persones beneficiàries a les quals s'adreça. La convocatòria per l'any 2022 incorpora com a novetat el fet que aquesta política de foment de l'ocupació també pugui arribar al col·lectiu de persones majors de 52 anys, donat que es tracta d'un altre dels col·lectius que té moltes dificultats per a trobar feina i alhora, en molts casos, els manca més temps de cotització per poder tenir dret a la prestació per jubilació. A més, a l'agost es va obrir una convocatòria extraordinària per a la contractació de persones provinents d'Ucraïna.

Les entitats sense ànim de lucre legalment constituïdes amb centre de treball

a Catalunya i les empreses acreditades com Empreses d'Inserció legalment constituïdes amb centre de treball a Catalunya poden optar a algunes de les convocatòries. En el cas de les administracions locals de Catalunya o els seus organismes autònoms o les entitats amb competència en matèria de polítiques actives d'ocupació, desenvolupament local i de promoció de l'ocupació, dependents o vinculades a aquelles, poden optar a les convocatòries: MG45 i DONA, persones joves tutelades i extutelades, ACOL, TRANS i UCRAÏNA.

El Consell Comarcal del Bages va acceptar acollir-se a la convocatòria anticipada per a l'any 2022 per a la concessió de subvencions del Programa Treball i Formació, de les línies MG52, PRGC i PANP. Els requisits específics de les persones destinatàries de cadascuna de les línies són:

- Línia MG52: Poden participar les persones de 52 anys o més que estiguin en situació d'atur inscrites com a demandants d'ocupació no ocupades (DONO).
- Línia PRGC: Poden participar les persones inscrites al Servei Públic d'Ocupació de Catalunya com a demandants d'ocupació no ocupades (DONO), destinatàries de la renda garantida de ciutadania.
- Línia PANP: Poden participar les persones en risc de caure en situació d'atur de llarga durada, no perceptores de prestació per desocupació.

Les persones contractades a través d'algun dels projectes presentats a la convocatòria per part del Consell Comarcal del Bages s'ubiquen en diferents municipis de la comarca i a la mateixa seu del Consell Comarcal. Des d'aquest darrer es coordinen les accions i es duu a terme l'acompanyament de les persones contractades.

En els darrers 6 anys fins a 177 persones han pogut beneficiar-se d'aquests programes subvencionats pel SOC, el 90% de les quals eren dones i el 54% tenien 50 anys o més (la mitjana d'edat de les persones beneficiàries d'aquests darrers 6 anys és de 49 anys). La línia amb un major nombre de persones que se n'han pogut beneficiar és PANP amb 1 de cada 3 persones, seguida de PANP+45 que representa el 17% de totes les persones beneficiàries. 21 municipis de la comarca s'hi ha pogut acollir i n'han estat beneficiaris.

3.4.6 Treball i Formació. Manresa

Com s'ha vist, els Programes d'experienciació laboral, Programes de Treball i Formació, consisteixen en accions que permeten als usuaris/es adquirir experiència professional mitjançant la seva contractació laboral per part de l'ajuntament i la realització d'una formació professionalitzadora. El programa també permet que les persones participants puguin tenir un acompanyament específic adaptat a les seves característiques i necessitats pròpies.

El Servei Públic d'Ocupació de Catalunya subvenciona els contractes de treball d'una durada de 6 o 12 mesos a jornada completa, les accions formatives a realitzar de forma obligatòria durant el contracte i dins de l'horari laboral i, si escau, les accions de coordinació i suport tècnic (personal propi o de nova contractació).

El maig de 2022 es varen incorporar 20 treballadors/es a diferents departaments de l'Ajuntament de Manresa, amb un contracte d'un any de durada. Dues tècniques d'ocupació del CIO Manresa s'encarreguen d'acompanyar i de coordinar les persones contractades per tal de facilitar-los-hi una millor adaptació al lloc de treball.

3.4.7 Rubik

A finals de 2015 el Consell Comarcal del Bages va posar en marxa aquest projecte per tal d'incentivar la contractació de persones que presenten especials dificultats d'accés al món laboral. En les vuit edicions que s'han engegat fins ara, des de l'Àrea de Serveis Socials Bàsics, Dones i Polítiques d'Igualtat del Consell Comarcal del Bages s'ha potenciat la contractació d'un total de 222 persones.

Les persones que s'han pogut contractar tenien una edat mitjana de 45 anys i presentaven un baix nivell d'estudis.

El 2022 s'ha ampliat la partida pressupostària dedicada al programa RUBIK, al qual es destinarà un import màxim de 140.000 euros, provinents del finançament atorgat per la Diputació de Barcelona en el marc del Catàleg 2021 del "Pla de concertació Xarxa de Govern Locals 2020 -2023", concretament dins del "Programa complementari d'actuacions de millora i digitalització dels serveis socials 2021". La convocatòria d'ajuts econòmics s'adreça als ajuntaments per tal que contractin persones en situació d'atur per un període mínim de sis mesos i amb jornades laborals no inferiors a les 25 hores setmanals.

Les persones contractades a través d'aquest projecte es troben en situació de vulnerabilitat social, havent de ser valorades com a tal pel personal tècnic dels serveis socials bàsics. Tenen preferència perfils com ara el de les persones aturades de llarga durada majors de 45 anys en situació de vulnerabilitat i amb càrregues familiars, les persones destinatàries de la renda garantida de ciutadania que no poden accedir-hi, les persones amb disminució física, psíquica o sensorial o amb malalties mentals que tinguin possibilitats d'inserció al món laboral, dones víctimes de violència masclista, unitats familiars monoparentals sense ingressos o ingressos precaris i altres col·lectius que valorin els serveis socials municipals que es trobin en situació de vulnerabilitat.

En la novena edició del Rubik es preveu atorgar entre 29 i 33 ajuts. S'atorgaran ajuts fins a esgotar la partida pressupostària garantint un ajut per municipi.

3.4.8 Dinamo. Treball als barris

El Servei d'Ocupació de Catalunya, mitjançant el Projecte Treball als Barris, dóna suport a barris que, per les seves característiques, requereixen d'una atenció especial de l'Administració per tal de millorar-les des del punt de vista ocupacional, social, i desenvolupar un entorn socioeconòmic que millori la qualitat de vida de les persones que hi resideixen.

A Manresa, aquest programa es centra en la zona del Nucli Antic, a través del dispositiu DINAMO. Aquest dispositiu té un caràcter integral i transversal i es fixa com a objectiu la millora i el foment de l'ocupabilitat del col·lectiu de persones residents al Nucli Antic en situació de vulnerabilitat. Així, a través del DINAMO s'ofereix informació, assessorament, tutoria i acompanyament en el procés de recerca de feina així com diverses accions de formació o plans d'ocupació per les persones de la zona.

A més el DINAMO preveu altres accions més generals de dinamització del Nucli Antic per tal que esdevingui una zona més atractiva per l'activitat econòmica. En aquest sentit, també ofereix plans d'ocupació de perfils més tècnics en què es prioritza la contractació de persones del Nucli Antic, però donant possibilitat a altres persones de Manresa i/o de la comarca del Bages.

3.4.9 30Plus

Les subvencions vinculades al Programa 30 Plus s'adrecen a la realització de projectes que desenvolupin actuacions ocupacionals per afavorir la inserció laboral de persones en situació d'atur de 30 anys i més, proporcionant-los, entre d'altres recursos, la formació i competències necessàries per ocupar un determinat lloc de treball.

El programa consisteix en les actuacions següents:

- Prospecció i assessorament d'empreses.
- Acompanyament en el procés de contractació i formació.
- Formació vinculada al contracte de treball i a les necessitats de la persona participant (entre un mínim de 20 hores i un màxim de 100 hores).
- Experiència professional mitjançant un contracte laboral (la durada del contracte subvencionat ha de ser per un període mínim de 6 mesos i màxim de 9 mesos).
- Les persones destinatàries d'aquesta convocatòria són les persones en situació d'atur de 30 anys i més i es prioritza l'atenció de dos col·lectius amb especials dificultats d'inserció laboral, com són les persones aturades de llarga durada (mínim 25 % dels participants atorgats) i les persones aturades de llarga durada (mínim 25 % dels participants atorgats).

Aquest programa, no només fomenta la demanda de treball per a aquests col·lectius, sinó que també pretén incidir en la qualitat de l'ocupació. Pretén facilitar la creació de llocs de treball i que promoguin la inserció directa i immediata d'aquestes persones en el mercat laboral.

3.4.10 Espai de Recerca de feina i club de la feina

Els espais de Recerca de feina i clubs de feina són serveis que ofereixen recursos materials i tècnics per millorar el procés de recerca de feina. La xarxa d'espais de recerca de feina del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) ofereix un servei personalitzat dins l'àmbit de l'orientació per a l'ocupació, que té com a

objectiu accelerar la inserció laboral de les persones demandants d'ocupació a les comarques amb els índexs d'atur registrat més elevats.

Aquest servei personalitzat es duu a terme mitjançant una metodologia activa que fomenta l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en el procés de recerca de feina i que compta amb l'assessorament de personal orientador, que incentiva i motiva les persones participants per presentar el màxim de candidatures. Tenint en compte el seu objectiu professional, les ajuda a superar les dificultats inherents als processos de recerca de feina i també a adquirir les competències necessàries per fer una recerca activa i autònoma.

Els espais de recerca de feina ofereixen els seus serveis de manera gratuïta a les persones demandants d'ocupació, inscrites al Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, amb una ferma voluntat d'incorporació a un lloc de treball, que tinguin un objectiu professional clarament definit i disponibilitat horària per assistir a vuit sessions de cerca activa de feina.

3.4.11 Singulars Bages

L'objectiu dels Projectes Singulars és reforçar l'ocupabilitat de les persones joves no ocupades i no integrades en els sistemes d'educació o formació, mitjançant la realització d'actuacions encabides en el que determina el Pla Nacional d'Implementació de la Garantia Juvenil. Les actuacions estan subvencionades pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, el Ministeri de Treball i Economia Social i el Fons Social Europeu en el marc de la iniciativa d'Ocupació Juvenil, d'acord amb els Projectes Singulars de Garantia Juvenil.

El 2022 el Consell Comarcal del Bages participa per primera vegada a l'oferta formativa del projecte Singulars. A través d'un acord amb Pimec, l'àrea de Promoció Econòmica i Desenvolupament Rural del Consell Comarcal del Bages col·labora en la formació d'un grup d'entre 15 i 20 joves en energies renovables i instal·lacions tèrmiques. El projecte s'adreça a joves d'entre 16 i 29 anys que tinguin interès a poder treballar a l'àmbit de la indústria 4.0 i també reben formació en matèria de logística 4.0, màrqueting digital i operacions industrials i fabricació mecànica. Els centres de formació que participen al projecte són el Centre de Formació Pràctica, Eurecat Academy, Fundació EMI i el Gremi d'Instal·ladors del Bages, Berguedà i Moianès.

Al projecte E-nginy Jove 4.0. és un dels projectes singulars amb els quals ha col·laborat PIMEC arreu de Catalunya i persegueix l'objectiu de millorar l'ocupabilitat de les persones joves. En el context del Bages s'ha prioritzat la indústria 4.0 que inclou la mecànica industrial, el màrqueting digital i la logística.

3.4.12 Singulars Manresa

Programa que neix amb l'objectiu de millorar l'ocupabilitat de joves entre 16 i 29 anys inscrits a Garantia Juvenil, en situació d'atur (DONO), i que no estan estudiant cap formació reglada.

3.4.13 Laboràlia

Laboràlia és un projecte experimental de transició escola-treball de l'Ajuntament de Manresa per a estudiants de 4rt d'ESO dels instituts i escoles de secundària de la ciutat. Aquest programa es vehicula a través d'una adaptació curricular dels alumnes que hi participen per tal que puguin experimentar el món del treball i alhora superar els estudis de l'ESO.

El programa persegueix els següents objectius:

- Facilitar que alumnes de 2n cicle de secundària puguin obtenir el graduat en ESO mitjançant una modificació curricular que comprèn -entre d'altres- la realització de tastets d'oficis, activitats i visites a empreses de la ciutat.
- Augmentar la capacitat d'integració en el món laboral d'aquests nois/es i preparar-los per poder decidir l'opció més adequada a les seves expectatives (mòduls professionals, Programes de Formació i Inserció, formació ocupacional o accés al mercat laboral).
- Desenvolupar les capacitats de relació i de cooperació per tal de poder adaptar-se al funcionament de la vida activa.
- Conèixer de forma experimental mecanismes i habilitats de l'àmbit professional, com a preparació i orientació de la futura integració al món laboral.

3.4.14 Pla de Transició al Treball (PTT)

Els cursos de formació ocupacional i el Pla de Transició al Treball (PTT) són accions de qualificació professional que tenen per objectiu la millora de l'ocupabilitat i les competències tècniques dels alumnes que els cursen.

Els programes de formació i inserció són voluntaris i estan adreçats als joves que compleixin com a mínim 16 anys d'edat i com a màxim 21 en l'any d'inici del programa, que hagin deixat l'educació secundària obligatòria (ESO) sense obtenir-ne el títol i que, en el moment d'iniciar els programes, no segueixin estudis en el sistema educatiu ni participin en altres accions de formació.

La finalitat d'aquests programes és proporcionar a aquests joves la possibilitat d'incorporar-se de nou al sistema educatiu per continuar estudis de formació professional. Han de facilitar, també, l'aprenentatge imprescindible per accedir al mercat de treball amb millors possibilitats d'obtenir una ocupació qualificada i duradora.

Els programes s'ofereixen en 3 modalitats, segons la seva organització:

1. Plans d'Iniciació Professional (PIP), que es realitzen en instituts de titularitat del Departament d'Educació i en centres docents privats i establiments de formació autoritzats.
2. Plans de Transició al Treball (PTT), organitzats en col·laboració entre el Departament d'Educació i les administracions locals. Els PFI-PTT són cursos per a joves que no han obtingut el graduat en ESO i que els permeten adquirir les competències tècniques bàsiques d'un ofici. Alhora també es treballen coneixements generals i bàsics que faciliten l'accés als Cicles Formatius de Grau Mitjà amb l'obtenció del Certificat CAM, o l'accés a un Centre de Formació d'Adults per treure's el GESO.
3. Programes de formació i aprenentatge professional (FIAP), realitzats en els instituts de titularitat del Departament d'Educació.

Quan és possible, tant la formació ocupacional com els PTT preveuen estades en pràctiques en empreses per tal de reforçar l'adquisició de competències tècniques i transversals mitjançant l'aplicació d'aquestes en situacions reals de treball.

3.4.15 Joves en pràctiques Bages

Contractació en pràctiques de persones joves beneficiàries de la Garantia Juvenil és un programa del SOC-Servei d'Ocupació de la Generalitat de Catalunya que té l'objectiu d'incentivar la contractació laboral en pràctiques de joves amb formació, beneficiaris del Programa de Garantia Juvenil a Catalunya, per tal de millorar la seva ocupabilitat amb l'adquisició de les aptituds i les competències derivades de la pràctica laboral, de manera que sigui possible la seva incorporació al mercat laboral de forma estable i duradora en el temps.

Joves beneficiaris/es del Programa de Garantia Juvenil, amb títol universitari o de formació professional de grau mig o superior o títols oficialment reconeguts com equivalents, o d'un certificat de professionalitat, treballen en pràctiques durant 6 mesos a jornada completa al Consell Comarcal del Bages segons les convocatòries disponibles.

3.4.16 Joves en pràctiques Manresa

En el marc del programa per a la contractació en pràctiques de joves beneficiaris/es del programa de Garantia Juvenil subvencionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya, s'incorporen a l'Ajuntament de Manresa persones a diferents departaments municipals.

Els i les joves hi treballen sis mesos a jornada completa desenvolupant tasques qualificades relacionades amb desenvolupament de diferents projectes, en funció de l'àrea a la qual s'adscriuen les seves incorporacions.

Amb aquesta acció poden adquirir una primera experiència laboral desenvolupant unes funcions directament relacionades amb les competències tècniques pròpies dels estudis que hagin cursat. Es pretén millorar la seva ocupabilitat permetent la pràctica laboral i afavorint, d'aquesta manera, la seva incorporació al mercat laboral de forma estable i duradora en el temps.

Durant la seva estada, cada jove té una persona tutora designada que en fa un seguiment. També compta amb un acompanyament a la inserció per part dels tècnics coordinadors del programa des del CIO (Centre d'Iniciatives per l'Ocupació).

Es tracta d'una acció cofinançada pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), a través del programa de Garantia Juvenil.

3.4.17 Ubica't

El programa UBICAT, impulsat per la Generalitat de Catalunya, ofereix un servei d'acompanyament a la inserció i suport ocupacional per a la inclusió social.

Els equips professionals d'orientació dels ens que despleguen el programa ajuden les persones beneficiàries a dissenyar un pla de recerca de feina i un pla de millora de competències, mitjançant tutories individuals i oferint un catàleg de càpsules formatives grupals, amb continguts ajustats a les necessitats de l'usuari/ària.

Al Bages, l'objectiu és millorar l'ocupabilitat de les persones participants de la comarca, aturades, treballadores o inactives que es troben en situació de precarietat laboral a partir d'accions d'orientació per competències i de coneixement de l'entorn productiu.

S'adreça a persones en situació d'atur de la comarca o que vulguin millorar la seva situació laboral, especialment a les persones en situació d'atur de llarga durada (12 mesos a l'atur ens els darrers 18 mesos), persones inactives i persones treballadores que es troben en situació de precarietat laboral.

El programa contempla ajuts al transport i incentius a la participació per aquelles persones que facin com a mínim 5 hores d'orientació (individuals i/o grupal), per a les persones residents fora de Manresa, per a les persones amb càrregues familiars, per a aquelles que tenen ingressos mensuals inferiors al 75% SMI de 2020 o que des de serveis socials es considera que compleix amb el criteri de vulnerabilitat.

El programa contempla actuacions d'orientació sociolaboral i actuacions de coneixement de l'entorn productiu i d'apropament a les empreses (prospecció).

3.4.18 Ocupació al Bages Industrial (MT i TP)

El Programa OBI-Ocupació al Bages Industrial està co-finançat per la Diputació de Barcelona i té com a objectiu impulsar l'ocupació al sector industrial metallúrgic i auxiliar d'automoció de la comarca. Compta amb la participació de múltiples agents públic-privats de la comarca: Universitats EPSEM-UPC, Fundació Lacetània, Patronal Metallúrgica del Bages, PIMEC Catalunya Central, Cambra de Comerç i Indústria de Manresa, el Consell Comarcal del Bages i diferents Ajuntaments de la comarca.

Es programa es va iniciar l'any 2015 i es treballa en diversos àmbits, com són l'orientació laboral a les persones participants, la capacitació tècnica en l'àmbit del metall, l'organització de visites a les empreses de la comarca i grups de treball amb els responsables de direcció o de recursos humans, i el foment de la innovació (donant suport als estudis de postgrau industrial del Campus Manresa i a la realització, en el marc d'aquests estudis, de projectes de R+D aplicables a empreses industrials del Bages).

3.4.19 Programa per a persones amb trastorn de salut mental i/o discapacitat OTL

La Xarxa d'Oficines Tècniques Laborals (OTL), impulsada per la Diputació de Barcelona, treballa des del 2002 per reduir els obstacles que dificulten la inserció i permanència al mercat de treball de persones amb diagnòstic de trastorn de salut mental a la província de Barcelona.

Les OTL són serveis locals amb projecció municipal o supramunicipal que tenen com a missió atendre i prestar serveis a persones amb un trastorn de salut mental, a fi de facilitar-ne la inserció laboral o millora de l'ocupació amb una metodologia de treball específica adaptada a les seves necessitats.

Les OTL són els únics dispositius públics d'inserció laboral del territori especialitzats en salut mental. A més, les OTL complementen l'activitat dels serveis locals d'ocupació (SLO), acció necessària per a la recuperació sociolaboral de les persones amb malaltia mental.

Una de les divuit OTL que componen la xarxa està implementada a la comarca del Bages pel Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO) de Manresa i pel projecte Mosaic (un programa promogut per diferents entitats del territori que pretén assegurar una assistència integral i de qualitat a les persones que pateixen problemes de salut mental i/o persones en situació de risc d'exclusió social de la Catalunya Central).

Qualsevol persona que acrediti un diagnòstic de malaltia mental i que estigui en situació d'atur o de millora d'ocupació pot adreçar-se a una OTL per participar dels

serveis que ofereixen, amb l'objectiu de millorar la seva ocupabilitat i, per tant, les seves possibilitats d'inserció laboral.

Les OTL ofereixen actuacions i/o serveis destinats a la millora de la seva ocupabilitat i, per tant, afavoreixen la recerca d'un lloc de feina i una gestió d'ofertes de treball adients als seus interessos i competències. Així mateix, l'OTL proporciona, com a valor afegit, un servei d'acompanyament especialitzat i un suport intens i continuat en tot el procés de recerca, inserció, manteniment i millora del lloc de feina aconseguit.

3.4.20 Programa per a persones perceptores Renda Garantida

El mateix Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO) DE Manresa porta a terme el programa de serveis laborals d'orientació, acompanyament i suport a la inserció per a persones perceptores de la Renda Garantida de Ciutadania.

En la línia de treball de les persones perceptores de la Renda Garantida, s'atén a unes 30 persones amb l'objectiu de millorar la seva ocupabilitat a través d'un itinerari d'orientació personalitzat en el qual es promou la realització d'accions formatives en àrees com les TIC, el coneixement de la llengua catalana o pràctiques professionals.

Es tracta d'un projecte subvencionat pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

3.4.21 Referent d'ocupació juvenil. Bages

Referent d'ocupació juvenil (ROJ) és un programa promogut pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) per facilitar la transició de les persones joves de 16 a 29 anys des del sistema educatiu al món laboral i ocupacional.

Es treballa amb xarxa amb els Ajuntaments del Bages (tècnics d'ocupació) i els espais joves (tècnics de joventut i dinamitzadors), així com amb professionals d'altres àmbits que tenen contacte amb persones joves (educadors/es socials, treballadors/es familiars, professionals de la salut, centres educatius, etc.).

Els i les referents d'ocupació juvenil aprofiten el treball coordinat per oferir suports adaptats a les necessitats de les persones joves amb les quals intervenen. A més del servei d'acompanyament i orientació individualitzat, els i les ROJ dissenyen i dinamitzen puntualment sessions grupals, aprofundint en àmbits i temàtiques d'interès que es puguin detectar en cada territori d'actuació. També fan difusió de les formacions i serveis que s'ofereixen des dels municipis.

L'any 2022 el Consell Comarcal del Bages no disposa de la figura de ROJ, si bé es preveu recuperar-la el 2023. La figura estarà ubicada a l'Oficina Jove del Bages i

de forma itinerant als diferents municipis de la comarca. Fins aleshores, es poden derivar les consultes a la referent d'ocupació juvenil de l'Oficina Jove de Manresa.

3.4.22 Referent d'ocupació juvenil. Manresa

L'equip de l'Oficina Jove de Manresa compta amb una referent d'ocupació juvenil que facilita informació, orientació i assessorament a les persones joves sobre tot allò relacionat amb el món laboral, des de la millora del perfil ocupacional a la recerca activa de feina. Duu a terme atencions individualitzades i derivacions a altres programes i/o serveis existents que s'ajustin al perfil i interessos dels/les joves, quan escau. Paral·lelament, duu a terme algunes actuacions grupals, com ara tallers i xerrades a instituts.

Una Oficina Jove (OJ) és un equipament que coordina els serveis d'informació i assessorament juvenil en matèria de treball, salut, educació, habitatge i mobilitat internacional del seu territori, és d'abast comarcal, i actua en funció de la seva ubicació geogràfica i les característiques de la població jove del seu àmbit d'actuació.

L'Oficina Jove de Manresa està ubicada a l'Espai Jove Joan Amades de Manresa i és gestionada per l'Ajuntament de Manresa amb la col·laboració del Consell Comarcal del Bages.

3.4.23 Els Serveis Locals d'Ocupació a la comarca

Els Serveis locals d'ocupació gestionats pels ajuntaments de la comarca ofereixen els seus serveis tant a les persones en situació d'atur com a les empreses que ofereixen llocs de treball. Els serveis que ofereixen a ambdós actors són els següents¹⁷.

- Orientació laboral.
- Tutorització i acompanyament en la recerca de feina.
- Club de la feina.
- Borsa de treball, gestió i difusió d'ofertes laborals.
- Selecció de perfils professionals.
- Formació i preparació de persones a mida.
- Programació d'actuacions específiques adreçades a diferents col·lectius.
- Informació sobre subvencions i bonificacions per a la contractació.
- Consultes i assessorament.
- Al conjunt de la comarca hi ha fins a 18 Serveis Locals d'Ocupació que, en línies generals, ofereixen alguns o tots els serveis anteriorment mencionats:
- Artès
- Avinyó
- Callús

- Cardona
- Castellgalí
- Castellbell i el Vilar
- Manresa
- Navarces
- Navàs
- El Pont de Vilomara i Rocafort
- Sallent
- Sant Feliu de Sasserra
- Sant Fruitós del Bages
- Sant Joan de Vilatorrada
- Sant Salvador de Guardiola
- Sant Vicenç de Castellet
- Santpedor
- Súria

3.4.24 Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local

En els darrers 3 anys, el SOC ha aprovat fins a un total de 14 plans de treball a 5 administracions de la comarca. A més a més del Consell Comarcal del Bages, els ajuntaments de Cardona, Manresa, Santpedor i Sant Fruitós de Bages han rebut el cofinançament del SOC per a contractar a una persona que pogués dur a terme les necessitats identificades en cadascun dels plans de treball.

¹⁷ Informació extreta del Consell Comarcal del Bages: <https://www.ccbages.cat/wp-content/uploads/2020/05/Contactes-Serveis-Locals-dOcupaci%C3%B3-del-Bages.pdf>

Aquest programa, que ja compta amb una llarga trajectòria, impulsa la creació, la diversificació de l'activitat econòmica i la generació de llocs de treball al territori a través de la contractació de personal tècnic, titulats i titulades superiors o de grau mitjà, que treballen a temps complet en el marc dels plans d'acció de desenvolupament local que impulsen els ens locals –o bé les entitats dependents o vinculades a una administració local-.

¹⁸ Programa d'Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local – AODL. <https://serveiocupacio.gencat.cat/ca/soc/ambits-actuacio/developament-economic-local/programa-dagents-docupacio-i-desenvolupament-local-aodl/>

L'objectiu del programa és dinamitzar i executar les polítiques i els programes que afavoreixin la promoció econòmica, conjuntament amb altres agents del territori, mitjançant un desenvolupament socioeconòmic generador d'ocupació el més integrat, equitatiu i sostenible possible¹⁸

Taula 39: Relació dels AODL aprovats per part del SOC a la comarca (2019 – 2021).

Entitat	Denominació pla de treball	2019	2020	2021
Ajuntament de Cardona	Coordinació i Direcció de l'Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona	x	x	x
Ajuntament de Cardona	Servei de dinamització empresarial al territori SolCar	x	x	
Ajuntament de Cardona	Dinamització de l'empresa agroalimentària de l'ADLSOLCAR	x		
Ajuntament de Cardona*	Desenvolupament industrial i empresarial del territori SolCar			x
Ajuntament de Manresa	Foment de la cultura emprenedora per a la creació de noves empreses al territori	x		
Ajuntament de Manresa	Foment de l'Ocupació al Bages	x	x	
Ajuntament de Manresa*	Ocupació - Manresa Treball Jove			x
Ajuntament de Manresa*	Empresa - Ecosistema emprenedor i enfortiment d'empreses del Bages			x
Ajuntament de Santpedor	IMPULS Santpedor	x	x	
Ajuntament de Sant Fruitós de Bages	Pla d'Acció per a la Promoció i Desenvolupament del sòl industrial, les empreses del territori i les polítiques actives d'ocupació de Sant Fruitós de Bages (2016-2020)	x	x	
Consell Comarcal del Bages	AODL per l'Impuls de Bages Turisme	x	x	x
Consell Comarcal del Bages	Impuls del Pla Industrial del Bages	x	x	x
Consell Comarcal del Bages	FormaBages (Impuls de la formació pel treball al Bages)	x	x	x
Consell Comarcal del Bages*	BagesOcupació. Impuls de l'ocupació de qualitat al Bages			x

* Les pròrrogues del darrer any no s'han resolt però es preveu que es puguin confirmar.

Font: Consell Comarcal del Bages

3.5 Grups de debat i entrevistes

- Especialment les associacions empresarials però també les persones que treballen en l'àmbit de l'ocupació, identifiquen que hi ha determinats perfils que a les empreses els costa molt cobrir. Una possible solució seria l'extensió de la Formació Professional dual que se situa a mig camí entre la formació i l'ocupació i permet començar a consolidar trajectòries laborals. De la mà de la FP dual també sorgeix la necessitat de recuperar la figura de la persona aprenent d'un ofici.
- Millorar les infraestructures, tant urbanístiques com TIC per tal de fomentar l'assentament arreu de la comarca.
- El sector químic i el sector social sanitari es perceben com dos sectors, no només de present sinó amb molt de futur a la comarca.
- Cal saber a quins sectors i a quines localitzacions se'n va a treballar la població que resideix a la comarca però que no hi treballa.
- Valorar la idoneïtat de crear borses d'ocupació a nivell comarcal i no des dels municipis.
- Millorar el conjunt de les condicions laborals, en especial les salarials com a mecanisme no només de retenció de talent sinó també d'atracció.
- La formació que desenvolupa el SOC és una oportunitat d'inserció, especialment en determinats col·lectius amb majors dificultats d'inserció laboral com podrien ser les persones migrades.
- Valorar si es podria promoure l'acció desenvolupada a Manresa en relació al tastet d'oficis com a iniciativa que permet descobrir interessos i vocacions entre els més joves.
- En matèria de gènere cal trencar estereotips, cal difondre el missatge que no hi ha oficis d'homes i oficis de dones.
- S'apunta com un element interessant el fet de promoure els certificats de professionalitat com a mecanisme d'acreditació de competències i habilitats professionals.
- Difondre més i millor els perfils professionals més demandats per les empreses del Bages.

3.6 Conclusions

- Lleugera reducció del nombre de persones que perceben alguna prestació per desocupació en els darrers cinc anys.
- L'increment del nombre de persones en situació d'atur per la crisi de la Covid-19 va ser menor que l'experimentat durant la crisi financera del 2008. Al setembre del 2021 les xifres han tornat als valors de finals del 2019 tot i que s'experimenta un repunt a l'agost del 2022 que caldrà monitoritzar.
- L'atur és majoritàriament femení tot i que els sotracs econòmics i les crisis que se'n deriven afecten, en major proporció, l'ocupació masculina.
- La formació acadèmica actua com un protector davant de les situacions d'atur i aquells que tenen estudis post-obligatoris representen un percentatge reduït del conjunt de persones en situació d'atur. Aquells que tenen estudis generals – ESO, són el grup més nombrós d'entre les persones aturades.
- La major part de les persones en situació d'atur provenen del sector serveis. Si es pren de referència els valors de l'atur del 2005, l'únic sector que ha experimentat una davallada en les xifres de persones desocupades és la indústria i els que més han crescut són aquells que no tenen una ocupació anterior i l'agricultura.
- Les activitats administratives i auxiliars són la divisió amb un nombre de persones en situació d'atur més elevat, seguida del comerç a l'engròs i al detall i les indústries manufactureres.
- El Bages presenta una clara terciarització de l'economia. Tanmateix, la comarca destaca per tenir un major pes relatiu de les afiliacions vinculades a la indústria en comparació amb el conjunt de la província de Barcelona i Catalunya.
- En l'última dècada la xifra total d'afiliacions ha augmentat més a la província i a Catalunya que a la comarca. El Bages sud, però, és l'únic eix territorial que ha experimentat un creixement major que els nivells administratius superiors.
- En els darrers 10 anys, les afiliacions industrials al conjunt de la comarca han crescut molt més que a la província i a Catalunya. Ho han fet de manera especialment pronunciada a l'Eix Llobregat, al Bages sud i al Pla de Bages.
- El sector serveis és l'únic que presenta una proporció major de dones que d'homes entre les seves persones afiliades. La construcció i l'agricultura són els dos sectors que estan més masculinitzats.
- En la darrera dècada es perden afiliacions al Règim Especial de persones Treballadores Autònomes en tots els sectors, també al Pla de Bages que tradicionalment ha tingut una proporció major de persones afiliades al RETA. La província i Catalunya també en perden, però amb menor intensitat que la comarca.
- El gruix de les cotitzacions se segueixen concentrant en les petites i mitjanes empreses però en els darrers deu anys, aquestes experimenten un decreixement important en favor de les afiliacions als centres de cotització més grans. Aquesta casuística s'ha esdevingut amb especial rellevància a l'Eix

- Llobregat, seguit de Manresa.
- Existia una lleugera tendència a l'increment de la contractació laboral indefinida que, amb la darrera reforma laboral, ha experimentat un creixement sobtat en tots els sectors i pràcticament totes les activitats. S'ha donat un impacte positiu en tots els grups d'edat.
 - Caldrà monitoritzar l'evolució de la contractació laboral indefinida en dos sectors industrials concrets que han experimentat un creixement menor: indústries de productes alimentaris i indústries tèxtils.
 - Alguns sectors segueixen estan clarament masculinitzats i, d'altres, feminitzats. La gran majoria de la contractació laboral de mecànics, peons o electricistes són homes mentre que les dones representen el gruix de la contractació d'empleades domèstiques, professores o personal de neteja.
 - En termes mitjans les empreses del Bages són més petites i retribueixen pitjors les seves persones treballadores que les d'Osona i del Vallès Occidental.
 - Les més de 20 experiències de projectes en execució d'arreu del territori denoten l'esforç i la voluntat de millorar les condicions del mercat laboral bagenc.
 - Als grups de debat es destaca la percepció que hi ha determinats perfils professionals de la indústria de difícil cobertura.
 - Cal saber en quins sectors i cap a quines localitzacions s'experimenta una fugida laboral de persones que resideixen al Bages.
 - Es perceben el sector químic i el sector social sanitari com dos entorns econòmics de present i amb molt potencial de creixement.
 - En els propers 5 anys es preveu una reducció de persones en franja d'edat compresa en els 16 i 45 anys. En conseqüència, hi haurà un envelliment de població i, per tant, un augment significatiu de persones en edat major de 45 anys. Aquest fet repercutirà en un envelliment de les plantilles laborals.
 - Els col·lectius identificats en aquest capítol presenten diferents problemàtiques socials que comporten dificultats d'accés al món laboral.
 - Aquests col·lectius es pot afirmar que són presents al Bages, però no són fenomen específic de la comarca, sinó que són presents a tota Catalunya.
 - S'observa alguns col·lectius amb tendència feminitzada; com les persones aturades de llarga durada i de més 45 anys i les famílies monoparentals.
 - Altres amb tendència masculinitzada; com els joves no acompanyats tutelats o extutelats o els joves que abandonen prematurament els estudis.
 - Alhora, es detecta un augment sostingut en els últims anys del nombre de prestacions i de persones beneficiàries i destinatàries de la Renda Garantida Ciutadana.
 - Hi ha 16.000 persones amb discapacitat (física o mental) a la comarca i, per tant, es tracta d'un col·lectiu nombrós amb dificultats socials i d'inserció laboral.
 - Les dones víctimes de violència masclista són situació d'especial vulnerabilitat, derivada de problemàtiques socials i psicològiques.
 - El col·lectiu trans és una realitat viva a la comarca i, tot i disposar de poques dades, existeixen indicadors de nombres de consultes fetes al Servei d'Atenció Integrañ LGTBI de Manresa.

4

La formació
al Bages

4.1 Oferta formativa

L'any 2019, les persones que tenien 15 anys o més i que residien al Bages, presentaven la següent distribució segons nivell d'estudis:

- Un 18% tenia, com a màxim estudis primaris.
- Un 44% estudis secundaris.
- Un 19% estudis de formació professional.
- Un 18%, estudis universitaris.

Aquesta distribució segons nivell de formació màxim assolit a la comarca és molt semblant a la del conjunt de les Comarques Centrals i es diferencia de la mitjana catalana per un major pes, d'entre 2 i 3 punts percentuals, de la població amb una formació secundària màxima assolida, que es restaria al percentatge de població amb estudis universitaris.

Així, el 2019 el 49% de la població bagenca tenia algun tipus d'estudis post obligatoris, mateix percentatge que al conjunt de les Comarques Centrals, però 6 punts percentuals per sota de la proporció catalana (55%) i 8 de la mitjana provincial (57%).

El curs 2019-2020 hi havia aproximadament 14.000 estudiants de l'educació secundària, tant en la seva vessant obligatòria com en la no obligatòria. Al conjunt del Bages el 58% estava estudiant l'ESO mentre que un 16% estudiava batxillerat. L'opció dels cicles formatius comprenia fins al 25% de tots els estudiants d'aquesta etapa (14% als Cicles Formatius de Grau Mitjà i 11% als Cicles Formatius de Grau Superior) mentre que l'alumnat dels PFI només representava l'1%.

Aquest 25% de matrícules als cicles formatius, situa el Bages lleugerament per sobre de la mitjana provincial i catalana (23%), lluny de les comarques amb un major pes d'aquests estudis (Alta Ribagorça i Pla d'Urgell amb prop d'un 43%), però per sobre de comarques veïnes com Osona (23%) o l'Anoia (17%).

El resultat de la comarca és el producte de diferents tendències entre les quals destacaria el major pes de les noies en els cursos de batxillerat (19% respecte el 14%) i el major pes del nois als CFGM (17% d'ells respecte l'11 de les noies).

A la província i al conjunt de Catalunya sí que es detecta la tendència a la sobre representació de les noies als cursos de batxillerat però no està tan accentuat el predomini masculí als CFGM. Si al Bages la diferència entre nois i noies és de 6 punts percentuals, a Catalunya és de 4 punts percentuals i, a la província, de 3 punts percentuals.

Respecte la formació de persones adultes, aquest mateix curs 2019-2020, hi constaven al voltant de 1.000 persones realitzant formació en els 3 centres de la comarca.

El 53% de l'alumnat era masculí, 9 punts percentuals per sobre al del conjunt de Catalunya, fent del Bages una de les 8 comarques on en aquesta secció formativa hi predominen els homes.

La composició d'aquest l'alumnat per edats també és sensiblement diferent a la comarca respecte del de la mitjana catalana: la població d'entre 16 i 24 anys (15%) i la major de 65 anys (9%) estaria infrarepresentada a la comarca (menys 6 i menys 4 punts percentuals, respectivament) mentre que el grup d'entre 25 i 64 anys (76%) té més pes que al conjunt de Catalunya (66%).

4.2 Caracterització de l'oferta formativa bagenca

El curs 2022-2023 s'oferiran fins a 121 cicles formatius a la comarca, 48 de grau mig i 73 de grau superior. 22 d'aquests cicles es realitzen en format en línia.

Les famílies professionals amb major oferta formativa són els serveis socioculturals a la comunitat i la informàtica i comunicació amb 18 cursos, en tots dos casos 4 cicles formatius de grau mig i 14 cicles formatius de grau superior.

El 30% dels municipis de la comarca tenen alguna oferta formativa de cicles formatius; concentrant-se, pràcticament, 2 de cada 3, a Manresa. Cal ressaltar que a l'entorn del Cardener no hi ha cap centre que ofereixi formació professional.

Alguns dels sectors productius considerats com a estratègics, presentarien mancances quant a l'oferta formativa. En aquest sentit, destaca un conjunt de famílies amb oferta de cicles formatius de grau mig que no tenen continuïtat en els cicles formatius de grau superior. Aquests són:

- Edificació i obra civil.
- Indústries alimentàries.
- Indústries extractives.
- Química.
- Tèxtil, confecció i pell.

Taula 40:
Distribució dels cicles formatius que es van oferir a la comarca al curs 2021-2022

	CFGM	CFGS	Total
Activitats físiques i esportives	2	4	6
Administració i gestió	3	9	12
Agrària	2	2	4
Comerç i Màrqueting	2	10	12
Edificació i obra civil	1	-	1
Electricitat i electrònica	3	4	7
Fabricació mecànica	1	3	4
Fusta, moble i suro	1	1	2
Hoteleria i Turisme	2	2	4
Imatge personal	3	1	4
Indústries alimentàries	3	-	3
Indústries extractives	1	-	1
Informàtica i comunicació	4	14	18
Instal·lació i manteniment	2	1	3
Química	1	-	1
Sanitat	9	7	16
Serveis socioculturals a la comunitat	4	14	18
Tèxtil, confecció i pell	1	-	1
Transport i manteniment de vehicles	3	1	4
Total	48	73	121

Font: Consell Comarcal del Bages

Respecte la formació que es va oferir al curs 2021-2022 només n'hi ha dos que no s'ofereixen en aquest proper curs, tots dos a Joviat FPintegrada:

- CFGM Gestió administrativa
- CFGM Activitats comercials

D'altra banda, s'ofereixen fins a 19 cicles formatius nous amb la següent distribució segons famílies formatives:

Taula 41:
Distribució dels cicles
formatius que
s'ofereixen el
curs 2022-
2023

	CFGM	CFGS	Total
Comerç i Màrqueting	1	3	4
Serveis socioculturals a la comunitat	1	2	3
Informàtica i comunicació	0	3	3
Sanitat	1	1	2
Indústries alimentàries	1	0	1
Imatge personal	1	0	1
Química	1	0	1
Electricitat i electrònica	0	1	1
Fabricació mecànica	0	1	1
Agrària	0	1	1
Administració i gestió	0	1	1
Total	6	13	19

Font: Dades
facilitades pel
Consell Comarcal
del Bages.

Pel que fa als estudis universitaris que es realitzen a la comarca se'n comptabilitzen fins a 40 agrupats en 3 grans sectors:

Taula 42:
Distribució
dels estudis
universitaris
que
s'ofereixen a
la comarca
el curs 2021-
2022

	UManresa	UPC	Total
Ciències de la Salut	18	-	18
Ciències Socials	11	-	11
Enginyeria	-	11	11
Total	29	11	40

Font: Dades
facilitades
pel Consell
Comarcal del
Bages.

Combinant ambdós nivells formatius i seguint la classificació emprada per l'àmbit universitari, es podria concloure que l'oferta formativa és àmplia i equilibrada entre les diferents branques de coneixement.

La distribució dels cicles formatius és la següent:

Taula 43:
Distribució dels
estudis de cicles
formatius amb
l'agrupació
sectorial de
l'ensenyament
universitari¹ el
curs 2021-2022

	CFGM	CFGS	Total
Ciències Socials	11	35	46
Tècnica - enginyeria	21	24	45
Ciències de la Salut	9	7	16
Altres	7	7	14
Total	48	73	121

Font: Consell
Comarcal del Bages

¹ Al sector ciències socials s'hi inclouen les següents famílies de cicles formatius: Administració i gestió, Comerç i màrqueting, Hoteleria i turisme i Serveis socioculturals a la comunitat. Els inclosos en el sector tècnica – enginyeria són: Edificació i obra civil, Electricitat i Electrònica, Fabricació mecànica, Fusta, moble i suro, Indústries alimentàries, Indústries extractives, Informàtica i comunicació, Instal·lació i manteniment, Tèxtil, confecció i pell, Transport i manteniment de vehicles i Química. A ciències de la salut s'hi inclou: Sanitat. Del sector altres en formen part: Activitats físiques i esportives, Agrària i Imatge personal.

Gràfic 40:
Evolució de la
mobilitat per
raó d'estudis
en l'àmbit del
cicles formatius
(2013-2014 fins
2020-2021)

Font: Institut
d'Estadística
de Catalunya
(IDESCAT)

4.3 Demanda formativa

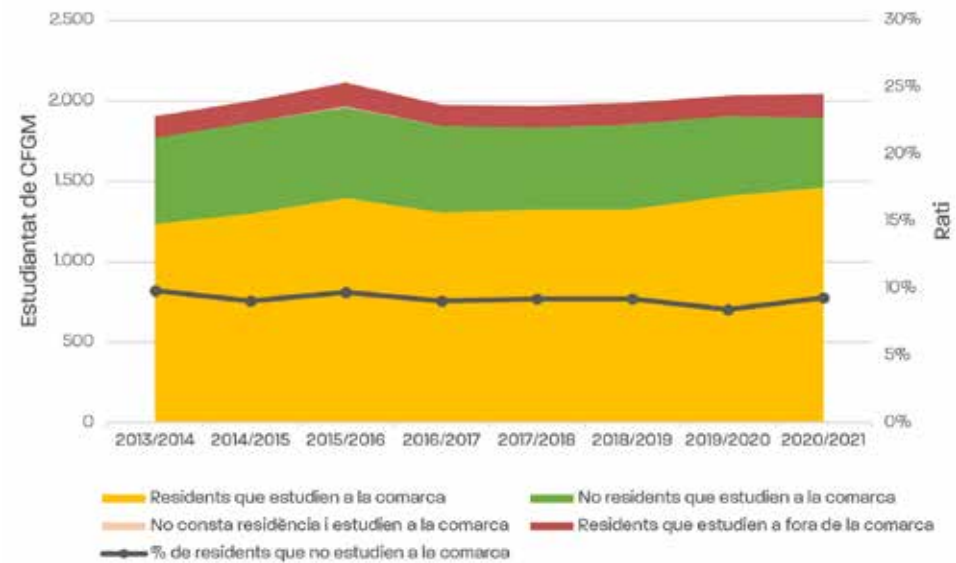
El nombre de persones estudiants de les dues etapes de la formació professional present al Bages presenta un increment constant ens els darrers 8 cursos acadèmics.

Així, entre els cursos 2013-2014 i 2020-2021 l'augment és del 19% (un 7% als cicles formatius de grau mig i un 36% als cicles formatius de grau superior).

4.3.1 Mobilitat estudiantil

La proporció de persones estudiants residents al Bages i que estudien un cicle formatiu de grau mig fora de la comarca es manté estable; al voltant del 10% del volum total, entre 130 i 150 persones.

En canvi, la formació que s'ofereix al Bages aconsegueix captar prop de 400 estudiants d'altres indrets de fora la comarca.

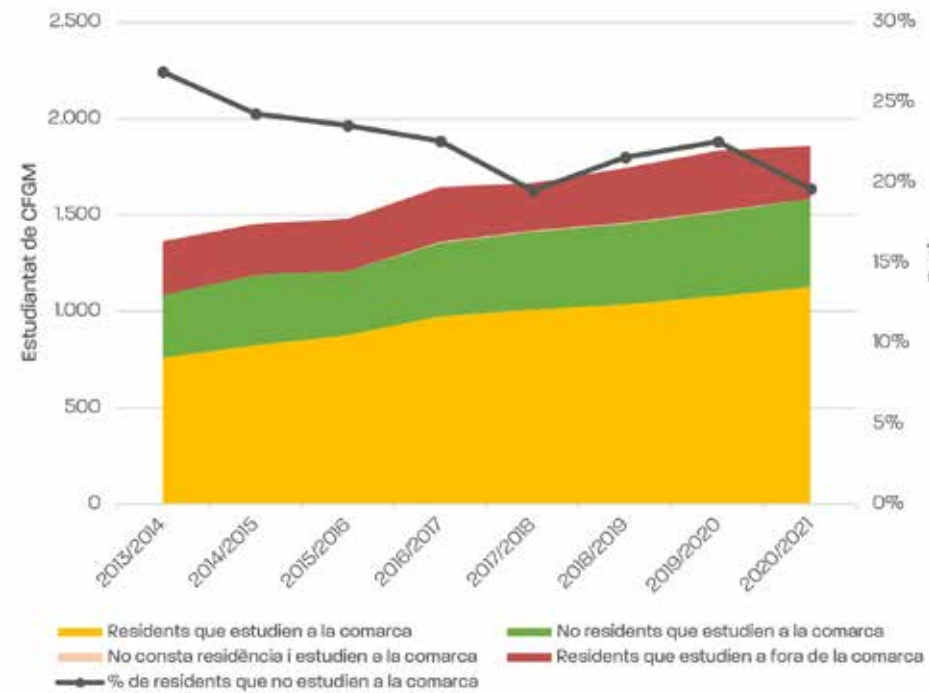

Com s'apuntava, el creixement dels nombre d'estudiants dels cicles formatius de graus superior ha estat molt superior que l'experimentada als cicles formatius de grau mig. En els últims 8 cursos s'ha incrementat en 500 el nombre d'estudiants, assolint els 1.860 aquest darrer curs.

El nombre d'estudiants que capten els CFGS en aquest darrer curs és similar als dels CFGM però si en el primer cicle la tendència és al decreixement (-19%), als CFGS la dinàmica és netament positiva assolint el 42% entre el curs 2013-2014 i el 2020-2021.

En aquest nivell formatiu, 1 de cada 5 estudiants residents al Bages, opta per formacions que s'imparteixen fora de la comarca, percentatge que ha disminuït respecte el 27% del curs 2013—2014 però que, en tot el període analitzat, comporta que al voltant de 280 persones han optat per formació que no s'imparteix als centres bagencs.

Gràfic 41:
Evolució de la mobilitat per raó d'estudis en l'àmbit universitari (2013-2014 fins 2020-2021)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

4.4 L'àmbit universitari al Bages

Les dues universitats presencials de la comarca presenten una oferta formativa àmplia, variada i que abasta tots els nivells formatius.

Taula 44:
Els estudis oferts per les universitats presencials amb seu a la comarca 2020-2021.

	UManresa	UPC	Total
Graus	7	6	13
Màsters universitaris	4	3	7
Màsters propis	14	-	14
Postgraus	9	1	10
Expert universitari	1	-	1
Doctorat	1	1	2
CFGS	4	-	4
Total	40	11	51

Font: Consell Comarcal del Bages

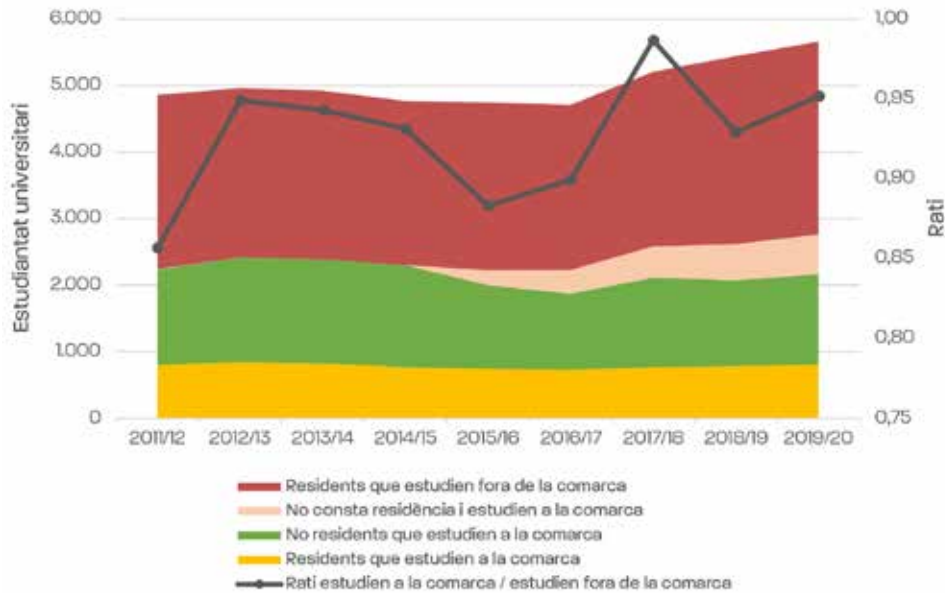
El curs 2019-2020, l'àmbit universitari de la comarca comprenia fins a 5.660 persones, la xifra més alta dels darrers 9 cursos acadèmics, i que consolida una tendència a l'alça.

Dins d'aquest conjunt de persones s'hi inclouen persones que resideixen a la comarca i estudien també al Bages, d'altres que provenen d'altres indrets i estudien a la comarca i d'altres que no se'n sap la residència però que estudien al Bages.

Aquest darrer curs, 2.900 persones que residien al Bages estudiaven fora de la comarca però la suma de les persones que no són residents i que estudien a la comarca, de les que no consta la residència i dels que resideixen al Bages i també hi estudien, gairebé assoleix la mateixa quantitat de persones (2.760).

Així, tot i que la xifra de les persones residents que estudien fora de la comarca segueix una tendència a l'alça, la captació d'estudiants d'altres indrets, aproxima el rati que relaciona els qui estudien a la comarca i a fora.

Gràfic 42:
Evolució de
les persones
estudiants
universitàries
de la comarca
(2011-2012 fins
2019-2020).

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

4.4.1 La inserció laboral de l'alumnat universitari al Bages

² L'AQU no presenta la informació de cap dels 7 graus que realitza la UManresa – FUB ni tampoc del Grau en Enginyeria de l'Automoció de la UPC-EPSEM ja que “El títol no ha participat a l'enquesta o no té una mostra suficient per ser publicable”.

Dels 13 graus existents a la comarca, només es disposa la informació relativa a la inserció laboral de les persones graduades dels següents 5 graus²:

- Grau en Enginyeria de Sistemes TIC.
- Grau en Enginyeria de Recursos Minerals i el seu Reciclatge.
- Grau en Enginyeria Electrònica Industrial i Automàtica.
- Grau en Enginyeria Mecànica.
- Grau en Enginyeria Química.

Els resultats d'aquestes 5 especialitats són molt rellevants i assoleixen el 99% d'inserció laboral.

Pel que fa al nivell de màster, dels 20 que s'oferien l'any 2020, només es disposa d'informació de Màster en Administració i Direcció d'Empreses (MBA) de la UManresa – FUB, i presenta un 92% d'inserció laboral.

La UPC – EPSEM també ofereix estudis de doctorat en l'àmbit dels Recursos Naturals i Medi Ambient, que va presentar una taxa d'inserció laboral del 95%.

4.4.2 La matriculació a la UPC: graus

El curs 2021-2022 es varen inscriure a estudis de la UPC 920 persones, un 4% més que les del curs 2017-2018.

Cal remarcar que la taxa d'homes matriculats està molt per sobre de la del conjunt de l'alumnat de centres propis de la UPC (72%).

Taula 45:
Distribució de
l'estudiantat
matriculat als
graus de la UPC
el curs 2021 –
2022 segons
gènere.

En aquest sentit, tots els graus que s'ofereixen a l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (EPSEM) presenten una proporció superior al 85%; excepte el grau en enginyeria química que és del 55%.

	2021-2022			2017-2018 / 2021-2022
	Dones	Homes	Total	Evolució
Grau en Enginyeria Fase Inicial Comú + Pla 2021	29	192	221	268%
Grau en Enginyeria d'Automoció	15	202	217	238%
Grau en Enginyeria Mecànica	15	180	195	-11%
Grau en Enginyeria de Sistemes TIC	14	126	140	-9%
Grau en Enginyeria Electrònica Industrial i Automàtica	6	64	70	-31%
Grau en Enginyeria Fase Inicial Comú (Pla 2021)	19	129	148	-
Grau en Enginyeria Fase Inicial Comú	10	63	73	22%
Grau en Enginyeria Química	24	29	53	-62%
Grau en Enginyeria Minera	4	19	23	-49%
Grau en Enginyeria Elèctrica	-	1	1	-95%
Grau en Enginyeria en organització industrial	-	-	-	-
Grau en Enginyeria de Recursos Energètics i Miners	-	-	-	-
Total	107	813	920	4%

Font: Dades estadístiques i de gestió de la UPC

Dels 5 graus amb major nombre de persones matriculades, 3 ja eren dels que tenien més matriculacions el curs 2017-2018: 1) Sistemes TIC, 2) Electrònica Industrial i Automàtica i, 3) Mecànica.

D'altra banda, Química, que era el 3r grau més nombrós el 2017 amb 139 matriculacions, aquest darrer curs només n'ha tingut 53 i l'enginyeria en organització industrial, que el 2017 presentava 71 matriculacions, aquest darrer curs ja no s'ha ofert.

De fet, d'entre els graus amb més volum de matrícules, el grau en enginyeria química és el grau que perd una major proporció de matriculacions (-62%). En l'altre costat de la balança s'hi troba el grau en enginyeria d'automoció que en els darrers 5 cursos ha augmentat de 64 estudiants a 217, més d'un 200% d'increment.

El grau d'enginyeria elèctrica tenia 21 persones matriculades el curs 2017-2018 però des d'aquell curs ha anat perdent matriculacions de manera progressiva. El grau en enginyeria en organització industrial que tenia 71 estudiants matriculats el curs 2017-2018, només en va tenir 24 al següent curs en un procés que finalitza el curs 2021-2022 sense oferta. Finalment, el grau en enginyeria de recursos energètics i miners, que tenia 9 persones matriculades el curs 2017-2018, ha anat movent-se entre 1 persona i cap els següents cursos.

4.4.3 La matriculació a la UPC: màsters

En relació al nivell de màster, la UPC ofereix a la comarca les següents dues especialitats:

- 1. Màster Universitari en Enginyeria de Mines
- 2. Màster en Enginyeria de Recursos Naturals

Si pel que fa als graus universitaris de la universitat pública, els estudiants del campus bagenc de l'EPSM representaven aproximadament el 4% del total dels estudiants de centres propis de la universitat, a nivell de màster, el percentatge es redueix fins l'1%.

En aquest darrer curs 2021-2022 el nombre de persones estudiants se situa en 23, el primer, i 25 el segon.

Pel que fa a l'evolució, el Màster Universitari en Enginyeria de Mines, després d'haver patit una davallada de prop del 30% d'estudiants entre els cursos 2019-2020 i 2020-2021 s'ha estabilitzat en aquest darrer curs.

D'altra banda, el Màster en Enginyeria de Recursos Naturals, té, en aquests darrers tres cursos, una matrícula situada entre 23 i 26 estudiants.

En l'actualitat, en ambdós estudis, existeix un biaix de gènere i més del 70% dels estudiants són homes. La tendència en els darrers 3 cursos és a l'increment del biaix ja que la taxa de feminitat del curs 2019-2020 al Màster Universitari en Enginyeria de Mines era del 33% i la del Màster en Enginyeria de Recursos Naturals, del 65%.

Taula 46:
Distribució de les persones estudiants dels Màsters de la UPC-EPSEM segons el país de nacionalitat. Curs 2021-2022.

	Màster en Enginyeria de mines	Màster en Enginyeria dels recursos naturals	Total
Espanya	74%	44%	58%
Perú	92%	16%	13%
Equador	-	8%	10%
Colòmbia	-	8%	4%
Veneçuela	-	8%	4%
Iran	-	4%	2%
Itàlia	-	4%	2%
República Dominicana	4%	-	2%
Romania	-	4%	2%
Xile	-	4%	2%
Total	23	25	48

Font: dades facilitades pel Consell Comarcal del Bages.

La qualitat dels estudis de màster de la UPC també es podria mesurar en funció de la capacitat d'atracció d'estudiants d'arreu del món.

En aquest cas, al Màster Universitari en Enginyeria de Mines 3 de cada 4 estudiants tenen la nacionalitat espanyola, però també destaquen el 13% de persones procedents de l'Equador o el 9% del Perú.

D'altra banda, al Màster en Enginyeria dels recursos naturals són més les persones foranies que les que tenen la nacionalitat espanyola (44%), destacant el 16% de persones del Perú, o el 8% de Colòmbia, l'Equador o Veneçuela.

4.4.4 La matriculació a la UManresa

El curs 2019-2020, el darrer curs amb dades disponibles, es varen matricular a la UManresa 1.813 persones, 1.191 de les quals eren dones i 622 homes.

La taxa de feminitat és, doncs, del 66%, lleugerament per sobre del conjunt de centres propis de la UVic (59%).

A més, els estudis de la UManresa també presenten una major proporció de persones de fora de Catalunya i de l'Estat espanyol.

Si al conjunt de la UVic, les persones de Catalunya representen el 73% de les matriculacions, a la UManresa el percentatge es redueix fins al 58%. Per contra, el 35% de les persones matriculades a Manresa són de fora de l'Estat espanyol, lluny del 22% del conjunt de la UVic.

Aquesta major proporció d'estudiants de fora de l'Estat espanyol respondria tant a mancances en l'oferta formativa d'altres països com, sobretot, a una tasca de captació d'estudiant a tot arreu i una adaptació de les jornades de portes obertes a les necessitats dels potencials estudiants del futur.

Al conjunt de la UVic, de les 18.506 persones matriculades el curs 2019-2020, un 29% ho estaven en estudis realitzats sota el paraigües de la UManresa.

Taula 47:
Alumnat als graus
universitaris
oferts per la
UManresa (2018-
2019)

	2018	2019
Ciències de la Salut	389	477
Fisioteràpia	161	181
Infermeria	116	133
Medicina	98	119
Podologia	14	44
Ciències socials i jurídiques	43	32
Administració i Direcció d'Empreses	30	16
Educació infantil	13	16
Total	432	509

Font: La UVic en
xifres. [https://
transparencia.uvic.
cat/ainstitucio/la-
universitat-de-vic-
universitat-central-
de-catalunya/
la-uvic-ucc-en-
xifres/](https://transparencia.uvic.cat/ainstitucio/la-universitat-de-vic-universitat-central-de-catalunya/la-uvic-ucc-en-xifres/)

4.5 Projectes en execució i iniciatives del territori

A continuació es relacionen un seguit de projectes, iniciatives i accions que s'estan duent arreu de la comarca i que tenen per objectiu fomentar la recerca i la innovació així com millorar la competitivitat del territori i afavorir-ne el creixement sostenible.

- La Taula de la Formació del Bages.
- FormaBages.
- Observatori de la recerca.
- Campus Manresa.
- InnoBages.
- La fàbrica nova.
- Treball, Talent i Tecnologia (TTT).
- Recerca al sector de l'automoció.
- PECT.
- Lab 06.
- Fundació Althaia.
- Cisarç.
- Techlab.

- Iniciatives STEAM.
- Informe: Les necessitats formatives del sector químic al Bages.
- Informe : La cadena de valor del sector de l'automoció.
- Informe: Diagnosi de les necessitats formatives de les persones en situació d'atur de 45 anys i més i perfils laborals que demanen les empreses del Bages.
- Accions de promoció de la formació professional.
- Informe: Mapa de les necessitats formatives tecnològiques al Bages.
- Punt d'Orientació i Acreditació de Competències.

4.5.1 La Taula de la Formació del Bages

La Taula de la Formació del Bages és un òrgan consultiu del Consell Comarcal del Bages conformat per més de 35 agents educatius, econòmics i socials de la comarca que comparteixen l'objectiu comú de fomentar la formació per al treball.

L'objectiu de la Taula és aconseguir, mitjançant la cooperació i col·laboració de tots els agents implicats, un millor encaix entre l'oferta formativa comarcal i les demandes laborals.

4.5.2 FormaBages

Amb aquest objectiu de promocionar el coneixement i difondre l'extensa oferta formativa, en el marc de la Taula de Formació del Bages, s'ha desenvolupat la plataforma FormaBAGES una eina que aglutina tota l'oferta formativa disponible a la comarca i que inclou una àmplia gama de famílies professionals i nivells.

Tal com s'especifica a l'Informe de l'oferta formativa del Bages per al curs 2019-2020 elaborat pel Consell Comarcal del Bages en el marc de la Taula de la Formació del Bages, i que va servir de base per estructura l'eina,

En una primera reflexió, observant el volum d'especialitats i cursos que s'ofereixen, es constata que l'oferta formativa és molt ample, especialment pel que fa a l'oferta del Departament d'Educació i del Departament de Treball destinada a les persones joves. L'oferta universitària, l'oferta de cicles formatius i l'oferta d'itineraris formatius per a joves és molt completa i abasta totes les possibilitats, tant per als que volen continuar estudiant com per als que no han assolit l'ESO (pàgina 69).

El conjunt de cursos que estan operatiu engloben tots els nivells formatius⁶:

1. Estudis universitaris: 31
 - a. Graus: 12
 - b. Postgraus: 5
 - c. Màsters: 14
2. Formació Professional Reglada: 105
 - a. CFGS: 59
 - b. CFGM: 43
 - c. Formació Professional Bàsica: 3

⁶ Per més informació es pot consultar el web de FormaBages, l'apartat de cursos: [https://www.
formabages.cat/ca/cursos](https://www.formabages.cat/ca/cursos)

- 3. Formació per a joves sense ESO: 10
 - a. Programes de Formació Professional i Inserció (PFI): 8
 - b. Itineraris Formatius Específics (IFE): 2
- 4. Certificats de professionalitat: 25
- 5. Formació ocupacional: 27
 - a. FOAP (SOC): 15
 - b. Formació ocupacional ofertada directament per altres entitats: 12
- 6. Formació contínua: 40
 - a. Consorci per a la formació contínua: 10
 - b. Formació contínua ofertada directament per altres entitats: 30
- 7. Formació d'acollida per persones estrangeres:¹
 - a. Formació bàsica, català: 1

En termes de localització, gairebé 9 de cada 10 cursos s'ofereixen a Manresa, però dels 29 municipis restants de la comarca, també n'hi ha 8 que tenen algun curs a la plataforma FormaBAGES.

La plataforma també disposa de la informació de contacte i d'ubicació dels següents serveis i dispositius:

- Serveis Locals d'Ocupació (SLO).
- Punts d'Informació Juvenil del Bages (PIJ).
- Centres de Formació Professional Inicial, Ocupacional i Contínua (CFPIOC).
- Serveis per a empreses (SE).
- Altres entitats promotores d'Ocupació (Altres).

En alguns grups de debat també es va compartir la sensació que l'oferta formativa no sempre s'adequa, no només als interessos formatius de les persones joves, sinó que tampoc ho faria a les necessitats del mercat laboral. A l'Informe de l'oferta formativa del Bages per al curs 2019-2020, es menciona també aquesta percepció:

Es evident el desajust entre l'oferta formativa i la demanda formativa de les persones joves. En aquest sentit cal incidir en l'orientació vers els alumnes i les famílies, sobretot en edat molt joves, fent també, especial atenció a la incorporació de les noies a les disciplines acadèmiques de ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques (pàgina 70).

4.5.3 Observatori de la recerca

L'Observatori de la Recerca de la Catalunya Central (ORCC) és una iniciativa de la UPC que busca visibilitzar la recerca, el desenvolupament i la innovació (R+D+I) del conjunt de les comarques centrals (l'Anoia, el Bages, el Berguedà, el Moianès, Osona i el Solsonès). En línies generals s'orienta als següents elements⁸:

- Generar en obert un informe amb indicadors de recerca homologats sobre l'estat de l'activitat investigadora.

- Conèixer el potencial econòmic del territori.
- Mostrar l'impacte de la recerca i potenciar l'impuls i/o reorientació de l'activitat en benefici de la indústria 4.0.

En l'informe del 2020, el darrer disponible, es comptabilitzen els següents agents de recerca:

- 4 centres universitaris.
- 2 centres de recerca i tecnològics.
- 4 centres sanitaris.
- 37 grups de recerca reconeguts.
- 10 càtedres universitat – empresa.
- 113 empreses innovadores.

Per la seva banda, en l'àmbit dels recursos al conjunt de la Catalunya Central els indicadors principals mostren la bona salut de la recerca i la investigació al territori:

- 720 persones investigadores (el 58% són dones)
- 29 doctorats industrials
- 403 contractes de transferència de tecnologia en actiu
- 487 projectes competitius d'R+D+I en actiu
- 18,4 milions d'euros en projectes i contractes (5 milions més que ens els estudis d'anys anteriors).

Però no només es tracta d'una producció investigadora quantiosa -s'han realitzat 2.734 publicacions- sinó que es caracteritza per la seva qualitat: el 53% dels articles, actes a congressos i revisions a revistes de primer quartil (Q1), i el 46% dels articles presenten una col·laboració internacional.

4.5.4 Campus Manresa

Manresa, ubicada al centre de Catalunya, té un emplaçament estratègic i ha aconseguit desenvolupar i mantenir un ecosistema universitari ric i viu.

De la unió de les dues universitats presencials que es localitzen a la ciutat (UManresa – FUB i UPC Manresa – EPSEM), a més a més de la Universitat Oberta de Catalunya, va néixer el Campus Universitari de Manresa.

La UManresa, a més a més de 14 màsters propis i l'expert universitari, ofereix fins a 7 graus universitaris, 4 CFGS, 4 màsters universitaris i 1 doctorat mentre que a l'EPSEM – UPC s'hi poden estudiar 6 graus d'enginyeria, 3 màsters, 1 postgrau i 1 doctorat. Per la seva banda, la seu de la UOC és el referent per l'alumnat que resideix a la Catalunya Central.

⁸ Les dades que es presenten a continuació s'han extret de "L'informe de la recerca 2020. Observatori de la Recerca de la Catalunya Central". (<https://orcc.upc.edu/wp-content/uploads/2021/11/Informe-de-la-recerca-2020-v4-i-def.pdf>)

Complementàriament als estudis, el Campus Manresa també compta amb una residència, una biblioteca i una clínica universitàries i ha teixit aliances amb establiments de la ciutat i el seu entorn per oferir descomptes a l'alumnat de les tres universitats que conformen aquesta comunitat.

El curs acadèmic 2020/2021 el Campus Universitari de Manresa tenia fins a 2.696 estudiants de grau, xifra que s'elevava fins el 3.044 si s'hi afegeix l'alumnat de màsters universitaris, màsters propis i postgraus.

El conjunt del campus lidera 10 grups de recerca i participa en fins a 24 grups en àmbits tan diversos com són:

- Salut
- Metodologia de la simulació
- Educació
- Matemàtiques
- Enginyeries de mines, industrial i TIC

4.5.5 InnoBages

En la seva voluntat d'actuar com a agent facilitador, la Taula de la Formació del Bages impulsa el treball conjunt entre el Consell Comarcal del Bages i l'Ajuntament de Manresa per tal d'apropar la recerca produïda a la comarca amb el teixit industrial comarcal.

Així, InnoBages té per objectiu aproximar la recerca i la innovació a l'empresa i a la indústria bagenca per tal de fer-la més competitiva i resilient davant dels reptes de futur.

4.5.6 La Fàbrica Nova

Amb l'objectiu de fomentar l'àmbit tecnològic, l'Ajuntament de Manresa i la UPC van presentar el novembre del 2021 el projecte de la Fàbrica Nova que suposarà la construcció en un antic complex fabril, d'un espai fonamentat en el coneixement i la tecnologia i que vol ser un motor de transformació econòmica basat en la formació, la recerca, el coneixement i la innovació.

Es tracta d'un projecte en què el coneixement, l'empresa i la ciutat es coordinen per afavorir la transferència de coneixement. Aquest és, doncs, un projecte d'R+D+I pública i privada que fomenta l'economia del coneixement partint de l'economia productiva, la industrial. El projecte ha d'esdevenir un motor de dinamització de les Comarques Centrals entenent que pot ser l'inici d'un cercle virtuós entre talent – emprendoria – innovació.

Aquest nou pol d'atracció de talent podria acabar generant algunes dinàmiques ben valorades pels diferents actors com dinars d'empresaris, trobades per fomentar el networking o jornades temàtiques focalitzades. La iniciativa de la Fàbrica Nova modifica la lògica tradicional d'estructuració i es conceptualitza com

un pol especialitzat que caldrà monitoritzar per valorar el potencial de reproduir-ho en d'altres àmbits.

Necessitem que es promogui la formació per a l'alta direcció (dinars d'empresaris i networking) – Generar cultura empresarial a l'entorn de l'economia verda i sostenible.

4.5.7 Bages TTT

Bages Treball, Talent i Tecnologia està integrat dins del programa de la Diputació de Barcelona que du el mateix nom i és un dels 19 projectes transformadors de l'ens supramunicipal dins del pla de reactivació econòmica i social dels municipis de la província.

Bages TTT és la concreció de la voluntat del partenariat público-privat bagenç de promoure accions de foment de l'ocupació i la reactivació econòmica, alineades amb els Objectius de Desenvolupament Sostenibles i focalitzades en la cadena de valor de la mobilitat i la sostenibilitat del sector automobilístic. En el seu conjunt, Bages TTT, a més a més de l'àmbit industrial, també té en compte l'entorn rural en la seva voluntat de fomentar un creixement econòmic sostenible, competitiu i inclusiu.

El conjunt del projecte s'estructura a partir de les següent 4 línies d'actuació:

1. Anàlisi i diagnosi de la situació actual.
2. Aliances estratègiques.
3. Desenvolupament competencial de les persones.
4. Impuls de la capacitat productiva i transformació del teixit empresarial.

Taula 48: Estat de les actuacions del Bages TTT segons les seves línies d'actuació

	Accions iniciades	Accions pendants	Accions finalitzades	Total d'accions
L1. 1. Anàlisi i diagnosi de la situació actual	4	2	0	6
L2. Aliances estratègiques	2	6	0	8
L3. Desenvolupament competencial de les persones	1	10	2	13
L4. Impuls de la capacitat productiva i transformació del teixit empresarial	7	12	2	21
Total	14	30	4	48

En l'àmbit de la formació, la 3a Línia d'actuació, a més a més de la generació d'espais per nous entorns per l'aprenentatge, talent femení 4.0 o Bootcamps, també inclou el foment de mestratges industrials i de projectes de R+D, i el foment de les actuacions STEAM i STEM en femení. Fins a 5 formacions també s'incorporen en aquesta línia:

- Formació: Muntatge 4.0.
- Formació: Inicia'TTT.
- Formació: Logística industrial 4.0.
- Formació: Electrònica de components.
- Formació: Soldadura electrònica.

4.5.8 Recerca al sector de l'automoció

El Consell Comarcal del Bages, amb el suport econòmic de la Diputació de Barcelona, gestiona des d'aquest 2022 un font de suport a l'automoció que té per objectiu promoure els projecte de recerca en l'àmbit del vehicle elèctric, l'assessorament a una desena d'empreses per a afavorir-ne l'expansió i fomentar l'ocupació de qualitat dins d'aquest sector.

El tancament de la fàbrica de Nissan, i la incidència en empreses proveïdores de la multinacional japonesa, es troba en la gènesi d'aquestes ajudes i tenen per objectiu tant mitigar les implicacions al Bages del tancament però, també, fomentar la recerca en materials i fonts alternatives per a la fabricació de vehicles elèctrics.

4.5.9 PECT

El Projecte d'Especialització i Competitivitat Territorial (PECT) presenta dos grans objectius:

1. Millorar la qualitat de vida i afavorir la inclusió social de les persones en situació de dependència i amb malalties cròniques, reconeixent-les com a agents actius de llur salut.
2. Impulsar una transformació econòmica de la comarca focalitzada en la transició digital del sector salut i social tant en l'àmbit públic com en el privat, fent-lo més sostenible, resilient, competitiu i generador d'una ocupació de qualitat.

La finalitat del projecte, que compta amb un pressupost global de 2.762.752,70€ és la creació d'un ecosistema ric i dinàmic en l'àmbit de la salut que, a través de la recerca, pugui generar un nou model d'atenció més eficient i de major qualitat.

Entre els socis i els col·laboradors es comptabilitzen 10 institucions, tant de públiques com de privades:

Socis:

- Ajuntament de Manresa (Coordinador).
- Sant Andreu Salut, Fundació Privada.
- ALTAHIA: Xarxa Assistencial de Manresa Fundació Privada.
- Fundació Eureka.
- IDIAP Jgol.
- Fundació AMPANS.

Col·laboradors

- Consell Comarcal del Bages.
- Unió Consorci Formació.
- Associació Catalana d'Entitats de Base Associativa (ACEBA).
- Fundació TIC Salut Social.

4.5.10 Lab06

Per la seva banda, des de la FUB també es reivindica la recerca com a pol d'atracció d'estudiantat estranger i com a element possibilitador de noves dinàmiques econòmiques, en aquest cas en el context de la salut i l'educació que, juntament amb l'empresa, són els principals àmbits d'expertesa. En l'àmbit de l'educació es destaca el Lab06 com un centre de descoberta i recerca en l'edat infantil que promou la ciència com una eina que ha d'estar a l'abast de tothom i que ha de permetre comprendre millor el món. Aquest projecte, alhora, també forma a professionals de l'educació i realitza recerca educativa en el marc de la didàctica de la ciència a les primeres edats.

En els seus 1.000 metres quadrats d'instal·lacions, es poden atendre 120 pacients de manera simultània per part dels seus 15 professionals. El centre compta amb 8 unitats de simulació que contemplen 50 escenaris diferents i que han arribat a integrar fins a 590 casos en un únic curs acadèmic.

4.5.11 Fundació Althaia

La Fundació Althaia, Xarxa Assistencial Universitària de Manresa, és una fundació privada sense ànim de lucre que dona servei integral a les persones tant en l'àmbit sanitari com en el social. Al Patronat de la Fundació hi conflueixen 4 institucions:

1. Ajuntament de Manresa.
2. Mútua Manresana.
3. Fundació Universitària del Bages.
4. Fundació Universitària Balma.

Integrada com a entitat concertada al sistema sanitari integral d'utilització pública, compta amb més de 400 llits d'hospitalització d'aguts que atenen aproximadament 26.000 ingressos.

Mitjançant un conveni amb la UVic – Universitat Central de Catalunya, actua com a hospital universitari i promou, acompanya i gestiona la recerca i la innovació dels projectes liderats per diferents professionals de la Fundació.

4.5.12 CISARC

El Centre Internacional de Simulació i Alt Rendiment Clínic és un centre pioner en la simulació clínica a Catalunya. Al seu campus de a la UManresa compta, entre d’altres característiques, amb un quiròfan equipat i homologat, box d’urgències i sala de reanimació, a més de llits hospitalaris polivalents i una sala de consultes externes. A part d’aquesta secció vinculada al CISARC Healt, també compta amb una altra dirigida als negocis, en la qual posa a la disposició d’empreses, espais totalment equipats per a realitzar les seves simulacions.

El CISARC parteix de la base que la utilització d’un entorn de simulació permet, sense risc, la innovació per tal d’aconseguir una millora en els procediments d’actuació, tant en l’àmbit de la salut però també de l’empresa o de l’educació.

4.5.13 Tech Lab

Aquesta iniciativa de la UPC Manresa és un projecte obert a tothom i que té per objectiu apropar la tecnologia i l’interès per la ciència a tota la ciutadania del Bages.

A més d’aquest primer objectiu, també respon a la voluntat de dotar d’equips amb tecnologia puntera el conjunt de les persones que s’hi interessin.

A través d’una manera lúdica, es buscar apropar la ciència i la tecnologia per tal de despertar interès i vocacions entre els col·lectius més joves i, de manera especial, entre les dones.

Es concep com un pas més per apropar la universitat a la ciutadania i fomentar l’interès cap als aprenentatges científicotecnològics mitjançant el principi de *learn-by-doing*, és a dir, aprendre a través de la pràctica.

4.5.14 Iniciatives STEAM a la comarca

Des del Campus Manresa de la UPC s’estan duent a terme una sèrie d’accions, activitats i projectes que tenen per objectiu apropar les STEAM a la ciutadania, especialment a als i les joves estudiants i, també, promoure’n vocacions.

Alguns exemples recents que s’han desenvolupat són els següents:

- Qui-Bot H2O
- Bosc i sostenibilitat

- AquaeSTEAM
- STEAM EN ACCIÓ

A més del seu contingut divulgatiu i formatiu, totes tres iniciatives es caracteritzen per estar liderades per dones, element especialment destacable en un camp on els ratis de feminitat són especialment baixos.

4.5.15 Informe “Les necessitats formatives del sector químic al Bages”

L’informe “Les necessitats formatives del sector químic al Bages” apuntava l’any 2021 que les famílies professionals amb més mancances d’oferta formativa en CFGS eren les vinculades al sector industrial i, en especial, al químic.

En el conjunt de Catalunya, la inserció laboral dels graduats en un CFGM en química és del 43% i se situa per sota de la mitjana dels altres cicles formatius. Malgrat això, les persones graduades en un CFGS en química assoleixen una inserció laboral del 74%, sent la cinquena taxa d’inserció més elevada entre tots els CFGS³.

La diferència entre els diferents nivells dels cicles formatius és especialment rellevant en el context del Bages ja que, segons l’informe, és l’única comarca on només s’ofereix grau mitjà i on no és possible continuar formant-se amb un grau superior. A més, el Bages també seria l’única comarca on s’ofereix un grau universitari en Enginyeria Química i que no té cap CFGS de la mateixa família.

Finalment, l’informe també apunta que l’existència d’FP de grau superior és clau per facilitar la continuïtat formativa i la retenció de talent al territori.

En síntesi, les conclusions de l’informe es podrien resumir en les següents 5 necessitats:

1. Comptar amb un CFGS de química a la comarca.
2. Oferir la totalitat de l’itinerari formatiu en l’àmbit de la química a centres del Bages, des dels CFGM fins al doctorat.
3. Ampliar l’oferta de formació ocupacional per a persones treballadores en actiu.
4. Difondre el procés d’acreditació de competències professionals.
5. Fomentar les vocacions STEAM a la comarca.

4.5.16 Informe : La cadena de valor del sector de l’automoció

La cadena de valor és una eina d’anàlisi d’un determinat sector productiu i econòmic que té per objectiu analitzar i avaluar el conjunt del sector, incloent les empreses que el conformen.

Essent l’automoció un sector important i estratègic en el conjunt del Bages, en l’informe “La cadena de valor del sector de l’automoció al Bages”, s’identifica que

la tradicional cadena de valor d'aquest sector estaria modificant-se i, el tradicional protagonisme de la indústria del metall, estaria començant a diluir-se amb d'altres sectors com per exemple les TIC i la logística i la innovació.

En el context de la cadena de valor que es genera al voltant del sector de l'automoció, les necessitats formatives són diverses i inclouen diferents famílies formatives a les quals s'ha de donar resposta per garantir l'encaix entre oferta i demanda de persones treballadores. Així, els nivells que es destaquen a l'informen són:

- Tier 1: fabricants d'equips, mòduls i sistemes. Nivell amb més impacte a la comarca tant en termes de facturació com d'ocupació.
- Tier 2: components destinats directament o indirectament a la fabricació dels automòbils. Empreses de fabricació de motors o circuits.
- Tier 3: proveïdors de peces. Fabricació de peces per a carrosseries o pneumàtics.
- Tier 4: proveïdors de maquinària i matèries primeres. Fabricació de productes de cautxú i plàstic, metall o vidre.

4.5.17 Informe: Diagnosi de les necessitats formatives de les persones en situació d'atur de 45 anys i més i perfils laborals que demanen les empreses del Bages

Tal i com s'apunta en la “Diagnosi de les necessitats formatives de les persones en situació d'atur de 45 anys i més i dels perfils laborals que demanen les empreses del Bages”, la població del Bages ha seguit, en els darrers anys, una tendència progressiva a l'envelliment. En aquest context, també destaca que el grup de 45 a 64 anys té unes credencials formatives sensiblement menors que el de 16 a 44 anys, tant en l'àmbit de l'educació secundària com també dels estudis professionalitzadors.

Per superar els reptes que aquest grup poblacional representa en l'àmbit de la formació, la diagnosi de les necessitats formatives, identifica una sèrie de formacions que, juntament amb una millor comunicació i difusió dels recursos formatius de la comarca, poden esdevenir claus per afrontar en millors condicions els reptes⁴:

- Oferir Formació Ocupacional en modalitat DUAL pel col·lectiu de 45 anys +.
- Oferir formació en competències TIC.
- Oferir formació en competències bàsiques i transversals.
- Oferir formació a mida per a la inserció del col·lectiu de 45 anys +.
- Oferir formació en l'àmbit del reciclatge i les deixalleries.
- Augmentar les places de formació d'alfabetització i d'idiomes de les Escoles de Formació d'Adults de la comarca.
- Oferir formació de curta durada i específica.
- Oferir formació transversal d'utilitat per a diversos àmbits sectorials com màrqueting o comerç internacional.

⁴Extret de Diagnosi de les necessitats formatives de les persones en situació d'atur de 45 anys i més i dels perfils laborals que demanen les empreses del Bages, pàgines 68-70.

- Transformar el model de formació cap a un format que estimuli la reflexió sobre la pràctica.

En l'àmbit de l'atenció directa a aquest col·lectiu, també es formulen una sèrie de propostes:

1. Oferir suport psicològic.
2. Acompanyar en la gestió del canvi quan una persona de 45 anys o més es queda a l'atur.
3. Realitzar un seguiment de la inserció laboral a llarg termini.
4. Abordar el treball amb el model de gestió de cas.
5. Millorar el coneixement i les necessitats del col·lectiu de 45 anys +.
6. Intensificar el suport en tècniques de recerca de feina i l'acompanyament a la recerca, des dels Serveis Locals d'Ocupació.
7. Donar a conèixer i sensibilitzar per l'acreditació de competències entre aquest col·lectiu.
8. Orientació per a la recerca de feina cap a sectors amb més oportunitats d'inserció.
9. Facilitar informació i promoure l'autoocupació.

4.5.18 Accions de promoció de la FP

La Taula de la Formació del Bages, i tal com s'ha apuntat en pàgines anteriors d'aquest document, identifica la formació professional com un element imprescindible dins de l'ecosistema de la formació i el món laboral de la comarca.

En aquest sentit, el grup de treball conformat per organitzacions empresarials, centres de formació professional i institucions han apostat per realitzar un cicle d'activitats de la FP a finals d'aquest 2022.

L'objectiu d'aquest cicle és difondre i prestigiar l'FP al Bages així com promoure la col·laboració entre centres de formació professional i empreses, i es preveu que aquest cicle, que s'estructurarà a partir de xerrades, taules rodones o demostracions, es pugui organitzar de manera anual generant un espai de trobada entre els centres de formació professional i les empreses bagenques.

4.5.19 Informe: Mapa de les necessitats formatives tecnològiques al Bages

En aquest sentit, el “Mapa de les necessitats formatives tecnològiques al Bages” identifica la necessitat de repensar el sistema educatiu en tots els seus àmbits per contextualitzar-lo al segle XXI.

Més concretament proposa, per exemple, incrementar la introducció de tecnologia a les aules de primària i secundària, motivar als adolescents en risc de fracàs escolar a partir de la tecnologia o impulsar les competències digitals i les soft skills dels segments sense formació tecnològica.

En síntesi, s'identifiquen fins a 4 grans directrius per fomentar les TIC⁵:

1. Robòtica gamificada per als més joves.
2. Formació en eines d'e-commerce o back office per a uns perfils professionals.
3. Formació en productes de nova generació, certificacions de ciberseguretat, etc. per especialitzar i enfortir la posició dels professionals de la tecnologia al Bages.
4. Formació per als col·lectius que tenen necessitats específiques en l'àmbit de les TIC així com també el segment de població de major edat.

4.5.20 Punt d'Orientació i Acreditació de Competències

A Manresa, tant a l'Oficina de treball de la ciutat com també a la seu del Consell Comarcal del Bages, s'hi ubica un Punt d'Orientació i Acreditació de Competències.

La xarxa de Punts d'Orientació i Acreditació de Competències tenen per objectiu facilitar una acreditació oficial mitjançant la demostració d'allò que la persona usuària és capaç de fer, a partir de la seva experiència professional o la seva formació no reconeguda oficialment.

Aquest reconeixement de les habilitats desenvolupades en l'àmbit del mercat laboral però que no tenen una translació al currículum pel que fa a credencials formatives, ha de permetre a les persones amb llargues trajectòries laborals, facilitar canvis laborals o be aconseguir noves feines en els casos de persones de mitjana o avançada edat que es trobin en una situació d'atur sobrevinguda.

L'obtenció d'un certificat d'acreditació facilita el desenvolupament professional i personal perquè millora el currículum i les possibilitats de trobar feina i, per tant, incrementa les possibilitats de mobilitat laboral. A més, quan s'acaba el procediment, la persona usuària rep una orientació sobre quin itinerari formatiu pot seguir.

4.6 Resultats dels grups de debat de l'àmbit de la formació

- Es destaca que el Bages és una comarca que ofereix estudis a tots els nivells, i té una oferta ben variada, i que caldria no només mantenir-ho sinó també potenciar-ho. Es veu com una oportunitat el fet de disposar de dues universitats, l'oferta de cicles formatius, l'existència de diferents centres de formació al territori, de formació professional,...
- Hi ha una necessitat detectada en poder casar l'oferta educativa i les demandes de les empreses, generar una major interlocució entre els centres de formació i els generadors d'ocupació creant xarxa, disposar de cursos adaptats a les necessitats reals, incidir en una planificació a mig i llarg termini de l'oferta educativa, fer més persuasiva la formació professional de cara al jovent

i difondre millor determinats cursos, treballar en una resignificació dels cicles formatius des de l'escola, millorar la sensibilització en la formació,...

- Potenciar la FP dual i la formativa, la creació de més centres a tal efecte per ampliar-ne l'oferta, fer que les empreses la puguin introduir i que la vegin com a oportunitat, cal desestigmatitzar-la també per tal de no ser vista com la via pels qui se'ls veu incapaços d'accedir a la universitat,...
- Preocupa el fracàs escolar, la qual cosa pot desencadenar en una manca de mà d'obra qualificada, i que algunes persones que obtenen el graduat potser no surtin amb tant de nivell.
- Per retenir o atraure el talent també és imprescindible una millora de les condicions laborals, especialment de les salarials.
- Posar en valor l'acreditació de competències.
- Es detecta cert desconeixement de la Taula de Formació del Bages.
- D'altres aspectes relacionats amb la formació i l'ocupació són: l'oferta formativa de cursos del SOC es basa en un sistema que premia l'assistència i està poc basat en els coneixements i continguts que es generen; la notorietat de Formabages és dèbil, però tanmateix es pot transformar en oportunitat a partir d'accions actives per part de l'administració; tot i l'oferta formativa d'estudis superiors hi ha poca generació de llocs de treball i això provoca fuga de talent.
- Els representats de la FUB expressen que, aproximadament, el 70% dels estudiants del grau de fisioteràpia podien ser d'origen francès.
- Generar una nova oferta formativa que permeti la tendència actual i sobretot futura de la formació al llarg de la vida. Curos de reciclatge professional per a persones treballadores, cursos d'emprenedoria o lideratge, formacions al voltant de l'economia verda i circular, etc.
- S'ha de promoure una oferta formativa que possibiliti aquesta formació al llarg de la vida, encaixant horaris laborals i personals i fent uns currículums que tinguin el consens de les agrupacions empresarials i dels agents especialitzats en la formació del sector (universitat, escoles, formació professional, etc.).
- Tenint en compte la tradició industrial del Bages, explicades abastament en el punt anterior d'aquest informe, així com també la seva vitalitat present, tant les entrevistes realitzades en el marc del mercat laboral com també els grups de debat varen evidenciar la necessitat d'incidir, almenys, en tres àmbits concrets:
 - » Foment de la formació professional dual.
 - » Recuperació de la figura de l'aprenent.
 - » Foment de les vocacions tecnològiques i industrials en edats primerenques.

4.7 Conclusions

- Estructura de la població segons nivell d'estudis similar a la del conjunt de les comarques centrals, però lleugerament diferent a Catalunya; on hi ha un major pes de la població amb estudis universitaris i una menor proporció de població amb estudis secundaris.
- Aquest 25% de matrícules als cicles formatius, situa la comarca lleugerament per sobre de la mitjana provincial i catalana en termes de matriculació als cicles formatius i per sobre de comarques veïnes com Osona o l'Anoia.
- La comarca ofereix una àmplia oferta de cicles formatius però s'aprecien buits en determinades famílies de coneixement. Tal i com s'apunta en estudis previs realitzats, es proposa valorar la creació d'un CFGS en química. Així mateix, altres branques com edificació i obra civil, indústries alimentàries, indústries extractives i tèxtil, confecció i pell, que tenen un CFGM no tenen la continuïtat en el nivell superior.
- Les dues universitats presencials de la comarca, cobreixen diferents camps de coneixement amb la seva oferta formativa: la salut, les ciències socials i l'enginyeria.
- La comarca atrau més estudiants de cicles formatius que els que perd. Són més els que resideixen en una altra comarca i es desplacen al Bages a estudiar que els que fan el recorregut a la inversa. En els CFGS, amb els anys es redueix el percentatge de residents que no estudien a la comarca.
- La meitat de les persones que estudien a la universitat i resideixen al Bages, ho fan en universitats de fora de la comarca. No obstant això, amb els transcurs dels cursos acadèmics, les xifres d'aquells que estudien a la comarca i aquells que ho fan fora, s'aproximen fins quasi bé igualar-se.
- Elevada inserció laboral de l'alumnat universitari de la comarca.
- L'alumnat de la UPC té una elevada presència d'homes. A nivell de màster, els seus estudis aconsegueixen atraure estudiants d'arreu del món.
- La UManresa creix en nombre d'estudiants i, en determinats estudis, també presenta una elevada presència d'estudiants estrangers.
- Es relacionen una desena de projectes en execució que estan encaminats a la recerca i la innovació. Des de la simulació, fins a iniciatives que busquen apropar la ciència i la tecnologia al conjunt de la ciutadania. Universitats i administracions treballen amb l'objectiu compartit de crear un ecosistema ric i viu amb la ciència i la recerca al centre.
- La taula FormaBages detecta les següents necessitats:
 - » Foment de la formació professional dual.
 - » Recuperació de la figura de l'aprenent.
 - » Foment de les vocacions tecnològiques i industrials en edats primerenques.

5

Teixit
productiu

5.1 Ecosistema empresarial

El Bages disposa d'un variat ecosistema d'empreses que es caracteritza per una baixa densitat empresarial i per una repartiment territorial en què, generalment, es concentren al voltant dels principals eixos viaris (C-16, C-25, C-37 i C-55) (vegeu mapes 5, 6 i 7).

Dins la comarca, la ciutat de Manresa és la que disposa d'una major densitat empresarial per superfície i, també, d'un índex d'empreses per habitant similar al de la província de Barcelona.

Taula 49:
Densitat
empresarial
del Bages (3r
trimestre de
2020)

	Empreses/1.000 hab.	Empreses/km²
Província de Barcelona	30	22
Bages	27	4
Manresa	29	54
Pla de Bages (sense Manresa)	29	10
Bages Sud	21	4
Cardener	26	1
Llobregat	28	2
Gavarresa	23	2

Font: Programa
Hermes de la
Diputació de
Barcelona

Aquesta elevada densitat es pot atribuir a l'efecte de capitalitat sobre la comarca. De fet, la zona de conurbació més immediata, la del Pla de Bages, mostra els mateixos barems de densitat per habitant.

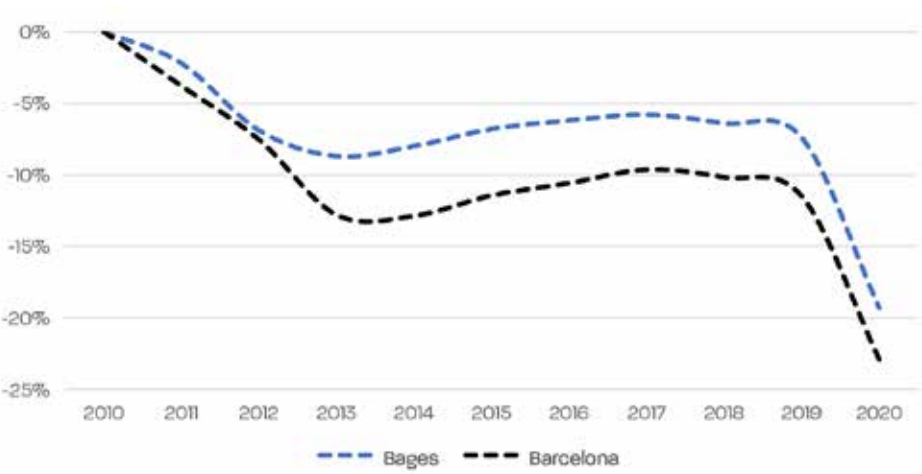
5.2 Evolució de la indústria

El Bages té 4.854 empreses, de les quals 818 són del sector industrial (16,9%). El sector empresarial bagenc presenta una evolució del nombre d'empreses del sector industrial als darrers deu anys molt semblant a la mitjana de Barcelona.

La pèrdua del nombre d'empreses, que és global respecte a l'any 2019 en tots els eixos territorials, és de 4 punts per sota de la mitjana de Barcelona.

Gràfic 43:
Evolució
del nombre
d'empreses
industrials del
Bages. (2010-
2020)

Font: Programa
Hermes de la
Diputació de
Barcelona

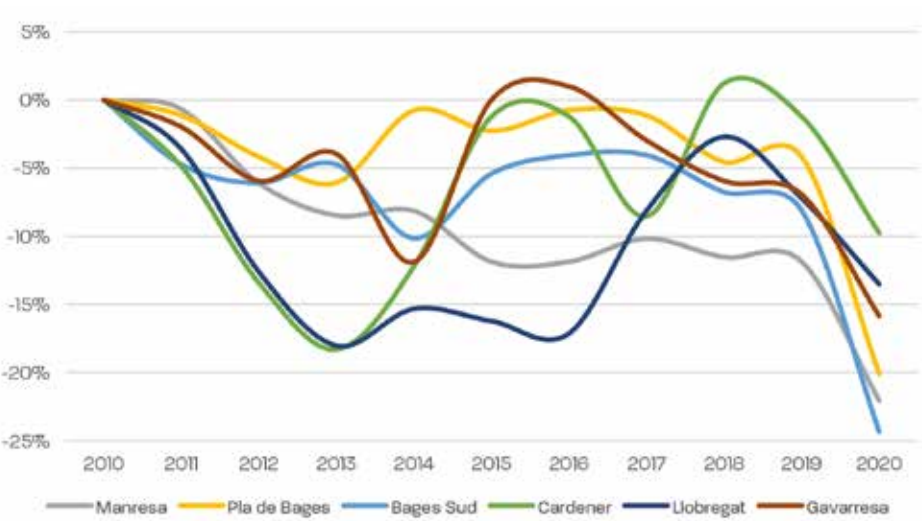

Tot i que la disminució d'empreses ha estat una tendència en tots els sectors i eixos comarcals, les del sector industrial tenen una evolució diferent al llarg del període 2010-2020 en funció de la seva ubicació.

Així, Manresa i Bages Sud presenten oscil·lacions menys pronunciades que els eixos del Llobregat, Cardener i Gavarresa.

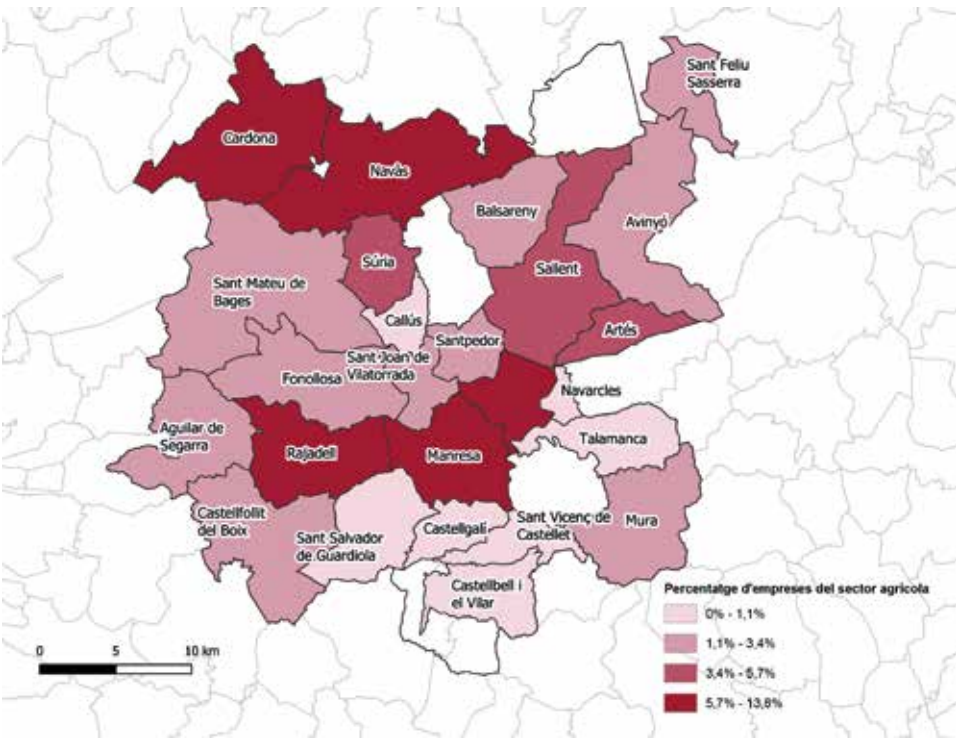
Gràfic 44:
Evolució
del nombre
d'empreses
industrials per
eix comarcal.
(2010-2020)

Font: Programa
Hermes de la
Diputació de
Barcelona

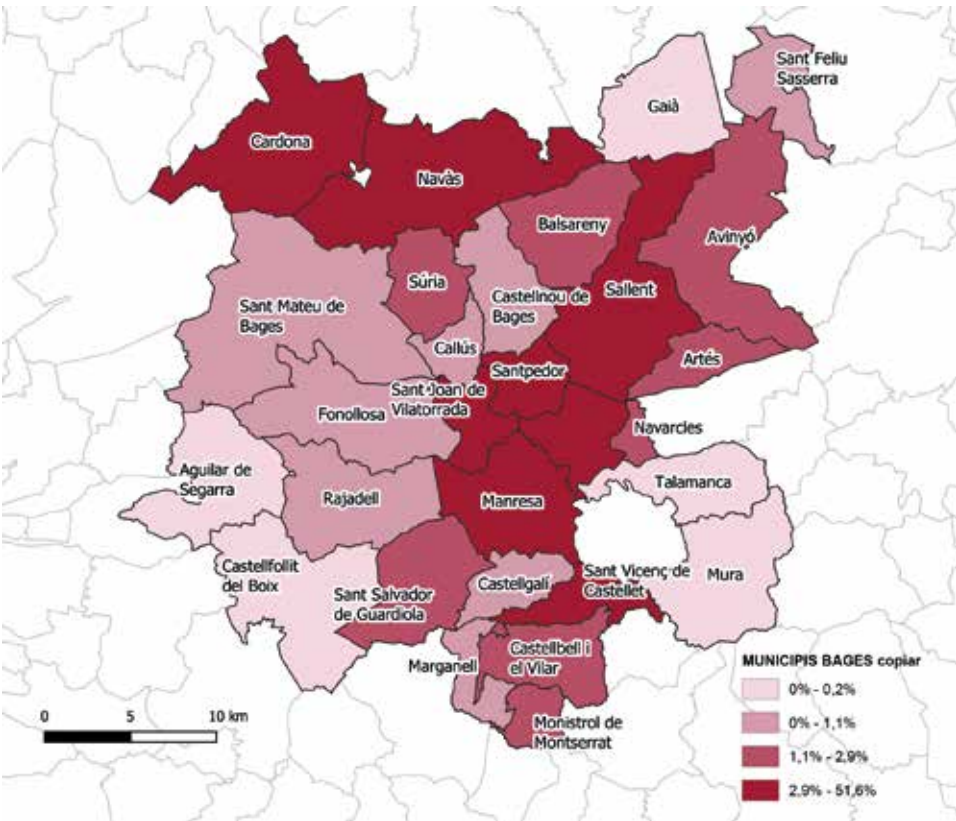
Mapa 5:
Distribució del
sector agrícola
a la comarca
(2020)

Font: Programa
Hermes de la
Diputació de
Barcelona

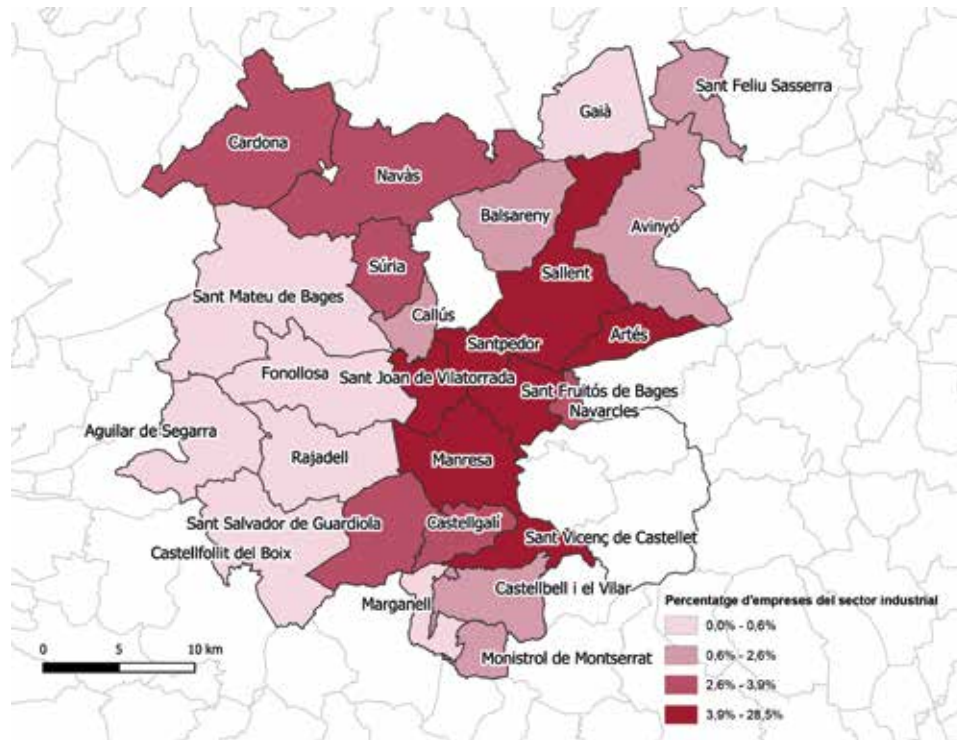

Mapa 6:
Distribució del
sector serveis
a la comarca
(2020)

Font: Programa
Hermes de la
Diputació de
Barcelona

Mapa 7:
Distribució del
sector industrial
a la comarca
(2020)

5.3 La contribució de la indústria a l'economia comarcal

¹ Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

² Font: Estructura empresarial del Bages 2021. Ajuntament de Manresa

L'economia del Bages ha significat, en l'última dècada, el 2% del conjunt de l'economia catalana¹.

Tot i que el 72% de les activitats pertanyen al sector serveis, sempre se l'ha considerada una comarca amb un fort accent industrial; ja que el 17% de les empreses d'aquest sector genera el 54% del volum de negoci del total de la comarca².

Taula 50:
Representativitat
sectorial al
Bages. (3r
trimestre de
2020)

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Província Barcelona	0%	9%	9%	81%
Bages	2%	17%	9%	72%
Manresa	14%	28%	39%	52%
Pla de Bages (sense Manresa)	15%	26%	20%	16%
Bages Sud	3%	14%	11%	9%
Cardener	33%	9%	12%	7%
Llobregat	18%	12%	11%	9%
Gavarresa	16%	11%	8%	6%

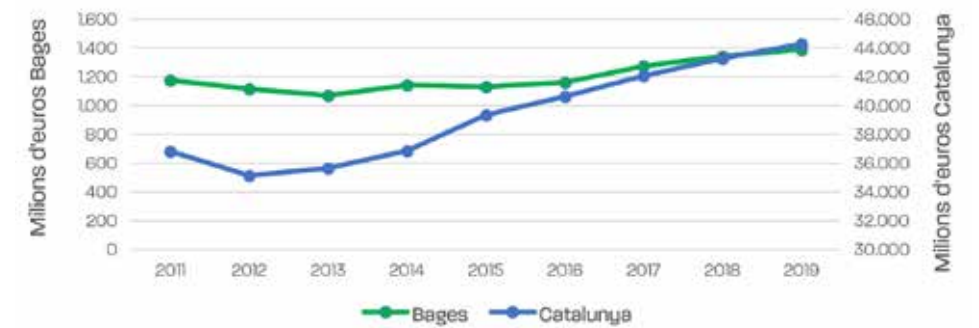
Font: Programa
Hermes de la
Diputació de
Barcelona

³ Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

En aquest sentit, la indústria genera el 23% de llocs de treball de la comarca i, a més, contribueix en un 30% del valor afegit brut (VAB) de la comarca³.

El VAB generat pel sector industrial però, tot i haver seguit una evolució a l'alça en els darrers anys, ha tingut un creixement menys en pronunciat en comparació amb el del VAB de la indústria a Catalunya.

Gràfic 45:
Evolució del VAB
industrial del
Bages 2011-2019)

Font: Institut
d'Estadística de
Catalunya (IDESCAT)

De manera més específica, les activitats de la metal·lúrgia i del metall són els que contribueixen amb un major pes en el conjunt del VAB del sector industrial a la comarca.

Taula 51: Valor afegit brut per branques d'activitat

	Indústries extractives, energia, aigua i residus	Alimentaciō, tèxtil, fusta, arts gràfiques, química i cautxū	Metal-lúrgia, maquinària material elèctric i de transport
2015	16%	32%	52%
2016	13%	32%	55%
2017	12%	34%	54%
2018	12%	32%	56%
2019	10%	33%	57%

Font: Institut
d'Estadística
de Catalunya
(IDESCAT)

5.4 Sectors d'activitat industrial

L'activitat industrial del Bages té una àmplia representativitat dels següents sectors:

- Fabricació de productes metàl·lics excepte maquinària (25%).
- Fabricació de maquinària i equips (11%).
- Indústria de productes alimentaris (10%).
- Indústria tèxtil (9%).
- Indústria de la fusta i el suro (6%).

Gràfic 46:
Nombre
d'empreses per
activitat. (2020)

Font: Sistema de
Balances Ibèriques
(SABI)

Aquesta representativitat, en alguns casos, concorda amb la generació de xifra de negoci i amb la contribució al PIB comarcal. És el cas dels sectors de productes alimentaris i begudes, els productes metàl·lics i la maquinària i equips.

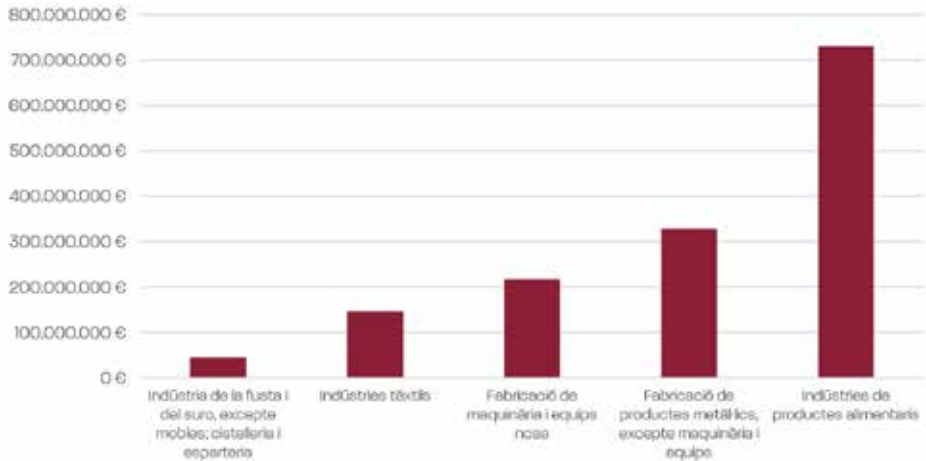
En canvi, els sectors del tèxtil o de la indústria de la fusta i el suro, tenen un menor pes relatiu en el volum total.

Taula 52: Valors* dels VAB i Ingressos d'explotació per grups d'activitat. (2020)

	Ingressos	%	VAB	%
Productes alimentaris i begudes (10 a 12)	750.243,11	26,40%	95.524,88	14,40%
Vehicles de motor i altres materials de transport (29 a 30)	667.776,93	23,50%	167.277,04	25,20%
Productes metàl·lics excepte maquinària (25)	339.132,64	11,90%	75.847,66	11,40%
Maquinària i equips (28)	248.550,20	8,80%	79.329,05	11,90%
Químiques i farmacèutiques (19 a 21)	242.790,07	8,60%	64.185,65	9,70%
Tèxtil, confecció, cuir i calçat (13 a 15)	183.089,38	6,50%	55.393,12	8,30%
Cautxú i plàstic (22)	112.334,40	4,00%	31.595,40	4,80%
Altres indústries manufactureres (31 a 33)	76.006,89	2,70%	27.354,32	4,10%
Paper i arts gràfiques (17 i 18)	60.861,45	2,10%	15.642,09	2,40%
Metal·lúrgica (24)	58.168,34	2,00%	12.630,04	1,90%
Fusta i suro (16)	44.132,77	1,60%	16.876,72	2,50%
Equips elèctrics, productes informàtics i electrònics (26 i 27)	34.037,36	1,20%	13.482,45	2,00%
Productes minerals no metàl·lics (23)	21.107,01	0,70%	9.132,81	1,40%
Total	2.838.230,55	100%	664.271,24	100%

*Unitats: milions d'euros
Font: Sistema de Balances Ibèriques (SABI)

Gràfic 47: Volum
de facturació de les
activitats amb major
nombre d'empreses.
(2020)

Font: Sistema de
Balances Ibèriques
(SABI)

Per comprendre la realitat empresarial, però, es requereix d'un anàlisi en més profunditat del grau de competitivitat i competitivitat d'aquests sectors. A partir d'aquí, es podrà determinar si són estratègics i, fins i tot, en quina fase del cicle de vida es troben.

En aquest sentit, és convenient realitzar el càlcul dels principals indicadors (facturació per empresa, nombre de treballadors per empresa i facturació per treballador) la seva comparativa amb la mitjana del sector a nivell espanyol.

Taula 53: Productivitat laboral de les activitats amb major nombre d'empreses. (2020)

	Facturació* per empresa		Nombre treballadors per empresa		Facturació* per treballador	
	Bages	Espanya	Bages	Espanya	Bages	Espanya
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	2.371,55 €	1.504,70 €	13,66	11,32	173,56 €	132,97 €
Fabricació de maquinària i equips ncaa	4.008,87 €	3.719,24 €	22,70	23,23	176,52 €	160,14 €
Indústries de productes alimentaris	11.197,65 €	5.782,44 €	30,83	23,56	363,13 €	245,42 €
Indústries tèxtils	2.816,75 €	1.661,55 €	15,78	11,97	178,44	138,79 €
Indústria química (sense farmacèutiques)	8.981,54€	11.776,72€	26,04	25,17	344,89 €	467,88€
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	1.423,61 €	1.368,78 €	11,09	8,90	128,29 €	153,86 €

*Milers d'euros
Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema de Balances Ibèriques (SABI) y Central de Balances del Banco de España

La fotografia realitzada permet diferenciar de sectors estratègics dels contributius a l'economia comarcal.

Sectors estratègics: Els indicadors de competitivitat i productivitat són superiors a la mitjana espanyola.

- Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips.
- Fabricació de maquinària i equips.
- Indústria de productes alimentaris.
- Indústria tèxtil.

Sectors contributius de l'economia comarcal: Aporten riquesa i generen llocs de treball malgrat ser menys productius i competitius que la mitjana espanyola.

- Indústria química.
- Indústria de la fusta i del suro.

Taula 54:
Guany i pèrdues de pes dels sectors industrials al Bages en termes d'ocupació i de Valor Afegit Brut. (2018 -2020)

	Ocupació ⁽¹⁾		VAB ⁽²⁾	
	Bages	Espanya	Bages	Espanya*
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	Manté pes	Perd pes	Perd pes	Manté pes
Fabricació de maquinària i equips ncaa	Manté pes	Perd pes	Perd pes	Guanya pes
Indústries de productes alimentaris	Guanya pes	Perd pes	Manté pes	Guanya pes
Indústries tèxtils	Perd pes	Perd pes	Perd pes	Perd pes
Indústria química (sense farmacèutiques)	Perd pes	Perd pes	Guanya pes	Perd pes
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	Manté pes	Perd pes	Guanya pes	Manté pes

Font: elaboració pròpia a partir de Sistema de Balances Ibèriques (SABI) y Central de Balances del Banco de España

*Variació 2018-2019
(1) Perd pes = valor negatiu; Manté pes = entre 0 i 5%; Guanya pes ≥5%
(2) Perd pes = valor negatiu; Manté pes = entre 0 i 5%; Guanya pes ≥5%

Amb tot, la comparativa d'indicadors de productivitat porten a concloure que:

El sector del metall del Bages es troba en fase de maduresa. Tot i ser un sector estratègic de la comarca, està perdent productivitat en relació a la mitjana estatal. La pèrdua de pes del VAB i un mateix nivell d'ocupació indiquen que el sector genera xifra de negoci però es veu poc reflectida en la generació de riquesa.

El sector de l'alimentació a la comarca mostra símptomes de consolidació.

El fet d'haver generat més llocs de treball (inputs) i de mantenir el valor afegit brut, significa que aquesta indústria ha incorporat elements que han optimitzat el seus processos.

El sector químic i el de la fusta i el suro en fase de creixement. Ambdós sectors han aconseguit incrementar el seu VAB tot mantenint o, fins i tot, reduint, les seves plantilles. Per tant, son sectors que maximitzen els recursos interns i són capaços de generar un fort valor en el seu producte final.

El tèxtil amb símptomes de perill però dins un escenari estructural comú.

De tots els sectors, el tèxtil és el que mostra uns índexs, a priori, més alarmants. Tanmateix, segueix la mateixa tendència que la resta d'empreses de l'estat. Per tant, presenta símptomes estructurals que requereixen d'un replantejament global del sector.

D'altra banda, cal fer esment que l'anàlisi realitzat pertoca a l'any 2020, època de pandèmia mundial amb un funcionament irregular de molts sectors productius.

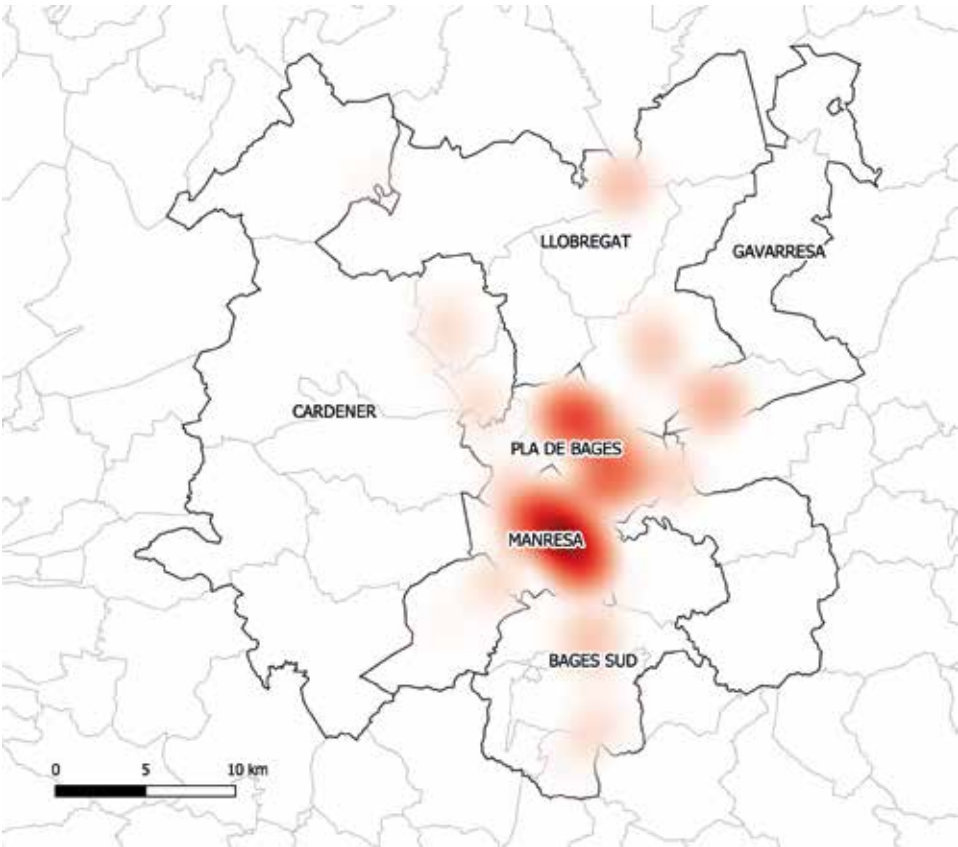
En resum, els diferents sectors amb més representativitat a la comarca se'ls pots classificar de la següent manera:

Taula 55:
Guany i pèrdues de pes dels sectors industrials al Bages en termes d'ocupació i de Valor Afegit Brut (2018-2020)

	Estratègic	Fase cicle de vida
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	Estratègic	Maduresa
Fabricació de maquinària i equips ncaa	Estratègic	Maduresa
Indústries de productes alimentaris	Estratègic	Consolidació
Indústries tèxtils	Estratègic	Maduresa
Indústria química (sense farmacèutiques)	Contributiu	Creixement
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	Contributiu	Creixement

Font: Elaboració pròpia

Mapa 8:
Distribució
d'indústries
de fabricació
de productes
metàl·lics

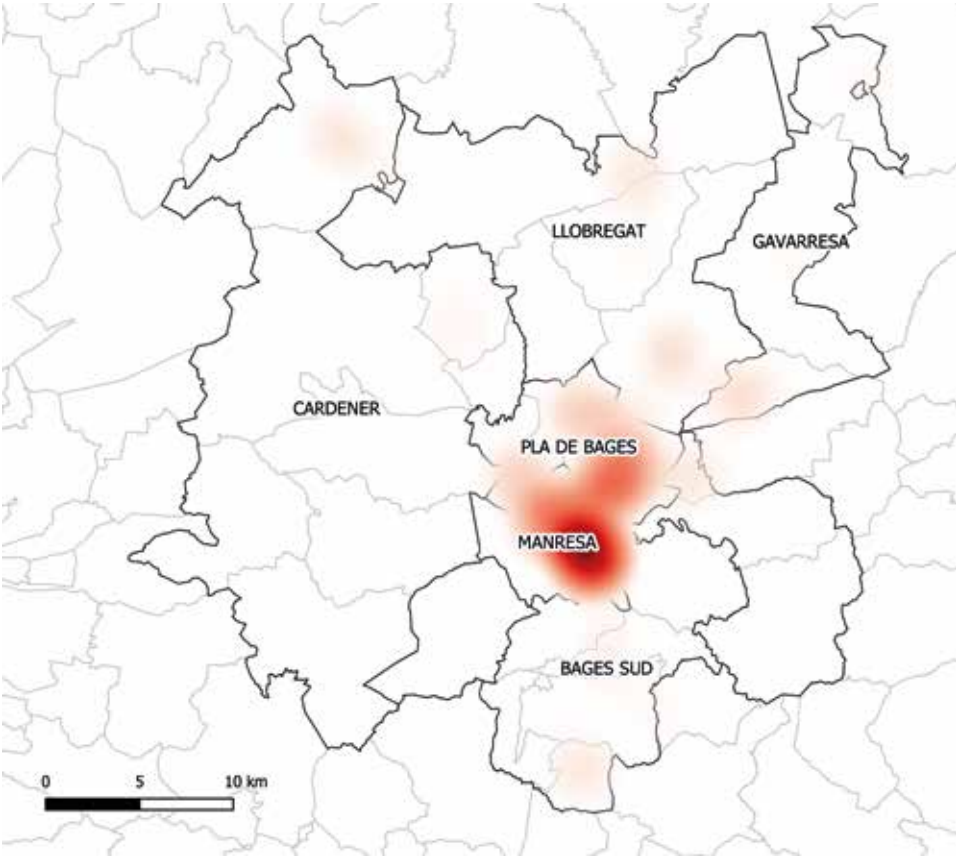

Taula 56: Rànquing d'empreses de fabricació de productes metàl·lics (2020)

Nom	Localitat	Ingressos per explotació (milers d'€)	Nombre de treballadors	VAB (milers d'€)
Gestamp Metalbages S.A.	Santpedor	115.268	329	-6.855
L. Oliva Torras S.A.	Manresa	27.507	165	9.911
Teknia Manresa S.L.	Manresa	18.343	92	6.324
Vilardell Purti S.A.	Santpedor	17.114	128	7.395
Araymond industrial S.L.	Sant Fruitós de Bages	15.771	36	1.869
Disseny estudi i mecanització S.L.	Sant Fruitós de Bages	6.726	80	2.573
Estructuras Arque S.L.	Sant Vicenç de Castellet	12.413	49	3.504
VC Umformtechnik 2012 S.L.	Manresa	9.613	34	2.914

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI

Mapa 9:
Distribució
d'indústries de
fabricació de
maquinària

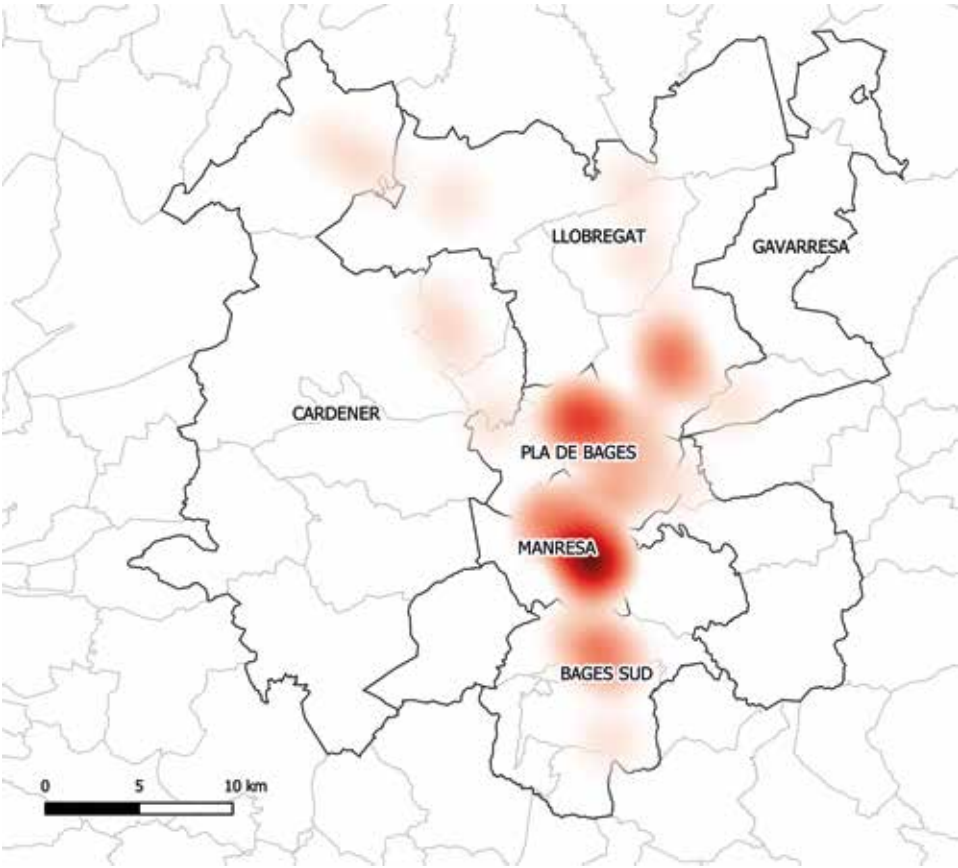

Taula 57: Rànquing d'empreses fabricants de maquinària (2020)

Nom	Localitat	Ingressos per explotació (milers d'€)	Nombre de treballadors	VAB (milers d'€)
Airtificial Intelligent Robots SAU	Sant Fruitós de Bages	31.752	100	6.452
MACSA ID S.A.	Sant Fruitós de Bages	29.258	125	6.119
Inoxforma S.L.	Manresa	10.951	72	3.835
Ecología Técnica	Manresa	10.381	33	2.561
Mecánica Vilaró S.L.	Navarcles	10.164	76	4.259
Talleres Ratera S.A.	Manresa	9.332	55	3.821

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI

Mapa 10:
Distribució
d'indústries de
instal·lació de
maquinària i equips

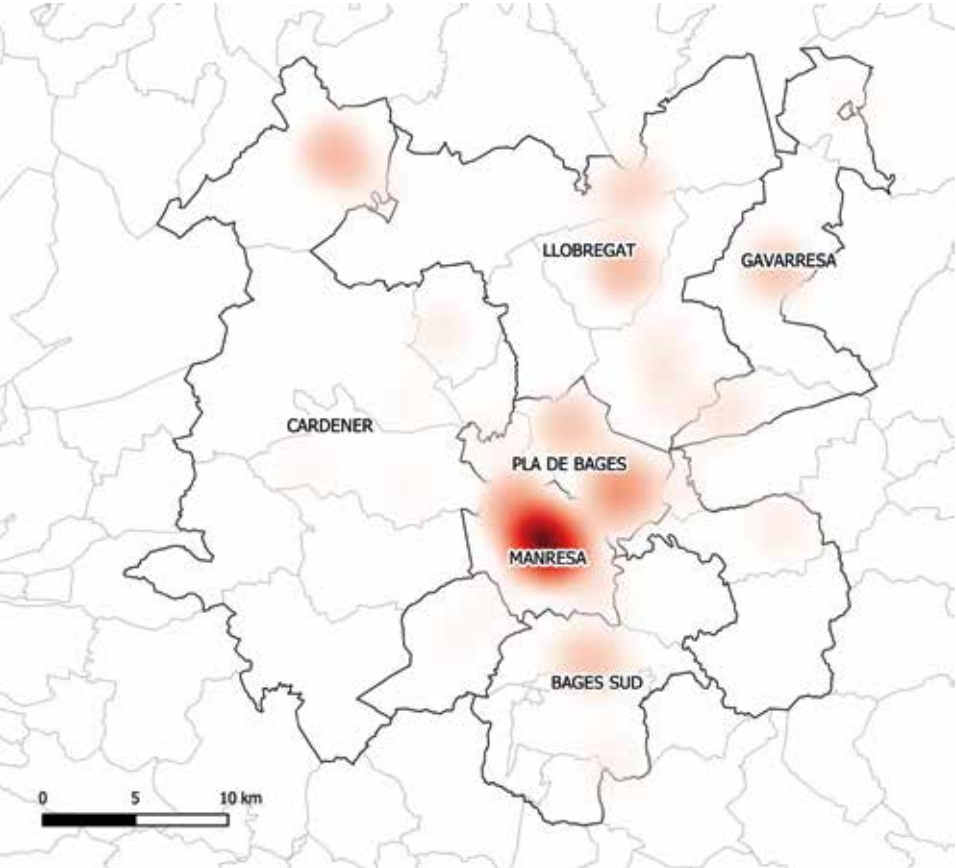

Taula 58: Rànquing d'empreses de instal·lació de maquinària i equips (2020)

Nom	Localitat	Ingressos per explotació (milers d'€)	Nombre de treballadors	VAB (milers d'€)
Hidráulica y mecánica Sallentina S.L.	Sallent	4.710	40	2.738
Amat comercial de maquinaria industrial S.L.	Sallent	4.112	9	475
Reparaciones de Maquinaria Calauña S.L.	Sallent	2.718	7	1.192
Joy solucions d'avaries telescòpiques S.L.	Manresa	1.780	12	1.260
Hidradual S.L.	Sant Fruitós de Bages	1.713	5	516
Lluís Guila Planell S.L.	Súria	1.084	14	524
Tallers i recanvis Codina S.L.	Manresa	838	11	404

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI

Mapa 11:
Distribució
d'indústries
de fabricació
de productes
alimentaris

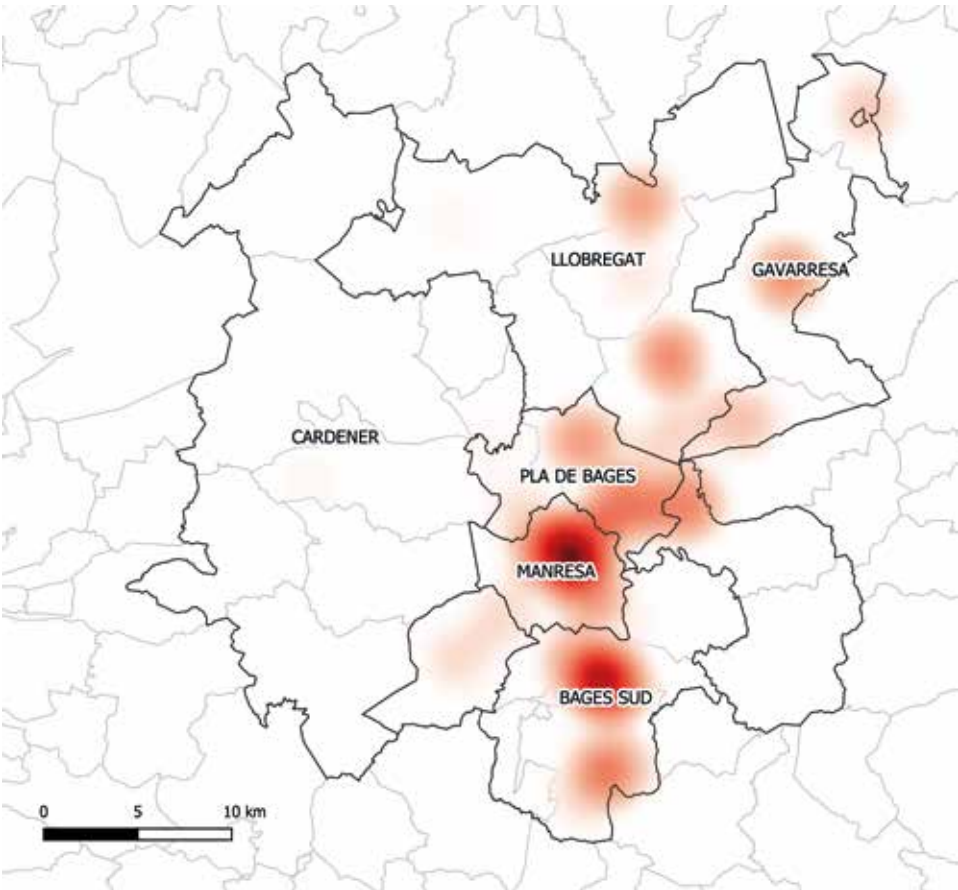

Taula 59: Rànquing d'empreses fabricants de productes alimentaris (2020)

Nom	Localitat	Ingressos per explotació (milers d'€)	Nombre de treballadors	VAB (milers d'€)
Matadero frigorífico Avinyó S.A.	Avinyó	168.424	409	22.288
Agropecuaria Catalana S.C.L.	Sant Fruitós de Bages	144.444	61	6.743
Matadero comarcal del Bages S.L.	Sant Joan de Vilatorrada	126.370	201	8.262
Matadero frigorífico del Cardoner S.A.	Sant Joan de Vilatorrada	115.993	212	7.681
Aneto Natural	Artès	29.535	105	10.467
Bo de Debo S.L.	Sant Vicenç de Castellet	22.500	185	8.962

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI

Mapa 12:
Distribució
d'indústries
tèxtils

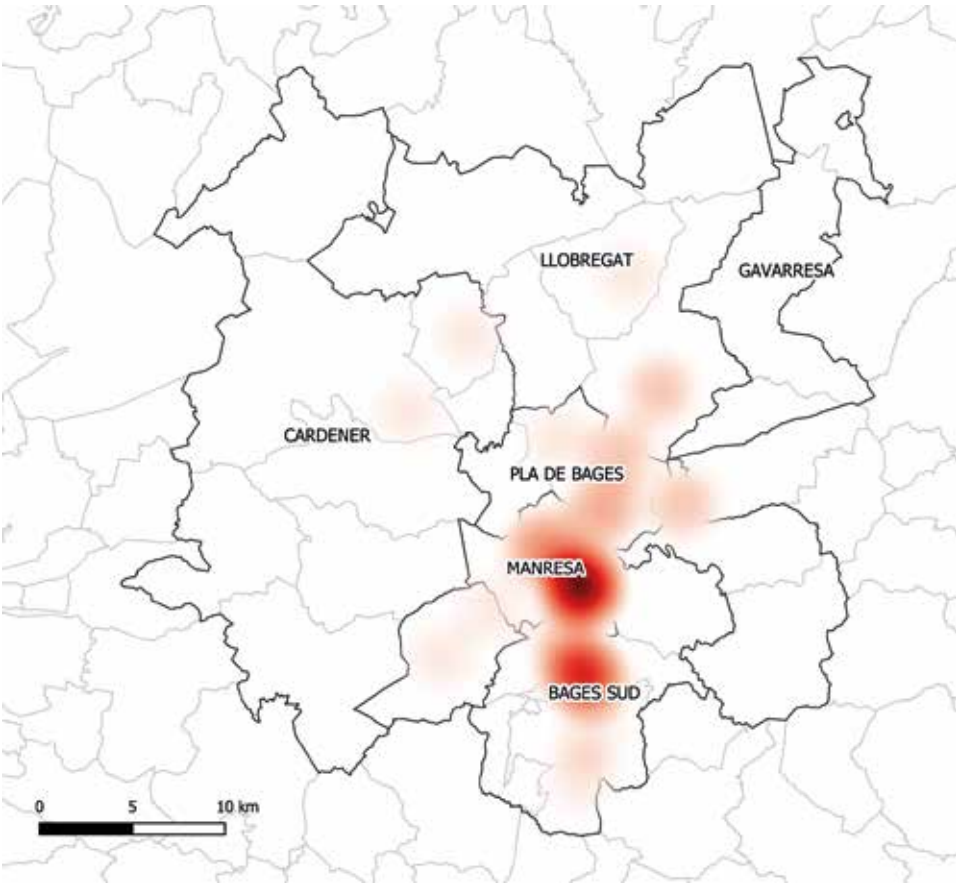

Taula 60: Rànquing d'empreses de la indústria tèxtil (2020)

Nom	Localitat	Ingressos per explotació (milers d'€)	Nombre de treballadors	VAB (milers d'€)
Fil Katia S.A.	Castellbell i el Vilar	25.925	80	5.824
Textil Plana Oliveras S.A.	Manresa	24.197	91	3.277
Texia Finishing S.A.	Monistrol de Montserrat	15.528	50	3.515
Intercot S.A.	Sant Feliu Sasserra	9.229	17	1.255
Clime S.A.	Sallent	9.157	91	2.848
Fusté Carreras S.A.	Manresa	4.989	56	353
Acabats del Bages S.A.	Monistrol de Montserrat	5.791	53	2.513

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI

Mapa 13:
Distribució
d'indústries
químiques

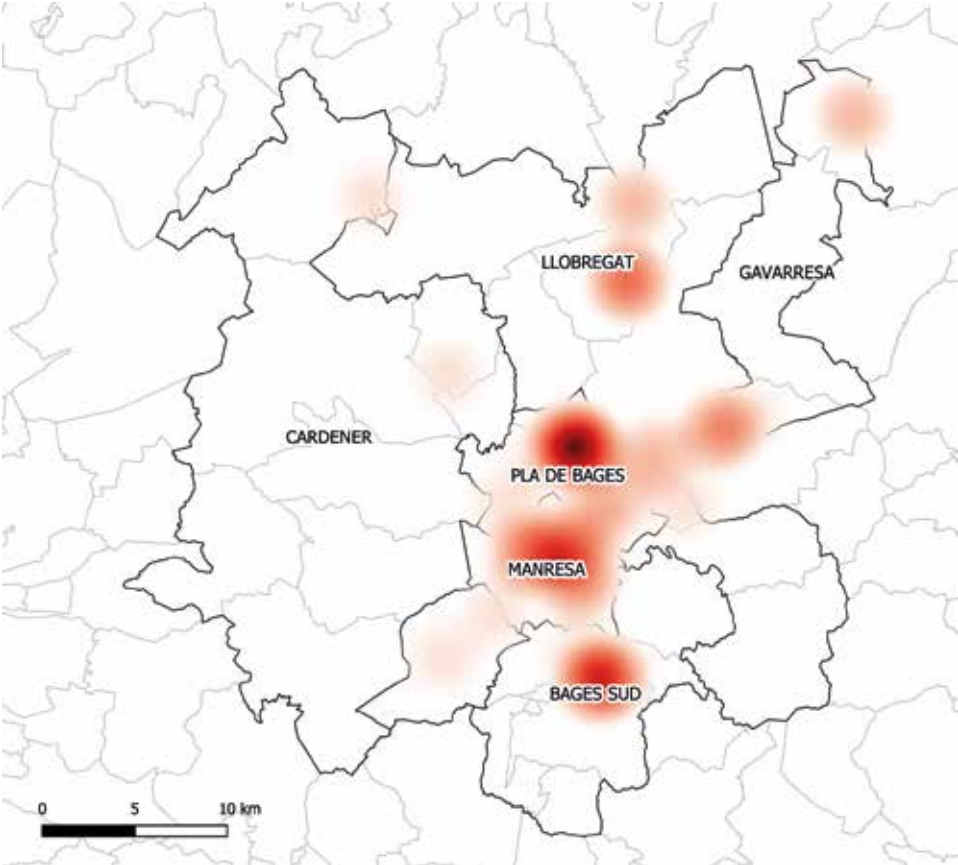

Taula 61: Rànquing d'empreses de la indústria química (2020)

Nom	Localitat	Ingressos per explotació (milers d'€)	Nombre de treballadors	VAB (milers d'€)
Thor Especialidades S.A.	Castellgalí	68.063	84	18.822
McBride S.A.	Sallent	47.597	137	9.030
Industrial química Lasem S.A.U.	Castellgalí	28.869	61	5.753
S.A. Lipmes	Manresa	13.285	32	3.286
Anviplas S.L.	Navarces	9.970	39	1.795
Polisilk S.A.	Sant Salvador de Guardiola	6.471	43	2.022
Productos químicos del Bages S.A.	Monistrol de Montserrat	7.952	41	2.576

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI

Mapa 14:
Distribució
d'indústries
de productes
de cautxú
i matèries
plàstiques

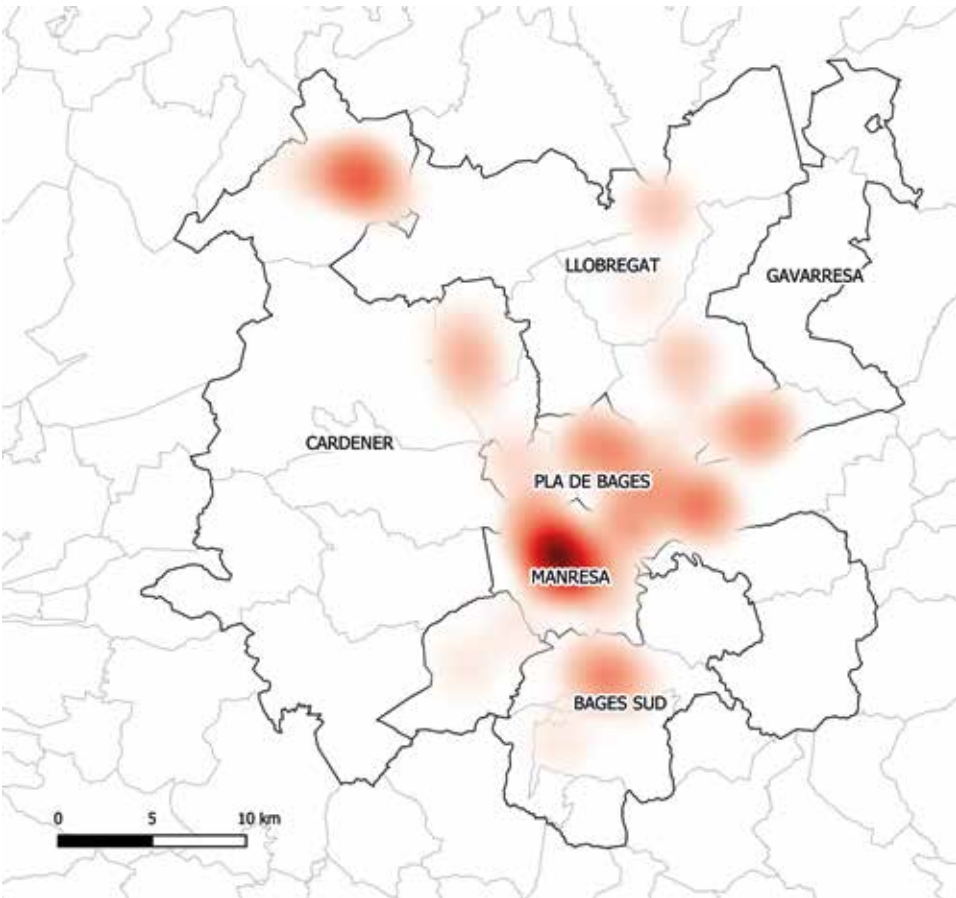

Taula 62: Rànquing d'empreses del cautxú i matèries plàstiques (2020)

Nom	Localitat	Ingressos per explotació (milers d'€)	Nombre de treballadors	VAB (milers d'€)
Gates PT Spain S.L.	Balsareny	68.907	261	16.845
Casal Cardona Industrial	Manresa	16.361	109	5.018
Tapidol S.L.	Santpedor	4.691	37	1.451
Sanviplast Pack Service S.L.	Artès	4.430	2	607
Sanviplast S.A.	Sant Vicenç de Castellet	3.518	13	1.128
Resmat S.L.	Artès	2.792	16	941
Aplicaciones Técnicas del poliester Manresa S.L.	Santpedor	1.337	16	428
Lázaro Moya S.L.	Sant Vicenç de Castellet	3.322	15	1.540

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI

Mapa 15:
Distribució
d'indústries de
la fusta i el suro

Taula 63: Rànquing d'empreses de la indústria de la fusta i el suro (2020)

Nom	Localitat	Ingressos per explotació (milers d'€)	Nombre de treballadors	VAB (milers d'€)
Euromadem Spain S.L.	Sant Fruitós de Bages	9.340	66	3.469
Motllures Vidal S.L.	Artès	7.074	46	2.932
Tall fusta S.L.	Balsareny	3.042	31	1.033
Jalp Mad Technologic S.L.	Castellgalí	2.754	11	786
Embalatges Serda S.L.	Castellbell i el Vilar	2.701	8	517
Mobil Bages S.A.	Sant Fruitós de Bages	2.005	19	712
Models Riera	Sant Fruitós de Bages	1.278	17	809
Induforest S.L.	Sant Joan de Vilatorrada	2.397	14	868

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI

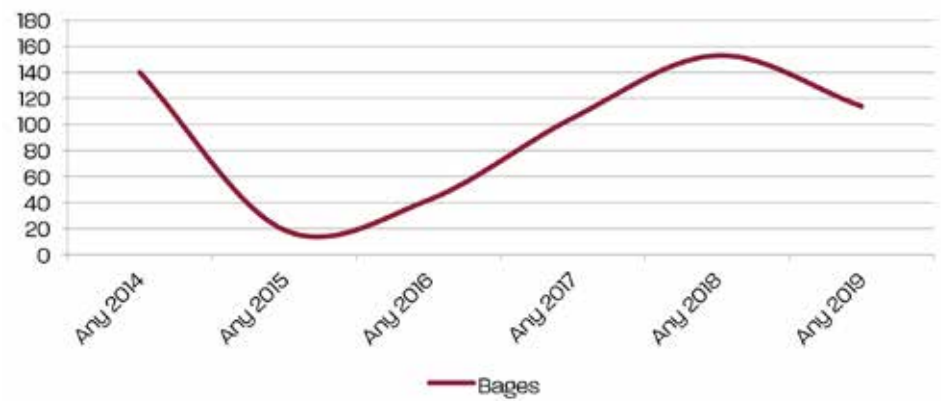
5.5 Emprenedoria

L'emprenedoria és l'indicador del grau de regeneració del teixit empresarial o, dit d'altra manera, la generació de noves empreses.

En el cas del Bages, a partir del 2015 es va recuperar el ritme de creixement de creació de noves empreses. De manera concreta, el 2019, prop de les 42% persones assessorades a la comarca van acabar iniciar una activitat empresarial.

Gràfic 48: Evolució del nombre d'empreses creades amb l'assessorament del programa Catalunya Emprèn. (2014-2019)

Font: Elaboració pròpia a partir de Catalunya Emprèn

El Bages compte amb dos punts de la Xarxa Emprèn on rebre assessorament en emprenedoria: el Centre de Desenvolupament Empresarial (CEDEM) de l'Ajuntament de Manresa i la Fundació EMI-Manresa.

Tanmateix, al Bages trobem 13 serveis locals de suport a l'emprenedoria i a l'empresa i 7 municipis que formen part de la xarxa CLSE (Centres Locals de Serveis a les Empreses) els quals disposen de departaments en els ajuntaments que acompanyen les persones emprenedores i empresàries en la gestació, creació, posada en marxa i consolidació d'activitats econòmiques, amb l'objectiu de desenvolupar el teixit empresarial del seu territori.

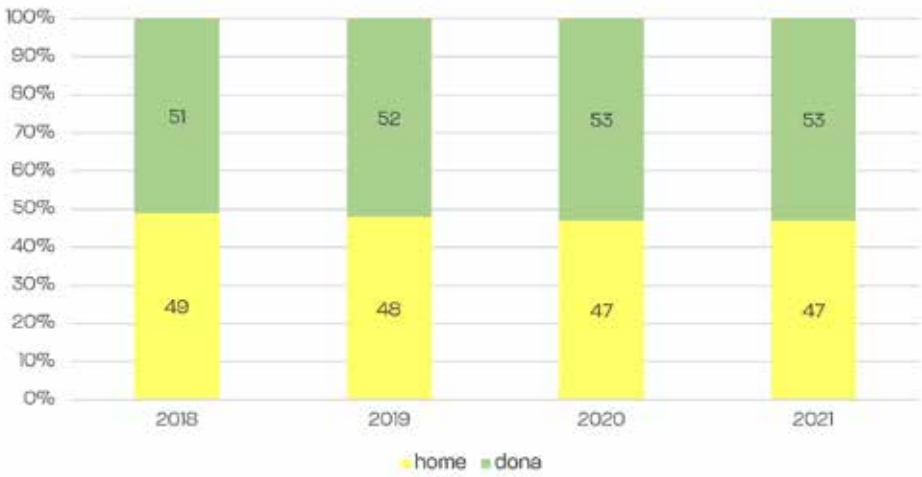
Aquests ajuntaments són: Artès, Avinyó, Cardona, Manresa, Sallent, Sant Joan de Vilatorrada i Sant Vicenç de Castellet.

L'ajuntament de Manresa com a entitat que pertany a la xarxa de Centres Local de Serveis a les Empreses (CLSE) de la Diputació de Barcelona facilita anualment un cens de la seva activitat que entre altres mostra el perfil de l'usuari seria el d'una dona d'entre 25 i 44 anys amb estudis secundaris que emprèn per una oportunitat.

Amb tot, es pot constatar que en els últims anys hi ha hagut una lleu davallada de la creació del nombre d'empreses que es produeix, sobretot, amb aquelles persones emprenedores que no reben assessorament en la creació d'aquesta.

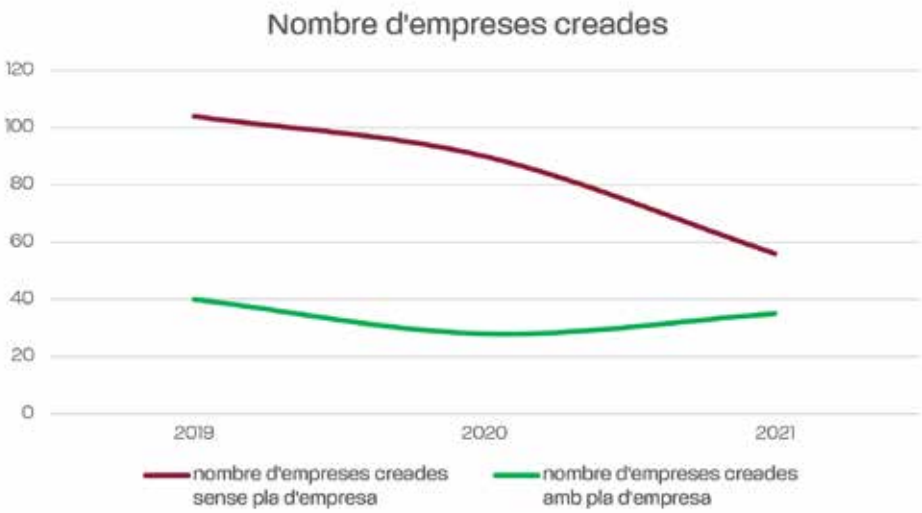
Gràfic 49: Relació de persones emprenedores ateses segons el gènere (2018-2021)

Font: CEDEM. Centre de Desenvolupament Empresarial-Ajuntament de Manresa

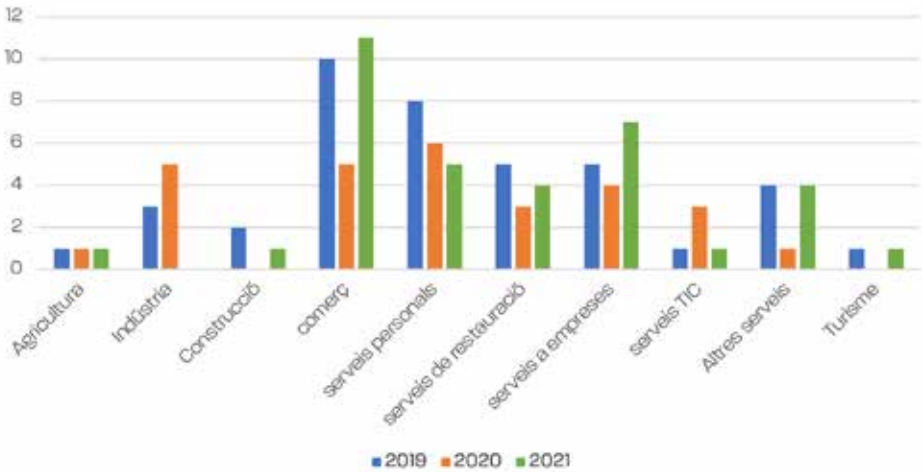
Gràfic 50: Nombre d'empreses creades (2019-2021)

Font: CEDEM. Centre de Desenvolupament Empresarial-Ajuntament de Manresa

D'aquestes empreses creades amb l'assessorament per a la realització del pla de viabilitat de l'empresa el sector que predomina és el del comerç amb un 25% sobre el total dels últims tres anys.

Gràfic 51: Empreses creades amb pla d'empresa segons el sector d'activitat (2019-2021)

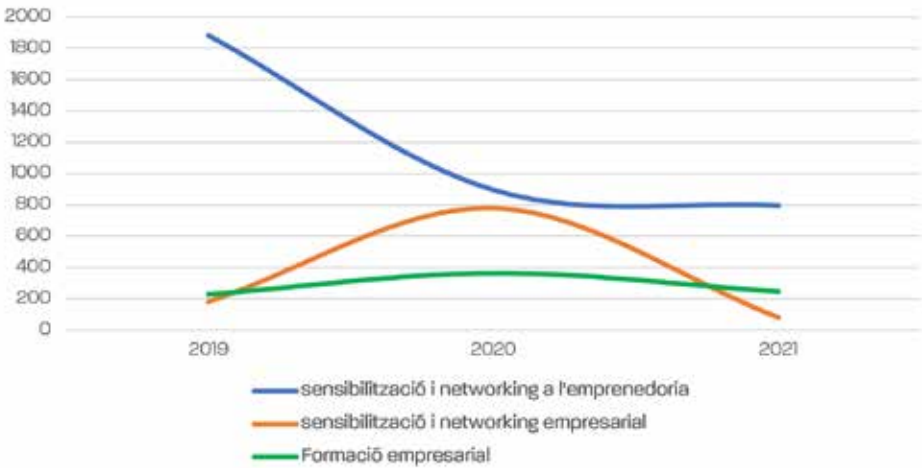
Font: CEDEM. Centre de Desenvolupament Empresarial-Ajuntament de Manresa

⁴ Quadre comparatiu d'indicadors dels CLSE – Anàlisi evolutiva (dades 2018, 2019, 2020 i 2021). Diputació de Barcelona.

La taxa de supervivència d'aquestes noves empreses del Bages, indicador en percentatge de les empreses que s'havien creat 3 anys abans i que segueixen en funcionament en l'actualitat, sobrepassa la mitjana provincial els últims 4 anys i el 2021 en gairebé 11 punts⁴.

L'èxit de les iniciatives d'emprenedoria radica en gran mesura no només en l'elaboració d'un pla d'empresa sinó també en la formació abans, durant i després d'emprendre. És per aquest motiu que l'ajuntament de Manresa celebra accions formatives empresarials i de sensibilització i networking adreçades a totes les persones emprenedores de la comarca.

Gràfic 52: Nombre de persones assistents a les activitats de sensibilització i formació (2019-2021)

Font: CEDEM. Centre de Desenvolupament Empresarial-Ajuntament de Manresa

És evident que durant l'any de pandèmia i ateses les restriccions sanitàries l'assistència a les activitats de sensibilització i formació decau. No ho fa però el nombre d'assistents al programa CuEmE (Cultura Emprenedora a les Escoles). El programa CuEmE de la Diputació de Barcelona fomenta la cultura emprenedora i les competències bàsiques en el cicle superior d'educació primària. Durant un curs escolar, l'alumnat crea i gestiona una cooperativa escolar amb el suport de l'escola, l'administració local, les empreses i altres entitats de la seva localitat.

Taula 64: Nombre de persones assistents al programa CuEmE

Font: CEDEM. Centre de Desenvolupament Empresarial-Ajuntament de Manresa

	2019	2020	2021
Nombre de persones al programa CuEmE	249	236	338
Nombre d'edicions	10	9	13
Mitjana d'assistència per edició	24,9	26,2	26,0

A més del recolzament als emprenedors el CEDEM posa a l'abast diferents serveis d'informació i assessorament per les empreses que volen créixer i consolidar-se entre els que destaquen els programes:

- Accelera el Creixement que recolza les empreses amb alt potencial de creixement facilitant-los eines per identificar els factors clau sobre els quals incidir, com són la transformació digital, l'equip directiu, el desenvolupament de nous productes i serveis, el finançament, la comercialització o la internacionalització.
- CONSOLIDA'T que s'adreça a autònoms, ex-autònoms i microempreses que volen iniciar una nova activitat econòmica i ofereix poder definir la millor estratègia, tenir més control del negoci, definir els indicadors del negoci per a prendre decisions i enfortir, consolidar i impulsar el negoci.
- SOS Mentoring que assigna un mentor/a que l'acompanyarà, durant un període de tres a sis mesos en la presa de decisions que facin viable el negoci, ajudant a diagnosticar bé la seva situació, elaborar i implementar un pla d'acció per a fer front a aquesta nova crisi.

A més dels ja mencionats hi ha d'altres entitats al Bages que ofereixen serveis a empreses i persones emprenedores i són:

- ACCIÓ- Agència per a la competitivitat de l'empresa-.
- Cambra de comerç i indústria de Manresa.
- Gest! Associació de Professionals Sèniors al Servei del Territori a Manresa.
- Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central.

5.6 Economia Social i Solidària

Al 2018 es va presentar la Diagnosi de l'Economia Social i Solidària al Bages per identificar i fer visible les entitats de l'ESS a la comarca a través de la seva difusió entre la població i alhora obtenir una imatge actualitzada de les cooperatives, associacions i fundacions.

La primera premissa per establir quines de les 1677 associacions i 65 fundacions formaven part de la diagnosi era tenir una activitat econòmica.

La segona premissa era treballar ens els àmbits de la inclusió i cohesió social, l'agroecologia, la producció de bens i serveis culturals, l'associacionisme o fundació de finances ètiques, i l'associacionisme sociocomunitari.

Així, en total, sumen 105 iniciatives repartides en 67 cooperatives, 8 fundacions i 30 associacions que es poden consultar al web <http://ess.bages.cat>. Val a destacar que entre les associacions i fundacions predominen aquelles que treballen en els sectors relacionats amb l'atenció a les persones com ara la salut, l'educació i formació, i serveis a les persones.

Pel que fa a les cooperatives, el sectors productius amb major pes són la indústria i l'agricultura i ramaderia.

Com a característiques rellevants s'esmenta que les entitats sovint funcionen com a palanca professionalitzadora i és major la presència de dones, especialment en les entitats que treballen amb els col·lectius vulnerables (cures).

De la mateixa manera passa amb l'associacionisme en general on hi ha una forta dependència de l'administració pública per la cessió d'espais, finançament, recursos...; no hi ha relleu generacional; manca finançament i professionalització de les tasques tant dels gestors com dels associats.

5.7 L'entorn rural del Bages

El Bages compta en menor o major mesura amb un entorn rural i agroalimentari en tots els seus municipis.

Ara bé, 11 dels seus municipis (36% del total) es troben classificats segons l'INE com a rurals (< 2.000 hab.). D'aquest municipis rurals el 55% dels municipis es consideren micropobles (<500 hab.).

Aquests són:

- Gaià
- Talamanca
- Mura
- Marganell
- Aguilar de Segarra
- Castellfollit del Boix
- Rajadell
- Sant Feliu Sasserra
- Sant Mateu de Bages
- Castellnou de Bages
- Fonollosa

D'acord a la *Diagnosi de l'entorn rural de la comarca del Bages i proposta de línies d'actuació* el nombre d'empreses total a l'entorn rural del Bages era al setembre de 2020 de 170 empreses amb una mitjana de 5,11 treballadors.

Al Bages hi ha un total de 153 empreses dins el registre d'empreses agràries i agroalimentàries, amb un total de 339 registres.

D'aquestes, 22 empreses agràries i agroalimentàries estan en algun dels municipis de l'entorn rural del Bages, amb un total de 37 registres agraris i agroalimentaris. Una de cada quatre empreses (el 25%) agràries i agroalimentàries del Bages es troben dins l'entorn rural del Bages.

7 dels municipis de l'entorn rural del Bages (el 63% dels municipis) compten amb alguna empresa amb registre agrari i/o agroalimentari:

L'orientació productiva d'aquestes empreses és diversa: destaquen el sacrifici de bestiar i conservació de carn i elaboració de productes carnis i la fabricació de begudes, seguit per la fabricació de productes lactis, la fabricació de productes per a l'alimentació animal, la fabricació d'altres productes alimentaris (cargols, patés, menjars preparats o ous), la preparació i conservació de fruites i hortalisses, la fabricació d'olis i greixos vegetals i animals i la fabricació de productes de molinaria, midons i productes amilacis.

Pel que fa als productors/es adherits/des a la venda de proximitat, en el conjunt de l'entorn rural del Bages hi ha un total de 23 adherits a la venda de proximitat en 7 dels 11 municipis de l'entorn rural del Bages, ja sigui fent venda directa, fent venda en circuit curt o amb les dues tipologies. Aquests productors/es representen 1 de cada 5 (el 22%) dels productors/es adherits a la venda de proximitat del Bages.

L'orientació productiva d'aquests productors i productores que fan venda directa és diversa; des del cultiu de cereals, als llegums (mongeta i cigrò) fins als productes d'horta, el cultiu d'olives, d'ametlles i de vinya, l'elaboració de vins i olis i les conserves, passant per la producció d'ous i la carn de pollastre, cabrum i xai i la producció de llet i elaboració de formatges i productes làctics, o l'elaboració de mel i productes apícoles.

Pel que fa als productors i elaboradors agroalimentaris que estan produint i/o elaborant els seus productes amb certificació del CCPAE (Consell Català de la Producció Agrària Ecològica), a l'entorn rural del Bages hi ha un total de 16 productors/elaboradors certificats, distribuïts en 8 municipis d'aquest àmbit, i que representen el 16% dels productors/elaboradors certificats pel CCPAE de la comarca del Bages.

Els municipis que presentaven major nombre d'empreses eren Fonollosa (31), Rajadell (27) i Sant Feliu Sasserra (17) i que principalment pertanyen al sector de serveis. Per contra el municipi de Talamanca només tenia 6 empreses, Aguilar de Segarra 8 i Castellfolit de Boix 9.

La distribució de les empreses per sectors d'activitat econòmica era del 60% per empreses del sector dels serveis; del 15% per la indústria; i del 12% per la construcció i l'agricultura.

El 23% de les empreses del sector de l'agricultura i un 25% de les empreses agràries i agroalimentàries es localitzen en els municipis de l'entorn rural del Bages.

La variació de les empreses de l'entorn rural segueix la mateixa dinàmica entre 2019 i 2020 que en el conjunt del Bages, és a dir, s'observa un lleuger increment en el nombre d'empreses del sector de l'agricultura mentre que en la resta de sectors hi ha una reducció.

En resposta a les problemàtiques detectades a la diagnosi de l'entorn rural de la comarca (pèrdua de terres de cultiu i del nombre d'empreses agrícoles i agroalimentàries) el Consell Comarcal va sol·licitar la contractació d'un nou Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local al setembre de 2021 amb l'objectiu central d'afavorir un procés de dinamització i reactivació de l'economia.

La diagnosi de l'entorn rural va identificar 10 eixos estratègics ens els que treballar que es poden agrupar com continua:

- Eix 1. Governança i suport tècnic municipal.
- Eix 2. Territori, connectivitat. Mobilitat i transició ecològica.
- Eix 3. Dinamització econòmica.
- Eix 4. Habitatge.
- Eix 5. Patrimoni i cultura.
- Eix 6. Serveis del benestar i cohesió social.

Aquests eixos es van aplegar a l'hora en les següents línies estratègiques:

- Línia 1: Governança i suport tècnic municipal.
- Línia 2: Territori, connectivitat, mobilitat i transició ecològica.
- Línia 3: Dinamització econòmica.

Amb les accions plantejades i orientades a l'aprofitament dels recursos endògens existents al territori i la cooperació es respon a les necessitats detectades a la diagnosi.

Aquestes són:

1. Facilitar la concertació i la coordinació.
2. Possibilitar serveis.
3. Millorar la connectivitat digital.
4. Afavorir la sostenibilitat.
5. Dinamitzar el teixit productiu.
6. Ajudar l'ocupació.
7. Fomentar l'emprenedoria.
8. Evitar el despoblament.
9. Ajudar en la transició digital de tots els actors del territori.

De manera concreta, les necessitats detectades s'argumenten de la següent manera:

Concertació i desenvolupament RuralBages

Els municipis que integren l'àmbit rural comparteixen la característica de comptar amb molts pocs recursos per assumir tots els àmbits de gestió municipal que se'ls hi requereixen. A més, no tenen capacitat de contractar personal tècnic que pugui dissenyar projectes de desenvolupament local, cercar línies de finançament i coordinar l'execució de les actuacions previstes. Aquesta manca de recursos econòmics, tècnics i, sovint, també humans implica un fre a la posada en marxa de noves iniciatives que contribueixin al desenvolupament local en termes econòmics i també socials.

Per aquest motiu, es planteja la necessitat de posar sobre la taula un nou model de governança municipal que avanci vers un model compartit a nivell supralocal per tal de poder assolir iniciatives i projectes més ambiciosos que, de manera individual, no seria possible, i alhora optimitzar recursos.

Suport tècnic als municipis rurals del Bages

Degut a la manca de recursos tècnics en matèria de desenvolupament local i promoció econòmica que tenen els municipis de l'àmbit rural del Bages, s'identifica com a estratègic comptar amb un servei de suport tècnic municipal que es

podria oferir des del Consell Comarcal del Bages, i al qual es puguin adreçar els ajuntaments de l'àmbit rural per realitzar consultes o demanar assessorament.

Alhora, aquest servei també pot ser un canal de comunicació directa entre el Consell Comarcal del Bages i els ajuntaments de l'àmbit rural, que permetrà conèixer millor les seva realitat, les necessitats i oportunitats, i valorar engegar iniciatives de suport a nivell conjunt que reverteixin en una optimització de recursos, i en unes millors opcions de desenvolupament del territori en el seu conjunt.

Pel que fa a la necessitat d'una Base de dades RuralBages: sovint els municipis de l'àmbit rural requereixen de serveis específics de professionals que han de contactar per diferents tipus d'assessoraments o encàrrecs concrets. Llavors, tenen dificultats per trobar professionals que vulguin treballar en aquests municipis com poden ser professionals de la salut, dels serveis a la gent gran, arquitectes, monitors/es, professionals de guiatge en el medi natural, etc.

Disposar d'una base de dades compartida seria d'utilitat pels ajuntaments i podria assegurar un volum de feina més elevat per aquests professionals, fet que podria despertar el seu interès per treballar-hi.

Connectivitat terrestre

Les deficiències a nivell de transport públic, amb horaris no compatibles amb els horaris laborals o d'estudis (per arribar a Manresa o altres ciutats veïnes) ha comportat una infrautilització d'un servei d'autobús regular que acaba esdevenint totalment deficitari en termes de rendibilitat econòmica i ineficient en termes de sostenibilitat.

Existeixen algunes iniciatives de transport a la demanda a l'àmbit rural que tampoc acaben de reeixir perquè no s'adeqüen suficientment a les necessitats dels potencials usuaris/es.

Transició ecològica i energètica

Conduir els territoris de l'àmbit rural en la necessària transició ecològica per aconseguir la seva resiliència i que aquesta transició sigui justa i sostenible.

Aquesta és una de les necessitats identificades, ja que els municipis de l'àmbit rural, per les seves limitacions tècniques i econòmiques, tenen dubtes i desconeixement sobre el camí que han de seguir en àmbits com l'Economia Circular, les energies renovables, etc.

Les necessitats de transició ecològica poden ser comunes en els municipis de l'àmbit rural, i per aquest motiu, pren sentit el disseny i coordinació de projectes compartits que beneficiïn el conjunt del territori.

Teixit productiu (primari i agroalimentari). Més empreses i més competitives

L'àmbit rural del Bages destaca per un sector primari que genera molta ocupació, però en canvi, hi ha poca producció de valor afegit, diferenciada o que compti amb una transformació en algun producte agroalimentari.

Paral·lelament, a la comarca entraran en funcionament diferents instal·lacions de transformació agroalimentària comunitàries orientades a productors/es a petita escala, que poden ajudar a dinamitzar el sector, atraure nous emprenedors/es del sector primari i agroalimentari i obtenir productes de més valor afegit.

Teixit comercial

El teixit comercial als municipis rurals del Bages és molt feble, amb pocs comerços i serveis. No obstant, el comerç local és un servei essencial en aquests pobles, en especial per al col·lectiu de les persones grans perquè a banda de ser un lloc on trobar els productes més bàsics, també és un espai de socialització i un motiu per sortir de casa i interactuar amb els veïns i veïnes del poble.

El futur d'aquests comerços no és gens clar degut als nous hàbits de compra estesos sobretot entre la gent jove, i alhora, perquè sovint els qui encapçalen aquests negocis ja tenen una edat avançada i/o propera a la jubilació en un termini curt. Així, cal esmerçar esforços per poder donar continuïtat a aquesta activitat econòmica, entenent el comerç com un servei essencial per al dinamisme dels pobles.

Aliances teixit productiu

El sector primari i agroalimentari emmarcat a l'entorn Rural del Bages necessita establir aliances entre les empreses del sector i amb els diferents agents socioeconòmics de l'entorn rural al Bages, amb la finalitat de poder fer una promoció dels seus productes més eficient i que obtingui millors resultats.

Cal tenir en compte que els petits productors moltes vegades no compten amb recursos suficients per promocionar els seus productes. És fonamental també aquest nexa entre els productes agroalimentaris, els restaurants i el Turisme de la comarca.

Aquestes aliances no només són importants en termes de promoció dels productes, sinó que són essencials per poder participar en projectes conjunts, i per conèixer quines iniciatives hi ha al territori. Treballar d'una manera concertada entre empreses, autònoms, agents socioeconòmics vinculats a l'entorn rural i AAPP facilitarà aconseguir els objectius definits.

Ocupaci3, retenci3 de talent i empenedoria

La cohesi3 social 3s b3sica per mantenir i arrelar la poblaci3 al municipi i alhora que sigui una poblaci3 participativa, propositiva i implicada amb el poble. Sobretot els joves s3n un col·lectiu que pren especial import3ncia. Per tant 3s fonamental desenvolupar accions que promoguin la retenci3 de Talent, i l'empenedoria per tal que les persones dels municipis petits tinguin l'oportunitat de treballar en el seu municipi.

Un m3n rural que ret3 el talent jove, amb oportunitats de treball atractives gr3cies a una ind3stria competitiva i a una reconversi3 de diversos sectors que interactuen creant un paradigma amb nous models de negoci, podent fer n3ixer productes i serveis de tot tipus, com un nou comer3 en l3nia, apps d'oci, line startups, hubs, turisme optimitzat i noves professions.

Transici3 digital

Les empreses situades a l'entorn rural del Bages, per la seva situaci3, mida i activitat poden tenir un dif3cil acc3s a la Transici3 Digital, per tant 3s essencial dissenyar unes actuacions espec3fiques per tal d'acompanyar-les en aquest proc3s i donant una perspectiva diferent segons les seves necessitats.

Tamb3 hem de tenir en compte que la mitjana d'edat de les persones ocupades en els municipis rurals 3s m3s elevada que en els municipis urbans i per tant, possiblement aquesta transici3 ser3 diferent de la que es pot produir entre persones m3s joves. Les empreses i explotacions agr3ries que han de competir en mercats globalitzats de gesti3 r3pida i digitalitzada i no disposen de l'entorn adequat per assolir la formaci3 necess3ria per a una veritable transformaci3 digital. Cal treure les pors i desmitificar el desenvolupament tecnol3gic com molt complex.

La transformaci3 digital oferir3 un m3n rural m3s viu, diversificat i din3mic econ3micament.

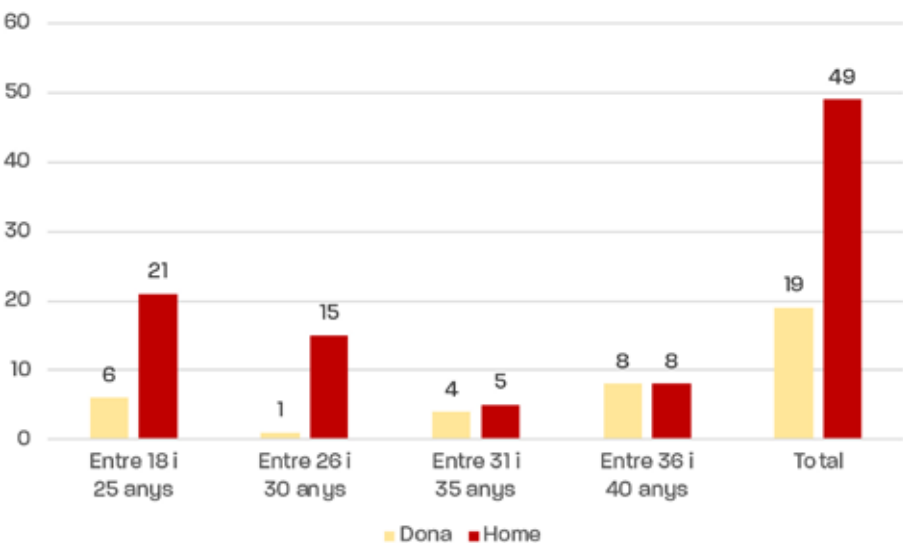
5.7.1 Emprenedoria rural

En relaci3 a l'empenedoria en l'3mbit rural, 3s interessant posar en relleu que 68 joves (19 dones i 49 homes) van sol·licitar l'ajut de primera instal·laci3 en l'3mbit rural del Bages en el per3ode 2015-2020⁵. D'aquests, el 64% ja l'han rebuda per un import mig de prop de 25.000 €.

La seva edat mitjana 3s de vint-i-nou anys, un 56% s'han establert com a persona f3sica i en un 44% en l'3mbit de la ramaderia.

Gr3fic 53:
Edat de les
persones
sol·licitants dels
ajuts a primera
instal·laci3 (2015 -
2020).

Font: Observatori
de joves agricultors
i agricultores de
Catalunya

5.7.2 DO Pla de Bages

Dins d'un clima continental mediterrani de mitja muntanya, el Bages disposa de les condicions id3nies per al conreu vitivin3cola: un excepcional microclima, una pluviometria escassa i una forta oscil·laci3 t3rmica, a m3s d'un s3l franc argil3s i calcari. Actualment disposa de 80 viticultors amb 480 hect3rees de superfície destinades al conreu de la vinya.

Els seus vins queden impregnats amb notes bals3miques d'espigol, farigola i roman3. Aquestes plantes arom3tiques que poblen els boscos de pins, roures i alzines envolten les vinyes.

Entre les varietats blanques que es cultiven al Bages, la m3s representativa n'3s la Picapoll. 3s una varietat aut3ctona del territori, dona una gran identitat i aporta una gran personalitat als seus vins.

Cellers

La Denominaci3 d'Origen Pla de Bages agrupa cellers hereus de la llarga tradici3 vitivin3cola de la qual va ser, al segle XIX, la comarca amb m3s vinya de Catalunya. Aquests cellers son majorit3riament explotacions familiars, i tots tenen vinya pr3pia. Aix3 implica una cura tradicional i molt personalitzada de la vinya que es tradueix en la qualitat dels seus vins.

Actualment hi ha 17 cellers adscrits a la D.O. Pla de Bages. S3n els seg3ents:

- Abadal
- Celler cooperatiu d'Art3s-Artium
- Grau i Gra3
- Celler Maci3
- Sanmart3
- Collbaix El Mol3

⁵ Font: Observatori dels joves agricultors i agricultores de Catalunya

- Entrebosc
- Exhibis
- Fargas Fargas
- Heretat Oller del Mas
- Les Acàcies
- Més que paraules
- Mond obert – Mas de Sant Iscle
- Sant Miquel d'Oïó
- Solergirbert
- Vins Colltort
- Caves Gibert
- Viticultors sense celler

El Consell Regulador

El reconeixement a la qualitat dels vins de la comarca va arribar el 1995 amb la creació de la Denominació d'Origen Pla de Bages, que va impulsar un nou ressorgiment.

Entre els cellers que avui la integren la DO s'hi troben nissagues de viticultors, cooperatives centenàries i petits projectes familiars. Un dels assoliments col·lectius més destacables és la posada en valor de les varietats autòctones del territori, com les picapoll blanc i negre, la sumoll i la mandó.

Establiments amb DO

La xarxa d'establiments amb DO pretén ser una eina per unir, coordinar i impulsar el coneixement del patrimoni vitivinícol, la seva història i tradició i els cellers i vins actuals del territori que abraça la Denominació d'Origen Pla de Bages.

Aquesta xarxa alhora ha de permetre l'impuls de noves iniciatives relacionades amb la vinya i el vi a la zona, creant sinèrgies entre els membres que en formin part.

Els avantatges de formar-ne part són:

- Xarxa informació del sector
- Participació gratuïta en activitats organitzades per la DO
- Difusió a través de la pàgina web i de la fulleteria que edita el Consell Regulador
- Promoció dels establiments per part dels cellers a través d'una llista actualitzada que tindran a la seva disposició.

La pedra seca

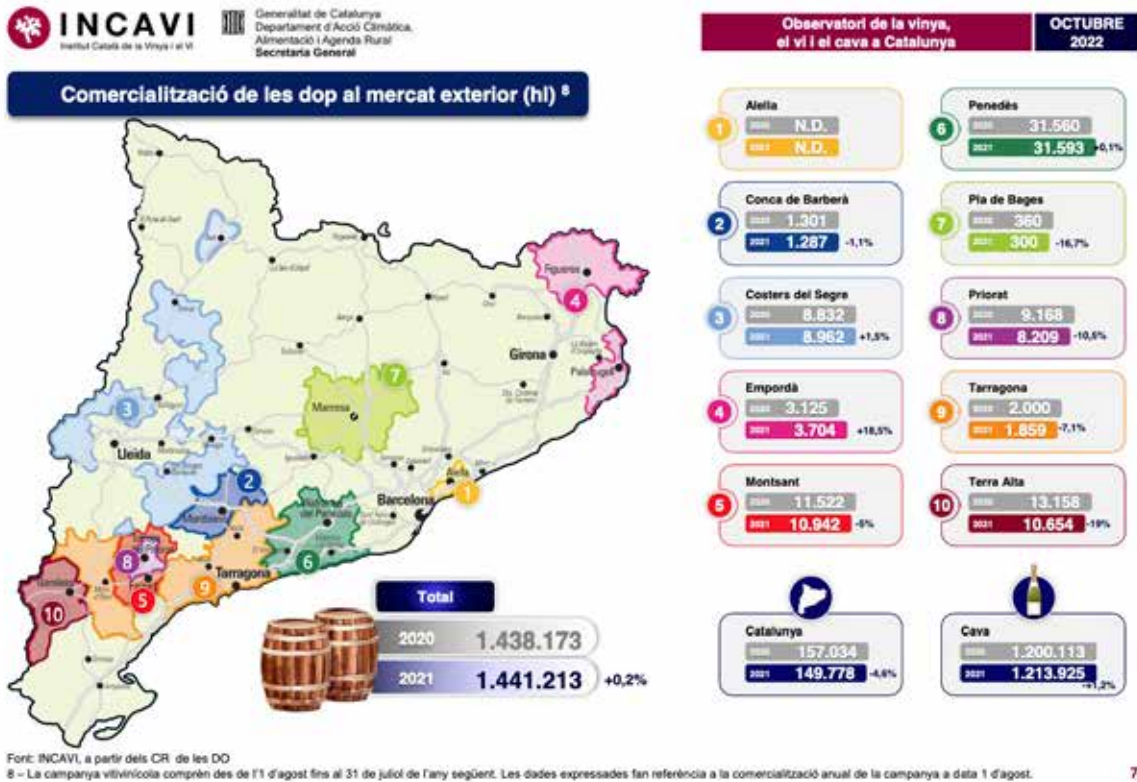
El Bages és la comarca catalana amb més patrimoni de la de pedra seca en nombre de barraques i murs, la DO Pla de Bages pren la responsabilitat de vetllar per la seva conservació.

A finals de l'any 2018 l'art de la pedra seca: els coneixements i les tècniques entra a formar part de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial per la UNESCO. Es tracta d'una arquitectura sempre integrada en l'entorn, i que en algunes zones s'ha practicat amb tanta profusió que ha contribuït decisivament a la configuració del paisatge local.

Segons dades recollides per l'Observatori del Paisatge, a Catalunya hi ha uns 30.000 elements que responen a aquestes característiques: marges, llogarets, pous de glaç, forns de calç, etc..

La zona que ocupa la DO Pla de Bages és on es localitza la major densitat d'aquestes construccions, en gran part fruit del seu passat vitícol durant el s.XIX. La DO Pla de Bages sempre ha vetllat pel manteniment, conservació i recuperació del patrimoni de la pedra seca del territori ja que explica la rellevància d'una terra i ara també posant-ne en valor el seu estudi, la seva difusió i posada en valor a través dels Premis Viu la Pedra Seca.

Comercialització de la DO Pla de Bages al mercat estatal i a l'exterior

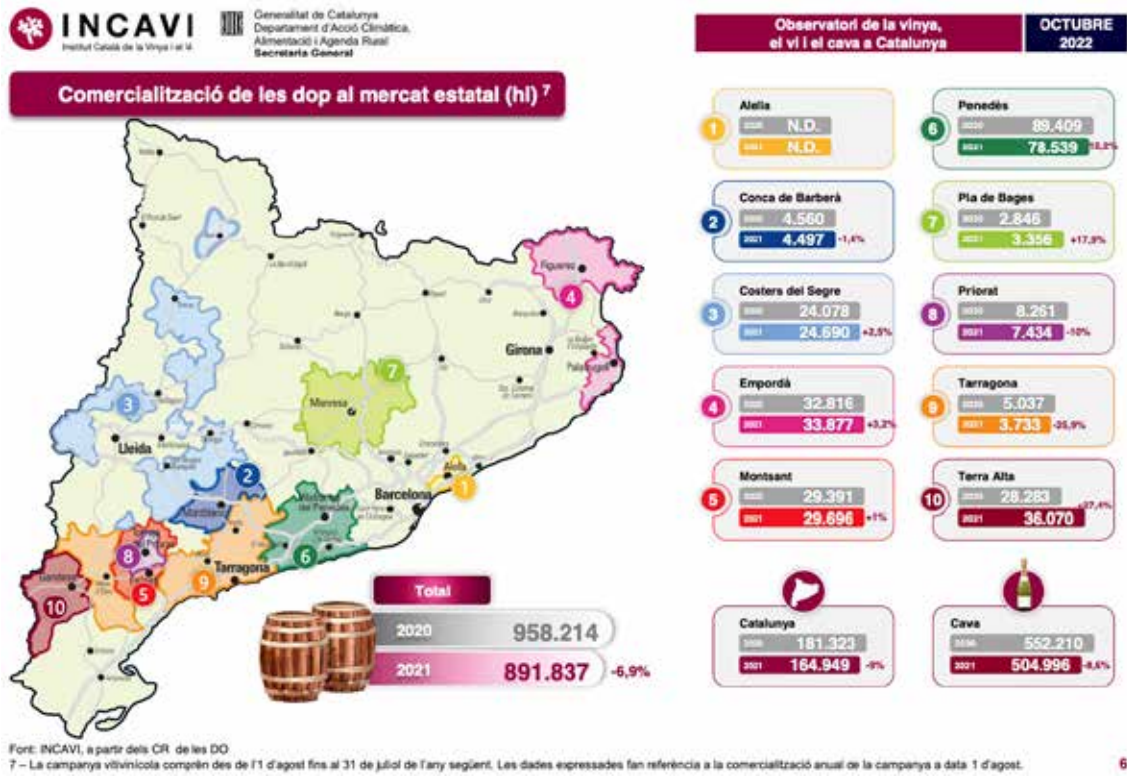

L'any 2021, el volum de vendes al mercat interior de la DO Pla de Bages va ser de 3.356 hl, un 17,6% en relació al període anterior. Aquest increment és superior al que hi hagut en el total de les DO de Catalunya.⁶

En canvi, l'any 2021, la comercialització de la DO Pla de Bages a l'exterior va ser de 300hl, un 16,7% inferior a l'exercici anterior. Comparativament amb el conjunt de Catalunya, aquest volum de vendes va ser inferior.

⁶ Font: Observatori de l'INCAVI (2022)

D'aquesta manera, es copsa com l'estratègia de comercialització dels vins elaborats al Bages s'orienta al mercat interior.

5.8 Sectors productius de futur

A continuació es plantegen fins a quatre sectors que, potencialment, poden ser interessants d'explorar i monitoritzar: la silvicultura, les indústries culturals, l'àmbit sociosanitari i la logística.

L'emergència climàtica, les noves pautes d'oci, l'envelliment de la població i les necessitats derivades de l'extensió del comerç en línia són els principals motius de la selecció d'aquests sectors.

En major o menor mesura aquests sectors han anat sorgint a les taules de debat que s'han organitzat als diferents eixos territorials durant el juny del 2022, així com també a les entrevistes realitzades durant la primera quinzena de juliol del mateix any.

5.8.1 Silvicultura

De les més de 109.000 hectàrees que té la comarca del Bages, unes 76.000ha són superfície forestal, el que equival a un 70% de tot el territori, mentre que unes 23.000ha són terres de conreus, molt majoritàriament, de secà.

Un sector que es preveu que pugui augmentar el seu volum de negoci en els propers anys és el relacionat amb el de l'atenció i manteniment dels boscos, la silvicultura, la biomassa.

En aquest sentit i més concretament, el 51% del territori bagenc són boscos, percentatge lleugerament inferior al de les Comarques Centrals (54%), però molt superior que al del conjunt de Catalunya (35%). L'emergència climàtica pot ser un element propulsor d'aquest sector econòmic que podria situar al Bages a l'avantguarda de les energies renovables a Catalunya.

La comarca del Bages disposa de 76.789 hectàrees forestals que equivalen al 70,3% de la seva superfície, al 18,2% de la superfície forestal de la Catalunya Central i al 3,7% de la superfície forestal de Catalunya.

Taula 65: Superfície forestal de la Catalunya Central. (2021)

	Sup. comarca (ha)	Sup. forestal (ha)	% Sup. forestal	Sup. Pública %	Sup. Privada %
Anoia	86.705	50.399	58,10%	1,40%	98,60%
Bages	109.280	76.789	70,30%	1,20%	98,80%
Berguedà	118.523	101.936	86,00%	16,50%	83,50%
Moianès	33.729	27.196	80,60%	4,20%	95,80%
Osona	124.698	88.406	70,90%	1,80%	98,20%
Solsonès	100.022	77.053	77,00%	9,30%	90,70%
Catalunya	3.209.456	2.074.390	64,60%	24,00%	76,00%

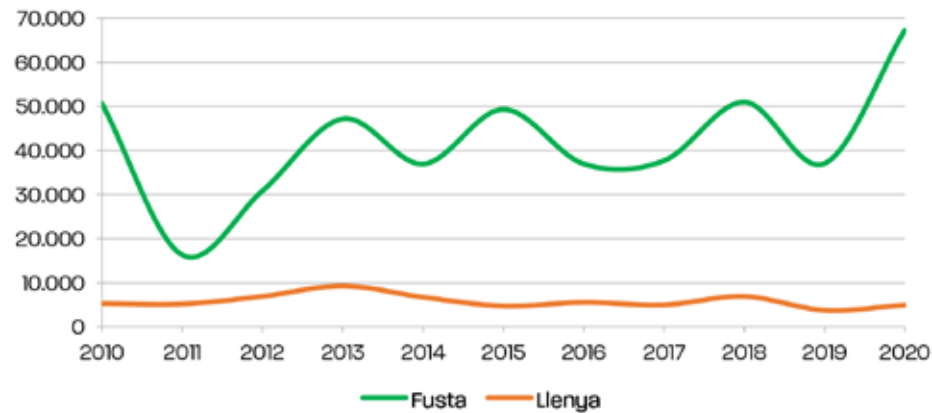
Font: Observatori Forestal de Catalunya

Gairebé tota la superfície forestal del Bages és de titularitat privada (98,8%) i la seva superfície de titularitat pública es concentra al Bages Sud (63,27%) i en menor mesura a la Gavarresa (19,59%), Cardener (7,75%), Llobregat (4,75%) i Manresa (4,64%).

Mentre que la producció de llenya en l'última dècada es manté estable, la de la fusta oscil·la entre les 37.000 i 50.000 Tn/any.

Gràfic 54:
Evolució de la producció de Fusta i Llenya al Bages. (2010-2022)

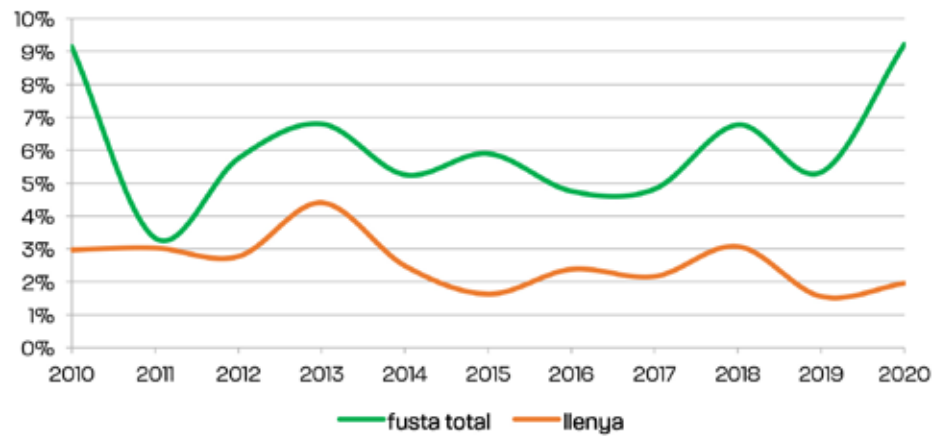
Font: Observatori Forestal de Catalunya

Aquests últims deu anys doncs el Bages només ha pogut produir de mitjana vora el 6% de la fusta i el 2,6% de la llenya de Catalunya

Gràfic 55:
Evolució de la representativitat de producció de Fusta i Llenya del Bages a Catalunya. (2010-2022)

Font: Observatori Forestal de Catalunya

5.8.2 Socio-sanitari

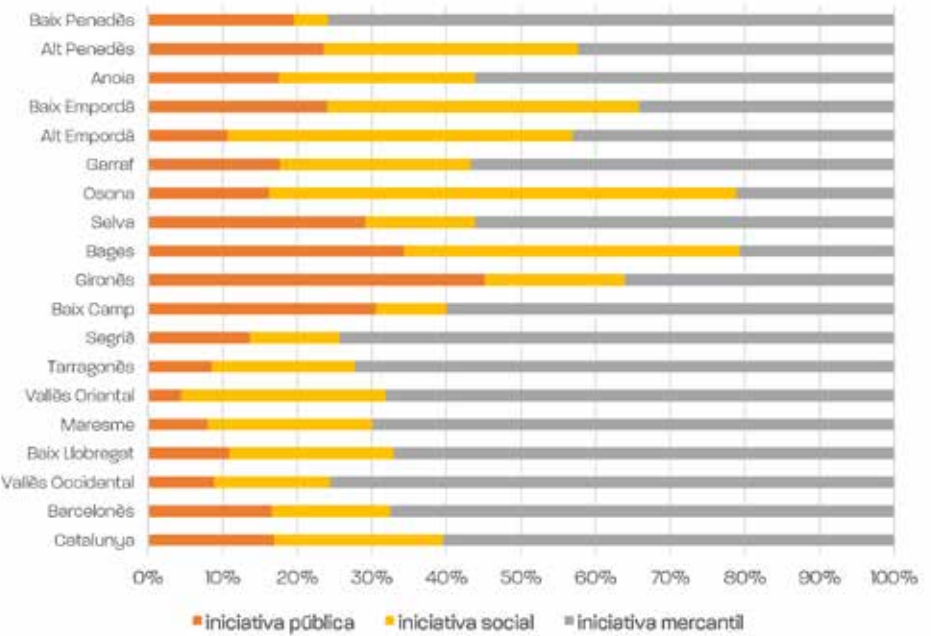
Un sector que està en creixement i que s'estima que serà cada vegada més important com a conseqüència de la major esperança de vida i de l'envelliment de la població, és el sector sociosanitari i totes les activitats econòmiques que en depenen o que formen part de la seva cadena de producció.

Al Bages, el 2020 hi havia 1.736 places en equipaments per a la gent gran, un 2,8% de totes les places existents a Catalunya. Això suposa que hi ha una plaça per cada 103 persones residents a la comarca o una plaça per cada 21 persones majors de 65 anys.

Aquest rati se situa per sota de la mitjana catalana (127 o 24, respectivament) i en un punt mig entre totes les comarques catalanes, tant si es pren de referència tota la població com només la població major de 65 anys. Alhora, se situa lluny de la comarca que presenta un rati més baix (el Moianès amb una plaça per cada 7 persones majors de 65 anys) i també del més alt (la Selva amb una plaça per cada 36 persones d'aquesta edat).

Gràfic 56:
Distribució de les places en residències per a la gent gran segons titularitat (2020)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Tenint en compte les projeccions de població que es deriven dels càlculs d'IDESCAT, s'estima que l'any 2033 hi haurà al voltant de 46.200 persones majors de 65 anys a la comarca, unes 10.000 més que en l'actualitat.

Assumint el rati actual de places en residències per a la gent gran, es necessitaran unes 2.200 places, 500 més que el nombre actual. Ara bé, si l'objectiu es fixa en assolir la mitjana de les deu comarques que presenten un rati menor (1 plaça per cada 13 persones majors de 65 anys), es necessitarien fins a 3.550 places, el doble de les actuals.

En termes estrictament públics, i assumint el percentatge actual, aquestes dades suposen que l'administració, en la pròxima dècada, haurà de proveir entre 167 places (rati actual) i 625 (rati de les 10 comarques amb un rati menor) noves.

Amb tot, el sector socio-sanitari de la comarca mostra una tendència creixement en el darrers anys.

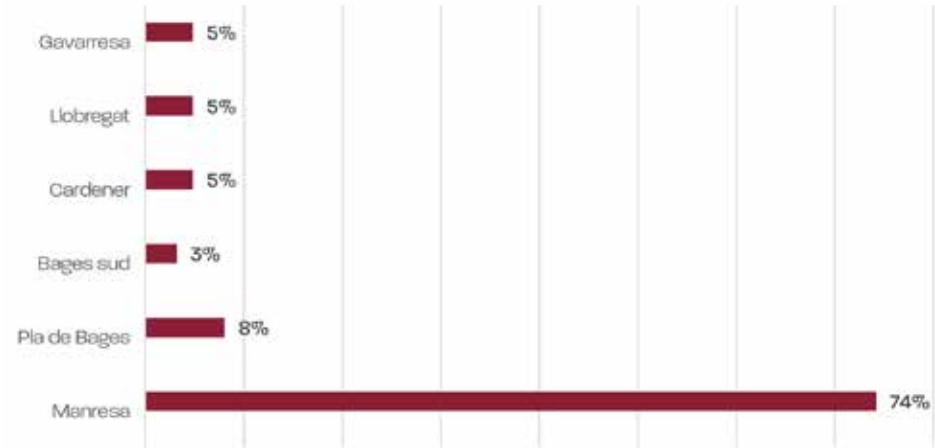
Taula 66:
Nombre de treballadors i valor del VAB al Bages (2018-2020)

Font: Sistema de Balances Ibèrics (SABI)

	Nombre de treballadors	VAB
Any 2018	290	14.328,60 €
Any 2019	328	16.998,72 €
Any 2020	329	16.392,85 €

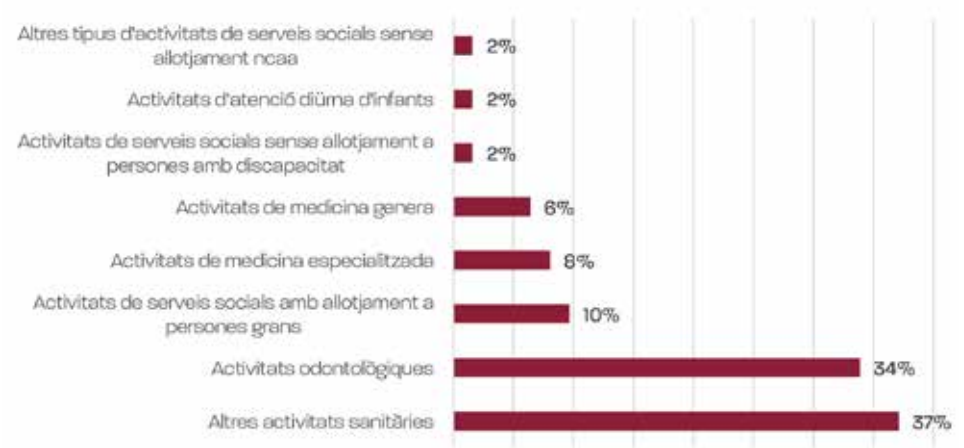
Gràfic 57:
Distribució comarcal de les empreses de serveis socials i cures (2020)

Font: Sistema de Balances Ibèrics (SABI)

Gràfic 58:
Distribució d'activitats de serveis socials i cures (2020)

Font: Sistema de Balances Ibèrics (SABI)

5.8.3 Logística

Un altres sector econòmic considerat d'interès és el que es correspon amb l'activitat logística.

El 2020 i el 2021 les empreses de logística, agrupades a la secció H Transport i emmagatzematge i, més concretament, als conceptes Emmagatzematge i afins al transport i Transport terrestre i per canonades, van realitzar uns 5.500 contractes anualment, que representen entre l'11% i el 10% de tots els contractes de la comarca en aquets darrers dos anys.

En el sumatori d'aquests dos darrers anys, el sector del Transport i emmagatzematge és el 4t sector que ha generat més contractació, només per darrera de les indústries manufactureres (30% del total), el comerç a l'engròs i al detall (15%) i les activitats sanitàries i serveis socials (12%).

Malgrat aquest gran volum de contractació (2 de cada 3 contractes són d'aquests quatre sectors), s'ha de tenir present que la temporalitat hi és elevada i que només el 10% dels contractes que s'hi formalitzen són indefinits, mentre que al conjunt de tots els altres sectors, la contractació indefinida ascendeix fins el 18% dels contractes realitzats entre el 2020 i el 2021.

Amb tot, si s'amplia el focus i s'analitza per divisió econòmica, l'àmbit de l'emmagatzematge i afins al transport és el que més contractació ha realitzat en els darrers dos anys amb prop de 9.500 contractes, valor similar al del comerç al detall, excepte vehicles de motor. En un segon nivell emergeix la divisió de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs amb 8.400 contractes, i en un tercer nivell d'importància, amb prop de 5.800 contractes, les indústries de productes alimentaris i les activitats sanitàries.

En 16 dels 30 municipis de la comarca, s'han realitzat contractes vinculats a l'emmagatzematge i afins al transport durant aquest període, però amb una destacada concentració: el 96% es concentren a Sant Fruitós del Bages (37%), Manresa (32%) i Sallent (27%).

5.8.4 Empreses culturals

El sector de les empreses culturals és molt eclèctic i multidisciplinar ja que inclou nombroses activitats:

- Patrimoni, arxius, biblioteques i museus.
- Llibres i premsa.
- Creació artística i literària, fotografia i disseny.
- Arts escèniques i musicals.
- Audiovisual i multimèdia.
- Arquitectura.
- Publicitat.
- Altres serveis relacionats amb cultura.
- Activitats industrials relacionades amb cultura.

Seguint aquesta classificació metodològica, al Bages les empreses culturals representen un total de 79 empreses la majoria de les quals (56,4%) concentrades a Manresa que donen una ocupació de 326 persones.

Gràfic 59:
Distribució de les activitats de les empreses culturals al Bages (2020)

Font: Sistema de Balances Ibèrics (SABI)

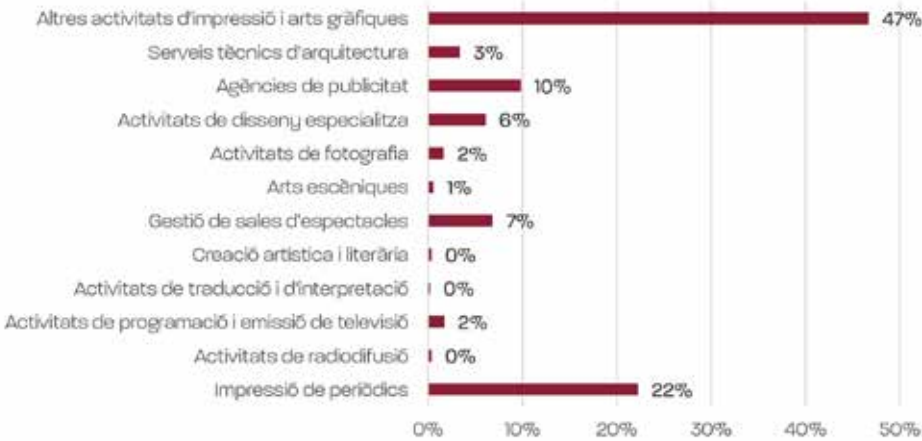

Per eixos territorials les dades indiquen que Manresa concentra gairebé les dues tercers parts d'aquestes empreses i més de la meitat de l'activitat predominant del sector.

En relació al VAB, l'any 2019 (14.052,24 milers d'euros) va representar gairebé el 3% del total de Catalunya, mentre que el 2020 va mostrar una caiguda del 15,97%. Aquest descens és atribuïble a la caiguda del sector del lleure derivada la crisi sanitària de la COVID-19.

Gràfic 60:
Contribució al VAB de cultura i lleure les empreses al Bages (2020)

Font: Sistema de Balances Ibèrics (SABI)

5.9 Els polígons d'activitat econòmica

Un polígon d'activitat econòmica (a partir d'ara, PAE) és una zona destinada específicament a la instal·lació de tot tipus d'activitats econòmiques, delimitada i qualificada en el planejament urbanístic per a aquests usos i dotada de subministraments (energia, aigua, recollida de residus), de determinats serveis operatius (infraestructures) i de serveis estratègics, adreçats a la millora de la competitivitat de les empreses que s'hi ubiquen⁷.

⁷Promoció i dinamització de polígons d'activitat econòmica: Guia per als ens locals. Diputació de Barcelona

Al Bages n'existeixen 128 dels que el 22% es troben en desenvolupament o ampliació.

Per eix territorial el Bages Sud és el que més PAE's concentra amb un 23% del total mentre que per municipi qui més en té amb 12 són Manresa i Sant Vicenç de Castellet.

Taula 67: Distribució dels PAE's al Bages segons eix territorial

Font: www.poligonsbages.cat

Eix territorial	% PAE's
Manresa	9%
Pla de Bages	20%
Bages Sud	23%
Eix Cardener	20%
Eix Llobregat	13%
Gavarresa	15%

Taula 68:
Distribució dels
PAE's al Bages
segons municipi

Font: www.
poligonsbages.cat

Eix territorial	Municipi	número PAE's
Pla de Bages	Manresa	12
	Sant Fruitós de Bages	10
	Sant Joan de Vilatorrada	6
	Sant Salvador de Guardiola	3
	Santpedor	7
Bages Sud	Castellbell i el Vilar	7
	Castellgalí	7
	El Pont de Vilomara i Rocafort	1
	Marganell	0
	Monistrol de Montserrat	3
	Sant Vicenç de Castellet	12
Eix Cardener	Aguilar de Segarra	0
	Callús	5
	Cardona	8
	Castellfollit del Boix	0
	Fonollosa	2
	Rajadell	1
	Sant Mateu de Bages	2
	Súria	7
Eix Llobregat	Balsareny	4
	Castellnou de Bages	0
	Gaià	0
	Navàs	3
	Sallent	9
Gavarresa	Artès	1
	Avinyó	8
	Mura	0
	Navarres	6
	Sant Feliu Sasserra	4
	Talamanca	0

L'ocupabilitat dels PAE's del Bages entesa com el nombre d'empreses actuals respecte la suma del nombre d'empreses actuals i de les naus i solars buits es troba 5 punts per sobre la mitjana de Catalunya i 7 sobre la de Barcelona. Manresa és qui presenta per eix una major ocupabilitat de mitjana amb quasi un 90% de naus i solars ocupats.

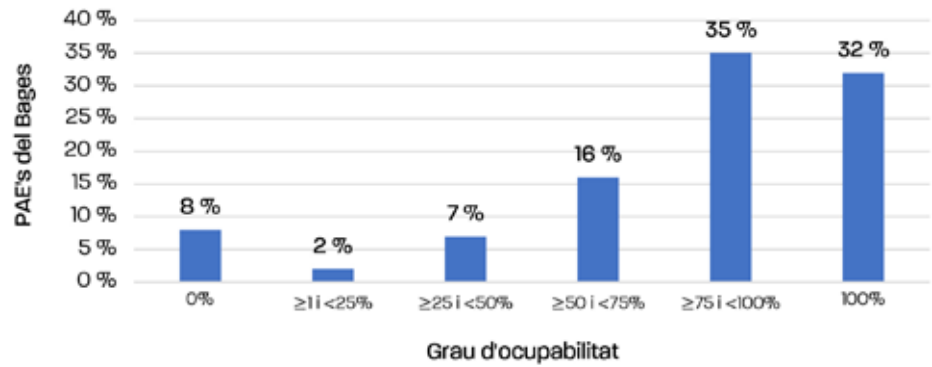
Taula 69:
Ocupabilitat dels
PAE's

Elaboració pròpia
a partir de dades
del SIPAE i www.
poligonsbages.cat

Territori	Grau d'ocupabilitat
Catalunya	72%
Barcelona	70%
Bages	77%
Manresa	91%
Pla de Bages	86%
Bages Sud	72%
Cardener	75%
Llobregat	74%
Gavarresa	61%

Les dades del portal de Polígons i Empreses del Bages del Consell Comarcal també mostren que el 67% dels PAE's del Bages presenta una ocupabilitat major al 75% (3 de cada 4 naus ubiquen una empresa operativa).

Gràfic 61:
Grau
d'ocupabilitat
dels PAE

Les activitats predominants als PAE's de la comarca són dispars però gairebé arreu s'aprecia presència del sector metal·lúrgic.

Taula 70: Percentatge dels sectors d'activitat predominants dels polígons

Municipi	Alimentari i begudes	Automoció i altres mitjans de transport	Fusta i fabricació	Altres productes minerals no metàl·lics (ceràmica, vidre, etc.)	Material elèctric, electrònic, òptic i maquinària	Metal·lúrgic i fabricació de productes metàl·lics	Paper i arts gràfiques	Plàstic i cautxú	Químic i productes farmacèutics	Tèxtil, cuir i pel	Altres activitats industrials	Activitats comercials	Activitats de serveis	Activitats logístiques
Artés	25,0		25,0			25,0						25,0		
Avinyó	42,9					14,3			14,3	14,3				14,3
Balsareny	16,7	16,7		16,7		16,7						16,7		16,7
Callús			8,3	8,3		16,7		8,3			8,3	25,0	16,7	8,3
Cardona	16,7	16,7		16,7		16,7		16,7					16,7	
Castellbell i el Vilar						25,0	12,5		12,5	37,5	12,5			
Castellgalí				11,8		23,5		5,9	11,8	17,6	5,9			23,5
Fonollosa											100,0			
Manresa	3,0		3,0			15,2				3,0	15,2	24,2	24,2	12,1
Monistrol de Montserrat		12,5				12,5			12,5	12,5	25,0			25,0
Navarcles			18,2	9,1		18,2		9,1	18,2	9,1		18,2		
Navàs	12,5		25,0		12,5	25,0						25,0		
Pont de Vilomara i Rocafort, el						25,0					25,0	25,0		25,0
Sallent	4,8		9,5	9,5	4,8	9,5	4,8		4,8	9,5	4,8	19,0	4,8	14,3
Sant Feliu Sasserra										100,0				
Sant Fruitós de Bages	3,4		10,3			20,7	3,4		3,4		10,3	20,7	13,8	13,8
Sant Joan de Vilatorrada	30,0		20,0			20,0					20,0	10,0		
Sant Mateu de Bages	25,0					25,0					25,0		25,0	
Sant Salvador de Guardiola						25,0	25,0				25,0	25,0		
Sant Vicenç de Castellet	10,0		3,3	3,3		16,7	3,3	6,7	3,3	13,3	10,0	23,3	6,7	
Santpedor	5,0		5,0	5,0		25,0		10,0			15,0	20,0	5,0	10,0
Súria	6,7		20,0	6,7		13,3		6,7		6,7	26,7	6,7		6,7

Font: Sistema d'Informació de Polígons d'Activitat Econòmica (SIPAE)

Disposar d'aquest tipus d'informació al portal web www.poligonsbages.cat i d'un exhaustiu coneixement del teixit empresarial gràcies a l'actualització d'un cens d'empreses del Bages per part del Consell Comarcal facilita la dinamització i millora dels PAE's, l'edició i difusió de material de promoció industrial, el suport a l'extensió de la fibra òptica als polígons, la realització d'estudis de millora paisatgística, la millora de la senyalització de les entrades dels polígons i/o altres específics a demanda dels Ajuntaments, el foment de l'associacionisme empresarial i l'impuls de nous projectes industrials.

En són un exemple recent de l'explotació d'aquestes dades els projectes Indústria Circular Bages (una acció amb llarg bagatge), la constitució d'APEU's (Àrees de Promoció Econòmica Urbana) i l'adhesió al cercador immobiliari UBICAEMPRESA.

5.9.1 Sòl industrial

Els diferents agents del territori detecten una clara necessitat d'endreçar el polígons d'activitat econòmica i de poder disposar de sòl industrial amb una parcel·lació més propensa a l'atracció a empreses de mida més gran.

El document Anàlisi Global dels PAE del Bages, Diagnosi prèvia per estratègies d'actuació supramunicipal i document base per a un futur Pla Director del sòl industrial del Bages (juliol 2020) analitzava la capacitat dels polígons de la comarca.

El càlcul es va elaborar relacionant l'existència de polígons d'activitat econòmica sense desenvolupar i la seva proximitat a polígons desenvolupats. La proximitat de polígons d'activitat econòmica sense desenvolupar pot suposar un incentiu per atraure la implantació de noves activitats o la transformació de les activitats ja establertes.

Aquest anàlisi es basava en dades del Consell Comarcal on es recollien un total de 31 polígons a desenvolupar. A partir d'aquesta dada s'han categoritzat els PAE analitzats en dues categories: polígons desenvolupats i sense desenvolupar.

5.9.2 Capacitat de desenvolupament dels PAE del Bages

Un cop desglossat l'anàlisi, per PAE, del seu estat de desenvolupament, es va realitzar una anàlisi de la seva distribució territorial. Per això, es valorava, per a cada municipi i àrea funcional, la capacitat d'ampliació que tindrien aquests en cas de desenvolupar-se els PAE sense desenvolupar.

Donat que es va establir que es partia d'una situació amb excés d'oferta en general, les ampliacions es valoraven amb relació a la superfície activa, calculant el percentatge que suposaria l'àrea a ampliar respecte l'àrea desenvolupada. Així, es van considerar òptimes les ampliacions moderades (un creixement entre el 20% i el 40%), mentre que es van considerar excessives les ampliacions superiors al 60%, que s'haurien d'impulsar com a noves actuacions.

En els quadres següents es resumeix, per a cada àrea funcional, la superfície d'ampliació i es valora el percentatge relatiu a la superfície activa segons els següents criteris:

Taula 71:
Criteris de cada àrea funcional en relació a la superfície d'ampliació i activa

Valoració	Valor	Descripció
Nulla	0	=0%
Baixa	2	>0% <=20%Ha
Mitja	4	>20% <=40%Ha
Elevada	2	>40% <=60%Ha
Noves actuacions	0	>60%

Font: Anàlisi Global dels PAE del Bages

La capacitat d'ampliació és un incentiu per atraure la implantació de noves activitats o per la transformació de les activitats establertes. Aquesta capacitat es troba en polígons sense desenvolupar (31 polígons a la comarca), i s'ha mesurat a partir del percentatge de polígons sense desenvolupar en relació amb els polígons ja desenvolupats que es troben en aquella àrea funcional (20% a 40% són valors adequats de capacitat d'ampliació).

Taula 72:
Capacitat d'ampliació per eix territorial

Àmbit	Capacitat
Bages Sud	Capacitat d'ampliació adequada (20%)
Manresa	Capacitat d'ampliació adequada però justa
Pla de Bages	Capacitat d'ampliació adequada però justa (19%)
Eix Llobregat	Capacitat d'ampliació baixa (18%)
Eix Cardener	Oferta superior a la capacitat de creixement a l'àrea funcional
Dispersos	Avinyó i Sant Salvador de Guardiola presenten una oferta proporcionada, la resta han de ser considerades com zones noves.

Font: Anàlisi Global dels PAE del Bages

L'estat de desenvolupament inacabat de molts PAE comporta la dificultat d'obtenció de llicències i la impossibilitat de dur a terme noves implantacions. S'ha classificat cadascun dels PAE segons la classificació del sòl, la figura de planejament corresponent, l'estat del planejament i el tipus i l'estat de la gestió.

D'aquesta manera, s'ha determinat que només un 55% dels polígons està plenament desenvolupat, i que un 37% encara no ha iniciat cap tràmit de desenvolupament.

Taula 73: Capacitat desenvolupament per eix territorial

Àmbit	Capacitat
Bages Sud	Desenvolupament a la part central (Castellbell i Sant Vicenç), en la resta hi ha un desenvolupament inferior al 50%.
Manresa	Desenvolupament pendents complexos però de superfícies petites
Pla de Bages	Àrea amb major grau de desenvolupament (63%)
Eix Llobregat	Concentració de PAE al sud de l'àmbit, la resta de la zona té desenvolupament en tràmit o sense inicial.
Eix Cardener	Absència de desenvolupament dominant.
Dispersos	Les actuacions aïllades són el conjunt amb menor desenvolupament.

Font: Anàlisi Global dels PAE del Bages

5.9.3 Manresa

La capacitat d'ampliació del conjunt de l'àrea funcional sembla adequada a la capacitat actual, fins i tot es podria considerar una mica ajustada.

La concentració del creixement en un únic punt, al marge de l'Eix Llobregat podria significar una feblesa. També podria convertir-se en una oportunitat, atesa la seva gran superfície, per atraure funcions específiques amb aquest requeriment, com poden ser centres logístics.

Taula 74: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional de Manresa.

Font: Anàlisi Global dels PAE del Bages

Àrea funcional	Num.	S. Activa (m2)	S. Ampliació (m2)	% Ampliació	Valoració
MANRESA					
Manresa	1	2.457.377	310.073	13%	Baixa
Total	1	2.457.377	310.073	13%	Baixa

5.9.4 Bages Sud

Tot i que la distribució per municipis és al Bages Sud és molt poc homogènia, la capacitat d'ampliació del conjunt de l'àrea sembla adequada

La ubicació d'aquestes àrees de creixement es concentren en la part central d'aquesta àrea

Taula 75: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional del Bages Sud

Àrea funcional	Num.	S. Activa (m²)	S. Ampliació (m²)	% ampliació	Valoració
Castellbell i el Vilar	1	225.143	100.706	45%	Elevada
Castellgalí	1	855.649	57.365	7%	Baixa
Monistrol de Montserrat	1	178.846	80.882	45%	Elevada
Sant Vicenç de Castellet	2	568.421	239.331	42%	Elevada
El Pont de Vilomara	0	225.741	0	0%	Nul·la
Total BAGES SUD	5	2.053.800	478.284	22%	Mitja

Font: Anàlisi Global dels PAE del Bages

5.9.5 Pla de Bages

La capacitat d'ampliació del conjunt del Pla de Bages pot semblar ajustada, però s'ha de considerar la gran superfície industrial que suposa (quasi 65 has).

La capacitat concentrada en Sant Fruitós (a prop de 40 has) té capacitat per situar-hi serveis o usos que complementin la resta d'activitats de la zona.

Àrea funcional	Num.	S. Activa (m²)	S. Ampliació (m²)	% Ampliació	Valoració
Navarcles	1	219.262	56.045	26%	Mitja
Santpedor	2	684.918	156.348	23%	Mitja
Sant Fruitós de Bages	3	2.258.749	385.172	17%	Baixa
Sant Salvador de Guardiola	1	261.644	45.810	18%	Baixa
Total	7	34.24.573	643.375	21%	Baixa

Taula 76: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional del Pla de Bages

Font: Anàlisi Global dels PAE del Bages

5.9.6 Llobregat

En conjunt, la capacitat d'ampliació de l'àrea del Llobregat resulta baixa. La concentració en un únic punt, amb gran superfície, fa que el seu impuls s'hagi de considerar com una nova localització.

Taula 77: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional de Llobregat

Àrea funcional	Num.	S. Activa (m²)	S. Ampliació (m²)	% Ampliació	Valoració
Balsareny	1	482.342	456.190	95%	Noves actuacions
Navàs	1	206.176	44.029	21%	Mitja
Sallent	1	2.487.903	60.898	2%	Baixa
Total	3	3.176.421	561.116	18%	Baixa

Font: Anàlisi Global dels PAE del Bages

5.9.7 Cardener

A l'eix territorial del Cardener, en cada municipi es tendeix a doblar la superfície de PAE existent. El conjunt ofereix una superfície d'ampliació similar al d'àrees funcionals molt més actives. L'oferta sembla clarament superior a la capacitat de creixement industrial de l'àrea funcional.

Taula 78: Capacitat d'ampliació del sòl industrial de l'àrea funcional del Cardener

Àrea funcional	Num.	S. Activa (m²)	S. Ampliació (m²)	% Ampliació	Valoració
Callús	0	171.008	0	0%	nul·la
Cardona	4	335.644	317.390	95%	Noves actuacions
Sant Joan de Vilatorrada	2	247.863	300.269	121%	Noves actuacions
Sant Mateu de Bages	1	15.007	54.208	361%	Noves actuacions
Súria	2	313.956	215.291	69%	Noves actuacions
Rajadell	1	0	261.061	-	Noves actuacions
Fonollosa	2	11.505	20.341	177%	Noves actuacions
Total	12	1.094.983	1.168.560	137%	Noves actuacions

Font: Anàlisi Global dels PAE del Bages

5.9.8 Gavarresa

A la Gavarresa la capacitat final d'ampliació és força reduïda en comparació amb altres eixos territorials. Només destaca un municipi amb capacitat d'ampliació elevada, Sant Feliu Sasserra.

Taula 79:
Capacitat
d'ampliació
del sòl
industrial
de l'àrea
funcional
de la
Gavarresa

Font: Anàlisi
Global dels
PAE del
Bages

Àrea funcional	Num.	S. Activa (m²)	S. Ampliació (m²)	% Ampliació	Valoració
Sant Feliu Sasserra	1	67.471	27.668	41%	Elevada
Artés	0	431.155	0	0%	nulla
Avinyó	2	599.439	160.617	27%	Mitja
Total	3	1.098.065	188.285	23%	Mitja

5.9.9 Mobilitat als PAE del Bages

La mobilitat cal tractar-la des de la perspectiva de les persones, del transport de mercaderies i la logística, i de la planificació territorial perquè són factors que influeixen en les condicions de competitivitat de les empreses.

El canvi en les preferències de la població envers la mobilitat i el transport impacta de manera directa en la disponibilitat de persones treballadores i talent als PAE. La tendència als últims anys a buscar habitatge fora de les grans urbs genera però que aquestes persones facin un ús excessiu del vehicle privat per una manca d'oferta de transport públic per accedir al llocs de treball que comporta problemes d'accessibilitat als PAE.

Els resultats de l'Anàlisi Global dels PAE del Bages mostren però que en un 89% dels casos les parades d'autobús es troben a menys d'1 km dels polígons pel que l'arribada a peu, bicicleta o VMP (vehicle de mobilitat personal) és factible. L'únic que cal resoldre en aquest cas seria la freqüència i el nombre de recorreguts viables (el 38% són camins segurs, el 45% camins adaptables i el 17% camins no adaptables) per augmentar les persones disposades a canviar el vehicle privat pel transport públic.

D'aquesta manera altres col·lectius com el de les dones, estudiants, joves i immigrants, que sovint es veuen exclosos al mercat laboral existent al sector industrial per no tenir possibilitats a l'ús del vehicle privat, també hi podrien accedir.

La ubicació dels PAE respecte als enllaços a la xarxa primària per carretera constitueix un important factor de competitivitat. L'anàlisi mesura la proximitat dels PAE a la xarxa i en fa tres categories: menys d'1 km, entre 1 i 5 km i, més de 5 km (que la considera una distància inadequada). Els resultats demostren que en un 64% dels casos la distància és inferior a 1 km, i que només en un 3% dels casos els PAE es troben a més de 5 km del punt d'enllaça la xarxa per carretera.

Així mateix, l'anàlisi també mostra que en un 56% dels casos els PAE es troben a menys de 5 km de centres de distribució logística, estacions de mercaderies o ramals de càrrega.

El model de desenvolupament industrial imposat a la dècada dels seixanta que establia la ubicació dels PAE fora dels nuclis urbans per allunyar-los de les molèsties (soroll, olors, trànsit...) és el que genera avui els seus problemes de mobilitat i en moments d'expansió econòmica la captació i retenció de talent.

Les mesures de reducció de l'impacte ambiental i de la perillositat de les activitats així com de conciliació entre la vida laboral i la personal minva ara la necessitat d'espais especialitzats allunyats envers aquells ben relacionats amb l'entorn urbà.

S'han produït doncs canvis en la tipologia d'espais per les activitats econòmiques que l'administració ha de tenir present en els futur desenvolupament de les ciutats i que l'estudi estableix com:

- Activitats de serveis a la producció manufacturera, a la població resident o a activitats tecnològiques i d'R+D+I: requereixen parcel·les o edificacions petites o molt petites, i no exigeixen aïllament respecte als espais residencials.
- Activitats de producció manufacturera de sectors que troben valors diferencials en el lloc: requereixen parcel·les o edificacions mitjanes, i sí que exigeixen l'aïllament clàssic respecte als espais residencials, atès que comporten certes molèsties.
- Activitats que tenen lloc en grans indústries o centres logístics per a una demanda global: corresponen a grans inversions de caràcter multinacional, i la seva localització respon a diversos factors. Generalment, requereixen grans espais industrials, ben connectats a les grans infraestructures i amb gran flexibilitat normativa.

5.9.10 Aspectes medi ambientals dels PAEs del Bages

L'Acord de París del 2015 estableix que Espanya ha de reduir les emissions de CO2 un 20% el 2030, i ha d'aconseguir que el 35% de l'energia que es consumeix vingui de fonts d'energia renovable. Entre dels mitjans per ajustar-se al context ambiental i a l'acord l'administració i les indústries del Bages han de potenciar la gestió dels recursos i la producció d'energia.

El model d'economia circular es troba basat en la maximització del valor dels recursos i el reaprofitament d'aquests, per això és rellevant analitzar quins d'aquests recursos fugen de la comarca.

Actualment, es generen anualment 147.955 tones de residus industrials al Bages, 122.232 de les quals són produïdes pels PAE de la comarca, és a dir, el 83% dels residus industrials de la comarca. D'aquests un 89% valoritza. La tipologia de residus més destacada és la dels vinculats a l'elaboració i el tractament de productes metàl·lics i els residus de teixits animals.

La proximitat i densitat dels PAE i les empreses que desenvolupen activitats complementàries faciliten les sinergies en l'optimització de recursos (energia, maquinària, transport...) i/o subproductes al Bages així com noves oportunitats empresarials.

Actualment el Consell Comarcal del Bages col·labora com a entitat PortaResiduRecurs de la Borsa de Subproductes i Matèries Primeres agrupant les ofertes i demandes pròximes a la comarca del per a facilitar la identificació de contraparts entre empreses a escala local i fomentar la proximitat de les transaccions.

Les naus industrials, atès que disposen de sostre disponible i d'un consum elèctric significatiu, són edificis ideals per a realitzar-hi instal·lacions solars tant per la venda d'electricitat com per l'autoconsum. S'estima que del primer grup la totalitat de la potència instal·lada de 7.399 kW es troba en PAE. Mentre que per instal·lacions d'autoconsum superiors a 15 kW es correspondrien amb indústries o edificis terciaris ja de certa mida.

Segons l'Anàlisi global dels PAE del Bages, les cobertes de les indústries de la comarca podrien arribar a produir fins a 200 GWh/any amb energia solar fotovoltaica, que cobriria el 30% del total de l'energia elèctrica que consumeixen actualment les activitats en els polígons. Aquesta xifra ascendiria fins els 300 GWh/any si es considera el sostre edificable vacant.

Pel que fa a l'autoabastament gràcies a la biomassa (el 70% de la superfície al Bages és foresta) el potencial és elevat en PAE's amb activitats amb una demanda de calor important, com escorxadors o vulcanitzats de plàstic.

Taula 80:
Potència
d'autoconsum
instal·lada

	Potència		
Municipi	<15 kW	>15 kW	Total
Artés	18,7		18,7
Avinyó	1,5	180,0	181,5
Callús	6,0		6,0
Cardona	38,0	199,8	237,8
Castellfollit del Boix	3,0		3,0
Castellgalí	4,1		4,1
Castellnou de Bages	17,5		17,5
Fonollosa	9,0		9,0
Manresa	66,4	290,0	356,4
Navarces	14,0		14,0
Navàs	14,0	20,0	34,0
Pont de Vilomara i Rocafort, el	3,3		3,3
Rajadell	1,5		1,5
Sallent	3,3	190,0	193,3
Sant Feliu Sasserra		90,0	90,0
Sant Fruitós de Bages	133,1	270,0	403,1
Sant Joan de Vilatorrada	18,3	50,0	68,3
Sant Mateu de Bages	20,0	53,0	73,0
Sant Salvador de Guardiola	14,6		14,6
Santpedor	23,4	180,0	203,4
Súria	16,0		16,0
TOTAL	425,5	1.522,8	1.948,3

Font: Resum
Anàlisi Global PAE
Bages 2021

5.10 Projectes en execució i iniciatives del territori

Tot seguit s'exposen i expliquen breument diferents projectes en curs que tenen per objectiu millorar el teixit empresarial que opera al Bages.

- Programa Treball, Talent i Tecnologia.
- Pla de suport al sector de l'automoció del Bages i de la seva cadena de valor.
- Projecte d'especialització i competitivitat territorial (PECT) del Bages «Bages, Districte Industrial XXI».
- Suport a la indústria de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar del Bages.
- Estudi sobre el sector químic a la comarca.
- Informe: Diagnosi de l'economia social i solidària al Bages.
- Informe: Anàlisi global als PAEs de la comarca.
- Cens d'empreses i polígons.
- Programa CUEME.

- Projecte d'economia circular.
- Projecte de suport i dinamització dels PAE Manresa.
- Àrees de promoció econòmica urbana (APEU).
- Infome: Diagnosi RuralBages.

5.10.1 Programa Treball, Talent i Tecnologia

L'economia del Bages continua significant vora el 2% del conjunt de l'economia catalana tot i que segons l'estudi «Impacte de la covid-19 en el teixit empresarial del Bages», elaborat per l'Ajuntament de Manresa al 2020, estima en seu impacte en la facturació del teixit empresarial del Bages en 613,1 milions d'euros distribuïts de la següent manera:

Taula 81: Impacte de la covid-19 en la facturació del teixit empresarial del Bages

Àmbit territorial	Milions d'euros
Bages Occidental	3,3
Eix del Cardener	50,1
Nord de l'Eix del Llobregat	49,0
Gavarresa	28,5
Bages Occidental	9,7
Bages Sud	57,4
Pla de Bages	415,0

Font: Impacte de la Covid-19 en el teixit empresarial del Bages

L'impacte de la covid-19 manté variacions notòries a nivell sectorial. En termes percentuals, mentre es preveu un impacte positiu del 2,5% el sector de l'educació, sanitat i serveis socials ho serà negatiu amb un 22,8% al sector de l'hostaleria. En termes econòmics, la caiguda en la facturació del sector dels vehicles a motor i altres materials de transport s'estima en els 95,1 milions d'euros.

A nivell dels quatre grans sectors de l'economia, es preveu que la covid-19 tingui un impacte negatiu en la facturació del sector primari en un 5,6%, en la indústria del 47,9%, en la construcció del 4,7% i en el serveis del 41,8%.

Les administracions locals del Bages volen desenvolupar amb el projecte “Bages. Treball, Talent i Tecnologia” diverses accions de promoció de l'ocupació i de reactivació econòmica centrades pel seu pes en el conjunt de l'economia bagesana en la cadena de valor de la mobilitat i la sostenibilitat al sector l'automoció. Les accions se centren en l'impuls de la tecnologia i en l'acompanyament a la transició digital tant de les persones com de les empreses cap a un model socioeconòmic sostenible, inclusiu, competitiu i igualitari pel territori.

Part del projecte es focalitza en els col·lectius de llarga durada, els joves i les dones que poden ser els més afectats per l'estat de pandèmia donada a la situació de risc que portaven acumulada en els últims anys. L'element clau del projecte és la reorientació de tots aquest col·lectius per enfortir el talent del capital humà del territori i revertir en la capacitat productiva.

Aquest nou projecte “Bages. Treball, Talent i Tecnologia” té la missió d'enfortir el teixit productiu local per tal de fer-lo competitiu i reduir el risc de patir deslocalització adaptant-lo als nous requeriments de les grans empreses del sector de la mobilitat amb elements d'alt nivell tecnològic i amb la sostenibilitat com vector clau.

Les línies d'actuació fixades per assolir-ho són:

- Línia 1: Anàlisi i diagnosi de la situació actual.
 - Línia 2: Aliances estratègiques.
 - Línia 3: Desenvolupament competencial de les persones.
 - Línia 4: Impuls de la capacitat productiva i transformació del teixit empresarial.
- El propi procés de concepció del projecte (diagnosi, proposta d'accions, execució i avaluació) ja ha servit com a estratègia de concertació entre administració, agents i empreses.

A més de la col·laboració amb empreses concretes es planteja la continuïtat dels espais de concertació formals, que seran els que ja s'han activat durant els darrers projectes i que són els següents:

- Grup de treball institucional d'entitats locals.
- Grup de treball institucional amb entitats socioeconòmiques i teixit empresarial.
- Taula coordinadora tècnica del projecte.
- Grup tècnics de seguiment del projecte. Prospecció. Formació i Territori.

5.10.2 Pla de suport al sector de l'automoció del Bages i de la seva cadena de valor

L'economia del Bages manté una forta dependència del sector de l'automoció amb nombroses empreses del Bages que pertanyen o es relacionen directament amb ell, representant una gran font d'ingressos i ocupació pel territori. El sector però es troba en procés de disrupció tecnològica i de model de negoci i, amb una marcada competència internacional que planteja incerteses per a l'economia de la comarca i fa necessari treballar en polítiques de diversificació a diversos nivells tant sectorials com de mercats. Així si bé fins ara s'havia detectat la cadena de valor associada al vehicle tradicional, el repte actual fa front al canvi que experimenta el propi sector amb el vehicle elèctric; d'aquesta manera, la cadena de valor tradicional automobilística, que incorporava la indústria del metall, fortament representada a la comarca, comença a compartir protagonisme amb els sectors de les TIC, logística i innovació, entre d'altres. Arran d'aquest proper escenari és

cabdal dur a terme programes i polítiques que afavoreixin el desenvolupament i consolidació del sector de l'automoció al Bages, i treballar la cadena de valor de la mobilitat i la sostenibilitat amb la mira posada en el futur de les empreses i del conjunt del territori en definitiva.

Així el Consell Comarcal del Bages disposa del «Pla de Treball del Projecte de suport al sector de l'automoció del Bages i de la seva cadena de valor» que ha presentat a la convocatòria del Catàleg de Pla de Concertació Xarxa de Govern Local de la Diputació de Barcelona.

El pla de treball exposa quines són les possibles activitats objecte de finançament que s'estan desenvolupant al territori com, per exemple, el Projecte Talent, Treball i Tecnologia de suport a l'automoció i a la indústria, i Formabages, que han de complementar-se entre si.

En relació amb les accions del pla de treball s'ha comptat amb la participació de l'ajuntament de Manresa, Diputació de Barcelona, patronals, Cambra de Comerç de Manresa, sindicats i els ajuntaments dels municipis amb empreses afectades de Balsareny, Sant Fruitós, i Santpedor.

Les accions del pla són:

- Anàlisi i diagnòstic per dur a terme plans de xoc territorials.
- Establiment de taules i espais de concertació i estratègia amb actors públics i privats.
- Cerca d'inversors per a la reindustrialització d'espais productius.
- Recol·locació de treballadors afectats pel tancament o per expedients de regulació de l'ocupació.
- Actualització i acreditació competencial de les persones ocupades o desocupades.
- Suport als plans de creixement i diversificació, activitats de millora de la competitivitat i altres accions destinades a la reactivació del sector.

5.10.3 Projecte d'especialització i competitivitat territorial (PECT) del Bages «Bages, Districte Industrial XXI»

La iniciativa liderada pel Consell Comarcal del Bages de presentar amb un partenariat amb diferents agents del territori el PECT Bages, Districte Industrial XXI tenia com a repte al 2017 resoldre un atur del 15% i una creixent població envellida, i una forta especialització productiva en la indústria metal·lúrgica. És per això que va basar, per una banda, la seva estratègia global per atraure activitat econòmica i riquesa en els nous factors de producció: coneixement, capital i talent. Per altra banda, una estratègia territorial basada en la concertació. I finalment, una estratègia sectorial que apostava pel sector del metall mecànic i metal·lúrgic, del químic, del miner i de la gestió mediambiental.

Així el seu objectiu estratègic definit era “Generar un partenariat públic-privat de caràcter territorial, que compti amb la representació dels agents socials i

econòmics de la Quàdruple Hèlix, per abordar les necessitats, els reptes i les oportunitats en el sector d'especialització productiva de la valorització dels recursos naturals i miners en el districte industrial XXI, a través del coneixement i la innovació amb criteris sostenibles i inclusius ”

Per aconseguir-ho partia dels següents projectes per assolir els objectius operatius establerts:

- Gestió del talent, amb l'objectiu de minimitzar el desajust entre l'orientació professional dels joves i les necessitats de perfils professionals dels sectors d'especialització.
- Formació, perquè des dels centres de formació i educació amb estudis industrials millorin la captació d'alumnes i el seu procés formatiu, i fidelitzin els seus exalumnes com a proveïdors de formació i altres serveis avançats en un esquema de formació pal llarg de la vida.
- Emprenedoria, amb la finalitat de facilitar el creixement i consolidació del nombre d'iniciatives empresarials en els sectors d'especialització del PECT.
- Innovació industrial, per garantir la competitivitat mitjançant l'accés a la innovació, la generació de nous productes i l'accés a nous mercats internacionals.
- Branding territorial, gràcies a la projecció internacional de la seva especialització productiva i els recursos endògens i actius garantir l'atracció d'inversions, empreses i talent.

Els objectius operatius del PECT són:

- Fomentar les STEM.
- Clusteritzar l'oferta formativa en estudis industrials.
- Promoure noves oportunitats d'ocupació en un ecosistema d'emprenedoria alineat i dinamitzat entorn als sectors d'especialització productiva del territori.
- Afavorir la creació d'entorns dinàmics i col·laboratius per apropar les activitats d'R+D+I i la transferència de tecnologia a les empreses.
- Contribuir en el desenvolupament intel·ligent i la gestió sostenible del medi ambient.
- Impulsar la captació de noves activitats econòmiques, inversions i talent humà.

5.10.4 Suport a la indústria de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar del Bages

L'elaboració del Pla de Reactivació socioeconòmica de la comarca del Bages (2020-2021) ha servit per detectar l'important pes de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar com a generadora d'activitat econòmica i de llocs de treball. El sector comptava amb 398 empreses, 5.818 treballadors i una facturació, en una primera aproximació, de 1.380.422.277,00€ l'any 2018. Entre les diferents baules d'aquesta cadena la indústria alimentària transformadora compta amb 67 empreses, 1.891 treballadors i una facturació de 510.406.040,00 € l'any 2018.

La transformació de productes carnis acumula un 77%, la transformació dels productes de farina/fleca un 10,5% i l'elaboració de plats preparats un 8% de la facturació total de la indústria transformadora. La indústria auxiliar de la cadena de valor (packaging, indústria química, maquinària...) també té un pes important.

Amb aquestes xifres té tot el sentit preparar i programar una sèrie d'actuacions dirigides a aquestes empreses que compten amb unes característiques diferencials en comparació amb la indústria de l'automoció o la química. A més, la indústria agroalimentària sovint està molt vinculada a l'entorn rural i amb una gestió adequada pot contribuir en la protecció mediambiental. De fet es distribueix majoritàriament en municipis poc industrialitzats amb polígons petits amb mancances en l'àmbit dels serveis i mobilitat i que no disposen d'unes associacions d'empreses de polígons amb força per dur a terme polítiques que els desenvolupin. És un sector en el que s'ha treballat més per la promoció dels productes que no pas en la millora de la competitivitat de les empreses en temes de digitalització i millora dels seus processos productius.

El Consell Comarcal del Bages impulsa doncs l'actuació supramunicipal i concertada de “Suport a la indústria de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar del Bages” conjuntament amb els ajuntaments de Manresa, d'Artés, de Cardona, de Castellbell i el Vilar, de Navarres, de Sallent, de Sant Fruitós de Bages i de Sant Joan de Vilatorrada.

L'actuació es divideix en 2 àmbits:

- Àmbit 1: - «Elaboració d'un pla de competitivitat per a empreses de la indústria agroalimentària i auxiliar del Bages» que suposarà en primera instància un treball de prospecció i anàlisi del sector.
- Àmbit 2: - «Actuacions de suport directe a empreses de la indústria de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar del Bages a través de la innovació i digitalització del sector» que afavoreixin la transició digital i el foment i impuls vers la innovació.

No cal oblidar que sí que s'han executat recentment actuacions pel sector com el projecte “El Rebost del Bages” que dóna suport a les empreses agràries i agroalimentàries en el marc del recurs “Millora de la competitivitat d'empreses de productes alimentaris locals i de qualitat” d'acord amb el Pla estratègic i operatiu de la Xarxa Productes de la Terra (XPT) de la Diputació de Barcelona.

Des de la pàgina web “invest in Bages” es contribueix a l'expansió d'aquesta indústria per trobar clients fora del territori tant en un entorn proper com la seva internacionalització.

Els objectius a assolir amb el treball són:

1. Aconseguir mapejar les empreses industrials de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar del Bages i identificar les seves necessitats per poder dur a terme actuacions d'alt d'impacte.

2. Millorar la competitivitat de les empreses de la indústria de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar del Bages fomentant el desenvolupament digital i innovador a les empreses.
3. Apropar els fons europeus Next Generation UE per a la implantació de solucions digitals a les empreses de la indústria de la cadena de valor agroalimentària i auxiliar del Bages.

5.10.5 Estudi sobre el sector químic a la comarca

La comarca del Bages és una comarca amb una forta base industrial i la presència del sector químic en múltiples cadenes de valor el situen com una aposta estratègica. La comarca ofereix formació universitària; sòl industrial vigent i en perspectiva; recursos naturals com matèria primera; i una proximitat al principal pol de la indústria del sud d'Europa. Així, l'octubre de 2020 el Consell Comarcal del Bages va presentar l'estudi *El sector químic al Bages* elaborat per la Cambra de Comerç de Manresa amb la col·laboració de l'ajuntament de Manresa i la Diputació de Barcelona. L'estudi repassa les característiques econòmiques del sector a la comarca i la seva evolució en els darrers 10 anys i conclou que cal fer una aposta per: planificar el sòl industrial, consolidar la formació i agilitzar els tràmits i permisos, i la interlocució entre actors (indústria, administració i ciutadania).

Al 2018 el *Pla d'Accions per al Desenvolupament Econòmic al Bages* ja contenia 8 plans estratègics dels que destaquen diverses línies aplicables al sector químic:

- Potenciar els sectors emergents i reorientar les activitats econòmiques.
- Sensibilització dels estudis industrials.
- L'estimulació del teixit empresarial i industrial per assolir un desenvolupament territorial integral.
- La formació adaptada a la demanda per una ocupació de qualitat.
- L'atracció i retenció de talent.

Per avançar en aquest creixement del sector els darrers anys és imprescindible, com s'apunta, garantir formació en l'especialitat de química en tots els nivells i completar un itinerari formatiu, que permeti retenir talent i atraure noves empreses.

En aquesta línia l'estudi *Les necessitats formatives del sector químic al Bages* identifica cinc elements clau per avançar en la direcció establerta pel pla d'accions:

- Formació professional de grau superior per cobrir les necessitats de les empreses.
- Itinerari formatiu complet per retenir talent.
- Formació ocupacional per reconèixer les competències dels professionals del sector.
- Foment de les vocacions científiques per garantir futur.
- Cooperació per ajustar l'oferta formativa a les necessitats territorials.

L'estudi també constata que existeix un desconeixement del teixit empresarial de quina és la formació que s'ofereix a la comarca així com una certa llunyania entre els continguts que s'imparteixen i la realitat de les empreses. Per tant, disposar de la Taula de Formació com a instrument per revertir aquesta situació i afrontar el repte de crear ocupació de qualitat és tot un encert.

5.10.6 Diagnosi de l'economia social i solidària al Bages

El resultat de la diagnosi per conèixer i entendre la situació de l'Economia Social i Solidària de 2018 va donar com a resultat el web <http://essbages.cat>

En aquest es pot conèixer diverses de les accions realitzades per les activitats que formen part del teixit associatiu, cooperatiu i fundacional, com són:

- Creació d'una xarxa d'Economia Social i Solidària del Bages.
- Edició d'un catàleg únic.
- Presència a ExpoBages i Ecoviure.
- Mostra d'economia social i solidària de Manresa.
- Divulgació de l'ESS als instituts.
- Confecció d'un mapa d'empreses socials i solidàries de la comarca.
- Creació d'un grup intern de treball a l'ajuntament de Manresa.
- Foment de la creació d'empreses al CEDEM.
- Convocar microcrèdits per a nous projectes d'economia social a Manresa.
- Creació d'una mesa de treball conjunt del sector públic i privat.
- Implementar el projecte PIE que dona a conèixer l'ESS a persones en situació d'atur.

5.10.7 Informe: Anàlisi global als PAE's de la comarca

Els canvis en l'estructura econòmica amb motiu de la globalització, la transformació digital, la crisi climàtica o l'encariment de l'energia, les matèries primeres i el sòl fan imprescindible un replantejament continu de com han de ser els PAE per ser competitius i capaços de donar respostes a les necessitats dels actors que hi operen. És per això que el Consell Comarcal va encarregar l'Anàlisi Global dels PAE del Bages que es va presentar al juliol de 2020.

Els eixos d'estudi de per a la determinació de les problemàtiques i les oportunitats que presenten actualment els PAE van ser:

- Eix socio-econòmic, per donar resposta a aspectes de:
 - » Factors de competitivitat.
 - » Factors de demanda.
 - » Factors d'accessibilitat al lloc de treball.
 - » Factors d'especialització.
 - » Models de gestió dels PAE.

- Eix urbanístic per tractar aspectes relatius a:
 - » Les qualitats i possibilitats de l'emplaçament de cada PAE.
 - » Les característiques d'aquestes parcel·les.
 - » Les possibilitats de les xarxes que envolten i articulen la mobilitat dels PAE.
- Eix ambiental, centrat en l'estudi de la realitat que permet a les empreses dels PAE fer un ús més eficient de tots els recursos del territori: materials, energia, aigua, residus, espais, coneixement, etc. detectant així problemes i oportunitats pel foment de la simbiosi industrial i la transició a una economia circular.

L'anàlisi dels PAE de la comarca del Bages ha permès identificar alguns aspectes que han de ser clau per a la redacció del futur Pla Director Urbanístic del sòl industrial de la comarca, sense el qual mancarà una eina de planejament que ordeni els àmbits on es desenvolupen les activitats econòmiques primordials per a la comarca. Així, el PDU del sòl industrial ha de permetre executar els models i estratègies de desenvolupament que repercutixin en un millor funcionament, major cohesió i més oportunitats pels polígons d'activitat econòmica del Bages.

5.10.8 Cens d'empreses i polígons

Per implementar actuacions i prendre decisions sobre el territori cal tenir una bona informació de partida. És per això que el Consell Comarcal treballa des del 2008 en aconseguir un bon sistema d'informació de polígons i de les activitats productives que es desenvolupen en ells que està disponible a www.poligonsbages.cat

La bases de dades compta amb informació dels 128 PAE dels 30 municipis de la comarca i de prop de més de 1.400 empreses ubicades en aquests polígons.

El cens és compartit entre el Consell Comarcal i els Ajuntaments. A través d'un gestor web es realitza la introducció de dades de noves activitats, l'actualització dels límits de polígons, l'oferta de sòl industrial, i es permet l'extracció de llistats actualitzats amb dades d'empreses per població o sector d'activitat. El procés d'actualització és continu i sovint s'executa des del Consell Comarcal, comptant amb la col·laboració de personal tècnic de promoció econòmica del territori.

Moltes de les actuacions que afecten al territori, tant per part dels ajuntaments, com d'altres entitats (SOC, Pimec..), es fonamenten amb les dades del cens. Per reforçar la validesa de les dades que conté aquest any s'han programat processos d'actualització massius i sectoritzats que es duran a terme en fases diferenciades.

Primer es realitzarà una actualització de dades del cens de les pimes industrials del Bages i de les empreses industrials de la cadena de valor de l'automoció i la mobilitat, i de la cadena de valor de la indústria agroalimentària.

Per part de les entitats s'ha acordat que quan celebrin visites i entrevistes es comuniquin els canvis o s'aboquin directament les dades al gestor web (altes de noves activitats, baixes, nombre d'empreses o treballadors...).

Després es té previst la celebració d'un mínim de 4 noves sessions de treball sobre ús del gestor web de polígons i empreses del Bages adreçades al nou personal tècnic dels ajuntaments i del mateix Consell Comarcal. L'objectiu és realitzar explicacions pràctiques basades en el procediment, en el manual d'ús de l'eina i en la metodologia mitjançant sessions de treball individuals útils per a mantenir el cens d'empreses dels seus municipis i altra informació rellevant relativa als polígons actualitzada.

5.10.9 Programa CUEME

El programa Cultura Emprenedora a l'Escola (CuEmE) promou les competències emprenedores entre l'alumnat de cicle superior de primària per millorar-ne l'èxit educatiu i posar les bases dels seus projectes vitals i dels projectes professionals futurs. I ho fa creant i gestionant una cooperativa escolar amb el suport de l'escola, l'administració local, les empreses i altres entitats de la seva localitat.

Al curs 2019 -2020 van participar 11 escoles dels municipis de Artés, Callús, Castellfolit del Boix, Monistrol de Montserrat, Navàs, Sant Joan de Vilatorrada, Sant Vicenç de Castellet i Sūria.

L'esperit emprenedor es promou perquè:

- Capacita les persones per impulsar els seus projectes vitals i professionals.
- Contribueix a la millora de l'èxit educatiu.
- Incrementa el nivell i la qualitat del treball.
- Augmenta la implicació entre els sistemes educatiu i productiu.
- Promou territoris amb ecosistemes emprenedors.

Amb l'objectiu de reforçar de forma transversal totes les competències clau del currículum:

- Comunicació lingüística.
- Matemàtica.
- Coneixement i interacció amb el món físic.
- Digital i en tractament de la informació.
- Social i ciutadana.
- Cultural i artística.
- Aprendre a aprendre.
- Autonomia i iniciativa personal (esperit emprenedor).

5.10.10 Projecte d'economia circular

El projecte Indústria Circular Bages 2022 recull un seguit d'accions transformadores que portin a un canvi de model productiu i de consum molt més eficients que encaixen amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible 8. Treball digne i creixement econòmics; 11. Ciutats i comunitats sostenibles; i, 12. Consum i producció responsables.

Amb un bagatge que prové del 2016 enguany es vol incidir en la transició ecològica al teixit productiu i en els avantatges que això suposa en estalvi econòmic i de compromís davant el canvi climàtic.

Per part de l'Ajuntament de Manresa (principal soci coexecutor del projecte), es plantegen les següents actuacions:

- Impuls i seguiment de la “Creació de la comunitat energètica a Bufalvent”.
- Incentivar la gestió de compra agregada d'energia.
- Impuls i seguiment de la Borsa de Subproductes.
- Fer seguiment i actualització de la xarxa estable de tècnics facilitadors.
- Possible posada en marxa d'un servei d'assessorament energètic per les empreses.
- Fer seguiment i promoció de l'Scrap Store de Bufalvent.
- Donar seguiment al servei d'assessorament en simbiosi industrial que s'ofereix des de Bufalvent.
- Millorar els continguts i l'actualització de la web www.circularbages.
- Fer difusió del concepte d'Economia Circular.
- Donar suport i vetllar perquè en la promoció del nou polígon a urbanitzar de Manresa “PONT NOU II” s'incloguin clàusules de sostenibilitat.
- Donar suport i seguiment a l'associació internacional de ciutats pel medi ambient ICEI on es signarà la Declaració de Ciutats Circulars.

Per part del Consell Comarcal, es plantegen les següents actuacions:

- Suport en la identificació i de les actuacions comarcals en matèria de circularitat i sostenibilitat per a la creació de materials de difusió.
- Continuar donant a conèixer la borsa de subproductes al Bages entre les empreses industrials de polígons.
- Organitzar una reunió o taula rodona amb els principals protagonistes de la sostenibilitat al Bages.
- Co-organització d'una jornada a nivell comarcal o de sessions informatives per promocionar les iniciatives comarcals i bones pràctiques d'indústria circular.
- Realitzar accions de sensibilització i formació a tècnics de la comarca juntament amb l'ajuntament de Manresa.
- Assessoraments integrals a empreses industrials de la comarca per l'impuls de la transició energètica.

Per part de l'Ajuntament de Sant Fruitós, es plantegen les següents actuacions:

- Gestió del projecte i realització de reunions politicotècniques i amb persones expertes per definir l'estratègia a adoptar.
- Anàlisis de dades, detecció d'oportunitats a partir de la prospecció a empreses i implementació d'alguna estratègia d'economia circular.
- Comunicació, publicitat i difusió del projecte.
- Participació i recerca d'empreses participants en la jornada comarcal que s'organitzarà entre l'Ajuntament de Manresa i el Consell comarcal.

Per part de l'Ajuntament de Sallent, es plantegen les següents actuacions:

- Implementació del servei de gestió energètica per empreses.
- Difusió del projecte.
- Participació i recerca d'empreses participants en la jornada organitzada entre l'Ajuntament de Manresa i el Consell Comarcal.

De forma conjunta, entre totes les entitats es vol identificar i cercar un mapa comarcal on es mostri la realitat del territori respecte al tema de sostenibilitat i d'experiències en empreses i en entitats que desenvolupin projectes relacionats amb la Indústria Circular, per donar valor i visibilitat de bones pràctiques.

5.10.11 Projecte de suport i dinamització dels PAE Manresa

L'actuació supramunicipal i concertada de promoció, dinamització i transformació dels PAE del Bages és conjunta del Consell Comarcal i els ajuntaments d'Artés, Cardona, Castellbell i el Vilar, Manresa, Navarres, Sant Fruitós de Bages, Sant Joan de Vilatorrada, Sant Salvador de Guardiola, Sant Vicenç de Castellet i Santpedor.

L'actuació incideix en quatre àmbits de treball diferents:

- Millora dels sistemes d'informació i serveis PAE.
- Estratègia comarcal de suport a la indústria i el seu entorn.
- Suport a les associacions d'empresaris del Bages i foment de l'associacionisme.
- Actuacions específiques per a la millora de l'entorn de PAE's.

Per donar resposta a les problemàtiques de:

- Desajust entre les característiques dels PAE's i les noves necessitats del teixit productiu del segle XXI.
- Pèrdua progressiva del pes de la indústria, la tendència a la terciarització i la seva afectació a l'economia (competitivitat i ocupació).
- Obsolescència dels sistemes d'informació i geolocalització dels PAE i dels serveis avançants.
- Manca de professionalització de les entitats de gestió.

5.10.12 Àrees de promoció econòmica urbana (APEU)

Les APEU és un nou model de col·laboració publicoprivada que té per objectiu la modernització i promoció de determinades zones industrials, la millora de la qualitat de l'entorn mitjançant actuacions sostenibles, la consolidació d'un model de ciutat compacta, complexa, cohesionada i mediambientalment eficient i l'increment de la competitivitat tot afavorint la creació d'ocupació. S'estableix en una zona geogràfica delimitada, on les empreses que la formen acorden un pla d'actuació a 5 anys per dur a terme accions de millora, promoció i dinamització del Polígon i les empreses.

L'Ajuntament de Manresa fa el seguiment de les 4 proves pilot per a la constitució d'APEUS que té en curs en les seves àrees de promoció econòmica pel que estarà en disposició d'identificar les actuacions que seran necessàries o obligatòries per tots els polígons i municipis que vulguin constituir-ne una.

L'acció consisteix en realitzar el monitoratge de les activitats dutes a terme per dissenyar projectes i accions proactives. Es són exemple activitats com la delimitació i estudi dels usos de naus i solars de les empreses del polígon; dels metres sense ús i els dedicats a la producció, a l'emmagatzematge i a l'aparcament (i altres dades que obliga la llei per calcular les quotes); o l'elaboració d'un estudi comparatiu o de contrast de la relació del pes fiscal de l'I.A.E. i de l'I.B.I. de cada polígon en els ingressos dels municipis i de la despesa que genera el/s polígon/s al municipi.

Paral·lelament s'ha de treballar en la difusió i sensibilització tant de les associacions i de les empreses com del personal tècnic dels municipis implicats en la creació de les APEUS amb l'elaboració de materials informatius i sobre els pro i contres de l'impuls d'aquestes en el municipi.

5.10.13 Informe: Diagnosi RuralBages

Al 2021 l'ajuntament de Manresa i el Consell Comarcal del Bages van promoure la realització de la Diagnosi de l'entorn rural de la comarca del Bages i proposta de línies d'actuació que establia la realitat dels 11 municipis bagencs que, d'acord a la definició de l'INE, són rurals.

La diagnosi tractava aspectes de demografia, cohesió social, serveis públics, transport, mercat de treball, teixit productiu, habitatge, connectivitat, energia i natura, geologia, cultura i patrimoni.

Sobre aquests planteja un seguit de propostes d'actuació per l'articulació del Pla d'acció de l'entorn rural del Bages, que són:

- Taula de treball compartida entre els 11 ajuntaments que integren l'àmbit rural del Bages.
- Base de dades compartida de professionals experts en diferents temàtiques d'interès per l'àmbit rural.
- Oficina tècnica de suport als municipis rurals del Bages.
- Cens d'habitatges buits.
- Campanya de sensibilització amb les persones propietàries d'habitatges dels municipis rurals.
- Jornada d'experiències de municipis rurals amb projectes per facilitar l'accés a l'habitatge assequible i de primera residència i amb projectes d'emprenedoria.
- Sessions informatives adreçades als ajuntaments i a la població local per donar a conèixer models alternatius d'accés i tinença de l'habitatge.
- Orientació i assessorament en el desplegament de la fibra òptica des de les capçaleres municipals fins als nuclis més petits, urbanitzacions i masies i cases aïllades.

- Transport a la demanda.
- Serveis de proximitat per a la gent gran.
- Suport en la demanda d'ampliar el servei de bibliobús als municipis de menys de 300 habitants.
- Avaluar les possibilitats de crear un espai de coworking rural en algun dels municipis de l'àmbit de la diagnosi.
- Suport al teixit productiu (primari i agroalimentari), en la dinamització dels polígons d'activitat econòmica dels municipis rurals que en disposin i al teixit comercial.
- Acompanyament per definir uns criteris compartits a l'hora de dissenyar àrees d'autocaravanes.
- Estudis de valoració d'espais infrautilitzats o en desús per ubicar-hi projectes d'emprenedoria i de prospecció de les necessitats empresarials dels negocis de l'àmbit rural.
- Assessorament en la millora de l'eficiència energètica dels equipaments municipals i orientació en l'impuls de comunitats energètiques als municipis rurals.
- Orientació en el disseny de projectes compartits de transició ecològica.
- Models de gestió forestal compartida entre municipis i amb participació dels propietaris forestals.
- Posada en valor del patrimoni natural i orientar en definir un relat unitari del patrimoni dels municipis rurals que comparteixin elements patrimonials similars o coetanis.
- Suport en la cerca de finançament per a la implementació dels plans directors de patrimoni redactats pendents d'execució.
- Suport en el disseny de programes d'activitats culturals de qualitat de forma conjunta entre els municipis rurals del Bages.

Programa de formació en emprenedoria rural juvenil per a la seva retenció, de suport específic al jovent dels municipis rurals, de suport específic al col·lectiu de la gent gran dels municipis rurals i per incentivar la cohesió social entre els diferents perfils de població.

5.11 Resultats dels grups de debat i entrevistes

5.11.1 Sobre el teixit productiu:

- Necessitat de flexibilització administrativa per la creació d'empreses com ara amb el tema llicències, també en determinats sectors com ara en la indústria alimentària, també per petits emprenedors que vulguin iniciar el seu propi projecte empresarial,...
- El compliment, segons el sector, de tanta normativa genera pèrdua d'oportunitats de negoci i és un greuge comparatiu amb d'altres països.

- Els municipis voldrien només acollir activitats innòcues i són reticents a implantar empreses del sector químic, metallúrgic i prefereixen acollir empreses de serveis o logístiques que ocupen molt espai i generen poca riquesa.
- Sí que hi ha solars per acollir empreses grans però a un preu massa elevat.
- La manca de mà d'obra qualificada, de persones formades, per sectors, del territori,...esdevé un handicap per determinades empreses. Un dels sectors on manquen professionals és en el de l'atenció socio sanitària.
- Les deficiències que ofereix la xarxa pública de transport (freqüències, rutes, enllaços) és un impediment per l'atracció tant de persones treballadores com d'empreses.
- En aquests darrers mesos i arran de la pandèmia s'ha donat un canvi de paradigma, s'està generant més consciència de territori entre els actors del Bages: es dona més importància a comprar i treballar amb empreses properes i no es dona tan de valor al cost i prou. També s'està generant consciència quant al compartiment de recursos, el plantejament de necessitats comunes,...
- La pandèmia ha fet emergir la punta de l'iceberg en la dependència del mercat asiàtic com a proveïdor de matèries primeres i components.
- S'ha detectat força unanimitat en la necessitat de sòl industrial (parcel·les grans) i possibilitat de mancomunar la gestió d'aquest (comercialització i oferta). Cal també una millora planificació al respecte, una adaptació de plantejament a les necessitats reals de les empreses, la possibilitat de fer que terrenys en mans de privats puguin esdevenir públics.
- També s'ha detectat la demanda de la millora de l'accessibilitat als PAE's en termes logístics, quant a la mobilitat de determinats treballadors que no poden accedir-hi amb vehicle privat, l'oportunitat de potenciar les vies verdes d'accés a través de la bicicleta.
- Quant als diferents sectors estratègics del Bages, i sobre les oportunitats que presenten, hi trobem el socio sanitari, el del metall, la logística, l'alimentari, el químic, la mineria, el de la formació i l'educació, la silvicultura (biomassa, bioconstrucció), el turisme com a gran ajuda en els municipis més petits, el sector del comerç com a clau per oferir bona qualitat de vida, el tèxtil.
- La millora de les comunicacions també és un aspecte clau, per l'arribada als llocs de treball del personal, per potenciar determinats sectors, posar en valor tant la mobilitat via l'Eix Transversal com via la C-16.
- Quant a l'atracció i retenció del talent, a banda de les diferents qüestions relacionades i comentades anteriorment, s'ha incidit també en la millora i ampliació de l'habitatge als municipis.
- La indústria continua amb la imatge de treball tosc, rude, masculinitzat, agressiu... que fa enrere la incorporació de gent jove i del gènere femení.
- Amb relació amb altres qüestions també és important cercar mètodes per a l'estímul de captació d'empreses de mida mitjana, el foment del coneixement interempresarial a nivell local i comarcal, o l'amenaça del sector del metall, en fase de maduresa i dependent d'un sector miner en fase de declivi.
- Les noves empreses que s'han instal·lat a la comarca provenen de rebot de l'àrea metropolitana i per no poder pagar els costos de lloguer/compra de terrenys.
- Les pimes es caracteritzen en molts casos per ser empreses familiars poc

professionalitzades que no inverteixen en innovació ni internacionalització quan les empreses que millor han aguantat la crisi per la covid-19 han estat aquelles que han exportat.

- Els últims esdeveniments mundials (primer la covid-19 i després la guerra amb Ucraïna) estan fent canviar les la manera de produir establint previsions només a mig termini.

5.11.2 Sobre el desenvolupament rural

- Cal fomentar i donar suport a l'emprenedoria i especialment als joves productors, no només a l'hora d'engegar sinó també focalitzat a què puguin créixer, cal un impuls en la formació del sector primari, incentivar l'emprenedoria rural amb programes d'acompanyament, ampliació dels recursos (exemple: Test – Agraris),...tot plegat pot frenar la despoblació, el fenomen que habilita els joves a marxar on sí poden tenir oportunitats.
- La millora de les comunicacions, dels salaris, de la formació,...són factors també que poden augmentar el valor afegit que genera el sector primari a la comarca.
- La gestió forestal és un aspecte clau: potenciar la biomassa, cal una col·laboració públic-privada per la neteja de boscos,...
- Cal també quant al desenvolupament rural que es revisin les normatives restrictives de l'administració i les traves diverses que fan difícil que aflorin nous projecte i noves iniciatives.
- Calen activitats complementàries i suport a aquestes, com podria ser el turisme enogastronòmic, les iniciatives en el sector del vi, la promoció de plaques solars,...
- Iniciatives com l'obrador de Manresa es veuen amb bons ulls, així com l'obertura d'espais compartits on els petits productors puguin iniciar-se en el seu sector,...
- Fora bo donar suport al producte local i del territori, i potser una bona idea seria crear una central de compres comarcals, desenvolupar estratègies de turisme,...
- Amb relació a les sinèrgies amb el món rural que es podrien explorar amb el teixit productiu hi ha la recuperació d'espais rurals (masies) per dinamitzar cultius i facilitar espais habitables.
- Cal adaptar els conreus a les característiques de la comarca i a les conseqüències del canvi climàtic.
- Potenciar el treball en xarxa.
- Millorar l'eficiència energètica.
- Cal ampliar el suport tècnic i humà als ajuntaments petits perquè també pugui prestar serveis d'assessorament i de promoció de l'emprenedoria rural.
- A la pressió industrial per a l'adquisició dels terrenys plans s'hi suma el sector de l'energia fotovoltaica.

5.12 Conclusions

- La comarca del Bages és eminentment industrial tant pel nombre d'empreses com per la riquesa que el sector genera sobre el total del territori.
- L'eix territorial que més empreses industrials concentra és el Bages Sud.
- Les activitats del sector de la metal·lúrgia i del metall són les que major pes tenen en el conjunt del sector industrial.
- El sector de l'alimentació es perfila com a estratègic i està en fase de consolidació mentre que el tèxtil es troba en una fase de maduresa.
- La persona emprenedora tipus al Bages seria una dona d'entre 25 i 44 anys amb estudis secundaris que emprèn una activitat comercial per oportunitat.
- L'emprenedoria en el sector industrial és testimonial donada la inversió inicial que requereix l'activitat.
- Més de la meitat dels ajuntaments de la comarca disposen d'un servei de suport a l'empresa i l'emprenedoria que ofereix assessorament, formació, ajuts, etc.
- L'emprenedoria social es dona en gran mesura en els sectors relacionats amb l'atenció a les persones.
- L'entorn rural perd població jove i terres de cultiu i, també, empreses agrícoles i agroalimentàries.
- El medi ambient, l'oci, la salut i el comerç electrònic obren noves possibilitats a les empreses silvícoles, culturals, sociosanitàries i logístiques.
- Gairebé la totalitat de les zones forestals del Bages són de propietat privada però no se'ls extreu tot el potencial productiu possible.
- El sector socio-sanitari té cada vegada més presència al territori amb iniciatives d'alt valor afegit.
- Les empreses creatives i culturals, que són més que les vinculades a les arts escèniques i musicals, s'ubiquen majoritàriament a Manresa.
- L'ocupabilitat mitjana dels 128 PAE del Bages es troba per sobre de la de Catalunya i la província de Barcelona.
- L'èxit dels programes, projectes i polítiques implementades als PAE radica en l'exhaustiu treball de camp i el coneixement del teixit empresarial del Bages.
- Existeix sòl industrial amb parcel·les grans (>10ha) per acollir empreses però hi ha impediments de l'elevat preu, de l'estat de desenvolupament dels PAE i la reticència a acollir certes activitats.
- Resoldre la freqüència del transport i l'habilitació de recorreguts per fer a peu, bicicleta o VMP no resoldria tant els problemes de mobilitat com un canvi en la mentalitat de les persones treballadores i de les empreses.
- Existeix tant potencial en les cobertes de les indústries en la generació de energia fotovoltaica com per cobrir vora un terç de la demanda elèctrica.

Diagnosi

6.1 Anàlisi DAFO

L'anàlisi de les properes pàgines consisteix en la prospecció, la depuració, avaluació i selecció de les debilitats, amenaces, fortaleeses i oportunitats (DAFO) dels diferents àmbits analitzats:

- Demografia
- Mercat de treball i col·lectius de difícil inserció
- Formació
- Teixit empresarial i polígons d'activitat econòmica
- Desenvolupament rural

Per una banda, les debilitats i fortaleeses fan referència a aspectes interns de l'organització; és a dir, elements que es poden incidir des del sí de l'administració i/o des dels propis actors.

Debilitats: Són punts dèbils que limiten o redueixen la capacitat de desenvolupament del territori i, per tant, s'han de controlar i superar.

Fortaleeses: Són punts forts, recursos i avantatges competitius d'un territori que han de servir per explorar les oportunitats.

Per altra banda, les amenaces i les oportunitats es refereixen a aspectes externs aliens a l'organització; o sigui, que estan determinats per un escenari macro i, per tant, són externalitats sobre les que no s'hi pot incidir directament.

Amenaces: són forces de l'entorn que poden impedir o limitar la implementació d'una estratègia, incrementar riscos o els beneficis esperats.

Oportunitats: són aquelles condicions de l'entorn que poden dotar el territori d'un avantatge competitiu.

6.1.1 Debilitats

Demografia

- Poca capacitat d'incidir en un augment demogràfic a curt termini i/o en el rejuveniment de la població.

Ocupació i formació

- Nombre d'afiliacions amb un creixement inferior al d'altres àmbits territorials.
 - Proporció més elevada de dones aturades de llarga durada i de més de 45 anys.
 - Proporció més elevada d'homes joves no acompanyats o que abandonen prematurament els estudis.
 - Afectació de l'atur a persones més grans de 40 anys i a dones.
- Dificultat d'accessibilitat als PAEs que propicia una menor atractivitat com a indrets on anar a treballar.
- Poca coordinació i cohesió de discurs entre agents ocupacionals, empresarials i de formació, públics i privats, intersectorial.
 - Necessitat d'una orientació laboral amb accent a estimular la formació professional i a la figura de l'aprenent.
 - Poca prospecció per casar l'oferta educativa i les demandes de les empreses.
 - Necessitat de generar una major interlocució entre els centres de formació i els generadors d'ocupació per tal de disposar de cursos adaptats a les necessitats reals.
 - Dificultat per disposar d'una planificació a mig i llarg termini de l'oferta educativa.
 - Formació dual i certificacions professionals amb baixa capacitat d'atracció.
- La Taula de la Formació del Bages és poc coneguda per agents aliens al circuit formatiu.
- Biax de gènere en les en les matriculacions de les carreres STEM.

Teixit productiu

- Manca de sòl industrial i de parcel·lacions apropiades per acollir empreses de mida mitjana i gran.
- Problemàtica per trobar mà d'obra qualificada, de persones formades, per determinats sectors.
- Poca relació interempresarial i intersectorial que influeix, entre d'altres, en una pèrdua generalitzada de valor afegit brut en el sector industrial. Més subcontractacions fora la comarca i a l'estranger.

Desenvolupament rural

- Poca experiència (i manca d'agents) per dur a terme polítiques actives de desenvolupament rural relacionades amb la silvicultura i l'explotació forestal.
- Poca capacitat de l'administració per empènyer els propietaris de terrenys forestals en vers a una millor gestió.
- Sector agrari percebut com a poc generador de valor, poc rendible i, per tant, poc atractiu per a d'activitats inversores i d'emprenedoria.
- Iniciatives de formació i ocupació en el sector agrari poc proporcionades amb la realitat rural de la comarca.

6.1.2 Fortaleses

Demografia

- Augment de població jove en els propers anys i capacitat de reacció per a la planificació educativa i de formació professionalitzadora pels propers anys.

Ocupació i formació

- Bona coordinació i cohesió de discurs entre agents ocupacionals, empresarials i de formació, públics i privats, del determinats sectors; en concret el metall.
- Presència de centres formatius d'educació secundària, de cicle formatius professionalitzadors de grau mig i superior, i universitats.
- Existència d'iniciatives privades d'inserció laboral amb reconeguda solvència i capacitat operativa.
- La Taula de la Formació del Bages està ben valorada pels actors i concentra el gruix de la formació existent a la comarca.
- Experiència d'èxit amb resultats visibles en la integració de joves menors tutelats a partir de formació dual.
- Capacitat de l'administració per endegar accions de màrqueting orientades a posar en valor l'atractiu del territori i fomentar la retenció de talent.
- Ecosistema universitari viu, amb oferta formativa de diferents camps de coneixement, amb elevat índex de matriculació i d'inserció laboral.

Teixit productiu

- Existència de sectors estratègics altament competitius i generadors d'ocupació; metall, alimentari, químic, sociosanitari, fusta i moble.
- Forta relació intraempresarial en el sector del metall i amb capacitat de vehicular accions de formació específiques.
 - Consens entre sector públic i privat
 - Transferència universitat-empresa
- PAEs de qualitat amb presència a tota la comarca, alguns d'ells associats i amb visió de col·laboració públic-privada sobretot, a Manresa.
- Voluntat real dels ajuntaments d'endreçar els polígons i de poder disposar de més sòl industrial.

Desenvolupament rural

- Iniciatives de cooperació com l'obrador compartit de Manresa impulsades amb finalitats que poden transferir-se a altres àmbits més enllà del social.
- Possibilitat de millora del valor afegit i l'atractivitat que genera el sector primari amb accions reactives: millora de les comunicacions, dels salaris, de la formació.
- Existència de fons leader i microcrèdits per finançar projectes rurals.
- Experiència pilot en la gestió silvo-pastoral integrada (Projecte Life) amb capacitat de ser transferida a altres territoris.
- Proximitat amb Berguedà – comarca amb implementació de casos reals d'aprofitament forestal –.
- Denominació d'origen “Pla de Bages” amb bon posicionament en l'univers enològic i amb notorietat creixent en el mercat nacional i internacional.

6.1.3 Amenaces

Demografia

- Tendència d'envelliment de la població i de pèrdua poblacional – amb fort pronunciament al nord i oest de la comarca – amb tendència a fuga de jovent a indrets amb més oportunitats laborals, d'oci, d'habitatge.

Ocupació i formació

- Poca atractivitat per captar i retenir el talent.
 - Problema d'habitatge en alguns municipis com a factor condicionant a l'hora de retenir talent.
 - El salari mig brut per persona treballadora al Bages és més baix que a les comarques d'Osona i del Vallès Occidental.
 - Pèrdua d'afiliacions al Règim Especial de persones Treballadores Autònomes (RETA) però la davallada és superior al Bages.
 - Condicions laborals poc persuasives per a la disposició de plantilles estables.
 - Percepció d'elevada mobilitat laboral cap a comarques veïnes.
- Existència de buits d'oferta formativa en determinades famílies de coneixement, necessaris per a sectors productius estratègics, que poden comportar una fuga de demanda i talent cap a altres indrets.

Teixit productiu

- Possibilitat de deslocalització d'empreses i poca capacitat d'atracció en vers una pèrdua d'avantatges competitiu arran d'escenaris macroeconòmics i, també, de pèrdua d'incentius en el territori.
- Sectors en fase de maduresa i amb tendència a la pèrdua de VAB.
 - Requereix de millora de la competitivitat constant
 - Escenari de globalització amb tendència creixent a la subcontractació.
 - Concentració d'empreses de mida micro i petita poden derivar en una pèrdua de competitivitat empresarial.
 - Poca atractivitat per captar noves empreses de sectors empresarials amb capacitat de diversificació de l'economia.

Desenvolupament rural

- Pèrdua d'avantatge competitiu a partir de manca de visió d'endegar polítiques de desenvolupament rural i de foment del mediambient.

6.1.4 Oportunitats

Demografia

- Augment demogràfic a la zona centre-sud de la comarca:
 - Major densitat poblacional respecte la resta de la comarca.
 - Més presència de població adulta i jove i un nombre més elevat de persones amb nacionalitat estrangera.
 - Aquests fenòmens poden guardar relació amb els moviments de població de l'Àrea Metropolitana i la seva zona d'influència, alhora que amb les facilitats de les comunicacions.

Ocupació i formació

- Les xifres d'afiliacions a la Seguretat Social del sector industrial (molt superiors a les de la província i de Catalunya) posicionen la comarca com un pol d'atracció de mà d'obra en el sector industrial.
- Increment de la contractació laboral indefinida arran de la reforma laboral.
- Universitats, iniciatives, agents i recursos STEAM amb capacitat de transferència tecnològica i de coneixement al teixit empresarial.
 - Projectes de recerca i d'innovació vinculats a la realitat productiva de la comarca.
- Disponibilitat de FormaBages entès com un actiu amb capacitat de creixement, de consolidació i d'esdevenir un instrument de vehiculació de necessitats entre la oferta i la demanda formativa de les empreses.
- Capacitat per atraure demanda formativa de fora la comarca i, també, internacional.
- La Fàbrica Nova. Iniciativa ben valorada pels diferents actors i amb potencial de reproductibilitat en altres sectors.
 - Concentració de formació especialitzadora i d'alt nivell en un únic recinte.
 - Foment de tecnologia 4.0 com a element generador de competitivitat i productivitat.

Teixit productiu

- Existència de vies de comunicació (C25 i C16) amb capacitat de generar mobilitat per a mà d'obra i, també per a l'atracció de futures inversions.
- Sectors estratègics i consolidats amb capacitat d'estimular la seva cadena de valor: metall, alimentació, químic, sociosanitari, tèxtil.
- Presència de sectors amb possibilitat de creixement i de diversificació del teixit productiu de la comarca (indústries creatives i culturals, empreses d'economia social i solidària).
- Correlació entre sectors d'activitats de maquinària i alimentació.
 - Possibilitat d'exploració de la creació de sinèrgies entre ambdós sectors.
- Iniciatives per impulsar col·laboració públic-privada en PAEs (Àrees de Promoció Econòmica Urbana –APEU-).
- Teixit emprenedor existent i amb iniciatives viables per establir noves activitats a la comarca.
- Presència de sectors amb possibilitat de creixement i de diversificació del teixit productiu de la comarca (indústries creatives i culturals, empreses d'economia social i solidària).

Desenvolupament rural

- Conscienciació mediambiental a l'alça i pressió social per a la gestió forestal.
- Mercat enològic i agroalimentari creixent, amb possibilitats de creació de sinèrgies amb indústries alimentàries.
 - Conscienciació social creixent per al consum de productes de proximitat.
- Possibilitat de millora del valor afegit i l'atractivitat que genera el sector primari a partir d'accions reactives: millora de les comunicacions, dels salaris, de la formació.

6.2 Principals problemàtiques detectades a la diagnosi

1. Dificultat generalitzada de les empreses per trobar personal qualificat.
2. Fuita de talent i baixa capacitat d'atracció i retenció de diferents perfils professionals.
3. Existència d'actius i agents de formació i d'inserció però sense un pla de formació consensuat.
4. Sectors industrials tradicionals en fase de maduresa i amb pèrdua de valor afegit.
5. Envel·liment generalitzat de la població i de les futures plantilles.
6. Manca de sòl industrial i necessitat de parcel·les més grans per a l'atracció d'empreses generadores d'ocupació.
7. Desenvolupament rural amb necessitats específiques.
8. Necessitat d'un òrgan de governança per al desplegament d'una estratègia concertada.

6.3 Principals avantatges detectades a la diagnosi

1. Presència al territori d'agents de formació, orientació i d'inserció amb solvència, trajectòria i capacitat de ser tractors.
2. Comarca amb volum poblacional suficient per garantir mà d'obra en els propers anys.
3. Sectors industrials competitius i amb possibilitats de desenvolupar nous models productius i diversificats.
4. Disponibilitat d'universitats i d'agents STEAM que fomentin la transferència tecnològica universitat-empresa.
5. Existència de joves que s'incorporaran, en un futur proper, al mercat de treball.
6. Voluntat del sector públic de coordinar polítiques de gestió de sòl industrial mancomunades.
7. Ubicació geoestratègica de la comarca.
8. Sentiment de pertinença al territori dels diferents agents i actors econòmics i socials.

